

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a noua)

8 septembrie 2016¹

„Concurență — Înțelegeri — Piața medicamentelor antidepresive care conțin ingredientul farmaceutic activ citalopram — Noțiunea de restrângere a concurenței prin obiect — Concurență potențială — Medicamente generice — Bariere la intrarea pe piață rezultate din existența unor brevete — Acorduri încheiate între titularul de brevete și întreprinderile de medicamente generice — Articolul 101 alineatele (1) și (3) TFUE — Erori de drept și de apreciere — Obligația de motivare — Dreptul la apărare — Securitate juridică — Amenzi”

În cauza T-472/13,

H. Lundbeck A/S, cu sediul în Valby (Danemarca),

și

Lundbeck Ltd, cu sediul în Milton Keynes (Regatul Unit),

reprezentate de R. Subiotto, QC, și de T. Kuhn, avocat,

reclamante,

susținute de

European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations (EFPIA), cu sediul în Geneva (Elveția), reprezentată de F. Carlin, barrister, și de M. Healy, solicitor,

intervenientă,

împotriva

Comisiei Europene, reprezentată inițial de J. Bourke, de F. Castilla Contreras, de B. Mongin, de T. Vecchi și de C. Vollrath, ulterior de F. Castilla Contreras, de B. Mongin, de T. Vecchi, de C. Vollrath și de T. Christoforou, în calitate de agenți,

pârâtă,

având ca obiect o cerere de anulare în parte a Deciziei Comisiei C(2013) 3803 final din 19 iunie 2013 referitoare la o procedură întemeiată pe articolul 101 [TFUE] și pe articolul 53 din Acordul privind SEE (cazul AT/39226 – Lundbeck) și o cerere de reducere a cuantumului amenzii aplicate reclamantelor prin această decizie,

¹ — Limba de procedură: engleza.

TRIBUNALUL (Camera a noua),

compus din domnii G. Berardis (raportor), președinte, O. Czúcz și A. Popescu, judecători,

grefier: domnul L. Grzegorzcyk, administrator,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 26 noiembrie 2015,

pronunță prezenta

Hotărâre

Istoricul cauzei

I – Societățile în cauză în speță

- 1 H. Lundbeck A/S (denumită în continuare „Lundbeck”) este o societate de drept danez care controlează un grup de societăți, printre care Lundbeck Ltd, stabilită în Regatul Unit, specializată în cercetarea, în dezvoltarea, în producția, în marketingul, în vânzarea și în distribuția de produse farmaceutice pentru tratamentul patologiilor care afectează sistemul nervos central, inclusiv depresia.
- 2 Lundbeck este o companie farmaceutică bazată pe cercetare, și anume o întreprindere care își concentrează activitatea în sectorul cercetării privind medicamentele noi și în sectorul comercializării acestora.
- 3 Merck KGaA (denumită în continuare „Merck”) este o societate de drept german specializată în sectorul farmaceutic care, la momentul încheierii acordurilor în cauză, deținea integral, în mod indirect, prin intermediul grupului Merck Generics Holding GmbH, filiala Generics UK Ltd (denumită în continuare „GUK”), responsabilă pentru dezvoltarea și pentru comercializarea produselor farmaceutice generice în Regatul Unit.
- 4 Comisia Europeană a considerat că Merck și GUK constituiau o singură întreprindere în sensul dreptului concurenței [denumită în continuare „Merck (GUK)"] la momentul faptelor pertinente.
- 5 Arrow Group A/S, redenumită Arrow Group ApS în luna august 2003 (denumită în continuare, fără deosebire, „Arrow Group”), este o societate de drept danez aflată la conducerea unui grup de societăți prezent în mai multe state membre și care, începând cu anul 2001, își desfășoară activitatea în sectorul dezvoltării și al comercializării medicamentelor generice.
- 6 Arrow Generics Ltd este o societate de drept al Regatului Unit, filială pe care inițial Arrow Group a deținut-o integral, iar ulterior, începând cu anul 2002, în proporție de 76 %.
- 7 Resolution Chemicals Ltd este o societate de drept al Regatului Unit specializată în producția de ingrediente farmaceutice active (denumite în continuare „IFA”) pentru medicamentele generice. Până în luna septembrie 2009, aceasta s-a aflat sub controlul Arrow Group.
- 8 Comisia a considerat că Arrow Group, Arrow Generics și Resolution Chemicals Ltd constituiau o singură întreprindere (denumită în continuare „Arrow”) la momentul faptelor pertinente.
- 9 Alpharma Inc. era o societate de drept american care își desfășura activitatea la scară mondială în sectorul farmaceutic, în special în ceea ce privește medicamentele generice. Până în luna decembrie 2008, aceasta s-a aflat sub controlul societății de drept norvegian A.L. Industrier AS. Ulterior, aceasta

a fost achiziționată de o întreprindere farmaceutică din Regatul Unit care, la rândul său, a fost achiziționată de o întreprindere farmaceutică din Statele Unite. În cadrul acestor restructurări, Alparma Inc. a devenit, mai întâi în luna aprilie 2010, Alparma, LLC, ulterior, la 15 aprilie 2013, Zoetis Products LLC.

- 10 Alparma ApS era o societate de drept danez aflată indirect sub controlul integral al Alparma Inc. Aceasta deținea mai multe filiale în Spațiul Economic European (SEE). În urma mai multor restructurări, la 31 martie 2008, Alparma ApS a devenit Axellia Pharmaceuticals ApS, redenumită în anul 2010 Xellia Pharmaceuticals ApS (denumită în continuare „Xellia”).
- 11 Comisia a considerat că Alparma Inc., A.L. Industrier AS și Alparma ApS constituiau o singură întreprindere (denumită în continuare „Alparma”) la momentul faptelor pertinente.
- 12 Ranbaxy Laboratories Ltd este o societate de drept indian specializată în dezvoltarea și în producția de IFA, precum și de medicamente generice.
- 13 Ranbaxy (UK) Ltd este o societate de drept englez, filială a Ranbaxy Laboratories, responsabilă cu vânzarea produselor acesteia din urmă în Regatul Unit.
- 14 Comisia a considerat că Ranbaxy Laboratories și Ranbaxy (UK) constituiau o singură întreprindere (denumită în continuare „Ranbaxy”) la momentul faptelor pertinente.

II – *Produsul în cauză și brevetele aferente acestuia*

- 15 Produsul în cauză în speță este medicamentul antidepresiv care conține IFA denumit citalopram.
- 16 În anul 1977, Lundbeck a depus în Danemarca o cerere de brevet pentru IFA citalopram, precum și pentru două procedee de alchilare și de cianare utilizate pentru producția acestui IFA. Între anii 1977 și 1985, în Danemarca și în mai multe țări din Europa Occidentală, au fost acordate brevete pentru acest IFA și pentru cele două procedee (denumite în continuare „brevetele inițiale”).
- 17 În ceea ce privește SEE, protecția rezultată din brevetele inițiale și, eventual, din certificatele suplimentare de protecție (denumite în continuare „CSP”) prevăzute de Regulamentul (CEE) nr. 1768/92 al Consiliului din 18 iunie 1992 privind instituirea unui certificat suplimentar de protecție pentru medicamente (JO 1992, L 182, p. 1, Ediție specială, 13/vol. 11, p. 130) a expirat între anii 1994 (în Germania) și 2003 (în Austria). În special, în privința Regatului Unit, brevetele inițiale au expirat în luna ianuarie 2002.
- 18 În timp, Lundbeck a dezvoltat alte procedee mai eficiente de producție a citalopramului, în privința cărora a solicitat și, adesea, a obținut brevete în mai multe țări ale SEE, precum și de la Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale (OMPI) și de la Oficiul European de Brevete (OEB) (denumite în continuare „noile brevete ale Lundbeck”).
- 19 În special, în primul rând, în anii 1998 și 1999, Lundbeck a depus la OEB două cereri de brevete pentru producția de citalopram prin intermediul unor procedee care utilizau iodul și amida. OEB a acordat Lundbeck, la 19 septembrie 2001, un brevet pentru protecția procedeeului care utiliza amida (denumit în continuare „brevetul privind amida”), iar la 26 martie 2013, un brevet pentru protecția procedeeului care utiliza iodul (denumit în continuare „brevetul privind iodul”).
- 20 În al doilea rând, la 13 martie 2000, Lundbeck a depus o cerere de brevet la autoritățile daneze pentru un procedeu de fabricație a citalopramului, care prevedea o metodă de purificare, prin intermediul unei cristalizări, a sărurilor utilizate. Au fost depuse cereri analoge în alte țări ale SEE, precum și la OMBI și la OEB. În mai multe state membre, Lundbeck a obținut brevete pentru protecția procedeeului care

utiliza cristalizarea în prima jumătate a anului 2002, în special la 30 ianuarie 2002 în Regatul Unit (denumit în continuare „brevetul pentru cristalizare”). OEB a acordat un brevet pentru cristalizare la 4 septembrie 2002. Pe de altă parte, în Țările de Jos, la 6 noiembrie 2000, Lundbeck obținuse deja un model de utilitate privind acest procedeu (denumit în continuare „modelul de utilitate deținut de Lundbeck”), respectiv un brevet valabil șase ani, acordat fără o veritabilă examinare prealabilă.

- 21 În al treilea rând, la 12 martie 2001, Lundbeck a depus o cerere de brevet la autoritățile Regatului Unit privind un procedeu de fabricație a citalopramului care prevedea o metodă de purificare, prin intermediul unei distilări în peliculă, a sărurilor utilizate. La 3 octombrie 2001, autoritățile din Regatul Unit au acordat Lundbeck un brevet privind această metodă de distilare în peliculă (denumit în continuare „brevetul pentru distilare în peliculă”). La 23 iunie 2004, acest brevet a fost însă revocat pentru lipsa noutății în raport cu alt brevet deținut de Lundbeck. La 29 iunie 2002, Lundbeck a obținut un brevet analog în Danemarca.
- 22 În sfârșit, la sfârșitul anului 2002 sau la începutul anului 2003, Lundbeck intenționa să lanseze un nou medicament antidepresiv, Cipralex, bazat pe IFA denumit escitalopram (sau S-citalopram). Acest medicament viza aceiași pacienți ca cei care puteau fi tratați cu medicamentul brevetat Cipramil dezvoltat de Lundbeck, bazat pe IFA citalopram. IFA escitalopram era protejat prin brevete valabile cel puțin până în anul 2012.

III – Acordurile în litigiu

- 23 În anul 2002, Lundbeck a încheiat șase acorduri privind citalopramul (denumite în continuare „acordurile în litigiu”) cu patru întreprinderi care își desfășurau activitatea în producția sau în vânzarea unor medicamente generice, și anume Merck (GUK), Alpharma, Arrow și Ranbaxy (denumite în continuare „întreprinderile de generice”).

A – Acordurile cu Merck (GUK)

- 24 Lundbeck a încheiat două acorduri cu Merck (GUK).
- 25 Primul acord a început să își producă efectele la 24 ianuarie 2002, inițial pentru o durată de un an, și acoperea numai teritoriul Regatului Unit (denumit în continuare „acordul GUK pentru Regatul Unit”). Acesta a fost semnat de filiala din Regatul Unit a Lundbeck, respectiv societatea de drept al Regatului Unit, Lundbeck Ltd. Acest acord a fost prelungit în continuare pentru o perioadă de șase luni, care se termina la 31 iulie 2003. Ulterior, după o scurtă intrare a Merck (GUK) pe piață, în intervalul 1-4 august, a doua prelungire a contractului a fost semnată de părți la 6 august 2003, pentru o durată maximă de șase luni, dar care putea fi scurtată în cazul inexistenței unei acțiuni în justiție formulate de Lundbeck împotriva altor întreprinderi de generice care ar fi încercat să intre pe piață sau la finalizarea litigiului dintre Lundbeck și Lagap Pharmaceutical Ltd, o altă întreprindere de generice (denumit în continuare „litigiul Lagap”).
- 26 Potrivit acestui acord, părțile au prevăzut în special că:
- există un risc ca anumite acțiuni preconizate de GUK privind comercializarea, distribuția și vânzarea de „Produse” să poată constitui o încălcare a drepturilor de proprietate intelectuală ale Lundbeck și ca acestea să poată determina pretenții din partea sa (punctul 2.1 din acordul GUK pentru Regatul Unit), aceste „Produse” fiind definite la punctul 1.1 din acordul GUK pentru Regatul Unit ca fiind „produse din citalopram dezvoltate de GUK sub forma unei materii prime, în vrac sau sub formă de comprimate, astfel cum sunt specificate în Anexă și prelucrate în conformitate cu specificația produselor, astfel cum este furnizată de GUK la data semnării, atașată în Anexa 2”;

- ținând seama de acordul intervenit între părți, Lundbeck va plăti GUK o sumă de 2 milioane de lire sterline (GBP) în schimbul livrării „Produselor” în cantitățile prevăzute de acord, la 31 ianuarie 2002 (punctul 2.2 din acordul GUK pentru Regatul Unit);
 - în plus, GUK se angajează, în schimbul unei plăți suplimentare de 1 milion de GBP, să livreze „Produsele”, astfel cum sunt specificate în anexă, la 2 aprilie 2002 (punctul 2.3 din acordul GUK pentru Regatul Unit);
 - plățile efectuate și livrarea „Produselor” de către GUK în temeiul punctelor 2.2 și 2.3 din acordul GUK pentru Regatul Unit vor constitui o soluționare completă și finală a oricărei pretenții pe care Lundbeck ar putea să o aibă împotriva GUK ca urmare a încălcării drepturilor sale de proprietate intelectuală în ceea ce privește „Produsele” livrate de GUK până la acea dată (punctul 2.4 din acordul GUK pentru Regatul Unit);
 - Lundbeck se angajează să vândă GUK „Produsele Finite” pe care le-a dezvoltat, iar GUK se angajează să cumpere exclusiv aceste „Produse Finite” de la Lundbeck în vederea revânzării lor de către GUK și filialele sale din Regatul Unit în perioada și potrivit termenilor acordului (punctul 3.2 din acordul GUK pentru Regatul Unit), aceste „Produse Finite” fiind definite la punctul 1.1 din acord ca fiind „produsele care conțin citalopram sub forma unor produse finite care trebuie furnizate de [Lundbeck] către GUK în conformitate cu prezentul acord”;
 - Lundbeck se angajează să plătească către GUK o sumă de 5 milioane GBP de profituri nete garantate, cu condiția ca GUK să comande la aceasta volumul de „Produse Finite” convenit pe durata acordului (sau o sumă mai mică care trebuie calculată proporțional cu comenzile efectuate) (punctul 6.2 din acordul GUK pentru Regatul Unit).
- 27 Prima prelungire a acordului a prevăzut în special plata unei sume de 400 000 GBP pe lună pentru executarea de către GUK a punctului 6.2 din acordul GUK pentru Regatul Unit și a modificat definiția „profiturilor nete”.
- 28 A doua prelungire a acordului GUK pentru Regatul Unit a prevăzut în special plata unei sume de 750 000 GBP pe lună pentru executarea de către GUK a punctului 6.2 din acest acord.
- 29 Acordul GUK pentru Regatul Unit a încetat la 1 noiembrie 2003 ca urmare a soluționării amiabile a litigiului Lagap. În total, pe întreaga durată a acordului, Lundbeck a transferat către GUK echivalentul sumei de 19,4 milioane de euro.
- 30 Un al doilea acord a fost încheiat între Lundbeck și GUK la 22 octombrie 2002 care a acoperit SEE, cu excepția Regatului Unit (denumit în continuare „acordul GUK pentru SEE”). Acest acord a prevăzut plata unei sume de 12 milioane de euro în schimbul căreia GUK se angaja să nu vândă sau să nu furnizeze, pe întreg teritoriul SEE (cu excepția Regatului Unit), produse farmaceutice care conțin citalopram și să întreprindă toate eforturile rezonabile pentru ca Natco Pharma Ltd (denumită în continuare „Natco”), producătorul de IFA citalopram utilizat de Merck (GUK) pentru comercializarea versiunii sale de citalopram generic (denumite în continuare „IFA de la Natco” sau „citalopram de la Natco”) să înceteze să furnizeze în SEE, pe durata acordului, citalopram sau produse care conțin citalopram (punctele 1.1 și 1.2 din acordul GUK pentru SEE). Lundbeck s-a angajat să nu introducă acțiuni în justiție împotriva GUK, cu condiția ca aceasta să își respecte obligațiile în temeiul punctului 1.1 din acordul GUK pentru SEE (punctul 1.3 din acordul GUK pentru SEE).
- 31 Acordul GUK pentru SEE a încetat la 22 octombrie 2003. În total, în temeiul acestui acord, Lundbeck a transferat către GUK echivalentul sumei de 12 milioane de euro.

B – *Acordurile cu Arrow*

- 32 Lundbeck a semnat două acorduri cu Arrow.
- 33 Primul dintre acestea, referitor la teritoriul Regatului Unit, a fost încheiat la 24 ianuarie 2002 între Lundbeck, pe de o parte, și Arrow Generics și Resolution Chemicals (denumite în continuare, împreună, „Arrow UK”), pe de altă parte (denumit în continuare „acordul Arrow UK”).
- 34 Acordul Arrow UK trebuia să dureze inițial până la 31 decembrie 2002 sau, dacă durata era mai mică, până la data la care ar fi existat o decizie judiciară devenită definitivă cu privire la acțiunea pe care Lundbeck intenționa să o introducă împotriva Arrow UK în fața instanțelor din Regatul Unit în privința unei pretense contrafaceri săvârșite de aceasta din urmă asupra brevetelor sale (denumită în continuare „acțiunea în contrafacere Arrow”) (punctul 4.1 din acordul Arrow UK). Ulterior, acest acord a fost prelungit de două ori prin semnarea unor addendumuri. Prima prelungire a acoperit perioada cuprinsă între 1 ianuarie 2003 și 1 martie 2003 (punctul 3.1 din primul addendum la acordul Arrow UK), în timp ce a doua a prevăzut ca acordul să înceteze fie la 31 ianuarie 2004, fie la șapte zile după semnarea deciziei judiciare de soluționare a litigiului Lagap (punctul 4.1 din al doilea addendum la acordul Arrow UK). Întrucât acest litigiu a fost soluționat amiabil la 13 octombrie 2003, acordul Arrow UK a încetat la 20 octombrie 2003. Rezultă că durata globală a acestui acord a cuprins intervalul dintre 24 ianuarie 2002 și 20 octombrie 2003 (denumită în continuare „durata acordului Arrow UK”).
- 35 În ceea ce privește conținutul acordului Arrow UK, trebuie arătat că:
- primul considerent al preambulului acestui acord (denumit în continuare „preambulul Arrow UK”) se referă în special la faptul că Lundbeck este titularul brevetelor pentru cristalizare și pentru distilare în peliculă;
 - al patrulea considerent al preambulului Arrow UK precizează că „Arrow [UK] a obținut o licență de la un terț pentru importul în Regatul Unit a citalopramului care nu este fabricat de Lundbeck sau cu autorizarea Lundbeck («Citalopramul menționat», o asemenea definiție incluzând, pentru evitarea oricărei îndoieli, doar Citalopramul destinat marketingului și vânzării în Regatul Unit și excluzându-l pe cel destinat marketingului și vânzării în alte țări)”;
 - al șaselea considerent al preambulului Arrow UK menționează că Lundbeck a supus „Citalopramul menționat” unor teste de laborator care i-au dat motive substanțiale să creadă că acesta contrafacea în special brevetele amintite la prima liniuță de mai sus;
 - al șaptelea considerent al preambulului Arrow UK arată că Arrow UK nu admite că a încălcat aceste brevete, nici pe cele care sunt valide, însă acceptă că Lundbeck are asemenea convingeri, pe care Arrow UK nu le poate contrazice prin intermediul unor dovezi care nu pot fi combătute;
 - al optulea considerent al preambulului Arrow UK amintește că Lundbeck a amenințat să solicite adoptarea unei somații provizorii și că intenționează să introducă acțiunea în contrafacere Arrow;
 - punctul 1.1 din acest acord prevede că „Arrow [UK], în nume propriu și în numele tuturor entităților asociate și legate, se angajează ca pe [durata acordului Arrow UK] și pe teritoriul Regatului Unit să nu fabrice, să nu cedeze, să nu propună să cedeze, să nu utilizeze sau, după a doua dată de livrare, să nu importe sau să nu păstreze în scopul cesiunii ori pentru altă finalitate (1) [«]Citalopramul menționat[»] sau (2) orice alt citalopram care, în opinia Lundbeck, încalcă drepturile sale de proprietate [intellectuală] și, pentru a permite Lundbeck să stabilească existența sau inexistența unei încălcări, se angajează să îi furnizeze pe [durata acordului Arrow UK] eșantioane suficiente în scopul analizei, cel puțin cu o lună înainte de orice fabricare, import,

vânzare sau ofertă de vânzare pe care Arrow [UK] ar amenința să o efectueze în așteptarea unei decizii finale care nu poate fi supusă niciunei căi de atac în cadrul [acțiunii în contrafacere Arrow ...]”;

- punctul 1.2 din acest acord evidențiază consimțământ Arrow UK ca angajamentele pe care și le asumă, prevăzute la punctul 1.1 din acordul Arrow UK, să fie reluate într-o ordonanță a cărei adoptare Lundbeck o va solicita instanței competente din Regatul Unit;
 - punctul 2.1 din acest acord amintește că Lundbeck va introduce acțiunea în contrafacere Arrow cât mai repede posibil și, în orice caz, nu mai târziu de 31 martie 2002;
 - punctul 2.2 din acest acord stipulează că, având în vedere angajamentele prevăzute la punctul 1.1 din acordul Arrow UK și faptul că Arrow UK nu va solicita „cross-undertaking in damage” (sumă pe care, în conformitate cu dreptul englez, Lundbeck ar fi trebuit să o consemneze la instanță în cazul în care ar fi solicitat adoptarea unei somații în cadrul acțiunii în contrafacere Arrow), Lundbeck plătește Arrow UK 5 milioane GBP, în patru rate, această sumă fiind ulterior majorată cu 450 000 GBP în temeiul primului addendum la acordul Arrow UK, și cu 1,350 milioane GBP, în temeiul punctelor 2.1 și 3 din al doilea addendum la acest acord;
 - punctul 2.3 din acest acord stabilește că, în ipoteza în care o decizie finală în cadrul acțiunii în contrafacere Arrow ar constata că Arrow UK nu a încălcat drepturile de proprietate intelectuală ale Lundbeck, suma prevăzută la punctul 2.2 din acest acord ar constitui despăgubirea completă pe care Arrow ar putea să o obțină de la Lundbeck pentru pierderile pe care le-ar fi suferit din cauza obligațiilor rezultate din cuprinsul punctului 1.1 din acordul Arrow UK;
 - punctul 3.4 din acord prevede că Arrow UK livrează către Lundbeck în două etape stocul său de „Citalopram menționat”, din care prima etapă, care privește aproximativ 3,975 milioane de comprimate în cutie, trebuie să aibă loc cel târziu la 6 februarie 2002, iar a doua, care privește aproximativ 1,1 milioane de comprimate în vrac, cel târziu la 15 februarie 2002.
- 36 Pe de altă parte, trebuie să se precizeze că, la 6 februarie 2002, Lundbeck a obținut ordonanța prevăzută la punctul 1.2 din acordul Arrow UK (denumită în continuare „ordonanța prin consimțământ Arrow”).
- 37 Al doilea acord, referitor la teritoriul Danemarcei, a fost încheiat la 3 iunie 2002 între Lundbeck și Arrow Group (denumit în continuare „acordul Arrow danez”).
- 38 Acordul Arrow danez a fost conceput să aibă o durată cuprinsă între data semnării sale, 3 iunie 2002, până la 1 aprilie 2003 sau, dacă era mai mică, până la data la care ar fi existat o decizie judiciară devenită definitivă privind acțiunea în contrafacere Arrow. Întrucât nu a intervenit o asemenea decizie, acest acord a rămas în vigoare între 3 iunie 2002 și 1 aprilie 2003 (interval denumit în continuare „durata acordului Arrow danez”).
- 39 În ceea ce privește conținutul acordului Arrow danez, trebuie arătat că:
- primul, al treilea și al cincilea-al nouălea considerent ale preambulului său corespund în esență cu primul, al patrulea și al șaselea-al optulea considerent ale preambulului Arrow UK, cu precizarea că al nouălea considerent al preambulului Arrow danez se referă la ordonanța prin consimțământ Arrow;
 - punctul 1.1 din acest acord prevede că „Arrow [Group] acceptă să anuleze și să înceteze orice import, fabricare, producție, vânzare ori comercializare a unor produse care conțin citalopram care, în opinia Lundbeck, încalcă drepturile de proprietate intelectuală ale acesteia pe teritoriul [danez] pe durata [acordului Arrow danez]”;

- punctul 2.1 din acest acord stipulează că, drept compensație pentru angajamentele asumate de Arrow Group, Lundbeck îi plătește suma de 500 000 de dolari americani (USD);
- punctul 2.2 din acest acord stabilește că, în ipoteza în care o decizie finală în cadrul acțiunii în contrafacere Arrow ar constata că Arrow Group nu a încălcat drepturile de proprietate intelectuală ale Lundbeck, suma prevăzută la punctul 2.1 din acest acord ar constitui despăgubirea completă pe care Arrow Group ar putea să o obțină de la Lundbeck pentru pierderile pe care le-ar fi suferit din cauza obligațiilor rezultate din cuprinsul punctului 1.1 din acordul Arrow danez;
- punctul 3.1 din acest acord adaugă că Lundbeck cumpără la prețul de 147 000 USD stocul de citalopram deținut de Arrow Group, având aproximativ 1 milion de comprimate.

C – Acordul cu Alpharma

- 40 Lundbeck a semnat un acord cu Alpharma la 22 februarie 2002 (denumit în continuare „acordul Alpharma”) pentru o perioadă cuprinsă între această dată și 30 iunie 2003 (denumită în continuare „durata acordului Alpharma”).
- 41 Înainte de încheierea acestui acord, în luna ianuarie 2002, Alpharma cumpărase de la Alfred E. Tiefenbacher GmbH & Co. (denumită în continuare „Tiefenbacher”) un stoc de comprimate de citalopram generic dezvoltat din IFA citalopram, produse de societatea indiană Cipla cu ajutorul procedurilor sale (denumit în continuare „citalopram de la Cipla” sau „IFA de la Cipla”) și a comandat și alte stocuri.
- 42 În privința preambulului acordului Alpharma, trebuie să se arate în special că:
- primul considerent amintește că „Lundbeck este titulara unor drepturi de proprietate intelectuală care includ în special brevete privind producția [...] de IFA pentru «Citalopram» (scris cu «c» cu majusculă în textul integral al acordului), care includ brevetele menționate în anexa A” la acest acord (denumită în continuare „anexa A”);
 - al doilea considerent arată că Lundbeck produce și vinde produse farmaceutice care conțin „Citalopram” în toate statele membre, precum și în Norvegia și în Elveția, aceste țări fiind definite, în ansamblu, drept „Teritoriu”;
 - al treilea și al patrulea considerent menționează că Alpharma a produs sau a cumpărat produse farmaceutice care conțin „Citalopram” în „Teritoriu” fără consimțământ Lundbeck;
 - al cincilea și al șaselea considerent evidențiază că produsele Alpharma au fost supuse de Lundbeck unor teste de laborator ale căror rezultate i-au dat acesteia din urmă motive substanțiale să creadă că metodele de producție utilizate pentru realizarea acestor produse încălcau drepturile sale de proprietate intelectuală;
 - al șaptelea considerent amintește că, la 31 ianuarie 2002, Lundbeck a introdus o acțiune la o instanță din Regatul Unit (denumită în continuare „acțiunea în contrafacere împotriva Alpharma”) pentru a obține o somație „împotriva vânzărilor realizate de Alpharma cu produse care conțin Citalopram pentru încălcarea drepturilor de proprietate intelectuală ale Lundbeck”;
 - al optulea considerent arată că Alpharma recunoaște caracterul corect al constatărilor Lundbeck și se angajează să nu introducă pe piață „asemenea produse”;

- al nouălea și al zecelea considerent precizează că Lundbeck:
 - „convine să plătească către Alparma o compensație pentru a putea evita un litigiu privind brevetele”, a cărui finalizare nu ar putea fi prevăzută cu certitudine absolută și care ar fi costisitor și cronofag;
 - „convine, pentru soluționarea litigiului, să cumpere de la Alparma întregul stoc de produse care conțin Citalopram și să îi plătească o compensație pentru aceste produse”.
- 43 În ceea ce privește conținutul acordului Alparma, trebuie să se arate în special că:
- punctul 1.1 stipulează că Alparma și filialele sale „anulează, încetează și se abțin de la orice import, [...] producție [...] sau vânzare de produse farmaceutice care conțin Citalopram în Teritoriu [...] în [perioada relevantă]” și că Lundbeck retrage acțiunea în contrafacere împotriva Alparma;
 - același punct precizează că nu se aplică escitalopramului;
 - punctul 1.2 prevede că, „[î]n cazul oricărei încălcări a obligației prevăzute la [punctul 1.1] sau la solicitarea adresată de Lundbeck, Alparma [...] se va supune voluntar unei somații provizorii din partea oricărei instanțe competente din orice țară de pe Teritoriu” și că Lundbeck va putea să obțină o asemenea somație fără depunerea unei garanții;
 - punctul 1.3 precizează că, drept compensație pentru obligațiile prevăzute în acest acord și în vederea evitării cheltuielilor și a duratei litigiului, Lundbeck plătește către Alparma suma de 12 milioane USD, din care 11 milioane pentru produsele Alparma care conțin „Citalopram”, în trei rate de 4 milioane fiecare, care trebuie plătite până la 31 martie 2002, până la 31 decembrie 2002 și, respectiv, până la 30 iunie 2003;
 - punctul 2.2 prevede că, cel târziu la 31 martie 2002, Alparma livrează către Lundbeck întregul stoc de produse care conțin „Citalopram” de care ar dispune la acea dată, și anume 9,4 milioane de comprimate aflate deja în posesia sa la momentul încheierii acordului Alparma și 16 milioane de comprimate pe care le comandase.
- 44 Anexa A conține o listă cu 28 de cereri de acordare a unor drepturi de proprietate intelectuală introduse de Lundbeck înainte de semnarea acestuia, dintre care nouă expiraseră deja la data respectivă. Aceste drepturi de proprietate intelectuală priveau procedeele pentru producția de IFA pentru citalopram avute în vedere de brevetele pentru cristalizare și pentru distilare în peliculă.
- 45 Pe de altă parte, trebuie să se precizeze că, la 2 mai 2002, o instanță din Regatul Unit a emis o ordonanță prin consimțământ prevăzând că procedura din acțiunea în contrafacere împotriva Alparma fusese suspendată din cauza încheierii acordului dintre Lundbeck și în special Alparma, potrivit căruia aceasta din urmă și filialele sale „anul[au], opre[au] și se abțin[eau] de la orice import, [...] producție [...] sau vânzare în [statele membre], în Norvegia și în Elveția («Teritoriile Relevante») de produse farmaceutice care conțin citalopram fabricat prin utilizarea procedeeleor revendicate în [brevetele pentru cristalizare și pentru distilare în peliculă acordate de autoritățile din Regatul Unit] sau în orice alt brevet echivalent obținut sau solicitat în Teritoriile Relevante până la 30 iunie 2002” (denumită în continuare „ordonanța prin consimțământ Alparma”).

D – *Acordul cu Ranbaxy*

- 46 Lundbeck a semnat un acord cu Ranbaxy Laboratories la 16 iunie 2002 (denumit în continuare „acordul Ranbaxy”) pentru o durată de 360 de zile. În temeiul unui addendum semnat la 19 februarie 2003 (denumit în continuare „addendumul Ranbaxy”), acest acord a fost prelungit până la 31 decembrie 2003. Durata globală a acestuia este, așadar, cuprinsă între 16 iunie 2002 și 31 decembrie 2003 (denumită în continuare „durata acordului Ranbaxy”).
- 47 Potrivit preambulului acordului Ranbaxy (denumit în continuare „preambulul Ranbaxy”):
- Ranbaxy Laboratories a solicitat în India două brevete pentru procedee de fabricație referitoare la citalopram și a produs medicamente care conțin citalopram cu intenția de a le introduce pe piață, în special în SEE (al doilea și al treilea considerent ale preambulului Ranbaxy, precum și anexa A la acordul Ranbaxy);
 - Lundbeck a supus acest citalopram unor teste de laborator și a concluzionat pe baza lor că procedeele utilizate încălcau brevetul privind amida și brevetul privind iodul, acesta din urmă nefiind încă acordat (a se vedea punctul 19 de mai sus), în timp ce Ranbaxy Laboratories contestă existența unor asemenea încălcări (al cincilea-al optulea considerent ale preambulului Ranbaxy);
 - Lundbeck și Ranbaxy Laboratories au ajuns la un acord pentru a evita un litigiu privind brevetele, care ar fi costisitor și cronofag și a cărui finalizare nu ar putea fi prevăzută cu certitudine absolută (al nouălea considerent al preambulului).
- 48 Potrivit acordului Ranbaxy, în special:
- „[s]ub rezerva condițiilor și a plăților din partea Lundbeck prevăzute în acest acord, Ranbaxy Laboratories nu revendică niciun drept asupra [c]ererii de [b]revet [care este prevăzută în preambulul acestuia] sau asupra oricărei metode de producție utilizate de Ranbaxy Laboratories și anulează, încetează și renunță la fabricarea sau la vânzarea produselor farmaceutice bazate pe acestea [îndeosebi în SEE] pe durata acestui acord” (punctul 1.1 din acordul Ranbaxy și punctul 1.0 din addendumul Ranbaxy);
 - „în cazul încălcării obligațiilor prevăzute la punctul 1.1 sau la cererea Lundbeck”, Ranbaxy Laboratories și Ranbaxy (UK) acceptă să se supună somațiilor provizorii emise de instanțele naționale competente fără ca Lundbeck să depună vreo garanție sau să efectueze un angajament diferit de cele ce decurg din acest acord (punctul 1.2 din acordul Ranbaxy);
 - având în vedere acordul intervenit între părți, Lundbeck plătește către Ranbaxy Laboratories o sumă de 9,5 milioane USD, în rate eșalonate în perioada relevantă (punctul 1.3 din acordul Ranbaxy și punctul 2.0 din addendumul Ranbaxy);
 - Lundbeck vinde către Ranbaxy Laboratories sau Ranbaxy (UK) comprimate de citalopram cu o reducere de 40 % din prețul ex-works, pentru ca acestea să le vândă pe piața Regatului Unit (punctul 1.3 și anexa B la acordul Ranbaxy);
 - Lundbeck și Ranbaxy Laboratories se angajează să nu introducă acțiuni în justiție una împotriva celeilalte care ar fi întemeiate pe oricare dintre brevetele menționate mai sus în acord (punctul 1.4 din acordul Ranbaxy).

IV – Demersurile efectuate de Comisie în sectorul farmaceutic și procedura administrativă

- 49 În luna octombrie 2003, Comisia a fost informată de Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen (autoritatea daneză de concurență și pentru protecția consumatorilor, denumită în continuare „KFST”) despre existența acordurilor în cauză.
- 50 Întrucât cea mai mare parte a acestor acorduri priveau întreg SEE sau, în orice caz, alte state membre decât Regatul Danemarcei, s-a convenit examinarea de către Comisie a compatibilității acestora cu dreptul concurenței, iar KFST să nu mai continue analiza acestei chestiuni.
- 51 Între anii 2003 și 2006, Comisia a efectuat inspecții, în sensul articolului 20 alineatul (4) din Regulamentul (CE) nr. 1/2003 al Consiliului din 16 decembrie 2002 privind punerea în aplicare a normelor de concurență prevăzute la articolele [101 TFUE] și [102 TFUE] (JO 2003, L 1, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 167, rectificare în Ediție specială, 08/vol. 4, p. 269), la Lundbeck și la alte societăți cu activitate în sectorul farmaceutic. Comisia a adresat de asemenea către Lundbeck și altei societăți o solicitare de informații, în sensul articolului 18 alineatul (2) din regulamentul menționat.
- 52 La 15 ianuarie 2008, Comisia a adoptat decizia de inițiere a unei investigații privind sectorul farmaceutic, în conformitate cu articolul 17 din Regulamentul nr. 1/2003 (cazul COMP/D2/39514). Articolul unic din această decizie a precizat că investigația care urma să se desfășoare privea introducerea pe piață a unor medicamente inovatoare și generice de uz uman.
- 53 La 8 iulie 2009, Comisia a adoptat o comunicare având ca obiect sinteza raportului său de investigație privind sectorul farmaceutic. Această comunicare a cuprins, într-o anexă tehnică, versiunea integrală a raportului de investigație, sub forma unui document de lucru al Comisiei, disponibil doar în limba engleză.
- 54 La 7 ianuarie 2010, Comisia a inițiat procedura oficială privind Lundbeck.
- 55 În anul 2010 și în primul semestru al anului 2011, Comisia a adresat către Lundbeck și celelalte societăți care erau părți la acordurile în litigiu solicitări de informații.
- 56 La 24 iulie 2012, Comisia a inițiat procedura privind celelalte societăți care erau părți la acordurile în litigiu și le-a transmis o comunicare privind obiecțiunile, precum și Lundbeck.
- 57 Toți destinatarii acestei comunicări care au făcut o cerere în acest sens au fost ascultați în cadrul audierilor desfășurate la 14 și la 15 martie 2013.
- 58 La 12 aprilie 2013, Comisia a transmis o expunere a faptelor către destinatarii comunicării privind obiecțiunile.
- 59 Consilierul-auditor a emis raportul final la 17 iunie 2013.
- 60 La 19 iunie 2013, Comisia a adoptat Decizia C(2013) 3803 final referitoare la o procedură întemeiată pe articolul 101 [TFUE] și pe articolul 53 din Acordul privind SEE (cazul AT/39226 – Lundbeck”) (denumită în continuare „decizia atacată”).

V – Decizia atacată

- 61 În decizia atacată, Comisia a considerat că acordurile în litigiu constituiau restrângeri ale concurenței prin obiect, în sensul articolului 101 alineatul (1) TFUE și al articolului 53 alineatul (1) din Acordul privind SEE [articolul 1 alineatul (1) din decizia atacată].

- 62 S-a considerat că cele două acorduri încheiate între Merck (GUK) și Lundbeck constituie o încălcare unică și continuă între 24 ianuarie 2002 și 1 noiembrie 2003.
- 63 În această privință, astfel cum rezultă din rezumatul expus în considerentele (824) și (874) ale deciziei atacate, Comisia s-a întemeiat mai ales pe următoarele elemente:
- la momentul încheierii acordurilor, Lundbeck și Merck (GUK) erau concurenți cel puțin potențiali în Regatul Unit și în SEE și concurenți efectivi în Regatul Unit înainte de prelungirea acordului UK;
 - în temeiul acestui acord, Lundbeck a efectuat un transfer de valoare important în beneficiul Merck (GUK);
 - acest transfer de valoare avea legătură cu acceptarea de către Merck (GUK) a unor limitări la intrarea pe piață, conținute în acordurile respective, în special cu angajamentul acesteia de a nu vinde citalopram de la Natco sau orice alt citalopram generic în Regatul Unit și în SEE pe durata relevantă a acestor acorduri;
 - acest transfer de valoare corespundea aproximativ beneficiilor pe care Merck (GUK) spera să le realizeze dacă intra cu succes pe piață;
 - Lundbeck nu ar fi putut să obțină asemenea limitări invocând brevetele pe care le deținea pentru procedeele de fabricație, întrucât obligațiile impuse Merck (GUK) în temeiul acestor acorduri depășeau drepturile conferite titularilor de brevete pentru procedee de fabricație;
 - aceste acorduri nu prevedeau niciun angajament din partea Lundbeck de a se abține să introducă acțiuni în contrafacere împotriva Merck (GUK) în ipoteza în care aceasta din urmă ar fi intrat pe piață cu citalopramul generic după expirarea acestor acorduri.
- 64 S-a considerat că cele două acorduri încheiate între Arrow și Lundbeck constituie o încălcare unică și continuă între 24 ianuarie 2002 și 20 octombrie 2003.
- 65 Astfel cum rezultă din rezumatele cuprinse în considerentele (962) și (1013) ale deciziei atacate, referitoare la acordul Arrow UK și, respectiv, la acordul Arrow danez, Comisia s-a întemeiat în special pe următoarele elemente:
- la momentul încheierii acestor acorduri, Lundbeck și Arrow erau concurenți cel puțin potențiali în Regatul Unit și în Danemarca;
 - în temeiul acestor acorduri, Lundbeck a efectuat un transfer de valoare important în beneficiul Arrow;
 - acest transfer de valoare avea legătură cu acceptarea de către Arrow a unor limitări la intrarea pe piața citalopramului în Regatul Unit și în Danemarca, conținute în acordurile respective, în special cu angajamentul Arrow de a nu vinde, pe durata fiecăruia dintre aceste acorduri, citalopramul generic pe care Lundbeck îl considera că determina o contrafacere a brevetelor sale;
 - acest transfer de valoare corespundea aproximativ beneficiilor pe care Arrow ar fi putut să le obțină dacă ar fi intrat cu succes pe piață;
 - Lundbeck nu ar fi putut să obțină asemenea limitări ca urmare a aplicării noilor sale brevete, întrucât obligațiile impuse Arrow în temeiul acestor acorduri depășeau drepturile conferite titularului de brevete pentru procedee de fabricație;

- aceste acorduri nu prevedeau niciun angajament din partea Lundbeck de a se abține să introducă acțiuni în contrafacere împotriva Arrow în ipoteza în care aceasta din urmă, după expirarea acordurilor respective, ar fi intrat pe piața Regatului Unit sau pe piața Danemarcei cu citalopramul generic.
- 66 În ceea ce privește acordul Alpharma, astfel cum rezultă din rezumatul cuprins în considerentul (1087) al deciziei atacate, Comisia s-a întemeiat în special pe următoarele elemente:
- la momentul încheierii acestui acord, Lundbeck și Alpharma erau concurenți cel puțin potențiali în mai multe țări ale SEE;
 - în temeiul acestui acord, Lundbeck a efectuat un transfer de valoare important în beneficiul Alpharma;
 - acest transfer de valoare avea legătură cu acceptarea de către Alpharma a unor limitări la intrarea pe piață, conținute în acordul respectiv, în special cu angajamentul Alpharma de a nu vinde citalopram generic în SEE în perioada relevantă;
 - acest transfer de valoare corespundea aproximativ beneficiilor pe care Alpharma ar fi putut să le obțină dacă ar fi intrat cu succes pe piață;
 - Lundbeck nu ar fi putut să obțină asemenea limitări ca urmare a aplicării brevetelor pentru cristalizare și pentru distilare în peliculă, întrucât obligațiile impuse Alpharma în temeiul acestui acord depășeau drepturile conferite titularului de brevete pentru procedee de fabricație;
 - acordul nu prevedea niciun angajament din partea Lundbeck de a se abține să introducă acțiuni în contrafacere împotriva Alpharma în ipoteza în care aceasta din urmă, după expirarea acestui acord, ar fi intrat pe piață cu citalopramul generic.
- 67 În ceea ce privește acordul Ranbaxy, astfel cum rezultă din rezumatul cuprins în considerentul (1174) al deciziei atacate, Comisia s-a întemeiat în special pe următoarele elemente:
- la momentul încheierii acestui acord, Lundbeck și Ranbaxy erau concurenți cel puțin potențiali în cadrul SEE;
 - în temeiul acestui acord, Lundbeck a efectuat un transfer de valoare important în beneficiul Ranbaxy;
 - acest transfer de valoare avea legătură cu acceptarea de către Ranbaxy a unor limitări la intrarea pe piață, conținute în acordul respectiv, în special cu angajamentul Ranbaxy de a nu produce și de a nu vinde citalopramul produs de aceasta în SEE în perioada relevantă nici prin intermediul propriilor filiale, nici prin intermediul unor terți;
 - acest transfer de valoare depășea în mod considerabil beneficiile pe care Ranbaxy ar fi putut să le obțină prin vânzarea citalopramului generic pe care le-ar fi produs până la acel moment;
 - Lundbeck nu ar fi putut să obțină asemenea limitări invocând brevetele pe care le deținea pentru procedeele de fabricație, întrucât obligațiile impuse Ranbaxy în temeiul acestui acord depășeau drepturile conferite titularilor de brevete pentru procedee de fabricație;
 - acordul nu prevedea niciun angajament din partea Lundbeck de a se abține să introducă acțiuni în contrafacere împotriva Ranbaxy în ipoteza în care aceasta din urmă, după expirarea acordului în litigiu, ar fi intrat pe piață cu citalopramul generic pe care îl producea.

- 68 Comisia a aplicat de asemenea amenzi tuturor părților la acordurile în litigiu. În acest scop, a utilizat Orientările privind calcularea amenzilor aplicate în temeiul articolului 23 alineatul (2) litera (a) din Regulamentul (CE) nr. 1/2003 (JO 2006, C 210, p. 2, Ediție specială, 08/vol. 4, p. 264, denumite în continuare „Orientările din 2006”). În privința Lundbeck, Comisia a urmat metodologia generală descrisă în Orientările din 2006, întemeiată pe valoarea vânzărilor produsului relevant realizate de fiecare participant la o înțelegere [considerentele (1316)-(1358) ale deciziei atacate]. În schimb, în privința celorlalte părți la acordurile în litigiu, și anume întreprinderile de generice, Comisia a recurs la posibilitatea, prevăzută la punctul 37 din orientările menționate, să nu aplice această metodologie, având în vedere particularitățile cauzei în privința părților respective [considerentul (1359) al deciziei atacate].
- 69 Astfel, în ceea ce privește părțile la acordurile în litigiu, altele decât Lundbeck, Comisia a considerat că, pentru a stabili quantumul de bază al amenzii și pentru a-i asigura un efect suficient de disuasiv, trebuia să se țină seama de valoarea sumelor pe care Lundbeck le transferase acestora în temeiul acordurilor respective, fără a institui o diferențiere între încălcări potrivit naturii sau sferei lor geografice ori în funcție de cotele de piață ale întreprinderilor în cauză, factori care au fost abordați în decizia atacată doar din motive de exhaustivitate [considerentul (1361) al deciziei atacate].
- 70 În schimb, în privința Lundbeck, Comisia a aplicat metoda generală descrisă în Orientările din 2006, întemeindu-se pe valoarea vânzărilor pe piața relevantă. Dat fiind că vânzările de citalopram realizate de Lundbeck se diminuaseră considerabil pe durata acordurilor în litigiu și că acestea nu acopereau un an contabil complet, Comisia a calculat o valoare medie anuală a vânzărilor. În acest scop, Comisia a calculat mai întâi valoarea medie lunară a vânzărilor de citalopram realizate de Lundbeck pe durata fiecărui acord în litigiu, ulterior a înmulțit această valoare cu 12 [considerentul (1326) și nota de subsol 2215 din decizia atacată].
- 71 Pe de altă parte, Comisia a aplicat în sarcina Lundbeck patru amenzi separate, dat fiind că s-a considerat că cele șase acorduri în litigiu au condus la patru încălcări distincte, întrucât cele două acorduri dintre Lundbeck și Merck (GUK) au condus la o încălcare unică și continuă, ca și cele două acorduri dintre Lundbeck și Arrow. Cu toate acestea, pentru a nu ajunge la o amendă disproporționată, având în vedere împrejurările cauzei, Comisia a aplicat un factor de corecție descrescător, întemeiat pe o metodă ce reflectă suprapunerile geografice și temporale dintre diferitele încălcări [considerentul (1329) al deciziei atacate]. Această metodă a condus la o reducere de 15 % pentru fiecare încălcare în care au fost constatate suprapuneri (nota de subsol 2218 din decizia atacată).
- 72 Având în vedere gravitatea încălcărilor constatate, pe care Comisia le-a calificat ca fiind „grave”, deoarece presupuneau o excludere de pe piață, cota de piață ridicată deținută de Lundbeck în cazul produselor vizate de aceste încălcări, sfera geografică foarte largă a acordurilor în litigiu și faptul că fuseseră puse în aplicare toate aceste acorduri, Comisia a considerat că proporția valorii vânzărilor care urma să fie aplicată trebuia să fie stabilită la 11 % în cazul încălcărilor a căror sferă geografică era întregul SEE și la 10 % în cazul celorlalte [considerentele (1331) și (1332) ale deciziei atacate].
- 73 Comisia a aplicat acestui quantum un coeficient multiplicator pentru a ține seama de durata încălcărilor [considerentele (1334)-(1337) ale deciziei atacate] și un quantum suplimentar de 10 % pentru prima încălcare săvârșită, și anume cea privind acordurile încheiate cu Arrow, în temeiul punctului 25 din Orientările din 2006, pentru a se asigura că amenzile aplicate reclamantelor aveau un efect suficient de disuasiv [considerentul (1340) al deciziei atacate].
- 74 Având în vedere întreaga durată a investigației, Comisia a acordat totuși o reducere de 10 % din quantumul amenzilor aplicate tuturor destinatarilor deciziei atacate [considerentele (1349) și (1380) ale deciziei atacate].

- 75 Pe baza acestor considerații și ținând seama de faptul că acordul GUK pentru Regatul Unit fusese semnat de Lundbeck Ltd, Comisia a aplicat în sarcina Lundbeck o amendă totală în cuantum de 93 766 000 de euro, din care 5 306 000 de euro în solidar cu Lundbeck Ltd, care se compune după cum urmează [considerentele (1238) și (1358) și articolul (2) din decizia atacată]:
- 19 893 000 de euro pentru acordurile încheiate cu Merck (GUK), din care 5 306 000 de euro în solidar cu Lundbeck Ltd;
 - 12 951 000 de euro pentru acordurile încheiate cu Arrow;
 - 31 968 000 de euro pentru acordul încheiat cu Alpharma;
 - 28 954 000 de euro pentru acordul încheiat cu Ranbaxy.

Procedura și concluziile părților

- 76 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 30 august 2013, reclamantele, Lundbeck și Lundbeck Ltd, au introdus prezenta acțiune.
- 77 Prin Ordonanța președintelui Camerei a noua a Tribunalului din 20 mai 2014, a fost admisă cererea de intervenție în susținerea concluziilor reclamantelor formulată de European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations (denumită în continuare „EFPIA” sau „intervenienta”).
- 78 În cadrul unor măsuri de organizare a procedurii prevăzute la articolul 64 din Regulamentul de procedură al Tribunalului din 2 mai 1991, părțile principale au fost invitate să se pronunțe în scris, în cadrul observațiilor acestora referitoare la memoriul în intervenție al EFPIA, cu privire la eventualele consecințe produse asupra prezentei cauze de Hotărârea din 11 septembrie 2014, CB/Comisia (C-67/13 P, Rep., EU:C:2014:2204).
- 79 Părțile principale au comunicat observațiile lor în termenul stabilit, prin memoriile depuse la grefa Tribunalului la 15 ianuarie 2015.
- 80 Faza scrisă a procedurii a fost închisă în aceeași zi.
- 81 La propunerea judecătorului raportor, Tribunalul (Camera a noua) a decis deschiderea fazei orale a procedurii și, în cadrul măsurilor de organizare a procedurii prevăzute la articolul 89 din Regulamentul de procedură, a adresat întrebări părților, invitându-le să răspundă în scris.
- 82 Părțile au răspuns la aceste întrebări în termenul stabilit, prin intermediul memoriilor depuse la grefa Tribunalului la 30 octombrie 2015.
- 83 Pledoariile părților și răspunsurile acestora la întrebările orale adresate de Tribunal au fost ascultate în ședința din 26 noiembrie 2015.
- 84 Reclamantele solicită Tribunalului:
- adoptarea unei măsuri de cercetare judecătorească în vederea depunerii de către Comisie a versiunilor necenzurate ale corespondenței sale cu KFST;
 - anularea deciziei atacate;
 - cu titlu subsidiar, desființarea cuantumului amenzilor care le-au fost aplicate în temeiul acestei decizii;

- cu titlu pur subsidiar, reducerea substanțială a cuantumului acestor amenzi;
- în orice caz, obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată pe care le-au efectuat;
- adoptarea oricărei alte măsuri pe care o va considera oportună.

85 Comisia solicită Tribunalului:

- respingerea acțiunii ca nefondată;
- obligarea reclamantelor la plata cheltuielilor de judecată, cu excepția celor efectuate de intervenientă;
- declararea ca intervenienta să suporte propriile cheltuieli de judecată.

86 Intervenienta solicită Tribunalului:

- anularea deciziei atacate în măsura în care le privește pe reclamante;
- obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată efectuate de intervenientă.

87 În ceea ce privește capătul de cerere formulat de reclamante prin care se solicită Tribunalului să adopte o măsură de cercetare judecătorească în vederea depunerii de către Comisie a versiunilor necenzurate ale corespondenței sale cu KFST, trebuie să se arate că, în urma comunicării din oficiu a acestor documente în cadrul prezentei acțiuni, reclamantele au confirmat în ședință că nu mai doresc să îl mențină.

În drept

88 În susținerea acțiunii, reclamantele invocă zece motive. Acestea trebuie să fie examinate în ordinea în care au fost prezentate.

I – Cu privire la primul motiv, întemeiat pe erori de drept și de apreciere săvârșite în sensul că decizia atacată consideră că întreprinderile de generice și Lundbeck erau cel puțin concurenți potențiali la momentul încheierii acordurilor în litigiu

89 Reclamantele susțin că în decizia atacată se interpretează în mod eronat jurisprudența pertinentă pentru a se stabili dacă un acord restrânge concurența potențială, care presupune existența unor posibilități reale și concrete de intrare pe piață în lipsa acordului, și apreciază că Comisia nu a luat în considerare fapte esențiale în această privință.

90 Înainte de examinarea argumentelor reclamantelor, trebuie efectuată o scurtă evocare a jurisprudenței pertinente, precum și a abordării reținute de Comisie în decizia atacată în ceea ce privește concurența potențială dintre Lundbeck și întreprinderile de generice.

A – Analiză referitoare la concurența potențială din decizia atacată

91 În considerentele (615)-(620) ale deciziei atacate, Comisia a analizat caracteristicile specifice ale sectorului farmaceutic și a diferențiat două faze în cursul cărora concurența potențială putea să se exprime în acest sector.

- 92 Prima fază poate să înceapă cu mai mulți ani înainte de expirarea brevetului pentru un IFA, atunci când producătorii de generice care doresc să lanseze o versiune generică a medicamentului în cauză încep să dezvolte procedee de producție viabile care conduc la un produs ce răspunde cerințelor normative. În continuare, într-o a doua fază, în vederea pregătirii intrării sale efective pe piață, este necesar ca o întreprindere de generice să obțină o autorizație de introducere pe piață (AIP) în temeiul Directivei 2001/83/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 6 noiembrie 2001 de instituire a unui cod comunitar cu privire la medicamentele de uz uman (JO L 311, p. 67, Ediție specială, 13/vol. 33, p. 3), indiferent dacă aceasta obține comprimate de la unul sau de la mai mulți producători de generice sau le produce ea însăși, indiferent dacă găsește distribuitori sau instituie rețeaua proprie de distribuție, cu alte cuvinte, efectuează o serie de demersuri preliminare, în lipsa cărora nu ar fi existat niciodată o concurență efectivă pe piață.
- 93 Expirarea ulterioară a brevetului pentru un IFA generează, așadar, un proces concurențial dinamic, în cursul căruia diferite întreprinderi care produc medicamente generice sunt rivale în scopul de a fi primele care intră pe piață. Astfel, prima dintre aceste întreprinderi care reușește să intre pe piață poate obține beneficii importante înainte de intensificarea concurenței și de scăderea drastică a prețurilor. Este motivul pentru care aceste întreprinderi sunt pregătite să efectueze investiții considerabile și să își asume riscuri importante pentru a fi primele care intră pe piața produsului relevant din momentul în care expiră brevetul pentru acel IFA.
- 94 În cadrul acestor două faze de concurență potențială, întreprinderile care produc medicamente generice sau care intenționează să le vândă se confruntă adesea cu chestiuni referitoare la dreptul brevetelor și la dreptul proprietății intelectuale. Cu toate acestea, ele identifică în general un mijloc pentru a evita orice încălcare a brevetelor existente, precum brevetele pentru procedee de fabricație. Astfel, ele dispun de mai multe opțiuni în această privință, precum posibilitatea de a solicita constatarea inexistenței unei contrafaceri sau de „înlăturare a obstacolelor”, informând compania farmaceutică bazată pe cercetare despre intenția lor de a intra pe piață. Ele își pot lansa de asemenea produsul „cu risc”, apărându-se împotriva unor pretense afirmații referitoare la contrafacere sau formulând o cerere reconvențională pentru a contesta validitatea brevetelor invocate în susținerea unei acțiuni în contrafacere. În sfârșit, ele pot colabora de asemenea cu furnizorul de IFA pentru a modifica procedeul de fabricație sau pentru a reduce riscurile de contrafacere ori chiar pentru a se orienta către un alt producător de IFA pentru a evita un asemenea risc.
- 95 În considerentele (621)-(623) ale deciziei atacate, Comisia a amintit că, în speță, brevetele inițiale deținute de Lundbeck expiraseră în luna ianuarie 2002 în cea mai mare parte a țărilor din SEE. Această situație a determinat un proces concurențial dinamic, în cadrul căruia mai multe întreprinderi care produceau sau vindeau medicamente generice efectuaseră demersuri pentru a fi primele care să intre pe piață. Lundbeck a perceput această amenințare încă din luna decembrie 1999, atunci când a scris, în planul său strategic pentru anul 2000, că „din acest moment până în anul 2002, [ar fi] probabil ca genericele să preia o cotă de piață substanțială a vânzărilor de Cipramil”. De asemenea, în luna decembrie 2001, Lundbeck a scris în planul său strategic pentru anul 2002 că se aștepta ca piața din Regatul Unit, în special, să fie atinsă în mod sever de concurența privind genericele. Având în vedere aceste elemente, Comisia a concluzionat că întreprinderile de generice exercitau o presiune concurențială asupra Lundbeck la momentul încheierii acordurilor în litigiu.
- 96 În plus, în considerentele (624)-(633) ale deciziei atacate, Comisia a arătat că faptul de a contesta brevetele era o expresie a concurenței potențiale în sectorul farmaceutic. În această privință, Comisia a amintit că, în SEE, întreprinderile care doreau să vândă medicamente generice nu erau obligate să demonstreze că produsele lor nu încălcau niciun brevet pentru a putea obține o AIP sau pentru a putea să le comercializeze. Compania farmaceutică bazată pe cercetare este cea care trebuie să demonstreze că aceste produse încălcă, cel puțin la prima vedere, unul dintre brevetele pe care le deține pentru ca o instanță să dispună în sarcina întreprinderii în cauză să nu mai vândă produsele sale pe piață. Or, în speță, Comisia a considerat, întemeindu-se îndeosebi pe evaluările părților la acordurile în litigiu, că brevetul pentru cristalizare, pe care Lundbeck se baza în principal pentru a

bloca intrarea pe piață a genericelor în Regatul Unit, avea până la 60 % șanse să fie declarat de instanță ca nevalid și să fie perceput de întreprinderile de generice ca fiind puțin inovator. În asemenea împrejurări, Comisia a apreciat că faptul că întreprinderile de generice intră „cu risc” pe piață și că trebuie eventual să se confrunte cu acțiuni în contrafacere introduse de Lundbeck constituia expresia unei concurențe potențiale. Prin urmare, Comisia a concluzionat că brevetele pentru procedee de fabricație deținute de Lundbeck nu permiteau blocarea tuturor posibilităților de intrare pe piață aflate la dispoziția întreprinderilor de generice.

97 În considerentul (635) al deciziei atacate, Comisia a identificat în speță opt posibilități de acces pe piață:

- în primul rând, lansarea produsului „cu risc”, prin confruntarea unor eventuale acțiuni în contrafacere introduse de Lundbeck;
- în al doilea rând, depunerea unor eforturi pentru „îndepărtarea obstacolelor” alături de compania farmaceutică bazată pe cercetare, înainte de intrarea pe piață, în special în Regatul Unit;
- în al treilea rând, solicitarea înainte de intrarea pe piață, în fața unei instanțe naționale, a constatării inexistenței unei contrafaceri;
- în al patrulea rând, invocarea lipsei de validitate a unui brevet în fața unei instanțe naționale, în cadrul unei cereri reconvenționale care este formulată ulterior unei acțiuni în contrafacere introduse de compania farmaceutică bazată pe cercetare;
- în al cincilea rând, faptul de a contesta un brevet în fața autorităților naționale competente sau în fața OEB, solicitându-se revocarea sau limitarea acestui brevet;
- în al șaselea rând, colaborarea cu producătorul de IFA actual sau cu furnizorul acestuia în scopul modificării procedurii utilizat de producătorul de IFA astfel încât să fie eliminat sau să fie redus riscul de contrafacere a brevetelor pentru procedee de fabricație deținute de compania farmaceutică bazată pe cercetare;
- în al șaptelea rând, orientarea către un alt producător de IFA în cadrul unui contract de aprovizionare existent;
- în al optulea rând, orientarea către un alt producător de IFA, în afara unui contract de aprovizionare existent, fie deoarece acel contract permitea acest lucru, fie, potențial, deoarece un contract de aprovizionare exclusivă ar putea fi declarat lipsit de validitate dacă s-ar constata că IFA contraface brevetele pentru procedee de fabricație deținute de Lundbeck.

B – *Principii și jurisprudența aplicabile*

1. Cu privire la noțiunea de concurență potențială

98 Trebuie arătat mai întâi că articolul 101 alineatul (1) TFUE este aplicabil numai în sectoarele deschise concurenței, având în vedere condițiile prevăzute de acest text referitoare la afectarea schimburilor comerciale dintre statele membre și la repercusiunile asupra concurenței (a se vedea Hotărârea din 29 iunie 2012, E.ON Ruhrgas și E.ON/Comisia, T-360/09, Rep., EU:T:2012:332, punctul 84 și jurisprudența citată).

99 Potrivit jurisprudenței, examinarea condițiilor de concurență pe o anumită piață se întemeiază nu numai pe concurența existentă între întreprinderile deja prezente pe piața relevantă, ci și pe concurența potențială pentru a stabili dacă, având în vedere structura pieței și contextul economic și

juridic care îi guvernează funcționarea, există posibilități reale și concrete ca întreprinderile în cauză să concureze reciproc sau ca un nou concurent să poată intra pe piața relevantă și să concureze întreprinderile existente (Hotărârea din 15 septembrie 1998, *European Night Services* și alții/Comisia, T-374/94, T-375/94, T-384/94 și T-388/94, Rec., EU:T:1998:198, punctul 137, Hotărârea din 14 aprilie 2011, *Visa Europe* și *Visa International Service*/Comisia, T-461/07, Rep., EU:T:2011:181, punctul 68, și Hotărârea E.ON Ruhrgas și E.ON/Comisia, punctul 98 de mai sus, EU:T:2012:332, punctul 85).

- 100 Pentru a verifica dacă o întreprindere constituie un concurent potențial pe o piață, Comisia trebuie să verifice dacă, în lipsa încheierii acordului pe care îl examinează, ar fi existat posibilități reale și concrete ca ea să se fi integrat pe piața respectivă și să fi concurat întreprinderile deja existente pe aceasta. O asemenea demonstrație nu trebuie să fie întemeiată pe o simplă ipoteză, ci trebuie bazată pe elemente de fapt sau pe o analiză a structurilor pieței relevante. Astfel, o întreprindere nu poate fi calificată drept concurent potențial dacă intrarea sa pe piață nu corespunde unei strategii economice viabile (a se vedea Hotărârea E.ON Ruhrgas și E.ON/Comisia, punctul 98 de mai sus, EU:T:2012:332, punctul 86 și jurisprudența citată).
- 101 De aici rezultă în mod necesar că dacă intenția unei întreprinderi de a intra pe o piață este eventual relevantă pentru a verifica dacă poate fi considerată un concurent potențial pe piața respectivă, elementul esențial pe care trebuie să fie întemeiată o astfel de calificare îl reprezintă totuși capacitatea acesteia de a intra pe piața respectivă (a se vedea Hotărârea E.ON Ruhrgas și E.ON/Comisia, punctul 98 de mai sus, EU:T:2012:332, punctul 87 și jurisprudența citată).
- 102 În această privință, trebuie amintit că o restrângere a concurenței potențiale, pe care o poate constitui simpla existență a unei întreprinderi exterioare față de piață, nu poate fi condiționată de demonstrarea intenției acestei întreprinderi de a intra în scurt timp pe piața respectivă. Astfel, prin simpla sa existență, aceasta poate fi la originea unei presiuni concurențiale asupra întreprinderilor care își desfășoară activitatea în acel moment pe această piață, presiunea constând în riscul intrării unui nou concurent în cazul evoluției atractivității pieței (Hotărârea *Visa Europe* și *Visa International Service*/Comisia, punctul 99 de mai sus, EU:T:2011:181, punctul 169).
- 103 Pe de altă parte, jurisprudența a precizat de asemenea că însăși împrejurarea că o întreprindere prezentă deja pe o piață a încercat să încheie acorduri sau să instituie mecanisme de schimburi de informații cu alte întreprinderi care nu erau prezente pe acea piață constituia un indiciu serios a faptului că aceasta nu era inaccesibilă (a se vedea în acest sens Hotărârea din 12 iulie 2011, *Hitachi* și alții/Comisia, T-112/07, Rep., EU:T:2011:342, punctul 226, și Hotărârea din 21 mai 2014, *Toshiba*/Comisia, T-519/09, EU:T:2014:263, punctul 231).
- 104 Deși rezultă din această jurisprudență că Comisia se poate întemeia îndeosebi pe perceperea întreprinderii prezente pe piață pentru a aprecia dacă alte întreprinderi sunt concurenți potențiali ai acesteia, nu este mai puțin adevărat că posibilitatea pur teoretică a unei intrări pe piață nu este suficientă pentru demonstrarea unei concurențe potențiale. Așadar, Comisia trebuie să demonstreze, prin intermediul unor elemente de fapt sau al unei analize a structurilor pieței relevante, că intrarea pe piață s-ar fi putut efectua suficient de rapid pentru ca amenințarea unei intrări potențiale să fi cântărit asupra comportamentului participanților pe piață prin intermediul unor costuri care ar fi fost suportabile din punct de vedere economic (a se vedea în acest sens Hotărârea E.ON Ruhrgas și E.ON/Comisia, punctul 98 de mai sus, EU:T:2012:332, punctele 106 și 114).

2. Cu privire la sarcina probei

- 105 Jurisprudența prevede, ca și articolul 2 din Regulamentul nr. 1/2003, că sarcina probei revine părții sau autorității care invocă o încălcare a normelor de concurență. Astfel, în cazul unui litigiu privind existența unei încălcări, revine Comisiei obligația de a face dovada încălcărilor pe care le constată și

de a stabili elementele de probă de natură să demonstreze, corespunzător cerințelor legale, existența faptelor constitutive ale unei încălcări (a se vedea Hotărârea din 12 aprilie 2013, CISAC/Comisia, T-442/08, Rep., EU:T:2013:188, punctul 91 și jurisprudența citată).

- 106 În acest context, existența unei îndoieli a instanței trebuie interpretată în favoarea întreprinderii căreia îi este adresată decizia de constatare a unei încălcări. Prin urmare, instanța nu poate concluziona că existența încălcării în cauză a fost dovedită de Comisie corespunzător cerințelor legale dacă există încă o îndoială cu privire la acest aspect, în special în cazul unei acțiuni prin care se solicită anularea unei decizii de aplicare a unei amenzi (a se vedea Hotărârea CISAC/Comisia, punctul 105 de mai sus, EU:T:2013:188, punctul 92 și jurisprudența citată).
- 107 Într-adevăr, trebuie să se țină seama de prezumția de nevinovăție, astfel cum aceasta rezultă în special din articolul 48 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene. Având în vedere natura încălcărilor în cauză, precum și natura și gradul de severitate ale sancțiunilor aferente acestora, principiul prezumției de nevinovăție se aplică în special procedurilor referitoare la încălcări ale normelor de concurență aplicabile întreprinderilor care pot conduce la aplicarea unor amenzi sau a unor penalități cu titlu cominatoriu (a se vedea în acest sens Hotărârea CISAC/Comisia, punctul 105 de mai sus, EU:T:2013:188, punctul 93 și jurisprudența citată).
- 108 În plus, trebuie să se țină seama de atingerea semnificativă adusă reputației pe care o reprezintă pentru o persoană fizică sau juridică constatarea că a fost implicată într-o încălcare a normelor de concurență (a se vedea Hotărârea CISAC/Comisia, punctul 105 de mai sus, EU:T:2013:188, punctul 95 și jurisprudența citată).
- 109 Astfel, Comisia trebuie să furnizeze dovezi precise și concordante pentru a dovedi existența încălcării și pentru a avea convingerea fermă că pretensele încălcări constituie restrângeri ale concurenței în sensul articolului 101 alineatul (1) TFUE (a se vedea Hotărârea CISAC/Comisia, punctul 105 de mai sus, EU:T:2013:188, punctul 96 și jurisprudența citată).
- 110 Cu toate acestea, trebuie să se sublinieze că nu este necesar ca fiecare dintre probele prezentate de Comisie să corespundă acestor criterii în legătură cu fiecare element al încălcării. Este suficient ca seria de indicii invocată de instituție, apreciată în mod global, să îndeplinească această cerință (a se vedea Hotărârea CISAC/Comisia, punctul 105 de mai sus, EU:T:2013:188, punctul 97 și jurisprudența citată).
- 111 În sfârșit, trebuie să se arate că, atunci când Comisia demonstrează că o întreprindere a participat la o măsură anticoncurențială, acestei întreprinderi îi revine sarcina să furnizeze, recurgând nu numai la documente nedivulgate, ci și la toate mijloacele de care dispune, o explicație diferită a comportamentului său (a se vedea în acest sens Hotărârea din 7 ianuarie 2004, Aalborg Portland și alții/Comisia, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P și C-219/00 P, Rec., EU:C:2004:6, punctele 79 și 132).
- 112 Cu toate acestea, atunci când Comisia dispune de probe scrise ale unei practici anticoncurențiale, întreprinderile în cauză nu se pot limita să invoce împrejurări care să dea o semnificație diferită faptelor stabilite de Comisie și care să permită astfel substituirea explicației reținute de Comisie cu o altă explicație a faptelor. Astfel, în prezența unor mijloace de probă scrise, întreprinderilor în cauză le revine nu numai sarcina de a prezenta o pretinsă altă explicație a faptelor constatate de Comisie, ci și sarcina de a contesta existența acestor fapte stabilite având în vedere înscrisurile prezentate de Comisie (a se vedea în acest sens Hotărârea CISAC/Comisia, punctul 105 de mai sus, EU:T:2013:188, punctul 99 și jurisprudența citată).

3. Cu privire la întinderea controlului exercitat de Tribunal

113 Trebuie amintit că articolul 263 TFUE presupune ca instanța Uniunii să exercite un control atât de drept, cât și de fapt asupra argumentelor invocate de reclamant împotriva deciziei atacate și să aibă competența de a aprecia probele și de a anula decizia respectivă. Prin urmare, deși, în domeniile în care sunt necesare aprecieri economice complexe, Comisia dispune de o marjă de apreciere, aceasta nu înseamnă că instanța Uniunii trebuie să se abțină de la a controla interpretarea dată de Comisie datelor de natură economică. Astfel, instanța Uniunii trebuie, printre altele, să verifice nu numai exactitatea materială a elementelor de probă invocate, fiabilitatea și coerența lor, ci și să controleze dacă aceste elemente reprezintă toate datele pertinente care trebuie luate în considerare pentru aprecierea unei situații complexe și dacă acestea sunt de natură să susțină concluziile deduse din ele (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 iulie 2014, Telefónica și Telefónica de España/Comisia, C-295/12 P, Rep., EU:C:2014:2062, punctele 53 și 54 și jurisprudența citată).

114 În lumina acestor considerații trebuie examinate argumentele reclamantelor privind lipsa unei concurențe potențiale dintre ele și întreprinderile de generice la momentul încheierii acordurilor în litigiu.

C – Cu privire la primul aspect, întemeiat pe faptul că lansarea medicamentelor care încalcă drepturile de proprietate intelectuală ale unor terți nu constituie expresia unei concurențe potențiale în sensul articolului 101 TFUE

115 Reclamantele susțin că decizia atacată este viciată de o eroare de drept, în măsura în care în aceasta se consideră că lansarea unor medicamente care încalcă drepturile de proprietate intelectuală ale unor terți este expresia unei concurențe potențiale în sensul articolului 101 TFUE. Faptul de a întemeia existența unei concurențe potențiale pe ipoteza lansării unor medicamente generice pe piață, cu riscul de a trebui să se facă față unei acțiuni în contrafacere pe baza brevetelor lor, ar fi incompatibilă cu protecția acordată brevetelor și drepturilor exclusive care decurg din acestea. Articolul 101 TFUE ar proteja doar concurența licită, iar aceasta nu poate exista atunci când un drept exclusiv, precum un brevet, împiedică, în drept sau în fapt, intrarea pe piață.

116 Comisia contestă aceste argumente.

117 Trebuie amintit că obiectul specific al proprietății industriale este în special de a-i asigura titularului, pentru a recompensa efortul creator al inventatorului, dreptul exclusiv de a utiliza o invenție în vederea fabricării și a primei comercializări a unor produse industriale fie în mod direct, fie prin acordarea unor licențe terților, precum și dreptul de a se opune oricărei contrafaceri (Hotărârea din 31 octombrie 1974, Centrafarm și de Peijper, 16/74, Rec., EU:C:1974:115, punctul 9).

118 Cu toate acestea, jurisprudența nu exclude aplicarea articolului 101 alineatul (1) TFUE acordurilor de soluționare amiabilă care pot fi încheiate în materia brevetelor. În schimb, aceasta prevede că dacă drepturile recunoscute de legislația unui stat membru în materia proprietății industriale nu sunt afectate, în ceea ce privește existența lor, de articolul menționat, condițiile în care se exercită pot să fie încadrate însă în domeniul interdicțiilor prevăzute de acesta. O asemenea situație poate apărea de fiecare dată când exercitarea unui asemenea drept apare ca fiind obiectul, modalitatea sau efectul unei înțelegeri (a se vedea în acest sens Hotărârea Centrafarm și de Peijper, punctul 117 de mai sus, EU:C:1974:115, punctele 39 și 40).

119 De asemenea, potrivit jurisprudenței, deși Comisia nu are obligația de a defini întinderea drepturilor conferite de un brevet, ea nu se poate abține de la orice inițiativă atunci când întinderea drepturilor conferite de un brevet este relevantă pentru aprecierea unei încălcări a articolelor 101 TFUE și 102 TFUE (Hotărârea din 25 februarie 1986, Windsurfing International/Comisia, 193/83, Rec., EU:C:1986:75, denumită în continuare „Hotărârea Windsurfing”, punctul 26). Curtea a apreciat de

- asemenea că obiectul specific al brevetului nu poate fi interpretat în sensul că garantează inclusiv o protecție împotriva acțiunilor prin care se contestă validitatea unui brevet, avându-se în vedere interesul public de a elimina orice obstacol în calea activității economice, care ar putea rezulta dintr-un brevet acordat în mod eronat (Hotărârea Windsurfing, citată anterior, EU:C:1986:75, punctul 92).
- 120 Or, în speță, argumentul reclamantelor se întemeiază pe premisa eronată potrivit căreia, pe de o parte, întreprinderile de generice încălcau neîndoielnic brevetele reclamantelor și, pe de altă parte, aceste brevete ar fi rezistat cu certitudine excepțiilor de nevaliditate care ar fi fost invocate de întreprinderile de generice în cadrul unor eventuale acțiuni în contrafacere.
- 121 Astfel, deși este adevărat că brevetele sunt prezumate valide până când sunt expres revocate sau declarate nevalide de o autoritate sau de o instanță competentă în acest scop, o asemenea prezumție de validitate nu poate fi echivalentă unei prezumții de nelegalitate a produselor generice introduse în mod legal pe piață, cu privire la care un deținător de brevet consideră că acestea îl încalcă.
- 122 Astfel cum Comisia susține în mod întemeiat și fără ca această susținere să fi fost repusă în discuție de reclamante, în speță, acestea aveau obligația să demonstreze în fața instanțelor naționale, în cazul unei intrări a genericelor pe piață, că ele încălcau un brevet oarecare dintre brevetele pentru procedee de fabricație pe care le dețineau, o intrare cu risc nefiind, prin ea însăși, nelegală. Pe de altă parte, în cazul unei acțiuni în contrafacere introduse de Lundbeck împotriva întreprinderilor de generice ar fi fost posibil ca acestea să conteste, prin intermediul unei acțiuni reconvenționale, validitatea brevetului de care se preleva Lundbeck. Într-adevăr, asemenea acțiuni sunt frecvente în materia brevetelor și conduc în numeroase cazuri la constatarea nevalidității brevetului pentru un procedeu de fabricație de care se prevaluează deținătorul brevetului [a se vedea considerentele (75) și (76) ale deciziei atacate]. Astfel, din elementele de probă menționate în considerentele (157) și (745) ale deciziei atacate reiese că însăși Lundbeck aprecia această probabilitate la un nivel cuprins între 50 % și 60 % în ceea ce privește brevetul pentru cristalizare.
- 123 În plus, din decizia atacată reiese că, pentru a stabili în speță existența unei concurențe potențiale, Comisia s-a întemeiat pe jurisprudența rezultată din Hotărârile European Night Services și alții/Comisia, punctul 99 de mai sus (EU:T:1998:198), și Visa Europe și Visa International Service/Comisia, punctul 99 de mai sus (EU:T:2011:181), potrivit căreia trebuie să se analizeze dacă, având în vedere structura pieței și contextul economic și juridic care îi guvernează funcționarea, există posibilități reale și concrete ca întreprinderile în cauză să concureze reciproc sau ca un nou concurent să poată intra pe piața în cauză și să concureze întreprinderile existente [considerentele (610) și (611) ale deciziei atacate].
- 124 În această privință, având în vedere elementele amintite la punctul 122 de mai sus, trebuie să se constate că Comisia nu a săvârșit o eroare prin faptul că a apreciat că brevetele pentru procedee de fabricație deținute de Lundbeck nu constituiau în mod obligatoriu bariere insurmontabile pentru întreprinderile de generice (a se vedea în acest sens Hotărârea Toshiba/Comisia, punctul 103 de mai sus, EU:T:2014:263, punctul 230), care doreau și erau pregătite să intre pe piața citalopramului și care efectuaseră deja investiții considerabile în acest scop la momentul încheierii acordurilor în litigiu.
- 125 Desigur, este posibil ca în anumite situații reclamantele să fi obținut câștig de cauză în fața instanțelor competente, prin obținerea unor somații sau daune interese împotriva întreprinderilor de generice. Cu toate acestea, din elementele de probă menționate în decizia atacată în cazul fiecărei întreprinderi de generice reiese că o asemenea posibilitate nu era percepută în acea perioadă ca fiind o amenințare suficient de credibilă pentru ele. Astfel, Merck (GUK) a apreciat, de exemplu, ca urmare a publicării brevetului pentru cristalizare deținut de Lundbeck, că citalopramul de la Natco „nu făcea obiectului vreunui litigiu”, că „niciuna dintre cererile de brevet publicate [...] nu pune probleme” și că, având în vedere declarațiile experților, nu exista „nicio problemă privind brevetele” [considerentele (237), (248) și (334) ale deciziei atacate].

- 126 În plus, nu exista nicio certitudine că reclamantele ar fi introdus efectiv acțiuni în justiție în cazul intrării genericelor pe piață. Decizia atacată recunoaște, desigur, că ele instituiseră o strategie generală care consta în formularea unor amenințări referitoare la acțiuni în contrafacere sau în introducerea unor asemenea acțiuni pe baza brevetelor pentru procedee de fabricație pe care le dețineau. Cu toate acestea, orice decizie de a acționa în justiție depindea de punctul de vedere al reclamantelor cu privire la probabilitatea ca o acțiune să fi fost admisă și ca un produs generic comercializat să fi fost considerat că determina o contrafacere a brevetelor deținute de ele. Or, reclamantele erau în mod pertinent conștiente că „fabricanții de generice ar fi putut să producă citalopramul prin aplicarea procedurii descris în brevetul [lor] original care proteja IFA [...] sau că ar fi putut să facă investiții pentru perfecționarea unui procedeu cu totul nou” [considerentul (150) al deciziei atacate]. Pe de altă parte, față de eventuale cereri reconvenționale, Lundbeck era conștientă că brevetul pentru cristalizare nu era „cel mai solid dintre brevete” și că unii din rivalii săi economici îl considerau ca fiind „chimie de școală secundară” [considerentul (149) al deciziei atacate].
- 127 În sfârșit, trebuie să se observe că, în speță, brevetele inițiale deținute de Lundbeck expiraseră deja la momentul încheierii acordurilor în litigiu și că, la momentul încheierii acordului GUK pentru Regatul Unit și a acordului Arrow UK, în Regatul Unit, brevetul pentru cristalizare nu fusese acordat cu titlu definitiv, în sensul articolului 25 din UK Patents Act 1977 (Legea din anul 1977 din Regatul Unit privind brevetele). Disponibilitatea, în Regatul Unit, a unor măsuri provizorii în favoarea Lundbeck împotriva Merck (GUK) și Arrow ar fi fost, așadar, dacă nu imposibilă, cel puțin având o probabilitate minimă în cazul intrării pe piața Regatului Unit a acestor întreprinderi înainte de acordarea acestui brevet. În consecință, este puțin probabil ca Lundbeck să fi putut obține somații împotriva tuturor acestor întreprinderi de generice, chiar dacă introduseseră în mod sistematic acțiuni în justiție împotriva lor. De asemenea, brevetul privind iodul a fost acordat abia la 26 martie 2003.
- 128 Prin urmare, trebuie să se constate, asemănător Comisiei în considerentul (635) al deciziei atacate, că, în general, existau mai multe căi care constituiau posibilități concrete și realiste de intrare pe piață în cazul întreprinderilor de generice la momentul încheierii acordurilor în litigiu (punctul 97 de mai sus). Printre acestea se numără în special lansarea produsului generic „cu risc”, cu posibilitatea de a fi necesară confruntarea cu Lundbeck în cadrul unor eventuale litigii.
- 129 O asemenea posibilitate reprezintă, în mod evident, expresia unei concurențe potențiale într-o situație, precum în speță, caracterizată de expirarea brevetelor inițiale deținute de Lundbeck atât pentru IFA citalopram, cât și pentru procedeele de producție prin alchilare și prin cianare, precum și de existența altor procedee care permiteau producerea citalopramului generic, în privința cărora nu se demonstrase că încălcau alte brevete deținute de Lundbeck, aspect pe care înseși reclamantele l-au admis în răspunsul la comunicarea privind obiecțiunile. În plus, demersurile și investițiile realizate de întreprinderile de generice în vederea intrării pe piața citalopramului înainte de încheierea acordurilor în litigiu, astfel cum au fost prezentate de Comisie în decizia atacată în cazul fiecăreia dintre întreprinderile de generice [a se vedea considerentele (738)-(743) și (827)-(832) în cazul Merck (GUK), considerentele (877)-(883) și (965)-(969) în cazul Arrow, considerentele (1016)-(1018) în cazul Alpharma și considerentele (1090)-(1102) în cazul Ranbaxy] și a căror existență nu a fost contestată de reclamante, demonstrează că întreprinderile de generice erau pregătite să intre pe piață și să suporte riscurile pe care le presupunea o asemenea intrare.
- 130 În sfârșit, trebuie respins și argumentul reclamantelor potrivit căruia o intrare cu risc a întreprinderilor de generice ar fi fost nelegală, astfel încât nu poate fi considerată ca fiind exercitarea legitimă a unei concurențe reale sau potențiale.
- 131 Într-adevăr, jurisprudența impune doar să se demonstreze că întreprinderile de generice aveau posibilități reale și concrete și capacitatea de a intra pe piață, situație cert existentă atunci când au efectuat investiții importante pentru a intra pe piață și obținuseră deja AIP sau efectuaseră demersurile necesare pentru a le obține într-un termen rezonabil. În această privință, trebuie amintit că unele întreprinderi de generice chiar ajunseseră să intre pe piață, pe propriile riscuri, înainte sau

după încheierea acordurilor în litigiu. Astfel, NM Pharma, distribuitorul Merck (GUK) în Suedia, efectuase vânzări pe piața suedeză „foarte încurajatoare”, aproximativ cinci luni, înainte de încheierea acordului pentru SEE, fără să fi fost tulburată de Lundbeck [considerentul (837) al deciziei atacate]. Și Merck (GUK) a putut să vândă în Regatul Unit în luna august 2003 comprimate de citalopram generic în valoare de 3,3 milioane GBP înainte de a obține a doua prelungire, mai profitabilă, a acordului GUK pentru Regatul Unit. A accepta teza reclamantelor ar însemna să se admită că nici o asemenea intrare efectivă pe piață nu constituie expresia unei concurențe potențiale, doar pentru că reclamantele erau convinse de caracterul nelegal al acestuia și că ar fi putut eventual să încerce să i se opună, invocând brevetele pentru procedee de fabricație pe care le dețineau în cadrul unor acțiuni în contrafacere. Or, pentru motivele expuse la punctele 120-122 de mai sus, o asemenea argumentație nu poate fi decât respinsă.

132 Prin urmare, reclamantele consideră în mod eronat că Comisia a încălcat prezumția de validitate a brevetelor lor și drepturile de proprietate legate de acestea prin faptul că, în speță, a calificat intrarea pe piață „cu risc” a întreprinderilor de generice ca fiind expresia unei concurențe potențiale între Lundbeck și ele.

133 Așadar, primul aspect trebuie respins.

D – Cu privire la al doilea aspect, întemeiat pe faptul că, pentru a concluziona că întreprinderile de generice erau concurenți reali sau potențiali ai Lundbeck, Comisia s-ar fi întemeiat pe evaluări subiective

134 Reclamantele apreciază că decizia atacată cuprinde erori grave prin faptul că se întemeiază pe evaluarea subiectivă efectuată de părțile la acordurile în litigiu și care privește validitatea unui brevet și caracterul de contrafacere sau lipsa acestui caracter în cazul unui produs pentru a stabili dacă părțile respective constituiau concurenți potențiali.

135 În primul rând, în opinia reclamantelor, în decizia atacată nu se dovedește corespunzător că aprecierea subiectivă a întreprinderilor de generice era aceea că ele apreciau că exista o șansă reală ca o instanță să fi considerat brevetele deținute de Lundbeck nule, iar nu contrafăcute. Or, în temeiul articolului 2 din Regulamentul nr. 1/2003, Comisia ar avea obligația să probeze că o intrare care nu era ilicită era posibilă în perioadele acoperite de acordurile în litigiu. O asemenea apreciere s-ar întemeia, în plus, pe informații insuficiente și care nu ar fi rămas constante, astfel încât nu pot fi utilizate pentru demonstrarea existenței unei concurențe potențiale între părțile la acordurile în litigiu.

136 În al doilea rând, decizia atacată ar fi eronată și nu ar ține seama de elementele obiective care ar confirma dificultatea pe care o aveau întreprinderile de generice să intre pe piață, precum elementele științifice furnizate de Lundbeck care dovedeau existența unei contrafaceri, confirmarea, atât de către camera de recurs a OEB, cât și de către Oficiul pentru brevete din Țările de Jos, a validității brevetului pentru cristalizare cu privire la toate aspectele relevante sau chiar faptul că în favoarea Lundbeck fuseseră emise somații preliminare sau alte forme de măsuri provizorii în mai mult de jumătate din procedurile pe care le inițiaseră în anii 2002 și 2003. Așadar, decizia atacată nu ar demonstra corespunzător capacitatea întreprinderilor de generice de a intra pe piață și nu ar soluționa chestiunea dacă brevetele deținute de Lundbeck erau valide și fuseseră încălcate la momentul încheierii acordurilor în litigiu, ceea ce ar reprezenta o chestiune obiectivă.

137 Comisia contestă aceste argumente.

138 Cu titlu introductiv, trebuie confirmată abordarea Comisiei, astfel cum reiese din întreaga decizie atacată, care constă în luarea în considerare în principal a elementelor de probă anterioare sau contemporane datei la care au fost încheiate acordurile în litigiu (a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 iulie 2014, Esso și alții/Comisia, T-540/08, Rep., EU:T:2014:630, punctul 75 și jurisprudența citată).

- 139 Astfel, pe de o parte, Comisia nu poate reconstitui trecutul imaginând evenimentele care s-ar fi produs și care, de fapt, nu s-au produs din cauza acestor acorduri. Pe de altă parte, de la acel moment, părțile la aceste acorduri au avut tot interesul să invoce argumente prin intermediul cărora să se demonstreze că nu aveau nicio perspectivă realistă de a intra pe piață sau că se gândeau că produsele lor încălcau un brevet oarecare deținut de Lundbeck. Cu toate acestea, doar pe baza informațiilor de care dispuneau în acea perioadă și a percepției de la acel moment asupra pieței ele au decis să adopte o linie de conduită și să încheie acordurile în litigiu.
- 140 În plus, o asemenea abordare se conformează concluziilor deduse din Hotărârea Windsurfing, punctul 119 de mai sus (EU:C:1986:75, punctul 26), în care Curtea a considerat că nu era de competența Comisiei să definească întinderea drepturilor conferite de un brevet, ci doar că nu poate să se abțină de la orice inițiativă atunci când întinderea drepturilor conferite de un brevet era relevantă pentru aprecierea unei încălcări a articolelor 101 TFUE și 102 TFUE.
- 141 Prin urmare, fără a săvârși o eroare, Comisia s-a întemeiat pe documente obiective ce reflectă percepția pe care o aveau părțile la acordurile în litigiu cu privire la forța brevetelor pentru procedee de fabricație deținute de Lundbeck la momentul încheierii acestora [a se vedea în special considerentul (669) al deciziei atacate] pentru a evalua situația concurențială dintre aceste părți, cu precizarea că elemente de probă ulterioare pot fi de asemenea luate în considerare în măsura în care permit să se demonstreze mai adecvat care era poziția lor în acea perioadă, să confirme sau să infirme tezele lor în această privință, precum și să se înțeleagă mai bine funcționarea pieței relevante. În orice caz, aceste elemente nu pot fi determinante în vederea examinării existenței unei concurențe potențiale între părțile la acordurile în litigiu.
- 142 În plus, reclamantele susțin în mod eronat că Comisia s-a întemeiat „aproape exclusiv” pe asemenea evaluări subiective pentru a demonstra în decizia atacată existența unei concurențe potențiale între ele și întreprinderile de generice. Astfel, Comisia a efectuat o analiză detaliată, în privința fiecărei întreprinderi de generice în cauză, a posibilităților reale și concrete pe care le aveau pentru a intra pe piață, întemeindu-se pe elemente obiective precum investițiile realizate deja, demersurile efectuate pentru a obține o AIP și contractele de aprovizionare încheiate în special cu furnizorii lor de IPA. De altfel, aceste elemente diferite au fost contestate explicit de reclamante, în cazul fiecărei întreprinderi de generice, și vor fi examinate în al șaselea-al nouălea aspect de mai jos.
- 143 De asemenea, reclamantele susțin fără succes că Comisia nu ar fi ținut seama în mod suficient de elementele de probă pe care le-ar fi prezentat, care ar demonstra existența unei contrafaceri a brevetelor lor de către întreprinderile de generice sau validitatea brevetului pentru cristalizare, care ar fi fost confirmată în special de OEB în privința tuturor elementelor sale relevante, în anul 2009.
- 144 Pe de o parte, deși alte declarații contemporane încheierii acordurilor în litigiu ar putea lăsa să se înțeleagă că întreprinderile de generice aveau o îndoială în ceea ce privește caracterul de contrafacere inexistentă al produselor lor sau că Lundbeck avea convingerea că brevetele sale erau valide, acestea nu sunt suficiente pentru a repune în discuție concluzia potrivit căreia întreprinderile de generice erau percepute ca fiind o amenințare potențială pentru Lundbeck și că erau susceptibile, prin simpla lor existență, să exercite o presiune concurențială asupra Lundbeck și asupra întreprinderilor care își desfășurau activitatea pe aceeași piață (a se vedea în acest sens Hotărârea Visa Europe și Visa International Service/Comisia, punctul 99 de mai sus, EU:T:2011:181, punctul 169). Elementul cel mai probant în această privință constă în însuși faptul că Lundbeck a încheiat acorduri cu întreprinderile de generice pentru a întârzia intrarea lor pe piață (a se vedea în acest sens Hotărârea Toshiba/Comisia, punctul 103 de mai sus, EU:T:2014:263, punctul 231).
- 145 Pe de altă parte, elementele de probă invocate de reclamante, care sunt ulterioare încheierii acordurilor în litigiu, nu pot fi determinante pentru aprecierea existenței unei concurențe potențiale la momentul încheierii acordurilor respective. Astfel, chiar dacă se presupune că în anul 2009 OEB a confirmat brevetul pentru cristalizare în privința tuturor aspectelor sale pertinente [a se vedea considerentul

(166) al deciziei atacate], nu este mai puțin adevărat că, la momentul încheierii acordurilor în litigiu, întreprinderile de generice și Lundbeck însăși aveau îndoieli cu privire la validitatea acestui brevet și că nu era exclus ca o instanță națională să fi putut să îl declare nevalid, cum s-a întâmplat, de altfel, la OEB într-o primă etapă [considerentele (151) și (166) ale deciziei atacate].

146 În plus, astfel cum susține Comisia în mod întemeiat, la momentul încheierii acordurilor în litigiu, Lundbeck nu obținuse nicio măsură provizorie împotriva unor întreprinderi de generice precum Merck (GUK), care utiliza citalopramul de la Natco, împotriva unor întreprinderi de generice precum Arrow și Alpharma, care utilizau citalopramul de la Cipla sau citalopramul generic dezvoltat din IFA citalopram produs de societatea indiană Matrix (denumit în continuare „citalopram Matrix” sau „IFA de la Matrix”), sau chiar împotriva unor întreprinderi de generice care utilizau citalopramul generic dezvoltat din IFA citalopram produs de Ranbaxy (denumit în continuare „citalopram Ranbaxy” sau „IFA de la Ranbaxy”) și nicio instanță din SEE nu constatare o contrafacere a brevetului pentru cristalizare și a brevetului privind amida sau iodul.

147 Așadar, reclamantele susțin în mod eronat că Comisia s-ar fi întemeiat în esență pe evaluări subiective pentru a constata că Lundbeck și întreprinderile de generice erau concurenți potențiali la momentul încheierii acordurilor în litigiu.

148 Prin urmare, și al doilea aspect trebuie respins.

E – Cu privire la al treilea aspect, întemeiat pe faptul că o contestație împotriva unui brevet valid nu constituie o posibilitate reală și concretă de intrare pe piață

149 Reclamantele susțin că Comisia a săvârșit o eroare de drept prin faptul că a considerat că o contestație împotriva unui brevet valid constituie o posibilitate reală și concretă de intrare pe piață. Ele repun în discuție în special faptul că o cerere de constatare a inexistenței unei contrafaceri, invocarea nulității unui brevet sau opoziția la un brevet în fața autorităților naționale competente privind brevetele sau în fața OEB pot constitui mijloace apte să permită întreprinderilor de generice să intre pe piață, în pofida brevetelor pentru procedee de fabricație deținute de Lundbeck.

150 În primul rând, reclamantele consideră că decizia atacată face un amalgam între o intrare pe piață și investițiile care permit o asemenea intrare și că extinde exagerat limitele concurenței potențiale. Jurisprudența ar impune ca posibilitățile reale și concrete de intrare pe piață să fie dovedite și ca această intrare să se realizeze suficient de rapid pentru ca amenințarea unei intrări potențiale să aibă efect asupra comportamentului participanților de pe piață. Or, dovedirea unor posibilități reale și concrete de realizare a unor investiții care, în caz de succes, ar permite intrarea pe piață nu ar îndeplini acest criteriu.

151 În al doilea rând, prezumția de validitate aferentă brevetelor s-ar opune considerației potrivit căreia posibilitatea de contestare a validității acestui brevet constituie o posibilitate reală și concretă de intrare pe piață. Metoda adoptată de Comisie în această privință ar fi contrară Hotărârii European Night Services și alții/Comisia, punctul 99 de mai sus (EU:T:1998:198, punctul 139).

152 În al treilea rând, dacă se presupune că aceste contestații îndreptate împotriva unor brevete ar fi putut să constituie o posibilitate reală și concretă pentru întreprinderile de generice de intrare pe piață, ele nu ar fi permis o intrare pe piață suficient de rapidă. Astfel, în opinia Comisiei exprimată în cadrul investigației privind sectorul farmaceutic, contestarea unui brevet ar necesita, în medie, aproximativ trei ani, împrejurare care nu ar fi permis întreprinderilor de generice să intre pe piață suficient de rapid. Decizia atacată ar rămâne vagă în legătură cu acest aspect, în timp ce, în cazul în care întreprinderile de generice nu ar fi putut să intre pe piață în mod legal pe durata acordurilor în litigiu, acestea nu ar fi avut niciun efect asupra concurenței.

- 153 În al patrulea rând, reclamantele consideră că, și în ipoteza admiterii tezei Comisiei, în decizia atacată ar fi trebuit cel puțin să se demonstreze că, în lipsa acordurilor în litigiu, întreprinderile de generice ar fi acționat în instanță și ar fi avut probabil câștig de cauză la instanțele naționale sau că, cel puțin, ar fi avut șanse să câștige în cazul contestării brevetelor.
- 154 În sfârșit, reclamantele susțin că teza Comisiei se întemeiază pe un prejudiciu nejustificat împotriva brevetelor pentru procedee de fabricație în raport cu brevetele privind moleculele.
- 155 Intervenienta susține de asemenea că, în decizia atacată, Comisia săvârșește o eroare considerând că Lundbeck și întreprinderile de generice erau concurenți potențiali. O asemenea concluzie nu ar ține seama în mod suficient de prezumția de validitate a brevetelor deținute de Lundbeck și de faptul că măsurile provizorii ar fi constituit un obstacol insurmontabil pentru întreprinderile de generice în cazul unei încercări de a intra pe piață. Pe de altă parte, intervenienta contestă teza potrivit căreia contestarea validității brevetelor ar face parte integrantă din procesul concurențial.
- 156 Comisia contestă aceste argumente.
- 157 Trebuie să se constate, contrar susținerilor reclamantelor, că, în decizia atacată, Comisia nu a considerat că simpla posibilitate de contestare a validității unui brevet în justiție sau în fața autorităților competente era suficientă pentru a demonstra existența unei concurențe potențiale. Astfel, pentru a demonstra în speță existența unei concurențe potențiale între întreprinderile de generice și Lundbeck, Comisia a luat în considerare mai multe elemente precum investițiile și eforturile importante realizate deja de întreprinderile de generice pentru a-și pregăti intrarea pe piață, faptul că obținuseră deja AIP sau că au făcut demersurile necesare pentru a obține o AIP într-un termen rezonabil, faptul că reclamantele recunoscuseră că exista un anumit număr de procedee disponibile pentru producerea citalopramului fără a le fi încălcate brevetele, faptul că nicio instanță nu constatare caracterul de contrafacere al produselor generice la momentul încheierii acordurilor în litigiu și faptul că exista un risc, ce nu era neglijabil, ca anumite brevete pentru procedee de fabricație deținute de Lundbeck să poată fi declarate nevalide. În plus, o întreprindere de generice, și anume Merck (GUK), ajunsese chiar să intre pe piață înainte și pe durata acordurilor în litigiu. În sfârșit, împrejurarea că reclamantele au decis să plătească sume importante întreprinderilor de generice pentru a le menține în afara pieței pe durata acordurilor în litigiu demonstrează de asemenea că ele erau concurenți potențiali, deoarece erau percepute ca fiind o amenințare care exercită o presiune concurențială asupra poziției reclamantelor pe piață (punctele 103 și 144 de mai sus).
- 158 Niciunul dintre argumentele invocate de reclamante nu este de natură să repună în discuție această concluzie.
- 159 Astfel, în ceea ce privește, în primul rând, investițiile realizate de întreprinderile de generice pentru a-și pregăti intrarea pe piață, este suficient să se constate că niciodată Comisia nu a considerat că asemenea investiții erau suficiente, privite individual, să demonstreze existența unei concurențe potențiale între acestea și reclamante. Dimpotrivă, în această privință, Comisia s-a întemeiat pe un ansamblu de elemente pertinente, referitor la fiecare întreprindere de generice (a se vedea punctul 157 de mai sus). În plus, astfel cum susține Comisia în mod întemeiat, existența unei concurențe potențiale nu impune să se demonstreze că întreprinderile de generice ar fi intrat în mod cert pe piață și că o asemenea intrare ar fi fost, neîndoielnic, încununată de succes, ci doar că dispuneau de posibilități reale și concrete în acest scop. A afirma contrariul ar însemna negarea oricărei diferențieri între concurența reală și concurența potențială.
- 160 Desigur, jurisprudența precizează că posibilitatea pur teoretică de intrare pe piață nu este suficientă pentru demonstrarea existenței unei concurențe potențiale și obligația Comisiei este să demonstreze, prin intermediul unor elemente de fapt sau al unei analize a structurilor pieței relevante, că intrarea

pe piață s-ar fi putut efectua suficient de rapid pentru ca amenințarea unei intrări potențiale să fi avut efect asupra comportamentului participanților pe piață prin intermediul unor costuri care ar fi fost suportabile din punct de vedere economic (punctul 104 de mai sus).

161 Cu toate acestea, nu reiese că, în speță, Comisia ar fi ignorat această jurisprudență, întrucât analiza sectorului farmaceutic efectuată de Comisie în decizia atacată, precum și situația specifică a fiecărei întreprinderi de generice la momentul încheierii acordurilor în litigiu (punctul 129 de mai sus) demonstrează în mod corespunzător că intrarea acestora pe piața citalopramului nu era o simplă posibilitate teoretică, ci că întreprinderile de generice dispuneau de posibilități reale și concrete în acest sens, după cum reiese, mai jos, din analiza celui de al șaselea-al nouălea aspect. De altfel, ar fi surprinzător ca o întreprindere experimentată ca Lundbeck să fi acceptat să plătească mai multe milioane de euro întreprinderilor de generice în schimbul angajamentului acestora de a nu intra pe piață un anumit timp, dacă posibilitatea acestora de a intra pe piață ar fi fost pur teoretică.

162 În al doilea rând, Hotărârea *European Night Services* și alții/Comisia, punctul 99 de mai sus (EU:T:1998:198, punctul 139), invocată de reclamante, nu se opune metodei urmate de Comisie în speță. Astfel, deși în această hotărâre Tribunalul a menționat existența unor drepturi exclusive care împiedicau, în drept sau în fapt, în majoritatea statelor membre, prestarea de servicii de transport internațional de pasageri, precum și accesul la infrastructură înainte de adoptarea Directivei 91/440/CEE a Consiliului din 29 iulie 1991 privind dezvoltarea căilor ferate comunitare (JO L 237, p. 25, Ediție specială, 07/vol. 2, p. 86), o asemenea situație nu poate fi transpusă în speță, deoarece brevetele pentru procedee de fabricație deținute de Lundbeck nu sunt nicidecum comparabile cu drepturile exclusive de care beneficiau întreprinderile feroviare înainte de adoptarea acestei directive și deoarece piețele relevante prezintă diferențe substanțiale. În plus, astfel cum a observat Comisia în mod întemeiat, în cauza în care s-a pronunțat această hotărâre, Tribunalul a imputat Comisiei că nu efectuase o analiză detaliată a pieței pentru a stabili existența unei concurențe potențiale și că se întemeiasse pe ipoteze care nu erau susținute de niciun element de fapt sau de o analiză a structurilor pieței relevante. În schimb, în speță, reclamantele nu pot afirma în mod întemeiat că toate împrejurările relevante, rezumate la punctul 157 de mai sus și dezvoltate în detaliu în decizia atacată în privința fiecărei întreprinderi de generice, sunt speculații pur teoretice nesusținute de o analiză detaliată a caracteristicilor pieței relevante.

163 În al treilea rând, trebuie amintit că, pentru demonstrarea existenței unei concurențe potențiale, jurisprudența impune doar ca intrarea pe piață să fi avut loc într-un termen rezonabil, fără a stabili o limită precisă în această privință. Prin urmare, nu este necesar ca Comisia să demonstreze că intrarea întreprinderilor de generice pe piață ar fi avut loc cu certitudine înainte de expirarea acordurilor în litigiu pentru a putea demonstra în speță existența unei concurențe efective, cu atât mai mult cu cât, după cum Curtea a constatat deja în mod specific în privința sectorului farmaceutic, concurența potențială se poate exercita chiar înainte de expirarea unui brevet (a se vedea în acest sens Hotărârea din 6 decembrie 2012, *AstraZeneca/Comisia*, C-457/10 P, Rep., EU:C:2012:770, punctul 108).

164 În această privință, trebuie să se remarce că observația Comisiei privind faptul că această concurență potențială se poate exercita înainte de expirarea unui brevet este independentă de faptul că CSP-urile în discuție fuseseră obținute în mod fraudulos sau nelegal. Astfel, în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea *AstraZeneca/Comisia*, punctul 163 de mai sus (EU:C:2012:770, punctul 108), era vorba mai ales despre un abuz de poziție dominantă săvârșit de o întreprindere care dăduse declarații înșelătoare pentru ca autoritățile naționale competente să îi acorde CSP-uri care să îi permită, chiar după expirarea viitoare a brevetelor care îi protejau medicamentul, să se opună intrării pe piață a unor versiuni generice ale acestui medicament. În acest context, Curtea a considerat în esență că acest caracter anticoncurențial al declarațiilor respective nu era repus în discuție de împrejurarea că CSP-urile respective fuseseră solicitate cu cinci sau cu șase ani înainte de intrarea lor în vigoare și că, până la acel moment, drepturile reclamantilor erau protejate de brevete legale. În opinia Curții, nu numai că asemenea CSP-uri nelegale determinau un efect de excludere important după expirarea brevetelor de bază, ci, în egală măsură, acestea puteau să altereze structura pieței, aducând atingere concurenței

potențiale chiar înainte de expirare. Prin urmare, această jurisprudență confirmă că există o concurență potențială deja înainte de expirarea brevetelor care protejează un medicament și că demersurile efectuate înainte de expirare sunt relevante pentru a aprecia dacă această concurență a fost restrânsă.

165 În al patrulea rând, reclamantele susțin în mod eronat că Comisia ar fi trebuit să demonstreze că întreprinderile de generice ar fi inițiat acțiuni în justiție și că ar fi obținut câștig de cauză în fața instanțelor naționale competente. Astfel, din considerentul (624) și următoarele ale deciziei atacate reiese că întreprinderile de generice nu aveau obligația să demonstreze că produsele lor generice nu contrafaceau niciun brevet pentru a putea obține AIP și să comercializeze aceste produse pe piață, aspect care, de altfel, nu este repus în discuție de reclamante. Astfel, Merck (GUK) a putut să intre pe piață prin intermediul distribuitorului său NM Pharma, în Suedia, în luna mai 2002 fără să fi obținut constatarea inexistenței unei contrafaceri și fără să fi făcut obiectul unor acțiuni în justiție din partea Lundbeck. În speță, companiei farmaceutice bazate pe cercetare, cu alte cuvinte, Lundbeck, îi revenea obligația să demonstreze că aceste produse încălcau unul dintre brevetele sale, împrejurare care, potrivit propriilor estimări, era dificil de demonstrat în cazul brevetelor pentru procedee de fabricație [a se vedea considerentul (629) al deciziei atacate]. În plus, după cum susține Comisia, nu este cert că Lundbeck ar fi inițiat în mod necesar acțiuni în justiție împotriva întreprinderilor de generice în cazul intrării pe piață a acestora (a se vedea punctul 126 de mai sus). Este și mai puțin cert că Lundbeck ar fi obținut câștig de cauză dacă ar fi decis să inițieze asemenea acțiuni [a se vedea punctul 122 de mai sus și considerentele (75) și (76) ale deciziei atacate].

166 În sfârșit, trebuie amintit că Comisia nu a ignorat prezumția de validitate aferentă brevetelor pentru procedee de fabricație deținute de Lundbeck (punctele 121-132 de mai sus). Prin urmare, reclamantele nu pot susține că decizia atacată este întemeiată pe o prejudecată negativă împotriva unor asemenea brevete. Într-adevăr, Comisia a ținut seama de existența acestor brevete, însă a considerat, fără a săvârși o eroare de apreciere în această privință, că acestea nu permiteau blocarea oricărei intrări a întreprinderilor de generice pe piață la momentul la care fuseseră încheiate acordurile în litigiu.

167 Prin urmare, al treilea aspect trebuie respins.

F – Cu privire la al patrulea aspect, întemeiat pe faptul că lipsa unor AIP împiedică existența unei concurențe reale sau potențiale

168 Reclamantele consideră că, în mod eronat, Comisia a concluzionat că a existat o concurență potențială, în pofida lipsei unor AIP în cazul anumitor întreprinderi de generice, pentru simplul motiv că acestea depuseseră eforturi să le obțină înainte de încheierea acordurilor în litigiu [considerentul (620) al deciziei atacate]. Această concluzie s-ar afla în contradicție cu anumite pasaje ale deciziei atacate [în special în considerentul (85)], precum și cu concluziile rezultate ca urmare a investigației privind sectorul farmaceutic și cu observațiile individuale ale părților în cauză în legătură cu termenul necesar pentru a obține o AIP, care ar fi de cel puțin 14 luni și care ar putea ajunge până la 25 de luni în anumite țări ale SEE. În opinia reclamantelor, ar fi fost mai util dacă decizia atacată ar fi analizat *in concreto* dacă fiecare întreprindere de generice dispunea de posibilități reale și concrete de a obține o AIP pe durata acordurilor în litigiu, întrucât fiecare țară constituia o piață geografică distinctă și anumite acorduri acopereau țări individuale. În orice caz, AIP nu ar permite intrarea imediată pe piață, în acest scop fiind necesare faze pregătitoare suplimentare.

169 Comisia contestă aceste argumente.

170 În această privință, trebuie arătat mai întâi că, în mod contrar susținerilor reclamantelor, Comisia a analizat în cazul fiecărei întreprinderi de generice dacă aceasta deținea AIP la momentul încheierii acordurilor în litigiu sau dacă ar fi putut să dețină AIP într-un viitor suficient de apropiat.

- 171 În plus, trebuie să se observe că concurența potențială include și activitățile întreprinderilor de generice care urmăresc să obțină AIP necesare, precum și să efectueze toate demersurile administrative și comerciale indispensabile pentru a pregăti intrarea pe piață (a se vedea punctele 91-94 de mai sus). Această concurență potențială este protejată la articolul 101 TFUE. Astfel, în ipoteza în care ar fi posibilă, fără încălcarea dreptului concurenței, efectuarea unor plăți către întreprinderile care sunt în curs să parcurgă demersurile indispensabile pentru a pregăti lansarea unui medicament generic, printre care obținerea unei AIP, și care și-au asumat investiții importante în acest scop pentru ca ele să înceteze sau doar să încetinească acest proces, concurența efectivă nu ar avea loc niciodată sau ar suferi întâzieri semnificative, în dezavantajul consumatorilor, cu alte cuvinte, în speță, al pacienților sau al caselor naționale de asigurări de sănătate.
- 172 Astfel, în ceea ce privește Merck (GUK), Comisia a constatat că aceasta obținuse, la 9 ianuarie 2002, AIP în Regatul Unit și că și distribuitorul acesteia, NM Pharma, dispunea de AIP în Suedia începând cu luna mai 2002. Merck (GUK) și NM Pharma intenționau să utilizeze procedura de recunoaștere reciprocă de 90 de zile prevăzută la articolul 18 din Directiva 2001/83 pentru a obține AIP în alte țări ale SEE [considerentul (326) al deciziei atacate].
- 173 În ceea ce privește poziția Arrow în Regatul Unit, în considerentele (878)-(881) ale deciziei atacate, Comisia a arătat că această întreprindere încheiase un acord cu Tiefenbacher pentru a putea utiliza AIP pe care aceasta din urmă o solicitase în Regatul Unit pe baza AIP de care dispunea deja în Țările de Jos. Comisia a precizat de asemenea că, în faza imediat precedentă semnării acordului Arrow UK, se aștepta ca autoritățile din Regatul Unit să elibereze această AIP foarte rapid și că întârzierea determinată ulterior era determinată de faptul că reclamantele contestaseră AIP neerlandeză.
- 174 În ceea ce privește poziția Arrow în Danemarca, în considerentele (967) și (968) ale deciziei atacate, Comisia a evidențiat că preambulul acordului Arrow danez menționa că această întreprindere era pe punctul să obțină o „licență” a unui terț și că o copie a AIP de care dispunea acel terț era atașată în anexă. Astfel cum subliniază Comisia în mod întemeiat, împrejurarea că Arrow nu a cumpărat în final această AIP nu înseamnă că nu dispunea de o posibilitate reală și concretă de intrare pe piață la momentul încheierii acordului respectiv.
- 175 În ceea ce privește Alpharma, rezultă în special din considerentele (476), (485), (520) și (530) ale deciziei atacate că această întreprindere putea să utilizeze AIP-urile acordate Tiefenbacher, în temeiul contractului său de aprovizionare cu aceasta din urmă, cel puțin în Țările de Jos și în Germania, și putea fie să solicite personal AIP pentru celelalte state membre ale SEE, fie să solicite Tiefenbacher să își extindă procedura de recunoaștere reciprocă în aceste alte țări.
- 176 În plus, în luna octombrie 2001, Alpharma estima să obțină AIP și să efectueze lansarea citalopramului generic, în diverse date ale anului 2002, în Austria, în Danemarca, în Finlanda, în Germania, în Țările de Jos, în Norvegia, în Suedia și în Regatul Unit. De asemenea, la momentul semnării acordului Alpharma, fuseseră acordate patru AIP (în Danemarca, în Finlanda, în Țările de Jos și în Suedia), în timp ce AIP pentru Regatul Unit era așteptată în mod iminent (a se vedea punctul 281 de mai jos). Pe de altă parte, pe durata acestui acord, Alpharma a obținut AIP pentru alte patru țări ale SEE (Norvegia, Germania, Austria și Regatul Unit).
- 177 În ceea ce privește Ranbaxy, în considerentul (1094) al deciziei atacate, Comisia a arătat în esență că, în luna iunie 2002, această întreprindere a depus la autoritatea Regatului Unit competentă dosarul cu datele principale ale medicamentului (Drug Master File, denumit în continuare „DMF”) privind IFA pe care îl dezvoltase pentru citalopram. Acest demers, chiar dacă nu a fost indispensabil pentru obținerea unei AIP, facilita procedura, permițând unei întreprinderi de generice care deținea deja AIP pentru comprimatele de citalopram generic produse din alt IFA decât cel de la Ranbaxy să solicite o modificare a propriei AIP pentru ca aceasta să includă și citalopramul de la Ranbaxy. Astfel,

depunerea unui DMF la autoritățile competente permite producătorului de IFA să nu divulge informații confidențiale întreprinderilor de generice care cumpără IFA dezvoltat de aceasta și care doresc să introducă o cerere de acordare a AIP pentru medicamentele pe care le produc din acest IFA.

- 178 Mai mult, în considerentul (1095) al deciziei atacate, Comisia s-a întemeiat pe faptul că, în cadrul unei reuniuni care s-a desfășurat în luna aprilie 2002, Ranbaxy a informat Lundbeck că putea să obțină AIP în termen de opt luni și că era în curs să discute cu un cumpărător potențial al citalopramului pe care îl producea, cumpărător care ar fi putut să intre pe piață cu acesta într-un interval cuprins între trei și patru luni, ca urmare a unei modificări a AIP de care dispunea deja. Teza reclamantelor potrivit căreia asemenea declarații constituiau doar un „bluf” va fi examinată în detaliu mai jos, în cadrul celui de al nouălea aspect al prezentului motiv.
- 179 Aceste elemente demonstrează că întreprinderile de generice în cauză fie obținuseră deja AIP la momentul încheierii acordurilor în litigiu, fie efectuau demersurile necesare pentru a obține AIP pe termen scurt sau mediu, fie puteau proceda astfel încât produsele lor să fie acoperite de alte AIP. Deși, în anumite cazuri, obținerea unei AIP a necesitat în final mai mult timp decât era prevăzut, nu este mai puțin adevărat că, la momentul încheierii acordurilor în litigiu, întreprinderile de generice dispuneau de posibilități reale și concrete să obțină aceste AIP într-un termen suficient de scurt și să intre pe piața citalopramului în mai multe țări ale SEE, invocând procedura de recunoaștere reciprocă prevăzută la articolul 18 din Directiva 2001/83, exercitând, ca urmare a acestui fapt, o presiune concurențială asupra Lundbeck. În plus, trebuie amintit că, în speță, întreprinderile de generice începuseră pregătirile pentru a intra pe piața citalopramului, într-un interval cuprins între un an și trei ani înainte de expirarea brevetelor inițiale deținute de Lundbeck [a se vedea considerentele (219), (373), (476) și (549) ale deciziei atacate] și că participau la o cursă intensă pentru a fi primele care intrau pe piață din momentul expirării acestor brevete [a se vedea considerentul (622) al deciziei atacate].
- 180 Așadar, fără a săvârși o eroare, în considerentul (620) al deciziei atacate, Comisia a constatat că lipsa unor AIP nu se opunea intrării medicamentelor generice pe piață într-un viitor apropiat, atât timp cât întreprinderile de generice continuau să efectueze demersurile pentru obținerea autorizațiilor necesare în această privință înainte de încheierea acordurilor în litigiu cu Lundbeck.
- 181 Trebuie să se amintească, pe de altă parte, că, deși este vorba despre un element important în această privință, în decizia atacată, Comisia nu s-a întemeiat numai pe posibilitatea întreprinderilor de generice de a obține AIP pentru a demonstra existența unei concurențe potențiale între ele și Lundbeck, ci și pe un ansamblu de factori, luând în considerare situația specifică a fiecărei întreprinderi de generice la momentul încheierii acordurilor în litigiu, precum și particularitățile sectorului farmaceutic (a se vedea punctele 91-96 și 157 de mai sus). În plus, trebuie amintit că însuși faptul că Lundbeck a decis să încheie acorduri cu întreprinderile de generice constituie un indiciu important că percepea aceste întreprinderi ca fiind o amenințare potențială la momentul încheierii acordurilor în litigiu (a se vedea în acest sens Hotărârea Toshiba/Comisia, punctul 103 de mai sus, EU:T:2014:263, punctul 231).
- 182 Așadar, și al patrulea aspect trebuie respins.

G – Cu privire la al cincilea aspect, întemeiat pe faptul că întreprinderile de generice nu ar fi putut să se orienteze către alte procedee sau către alți producători de IFA pe durata acordurilor în litigiu

- 183 Reclamantele contestă concluzia cuprinsă în decizia atacată, potrivit căreia, printre posibilele căi de acces pe piață [considerentul (635) al deciziei atacate], figurau în special o colaborare a întreprinderii de generice cu producătorul de IFA, de la care îl obținea, pentru a modifica procedeul acestui producător sau reorientarea către un alt producător de IFA. Ar fi vorba despre soluții teoretice de substituie, deoarece, pe de o parte, nu ar exista nicio altă metodă viabilă din punct de vedere

comercial pentru producerea citalopramului care să permită intrarea în mod legal pe piața din cadrul SEE în anii 2002 și 2003 și, pe de altă parte, întreprinderile de generice nu ar fi dispus de timp suficient pentru înlocuirea producătorului de IFA înainte de expirarea acordurilor în litigiu.

- 184 În primul rând, nu ar exista niciun indiciu serios care să permită combaterea elementelor de probă furnizate de Lundbeck, potrivit cărora niciun procedeu viabil din punct de vedere comercial și care avea un caracter de contrafacere nu ar fi permis intrarea pe piață în anii 2002 și 2003. Niciunul dintre elementele invocate în decizia atacată care să privească Merck (GUK), Alpharma, Arrow și Ranbaxy nu ar fi corespunzător pentru a stabili contrariul.
- 185 Pe de altă parte, decizia atacată s-ar întemeia în mod eronat pe declarații date de Lundbeck pentru a demonstra că, în perioada încheierii acordurilor în litigiu, existau alte procedee care nu aveau caracter de contrafacere [considerentul (634) al deciziei atacate]. Comisia ar fi prezumat în mod eronat că toate procedeele enumerate de Lundbeck în una dintre declarațiile sale nu aveau caracter de contrafacere și erau eficace din punct de vedere comercial și respectau cerințele normative din SEE, deși niciunul dintre ele nu ar fi permis intrarea pe piață, în intervalul 2002-2003, cu medicamente fiabile și necontrafăcute. În opinia reclamantelor, decizia atacată nu ia în considerare numeroase elemente de probă care evidențiază că procedeele inițiale de cianare și de alchilare nu puteau fi utilizate pentru producerea de citalopram în mod viabil.
- 186 În al doilea rând, în orice caz, în opinia reclamantelor, cu toate că citalopramul generic produs printr-un procedeu care nu este contrafăcut și care este viabil din punct de vedere comercial ar fi fost disponibil pe durata acordurilor în litigiu (situație care nu a apărut), întreprinderile de generice nu ar fi putut să se orienteze către acesta în lunile acoperite de acordurile în litigiu sau, cel puțin, nu „suficient de rapid” pentru ca amenințarea unei intrări potențiale să fi exercitat o presiune concurențială efectivă pe durata acestora.
- 187 Astfel, o asemenea schimbare ar fi presupus solicitarea unei modificări majore, cunoscută sub numele de tip II, în sensul articolului 3 din Regulamentul (CE) nr. 541/95 al Comisiei din 10 martie 1995 privind examinarea modificării condițiilor unei autorizații de introducere pe piață eliberate de o autoritate competentă a unui stat membru (JO L 55, p. 7, denumită în continuare „modificare de tip II”), care este procedura utilizată pentru modificarea unei AIP existente ca urmare a schimbării producătorului de IFA. Or, o modificare de tip II ar fi cel mai greu de obținut printr-o procedură echivalentă celei privind introducerea unei noi solicitări de AIP. Durata totală a acestei proceduri ar putea să ajungă până la 19 luni. În plus, perioada necesară pentru obținerea unei asemenea modificări ar trebui adăugată la cea necesară pentru identificarea și pentru dezvoltarea procedeeului nou, pentru înscrierea medicamentului în vederea unei rambursări, pentru obținerea aprobării acestei rambursări și pentru producerea și pentru începerea vânzării medicamentului.
- 188 Comisia contestă aceste argumente.
- 189 În primul rând, reclamantele consideră în mod eronat că niciun procedeu viabil din punct de vedere economic și care nu avea caracter de contrafacere nu ar fi permis intrarea pe piață pe durata acordurilor în litigiu.
- 190 Astfel, Lundbeck însăși a estimat, într-o primă etapă, în răspunsul la solicitările de informații adresate de Comisie care au fost anterioare comunicării privind obiecțiunile, răspuns care este menționat în considerentul (150) al deciziei atacate, că întreprinderile de generice ar fi putut să producă citalopram generic prin utilizarea procedeelelor descrise în brevetele sale inițiale (și anume, procedeele de cianare și de alchilare) sau prin inventarea altui tip de procedeu, astfel încât brevetele sale nu erau de natură să împiedice concurența din partea întreprinderilor de generice.

- 191 În plus, Lundbeck însăși a confirmat că noile sale brevete pentru procedee de fabricație nu erau capabile să blocheze toate posibilitățile de intrare pe piață, chiar dacă procedeul bazat pe cristalizare părea a fi cel mai eficace. Astfel, de exemplu, în considerentul (163) al deciziei atacate, Comisia arată că Niche Generics Ltd a intrat pe piață prin constatarea inexistenței unei contrafaceri pentru citalopramul generic de la Sekhsaria, un producător indian de IFA. Pe de altă parte, din elementele de probă menționate în considerentul (634) al deciziei atacate reiese că, în luna martie 2002, experții Lundbeck pentru brevete au declarat că „era posibil să se producă un IFA care, probabil, nu necesit[a] cristalizarea bazei libere”, cu alte cuvinte, nu era bazat pe brevetul pentru cristalizare deținut de Lundbeck. Vicepreședintele Lundbeck a declarat de asemenea într-un comunicat de presă din 9 noiembrie 2002 că „[ar fi fost] naiv să se creadă că nu [era] posibil ca producătorii de generice să producă Cipramil fără a încălca brevetul [lor]” [considerentul (634) al deciziei atacate].
- 192 Reclamantele susțin însă că nu au recunoscut niciodată că ar fi putut să fie utilizate alte procedee pentru intrarea pe piața citalopramului fără să le fie încălcate brevetele, pe de o parte, sau cu medicamente fiabile, produse la scară industrială, pe de altă parte.
- 193 *Primo*, trebuie să se amintească totuși că, la momentul încheierii acordurilor în litigiu, nicio instanță din SEE nu se pronunțase asupra caracterului de contrafacere al produselor dezvoltate de întreprinderile de generice (a se vedea punctul 146 de mai sus). Prin urmare, reclamantele nu pot susține în mod întemeiat că medicamentele generice dezvoltate de întreprinderile de generice le încălcau brevetele pentru procedee de fabricație, chiar dacă erau, cel mult, potențial contrafăcute la momentul în care fuseseră încheiate acordurile în litigiu.
- 194 *Secundo*, astfel cum susține Comisia, nu este confirmată de fapte afirmația potrivit căreia nu exista nicio versiune contrafăcută a citalopramului generic care putea fi dezvoltată la scară industrială. Pe de o parte, trebuie amintit că orice producător de IFA ar fi putut să se bazeze pe procedeele inițiale de cianare și de alchilare, astfel cum au fost publicate odată cu brevetul pentru IFA citalopram deținut de Lundbeck, care expirase (a se vedea punctul 16 de mai sus). În acest fel, din considerentul (158) al deciziei atacate reiese că, în cadrul litigiului Lagap, care privea citalopramul dezvoltat de Matrix, un consilier al Lundbeck a recunoscut că era posibil ca procedeele conținute în brevetele sale inițiale să poată fi dezvoltate economic, fără a preciza niciun termen în această privință, că totul depindea de modul în care se efectua cianarea și că Matrix „efectua cianarea într-un mod mai eficace decât ceea ce se crezuse până atunci”, aspect care demonstrează că era posibilă producerea citalopramului generic la scară industrială pe baza brevetelor inițiale deținute de Lundbeck.
- 195 În orice caz, în decizia atacată, se demonstrează în mod corespunzător că fiecare întreprindere de generice dispunea sau ar fi putut să dispună într-un termen suficient de scurt de o versiune generică a citalopramului, bazată pe procedee în privința cărora nu se demonstrase că încălcau un anumit brevet deținut de Lundbeck la momentul încheierii acordurilor în litigiu.
- 196 Astfel, în ceea ce privește citalopramul de la Natco, utilizat de Merck (GUK), acesta se baza pe procedee acoperite de brevetele inițiale deținute de Lundbeck care expiraseră sau pe alte procedee ale căror brevete expirau în egală măsură [considerentele (228) și (281) ale deciziei atacate]. Contractul de aprovizionare încheiat între Merck (GUK) și Schweizerhall prevedea explicit că IFA de la Natco era, după cunoștința lor, necontrafăcut [considerentul (235) al deciziei atacate]. În plus, trebuie subliniat că la momentul încheierii acordului GUK pentru Regatul Unit, la 24 ianuarie 2002, brevetul pentru cristalizare nu fusese încă acordat, nici în Regatul Unit, nici în restul SEE (a se vedea punctul 20 de mai sus). Chestiunea dacă procedeul dezvoltat de Natco încălca potențial brevetul pentru cristalizare era, așadar, doar ipotetică la momentul încheierii acestui acord. La încheierea acordului GUK pentru SEE, brevetul pentru cristalizare deținut de Lundbeck fusese, desigur, acordat de OEB, însă nu exista nicio certitudine cu privire la caracterul de contrafacere al IFA de la Natco și nici cu privire la faptul că validitatea acestui brevet ar fi fost confirmată în cazul unui litigiu (a se vedea punctul 122 de mai sus).

- 197 Pe de altă parte, chiar dacă Merck (GUK) ar fi făcut obiectul unor acțiuni în contrafacere din partea Lundbeck și că produsele sale se revelaseră a fi contrafăcute, în pofida tuturor acestor situații, ele ar fi putut să obțină citalopram din alte surse, al cărui caracter contrafăcut nu era demonstrat, într-un termen rezonabil. Astfel, deși Merck (GUK) încheiase un acord de aprovizionare cu Schweizerhall pentru o perioadă de opt ani, acest acord se întemeia pe ipoteza inexistenței unei contrafaceri din partea produsului provenit de la Natco [considerentul (235) al deciziei atacate], astfel încât Merck (GUK) ar fi putut, neîndoielnic, să rezilieze acest acord în cazul unei contrafaceri fie pe baza dispozițiilor exprese ale acestui acord, fie în temeiul dreptului german, care era dreptul aplicabil acestui contract. Or, reiese în special din considerentele (248) și (351) ale deciziei atacate că pe piață existau alte surse de citalopram generic despre care Merck (GUK) avea cunoștință, îndeosebi prin intermediul Merck dura GmbH, filiala deținută de Merck în Germania. În orice caz, chiar dacă se presupune că Merck (GUK) ar fi fost obligată, în temeiul acordului Schweizerhall, să se aprovizioneze exclusiv de la Natco și că citalopramul generic produs de aceasta din urmă ar fi contrafăcut brevetul pentru cristalizare, nu este exclus ca Natco să fi avut posibilitatea să producă IFA citalopram pe baza altor procedee necontrafăcute, după cum Comisia a arătat în mod întemeiat în considerentul (746) al deciziei atacate.
- 198 În ceea ce privește citalopramul generic furnizat de Tiefenbacher pentru Arrow și pentru Alpharma, trebuie arătat că, deși acesta a fost produs la început pornindu-se de la procedeul inițial dezvoltat de Cipla (denumit în continuare „procedeul Cipla I”), în privința căruia exista un risc de contrafacere, Tiefenbacher ar fi putut să treacă cu ușurință la citalopramul de la Matrix, produs mai întâi potrivit procedeului inițial dezvoltat de Matrix (denumit în continuare „procedeul Matrix I”), iar ulterior potrivit noului procedeu utilizat de Matrix (denumit în continuare „procedeul Matrix II”). Or, trebuie amintit că, la momentul la care fuseseră încheiate acordurile în litigiu, nicio instanță din SEE nu stabilise caracterul de contrafacere al procedeelelor Cipla I și Matrix I (punctul 146 de mai sus).
- 199 În ceea ce privește procedeul Matrix II, care era utilizat pentru producerea citalopramului generic la care și Arrow și Alpharma puteau să aibă acces prin intermediul Tiefenbacher, din considerentele (154), (155), (421) și (674), precum și din nota de subsol 1828 din decizia atacată rezultă că, în luna mai 2002, acest procedeu fusese dezvoltat deja pentru a reduce ulterior riscul ca citalopramul de la Matrix să fi încălcat brevetul pentru cristalizare. În cadrul litigiului Lagap, ca urmare a unei inspecții în incintele Matrix din India, Lundbeck a admis că procedeul Matrix II nu contrafăcea brevetele sale. Prin urmare, astfel cum Comisia evidențiază în mod întemeiat, este puțin important că, înainte de admiterea respectivă, câteva instanțe naționale admiseseră cererile de măsuri provizorii formulate de Lundbeck în privința acestui procedeu. De asemenea, nu poate fi dedusă nicio concluzie din împrejurarea că, pentru a se asigura ca AIP pe care îl deținea să acopere și procedeul Matrix II, Tiefenbacher a putut să se limiteze la introducerea unei cereri de modificare având o importanță minoră, cunoscută sub numele de tip I, în sensul articolului 3 din Regulamentul nr. 541/95 (denumită în continuare „modificare de tip I”), care este procedura utilizată în special pentru modificarea unei AIP existente ca urmare a unei modificări a procedeului utilizat de același producător de IFA. Astfel, această împrejurare nu repune în discuție faptul că, în cadrul litigiului Lagap, Lundbeck a admis caracterul licit al acestui procedeu care, în rest, a fost utilizat în continuare de mai multe întreprinderi de generice fără ca Lundbeck să reacționeze.
- 200 Observații analoge pot fi formulate în privința noului procedeu utilizat de Cipla pentru a produce citalopramul generic (denumit în continuare „procedeul Cipla II”) care, de asemenea, era accesibil prin intermediul Tiefenbacher. Astfel, Comisia a evidențiat, în special în considerentul (898) al deciziei atacate, că acest procedeu, dezvoltat în perioada acoperită de acordurile în litigiu, era potențial necontrafăcut și că, în luna septembrie 2002, făcuse obiectul unei cereri de modificare de tip I a unei AIP. Astfel, Arrow și Alpharma ar fi putut să încerce să vândă citalopram produs prin utilizarea acestui procedeu, asemănător Neolab, fără ca Lundbeck să se fi putut opune în mod util, după cum Comisia a arătat în nota de subsol 1671 din decizia atacată.

- 201 În sfârșit, în ceea ce privește procedeul utilizat de Ranbaxy, trebuie să se rețină că Lundbeck, chiar după ce a examinat planurile de reacție ale acestei întreprinderi, a dorit să încheie un acord cu Ranbaxy care să prevadă plăți inverse, în loc să se adreseze instanțelor naționale pentru a obține somații. Rezultă că Lundbeck nu avea certitudine cu privire la caracterul de contrafacere al IFA produs conform procedului menționat, astfel cum reiese din considerentele (564) și (1109) ale deciziei atacate. Mai mult, Ranbaxy a susținut, atât în privința Lundbeck, cât și în privința întreprinderilor de generice potențial interesate de cumpărarea IFA pe care îl produsese, că acesta din urmă nu era contrafăcut, astfel cum Comisia a subliniat în special în considerentul (1105) al deciziei atacate.
- 202 În plus, trebuie amintit că, dacă se presupune că produsele comercializate de întreprinderile de generice ar fi încălcat un brevet deținut de Lundbeck, aspect care nu era demonstrat la data încheierii acordurilor în litigiu în speță, întreprinderile de generice ar fi putut să conteste și validitatea acestor brevete la instanțele competente (a se vedea punctul 122 de mai sus).
- 203 În al doilea rând, trebuie respins argumentul reclamatelor potrivit căruia Comisia ar fi trebuit să demonstreze că trecerea la un alt procedeu sau la un alt producător de IFA ar fi avut loc pe durata acordurilor în litigiu. Astfel, pentru a demonstra existența unei concurențe potențiale între întreprinderile de generice și Lundbeck, Comisia avea doar obligația să demonstreze că acestea dispuneau de posibilități reale și concrete de intrare pe piață într-un termen suficient de scurt pentru a exercita o presiune concurențială efectivă asupra Lundbeck la momentul încheierii acordurilor în litigiu. Comisia nu avea obligația să demonstreze că, pe durata acordurilor în litigiu, întreprinderile de generice ar fi putut să obțină neîndoindnic un procedeu viabil din punct de vedere comercial și necontrafăcut, ci doar că, la momentul încheierii acestor acorduri, dispuneau de posibilități reale și concrete în această privință, fără ca aceste posibilități să fie pur teoretice.
- 204 Or, reclamantele nu neagă că, în cazul întreprinderilor de generice, era posibilă modificarea unei AIP existente sau orientarea către un alt producător de IFA în cazul unui risc crescut de contrafacere, însă susțin că aceasta ar fi putut necesita mai multe luni, chiar o perioadă mai lungă decât durata acordurilor în litigiu. Totuși, reclamantele nu pot impune Comisiei să demonstreze ce s-ar fi produs în lipsa acordurilor în litigiu, într-un context în care întreprinderile de generice aveau mai multe opțiuni pentru a intra pe piață, în loc să încheie aceste acorduri. Posibilitatea de a modifica o AIP existentă sau de a obține IFA de la alt furnizor nu era o posibilitate pur teoretică, astfel cum demonstrează în acest sens elementele de probă menționate în decizia atacată în cazul fiecărei întreprinderi de generice (a se vedea mai jos al șaselea-al nouălea aspect). Reclamantele înseși au admis, de exemplu, că Tiefenbacher, care acționa ca intermediar pentru Arrow și pentru Alpharma, a putut să obțină în Țările de Jos, în doar două luni și jumătate, o modificare de tip I a AIP pe care o obținuse pentru citalopramul de la Matrix [considerentul (418) al deciziei atacate].
- 205 În orice caz, o asemenea posibilitate nu era, fără îndoială, în orice caz necesară în cazul majorității întreprinderilor de generice pentru a putea intra pe piață și, cu atât mai puțin, pentru a exercita o presiune concurențială asupra Lundbeck, deoarece ele erau în curs să efectueze demersurile necesare și chiar obținuseră deja în anumite cazuri o AIP pentru a intra pe piață cu citalopramul generic livrat de furnizorul lor (sau cu propriul citalopram generic, în cazul Ranbaxy) și nicio instanță nu constatare că acesta era contrafăcut la momentul încheierii acordurilor în litigiu. În plus, astfel cum s-a constatat deja la punctul 181 de mai sus, însuși faptul că Lundbeck a încheiat acordurile în litigiu cu întreprinderile de generice constituie un indiciu important că le percepea ca fiind o amenințare potențială care exercita o presiune concurențială asupra poziției sale pe piață.
- 206 Prin urmare, și al cincilea aspect trebuie respins.

H – *Cu privire la al șaselea aspect, întemeiat pe lipsa unei concurențe potențiale între Lundbeck și Merck (GUK) la momentul încheierii acordurilor în litigiu*

- 207 Reclamantele susțin că în decizia atacată s-a concluzionat în mod eronat că Merck (GUK) constituia în Regatul Unit și, *mutatis mutandis*, în SEE un concurent potențial al Lundbeck în perioada pretensei încălcări.
- 208 În opinia acestora, deși poate fi relevant să se știe că Merck (GUK) avea intenția să intre pe piață, criteriul esențial constă în a se demonstra dacă avea capacitate în acest scop. Or, în decizia atacată, s-ar oculta faptul că Merck (GUK) avea acces doar la citalopramul de la Natco, care încălca brevetul pentru cristalizare deținut de Lundbeck, împrejurare care ar presupune că nu avea capacitatea de a intra în mod legal pe piață.
- 209 În plus, în considerentul (754) al deciziei atacate, s-ar fi concluzionat în mod eronat, pe baza unor înscrisuri contemporane faptelor, că Merck (GUK) era foarte sigură cu privire la poziția sa privind brevetele. Reclamantele apreciază că Comisia a citat aceste înscrisuri în mod selectiv și le-a izolat de contextul lor.
- 210 În plus, în opinia reclamantelor, Merck (GUK) nu era un concurent potențial al Lundbeck, deoarece, pe durata acordurilor în litigiu, nu ar fi putut să se orienteze către alte IFA produse conform unor procedee necontrafăcute. Astfel, în anul 2003, nu ar fi existat niciun alt produs viabil din punct de vedere comercial și necontrafăcut. În orice caz, dacă se presupune că Merck (GUK) ar fi putut să se orienteze către alți producători de IFA necontrafăcute, o achiziție efectuată de Merck (GUK) de la terți ar fi încălcat punctul 1.3 din acordul încheiat între aceasta și Schweizerhall, care stipula că Merck (GUK) ar acoperi integral cererea sa anuală de IFA citalopram de la Schweizerhall [considerentul (235) al deciziei atacate].
- 211 În sfârșit, reclamantele apreciază că, în decizia atacată, nu este motivată concluzia acesteia potrivit căreia Merck (GUK) era un concurent potențial în SEE (fără a include Regatul Unit) în perioada pretensei încălcări. Întrucât, în decizia atacată, Comisia a calculat quantumul amenzii aplicate Lundbeck pe baza valorii vânzărilor de citalopram în întregul SEE, acest unic element ar fi suficient pentru declararea lipsei de validitate a deciziei atacate.
- 212 În ceea ce privește vânzările de citalopram în Suedia realizate prin intermediul NM Pharma [considerentele (836)-(838) ale deciziei atacate], care au condus Comisia să concluzioneze că Merck (GUK) era un concurent potențial serios, inclusiv pe alte piețe ale SEE [considerentul (840)], reclamantele susțin că faptul că au ales să acționeze în justiție în mod selectiv în Suedia, fără ca această împrejurare să privească NM Pharma, nu dovedește că Merck (GUK) avea capacitatea sau posibilități reale și concrete de intrare pe alte piețe din SEE. Decizia atacată nu ar demonstra în mod corespunzător că Merck (GUK) constituia un concurent real sau potențial al Lundbeck în toate țările din SEE, deoarece deținea AIP doar în Suedia înainte de încheierea acordului GUK pentru SEE. În Germania, în Italia, în Țările de Jos și în Spania, Merck (GUK) ar fi obținut AIP numai după expirarea acordului GUK pentru SEE, iar în altă parte, pe durata acestui acord.
- 213 Comisia contestă aceste argumente.
- 214 Înainte de a examina argumentele reclamantelor, trebuie să se amintească pe scurt analiza concurenței potențiale dintre Merck (GUK) și Lundbeck care a fost efectuată de Comisie în decizia atacată. În această privință, Comisia a diferențiat între situația din Regatul Unit și situația din SEE la momentul încheierii acordului GUK pentru Regatul Unit, pe de o parte, și la momentul încheierii acordului GUK pentru SEE, pe de altă parte.

1. Situația din Regatul Unit

- 215 În ceea ce privește, mai întâi, situația concurenței din Regatul Unit, Comisia a considerat că, în perioada anterioară datei de 24 ianuarie 2002, când s-a semnat acordul GUK pentru Regatul Unit, Lundbeck era singura întreprindere care vindea citalopram în Regatul Unit. La 5 ianuarie 2002, au expirat brevetele inițiale deținute de Lundbeck în Regatul Unit. De la această dată, piața citalopramului din Regatul Unit era, așadar, în principiu, deschisă pentru produsele generice, cu condiția ca acestea să respecte obligațiile legale privind calitatea, siguranța și eficacitatea, astfel cum sunt confirmate de AIP. Prin urmare, întreprinderile care fabricau sau aveau intenția să vândă în Regatul Unit produse generice ce conțineau citalopram, care aveau perspective realiste de a li se furniza citalopram generic și de a obține AIP într-un viitor apropiat puteau fi considerate concurenți potențiali ai Lundbeck. Intrarea pe piața genericelor, în special în cazul intrării simultane a mai multor întreprinderi de generice, ar fi generat mai mult decât probabil un proces intens de concurență asupra prețurilor care ar fi redus prețul citalopramului în mod rapid și substanțial [considerentul (738) al deciziei atacate].
- 216 Merck (GUK), după ce a informat Lundbeck despre intenția sa de a intra pe piața citalopramului, a fost prima întreprindere de generice care a obținut AIP pentru piața Regatului Unit, la 9 ianuarie 2002. În această perioadă, Merck (GUK) a acumulat un stoc de 8 milioane de tablete de citalopram, bazate pe IFA de la Natco, pregătite să fie vândute în Regatul Unit [considerentul (741) al deciziei atacate].
- 217 Ca urmare a acordului GUK pentru Regatul Unit semnat cu Lundbeck la 24 ianuarie 2002, Merck (GUK) s-a abținut să lanseze pe piață citalopramul generic până la sfârșitul perioadei acordului, inițial prevăzută pentru luna iulie 2003. Cu toate acestea, în intervalul 1-4 august 2003, înainte ca acordul să fie prelungit a doua oară la 6 august 2003, Merck (GUK) a vândut efectiv în Regatul Unit citalopramul generic pe care îl deținea, în valoare de 3,3 milioane GBP [considerentul (742) al deciziei atacate].
- 218 În considerentul (743) al deciziei atacate, Comisia a considerat că aceste fapte demonstau în mod corespunzător că Merck (GUK) avea posibilități reale și concrete de intrare pe piața citalopramului din Regatul Unit la momentul semnării acordului GUK pentru Regatul Unit. Mai mult, faptul că Merck (GUK) a intrat efectiv, pe termen scurt, pe piață în luna august 2003 ar demonstra în mod corespunzător că Merck (GUK) și Lundbeck erau concurenți potențiali la momentul semnării acordurilor în litigiu, în luna ianuarie 2002. Pe de altă parte, însuși faptul că Lundbeck a consimțit să efectueze un transfer de valoare important către Merck (GUK) în temeiul acestor acorduri ar demonstra în mod corespunzător că Lundbeck percepea Merck (GUK) ca fiind un concurent potențial, a cărui intrare pe piață era plauzibilă și care constituia o amenințare pentru poziția sa pe piață la momentul semnării acordurilor în litigiu.
- 219 Totuși, reclamantele contestă că aceste elemente erau suficiente pentru demonstrarea existenței unei concurențe potențiale între ele și Merck (GUK) și consideră că, mai întâi, Comisia ar fi trebuit să demonstreze capacitatea acesteia de a intra pe piață în loc să țină seama de intențiile sale în această privință. Reclamantele repun în discuție și diferitele declarații utilizate de Comisie în decizia atacată care, în opinia lor, ar fi fost citate în afara contextului acestora și care nu ar permite să se demonstreze că IFA de la Natco nu încălca niciun brevet deținut de Lundbeck, în special brevetul pentru cristalizare.
- 220 Cu toate acestea, este suficient să se constate că Comisia nu s-a întemeiat numai pe aprecierile subiective ale Merck (GUK) și ale Lundbeck pentru a demonstra existența unei concurențe potențiale între ele, ci pe elemente subiective precum împrejurarea că, la momentul încheierii acordului GUK pentru Regatul Unit, Merck (GUK) încheiase cu Schweizerhall un acord de aprovizionare prin care urmărea să obțină citalopramul de la Natco, care constituise deja un stoc mare de citalopram generic și obținuse AIP în Regatul Unit, la 9 ianuarie 2002.

- 221 În primul rând, reclamatele susțin însă că Merck (GUK) nu ar fi putut să își lanseze produsele generice pe piață fără încălcarea brevetelor pe care le dețineau. Totuși, este vorba din nou despre aprecierea subiectivă a reclamantelor, deoarece, la momentul încheierii acordului GUK pentru Regatul Unit, nicio instanță din SEE nu constatare că IFA de la Natco, utilizat de Merck (GUK) pentru a produce propriul citalopram generic, încălca un brevet oarecare deținut de Lundbeck. În plus, la momentul încheierii acestui acord, brevetul pentru cristalizare deținut de Lundbeck nu fusese încă acordat în Regatul Unit. În sfârșit, trebuie amintit că nu trebuia să probeze caracterul constând în lipsa unei contrafaceri în cazul produselor sale pentru a putea să le comercializeze în Regatul Unit (a se vedea punctul 122 de mai sus). Merck (GUK) risca, cel mult, să fie nevoită să se confrunte cu cereri de somații sau cu acțiuni în contrafacere introduse de Lundbeck, fără a exista însă nicio garanție că aceasta va obține câștig de cauză, deoarece, potrivit propriilor estimări ale Lundbeck, existența unei contrafaceri era foarte dificil de dovedit în cazul unor brevete pentru procedee de fabricație [considerentul (629) al deciziei atacate]. Mai mult, în cazul unui litigiu, aceasta ar fi putut să invoce chestiunea validității brevetelor deținute de Lundbeck prin intermediul unei cereri reconvenționale (a se vedea punctul 122 de mai sus).
- 222 Contrar considerațiilor reclamantelor, Comisia nu avea obligația să stabilească cu certitudine că Merck (GUK) ar fi intrat pe piață pe durata acordurilor în litigiu prin intermediul unui IFA care nu încălca niciun brevet deținut de Lundbeck. Aceasta trebuia să demonstreze doar că Merck (GUK) avea posibilități reale și concrete de intrare pe piață la momentul încheierii acordurilor în litigiu și că aceste perspective nu constituiau posibilități pur teoretice, ci atestau o capacitate reală de intrare pe piață într-un termen suficient de scurt pentru a constitui o presiune concurențială asupra Lundbeck.
- 223 Or, având în vedere elementele care figurează în considerentul (738) și următoarele, astfel cum au fost rezumate la punctele 213-218 de mai sus, reclamantele nu pot susține în mod întemeiat că Comisia nu a îndeplinit această obligație. Într-adevăr, împrejurarea că Merck (GUK) a putut să intre pentru puțin timp pe piață cu genericele proprii, în luna august 2003, atunci când a apreciat că condițiile din acordul său încheiat cu Lundbeck nu mai erau destul de bune [considerentul (755) al deciziei atacate] atestă în mod evident că Merck (GUK) era cel puțin un concurent potențial al Lundbeck la momentul încheierii acordului GUK pentru Regatul Unit. A accepta teza reclamantelor ar însemna că, chiar la acel moment, Merck (GUK) nu putea fi considerată concurent potențial al Lundbeck din moment ce nu se demonstrase că produsele sale nu încălcau niciun brevet deținut de Lundbeck, chiar dacă vânduse în Regatul Unit comprimate în valoare de 3,3 milioane GBP. În mod evident, o asemenea poziție nu poate fi reținută. În sfârșit, împrejurarea că Lundbeck a preferat să încheie un acord cu Merck (GUK) pentru a întârzia intrarea sa pe piață atestă de asemenea că o considera o amenințare capabilă să exercite o presiune concurențială pe piața citalopramului la momentul încheierii acestui acord (a se vedea punctul 103 de mai sus).
- 224 În al doilea rând, în ceea ce privește argumentul reclamantelor potrivit căruia Merck (GUK) nu ar fi avut posibilitatea să se orienteze către alt producător de IFA pe durata acordurilor în litigiu, trebuie să se constate că un asemenea argument este inoperant, având în vedere cele de mai sus, deoarece Comisia nu avea obligația să determine cu certitudine că Merck (GUK) intra pe piață prin intermediul unui IFA care nu era contrafăcut pentru a o putea considera concurent potențial al Lundbeck la momentul încheierii acestor acorduri. În orice caz, astfel cum Comisia arată în mod întemeiat, contractul de aprovizionare pe care Merck (GUK) îl încheiase cu Schweizerhall se întemeia pe ipoteza că IFA de la Natco nu încălca niciun brevet deținut de Lundbeck după expirarea brevetelor sale inițiale. În ipoteza în care produsele Merck (GUK) bazate pe IFA de la Natco ar fi fost considerate contrafăcute este foarte probabil, așadar, ca Merck (GUK) fie să fi reziliat acest contract și să încerce să se aprovizioneze cu citalopram generic de la alt furnizor decât Schweizerhall, fie să colaboreze cu Schweizerhall pentru ca acesta să îi furnizeze citalopram generic obținut prin procedee care nu erau contrafăcute (punctul 197 de mai sus).

225 Prin urmare, fără a săvârși o eroare, Comisia a concluzionat în decizia atacată că Merck (GUK) avea posibilități reale și concrete de intrare pe piața citalopramului din Regatul Unit la momentul semnării acordului GUK pentru Regatul Unit și că, în consecință, la acel moment, era cel puțin un concurent potențial al Lundbeck.

2. Situația din SEE

226 În ceea ce privește, în continuare, situația concurenței din SEE, Comisia a expus în considerentul (827) și următoarele motive pentru care apreciasse că Merck (GUK) putea să fie considerată concurent potențial al Lundbeck în cea mai mare parte a statelor SEE. La momentul semnării acordurilor, Merck (GUK) încheiasse cu Schweizerhall un acord de distribuție exclusivă pentru IFA de la Natco. Acest acord desemna Schweizerhall drept distribuitor privilegiat al Natco pentru o serie de state ale SEE (și anume, Belgia, Germania, Spania, Franța, Italia, Țările de Jos, Finlanda, Suedia și Norvegia) și Merck (GUK) drept „clientul privilegiat” al acesteia, în sensul că erau tratate cu prioritate necesitățile sale de citalopram [considerentul (235) al deciziei atacate].

227 În luna mai 2002, NM Pharma, distribuitorul Merck (GUK) în Suedia, a obținut AIP și a intrat pe piața suedeză. NM Pharma deținea de asemenea o rețea importantă de distribuție în Norvegia și intenționa să utilizeze AIP suedeză pentru a obține AIP în Belgia, în Danemarca, în Spania, în Țările de Jos, în Finlanda și în Norvegia prin intermediul procedurii recunoașterii reciproce prevăzute de Directiva 2001/83. La rândul său, Merck (GUK) intenționa să obțină AIP similare pentru Germania, Irlanda, Grecia, Franța, Italia, Austria și Portugalia, utilizând AIP pe care o obținuse în Regatul Unit [considerentele (829) și (830) ale deciziei atacate]. În plus, litera D din preambulul acordului GUK pentru SEE recunoștea rolul de concurent potențial al Merck (GUK) pe teritoriul SEE [considerentul (831) al deciziei atacate].

228 Aceste elemente i-au permis Comisiei să concluzioneze că Merck (GUK) și Lundbeck erau cel puțin concurenți potențiali la momentul semnării acordului GUK pentru SEE, în luna octombrie 2002. Merck (GUK) ar fi fost chiar concurent efectiv al Lundbeck în Suedia în cele câteva luni anterioare semnării acordului, prin intermediul distribuitorului acesteia, NM Pharma. Pe de altă parte, însuși faptul că Lundbeck a consimțit să efectueze un transfer de valoare important către Merck (GUK) în temeiul acestui acord ar demonstra în mod corespunzător că Lundbeck percepea Merck (GUK) ca fiind un concurent potențial, a cărui intrare pe piață era plauzibilă și care constituia o amenințare pentru poziția sa pe piața citalopramului la momentul semnării acordului GUK pentru SEE [considerentul (832) al deciziei atacate].

229 Reclamantele susțin însă că piețele produsului pentru furnizarea de produse farmaceutice precum citalopramul au o dimensiune națională, astfel încât Comisia ar fi trebuit să examineze dacă Merck (GUK) și Lundbeck erau concurenți potențiali în fiecare stat membru al SEE, în loc să efectueze o apreciere unică pentru întregul SEE.

230 Cu toate acestea, trebuie să se arate că analiza efectuată de Comisie în considerentele (827)-(840) ale deciziei atacate (a se vedea punctele 226-228 de mai sus) demonstrează într-un mod suficient de convingător că Merck (GUK) și Lundbeck puteau fi considerate concurenți potențiali pe întreg teritoriul SEE la momentul încheierii acordului GUK pentru SEE. Faptul că Merck (GUK) nu obținuse AIP în toate statele SEE la momentul acordului GUK pentru SEE și nici pe durata acestuia nu înseamnă că nu dispunea de posibilități reale și concrete de intrare pe piețele diferitor state ale SEE la momentul încheierii acestui acord.

- 231 Astfel, după cum Comisia a demonstrat în considerentul (827) și următoarele ale deciziei atacate, Merck (GUK) intenționa să recurgă la procedura recunoașterii reciproce prevăzute de Directiva 2001/83 pentru a obține AIP în alte state membre pe baza AIP pe care o obținuse deja în Regatul Unit, ca și pe baza AIP deținută de distribuitorul acesteia, NM Pharma, în Suedia (a se vedea punctul 227 de mai sus).
- 232 Pe de altă parte, faptul că acordul GUK pentru SEE acoperă întreg teritoriul SEE (cu excepția Regatului Unit) demonstrează corespunzător că Lundbeck percepea Merck (GUK) ca fiind o amenințare potențială pe acest întreg teritoriu și că aceasta dispunea de posibilități reale și concrete de intrare pe piața citalopramului, dacă nu în toate statele SEE, cel puțin în marea majoritate a acestora [a se vedea considerentul (827) și următoarele ale deciziei atacate]. Astfel cum arată Comisia în nota de subsol 1540 din decizia atacată, ea nu avea obligația să demonstreze că, în lipsa acordului GUK pentru SEE, Merck (GUK) ar fi intrat cu certitudine în fiecare stat membru al SEE pe durata acestui acord. Într-adevăr, nu este posibilă reconstituirea ulterioară a datei de intrare în fiecare stat membru al SEE, de vreme ce acordul GUK pentru SEE avea tocmai ca obiectiv și ca efect întreruperea eforturilor întreprinse de Merck (GUK) în această privință.
- 233 În plus, un asemenea argument ignoră din nou diferențierea între concurența reală și concurența potențială, fără ca aceasta din urmă să impună demonstrarea unei intrări sigure pe piață, ci doar existența unor posibilități reale și concrete în această privință. Or, din considerentele (328) și (347) ale deciziei atacate reiese în special că Merck (GUK) avea intenția și capacitatea de a comercializa citalopram în SEE într-un termen suficient de scurt pentru a putea exercita o presiune concurențială asupra Lundbeck la momentul încheierii acordului GUK pentru SEE.
- 234 În orice caz, din decizia atacată reiese că Comisia a luat în considerare diferențe existente între statele SEE atunci când acestea se arătau a fi relevante în scopul examinării existenței unei concurențe potențiale pe acest teritoriu. Astfel, în special în considerentul (827) al deciziei atacate, Comisia a menționat că brevetul pentru IFA deținut de Lundbeck expira în Austria abia în luna aprilie 2003, spre deosebire de celelalte state membre. În considerentele (326), (347) și (827)-(830) ale deciziei atacate, Comisia a examinat și situația referitoare la AIP în diferite state ale SEE.
- 235 În ceea ce privește argumentul reclamantelor potrivit căruia NM Pharma s-ar fi confruntat inevitabil cu acțiuni în justiție care ar fi fost introduse de ele, este suficient să se constate că o asemenea afirmație este contrazisă de fapte, deoarece NM Pharma a intrat efectiv pe piața suedeză aproape cinci luni, realizând pe aceasta vânzări „foarte încurajatoare” [considerentul (325) al deciziei atacate] fără a face obiectul niciunei acțiuni în justiție din partea Lundbeck.
- 236 Prin urmare, trebuie să se concluzioneze în sensul respingerii celui de al șaselea aspect.

I – Cu privire la al șaptelea aspect, întemeiat pe lipsa concurenței potențiale între Lundbeck și Arrow la momentul încheierii acordurilor în litigiu

- 237 Reclamantele susțin că, la momentul încheierii acordurilor Arrow UK și Arrow danez, Arrow nu se afla într-o poziție de concurență potențială cu ele.
- 238 Astfel, în ceea ce privește Regatul Unit, în primul rând, Arrow ar fi dispus de AIP abia în luna iulie 2002, aceasta privind și IFA de la Cipla și de la Matrix obținute cu ajutorul procedeelelor de producție inițiale ale acestora, procedeele Cipla I și Matrix I, care, în opinia reclamantelor, contrafăceau brevetul pentru cristalizare. Niciun element nu ar dovedi că Arrow avea șanse rezonabile pentru a determina constatarea lipsei de validitate a acestui brevet. Pe de altă parte, ea nu ar fi putut să conteze pe cooperarea din partea Cipla pentru a demonstra lipsa unei contrafaceri.

- 239 În al doilea rând, Arrow nu ar fi dispus nici de posibilități reale și concrete de a trece la IFA fabricate conform procedurilor Cipla II și Matrix II care, în orice caz, ar fi fost, la rândul lor, contrafăcute, sau la citalopramul de la Ranbaxy care, în plus de faptul că încălca brevetele privind amida și iodul, nu ar fi fost acoperit de nicio AIP.
- 240 În al treilea rând, reclamantele invocă hotărârea pronunțată de High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division [Înalta Curte de Justiție (Anglia și Țara Galilor), Secția Cancelariei] la 23 octombrie 2001, Smithkline Beecham Plc v. Generics (UK) Ltd [(2002) 25(1) I.P.D. 25005 (denumită în continuare „hotărârea Paroxetine”), din care ar rezulta că o întreprindere de generice nu poate intra pe piață înainte de a face dovada că produsul său nu conține nicio contrafacere, fapt pe care Arrow nu ar fi fost în măsură să îl dovedească.
- 241 În al patrulea rând, faptul că reclamantele au acceptat să încheie acorduri cu Arrow care prevedeau plăți în sarcina lor ar însemna nu că o percepeau ca fiind un concurent potențial, ci că se temeau de o încălcare a brevetelor lor.
- 242 În ceea ce privește Danemarca, reclamantele fac trimitere la majoritatea argumentelor referitoare la Regatul Unit, adăugând că Arrow a intrat pe piața daneză abia în anul 2005 și că, pe durata acordului Arrow danez, mai multor întreprinderi de generice le-au fost adresate somații cu ocazia încercărilor lor de vânzare a citalopramului în acest stat membru.
- 243 Comisia contestă toate aceste argumente.

1. Situația din Regatul Unit

- 244 Trebuie analizate în primul rând argumentele reclamantelor privind pretinsa lipsă a concurenței potențiale între ele și Arrow la momentul încheierii acordului Arrow UK.
- 245 În ceea ce privește argumentele reclamantelor referitoare la pretinsa imposibilitate pentru Arrow să intre pe piață cu citalopramul de la Cipla sau de la Matrix, trebuie să se arate următoarele.
- 246 *Primo*, în considerentele (375) și (878) ale deciziei atacate, Comisia a constatat că, la 22 mai 2001, Arrow încheiase un acord cu Tiefenbacher pentru a cumpăra, pe de o parte, AIP pe care aceasta le solicitase în mai multe țări din SEE pentru citalopramul generic, precum și, pe de altă parte, comprimate din acest medicament care erau produse din IFA de la Cipla sau de la Matrix.
- 247 *Secundo*, în considerentele (379) și (878) ale deciziei atacate, Comisia a arătat că, la 10 septembrie 2001, Arrow a comandat la Tiefenbacher comprimate de citalopram generic în valoare de 2,8 milioane de mărci germane (DEM), pe care le-a primit parțial în luna noiembrie 2001 și parțial în a doua săptămână a lunii ianuarie 2002. Aceste comprimate fuseseră fabricate din IFA de la Cipla, produs conform procedurii Cipla I.
- 248 *Tertio*, din considerentul (382) al deciziei atacate rezultă că, la 14 decembrie 2001, s-a desfășurat o reuniune între Arrow și Tiefenbacher. Potrivit notelor referitoare la această reuniune, pe care reclamantele le-au prezentat Tribunalului, Tiefenbacher considera că citalopramul produs conform procedurii Cipla I ar fi putut să încălce brevetul pentru cristalizare dacă acesta era acordat în Regatul Unit, chiar dacă Cipla susținuse că procedul său corespundea unuia dintre cele vizate de brevetele inițiale. Aceste note evidențiază de asemenea că Arrow dorea să pregătească o strategie de apărare în privința cererilor de somație pe care Lundbeck urma să le introducă la instanțele competente pentru a se opune intrării sale pe piața din Regatul Unit. Mai mult, e-mailul prin intermediul căruia au fost transmise aceste note menționează că un colaborator al Arrow examinase procedurile Cipla I și Matrix I și concluzionase, pe baza lor, că nu păreau să contrafacă brevetul pentru cristalizare.

- 249 *Quarto*, potrivit considerentului (383) al deciziei atacate, la 21 decembrie 2001, Arrow a cumpărat de la Tiefenbacher cererea de acordare a AIP pe care aceasta o depusese anterior la autoritățile competente din Regatul Unit. Această cerere, care era întemeiată, potrivit procedurii de recunoaștere reciprocă prevăzute la articolul 18 din Directiva 2001/83, pe AIP pe care Tiefenbacher o obținuse anterior în Țările de Jos, s-a concretizat în luna iulie 2002, după ce a fost respinsă acțiunea introdusă de Lundbeck în Țările de Jos împotriva acestei din urmă AIP. În această privință, trebuie să se rețină că, astfel cum Comisia a evidențiat în considerentul (882) al deciziei atacate, concurența potențială începe înainte de acordarea unei AIP (punctele 92-94 de mai sus) și că, în orice caz, aceasta din urmă a fost acordată pe durata acordului Arrow UK.
- 250 *Quinto*, în considerentul (387) al deciziei atacate, Comisia a arătat că, într-un e-mail adresat Arrow la 15 ianuarie 2002, Cipla s-a declarat pregătită să o susțină în cadrul unui litigiu eventual cu Lundbeck, deși a dorit să furnizeze informațiile necesare referitoare la procedeul său direct autorităților competente, iar nu mai întâi către Arrow sau către Tiefenbacher. Astfel, prezintă mai puțină importanță faptul că, potrivit unui e-mail din 11 ianuarie 2002, menționat în considerentul (385) al deciziei atacate, Cipla nu a dorit să dea mai multe informații despre procedeul său.
- 251 *Sexto*, din considerentul (389) al deciziei atacate rezultă că, într-un e-mail din 22 ianuarie 2002, ca răspuns la avertismentul trimis de reclamante cu o zi înainte, Arrow le-a informat cu privire la faptul că nu credea că încalcă noile brevete ale acestora.
- 252 *Septimo*, într-un e-mail din 23 ianuarie 2002, citat în considerentele (390), (880) și (887) ale deciziei atacate și adresat altui producător de IFA citalopram, o filială a Arrow, Resolution Chemicals, a afirmat că „[își lansa produsul] în Regatul Unit săptămâna [viitoare]”. În acest e-mail, Resolution Chemicals manifesta de asemenea interes pentru IFA de la acest furnizor, ca fiind a doua sursă de IFA.
- 253 *Octavo*, trebuie amintit că în al șaptelea considerent al preambulului Arrow UK, Arrow nu a admis că încălcăse noile brevete deținute de Lundbeck, ci s-a limitat să evidențieze că nu putea să se opună acestei acuzații prin probe imposibil de combătut.
- 254 *Nono*, rezultă în special din considerentele (157), (627), (669) și (745), precum și din nota de subsol 322 din decizia atacată că alte întreprinderi de generice și Lundbeck însăși aveau îndoieli cu privire la validitatea brevetului pentru cristalizare. În special, aceasta din urmă a apreciat că probabilitatea ca acest brevet să fi fost declarat nevalid se situa între 50 % și 60 %. Desigur, dovezile referitoare la această estimare sunt din perioada ulterioară încheierii acordurilor în litigiu. Cu toate acestea, reclamantele nu au furnizat niciun element care să permită explicarea motivului pentru care, anterior, aprecierea lor cu privire la această chestiune ar fi fost diferită. Pe de altă parte, trebuie să se țină seama și de considerațiile expuse la punctul 122 de mai sus cu privire la declararea lipsei de validitate a brevetelor pentru procedee de fabricație. Astfel, dacă brevetul pentru cristalizare ar fi fost declarat nevalid, eventuala încălcare a acestuia de către Arrow nu ar fi produs efecte.
- 255 Aceste elemente de probă sunt suficiente pentru a considera că, la momentul încheierii acordului Arrow UK, Arrow se afla într-un raport de concurență potențială cu Lundbeck din cauza posibilităților reale pe care le avea pentru a intra pe piață cu citalopramul de la Cipla, produs conform procedurii Cipla I.
- 256 În ceea ce privește posibilitatea ca Arrow să fi schimbat producătorul de IFA și să treacă la IFA de la Matrix, produs conform procedurii Matrix I, care îi putea fi furnizat de Tiefenbacher, trebuie să se observe că, potrivit e-mailului de însoțire a notelor privind reuniunea din 14 decembrie 2001 (a se vedea punctul 248 de mai sus), Arrow aprecia că procedeul utilizat de Matrix pentru a produce acest IFA nu încălca, probabil, brevetul pentru cristalizare. Aceste note menționează de asemenea posibilitatea ca Arrow să treacă la IFA de la Matrix, prezumându-se că nu era posibilă efectuarea unei asemenea schimbări în stadiul în care se afla în acea perioadă. În această privință, trebuie să se rețină,

- astfel cum Comisia a arătat în mod întemeiat în considerentele (885), (886), (889) și (895) și în nota de subsol 1636 din decizia atacată, că acordul Arrow cu Tiefenbacher permitea o asemenea trecere, astfel încât faptul că o asemenea opțiune putea să fie o soluție mai puțin avantajoasă pentru Arrow decât cea care consta în încheierea unui acord cu Lundbeck nu împiedică să se considere că aceasta dispunea de o posibilitate reală și concretă de intrare pe piață cu citalopramul produs pornindu-se de la acest IFA.
- 257 În ceea ce privește argumentele reclamantelor referitoare la procedeele Matrix II și Cipla II, trebuie să se facă trimitere la punctele 198 și 200 de mai sus.
- 258 În ceea ce privește argumentul reclamantelor întemeiat pe hotărârea Paroxetine, trebuie amintit că o chestiune referitoare la interpretarea dreptului național al unui stat membru este o chestiune de fapt (a se vedea în acest sens și prin analogie Hotărârea din 21 decembrie 2011, A2A/Comisia, C-318/09 P, EU:C:2011:856, punctul 125 și jurisprudența citată, și Hotărârea din 16 iulie 2014, Zweckverband Tierkörperbeseitigung/Comisia, T-309/12, EU:T:2014:676, punctul 222) asupra căreia Tribunalul are obligația, în principiu, să exercite un control deplin (punctul 113 de mai sus).
- 259 În cauza în care s-a pronunțat hotărârea Paroxetine, menționată la punctul 240 de mai sus, instanța respectivă a aplicat principiile care guvernează, în dreptul englez, emiterea unor somații provizorii și a considerat că aprecierea comparativă a intereselor înclina în favoarea companiei farmaceutice bazate pe cercetare, având în vedere împrejurările specifice ale cauzei și în special faptul că întreprinderea de generice în discuție nu „înlăturase obstacolele” informând compania respectivă despre intenția sa fermă de a-și lansa produsul generic pe piață, de vreme ce se pregătea pentru o asemenea intrare de patru ani și în pofida faptului că avea cunoștința că acea companie deținea brevete care îi permiteau să introducă în privința sa o acțiune în contrafacere.
- 260 Cu toate acestea, fără a fi necesară pronunțarea cu privire la interpretarea și la conținutul exact care trebuie atribuite hotărârii Paroxetine, menționată la punctul 240 de mai sus, trebuie să se arate că există mai multe diferențe între prezenta cauză și cea în care s-a pronunțat hotărârea menționată.
- 261 Astfel, pe de o parte, rezultă din considerentul (374) al deciziei atacate că, deja la 15 decembrie 2000, reclamantele și Arrow intraseră în contact pentru a discuta despre chestiunea citalopramului generic. În plus, în considerentul (389) al deciziei atacate, Comisia a constatat că, în luna ianuarie 2002, Arrow confirmase reclamantelor că se pregătea să intre pe piața din Regatul Unit.
- 262 Pe de altă parte, în timp ce, în cauza în care s-a pronunțat hotărârea Paroxetine, menționată la punctul 240 de mai sus, brevetul potențial încălcat de întreprinderea de generice în discuție exista deja în întreaga perioadă în care aceasta se pregătise să intre pe piață, în speță, solicitarea de acordare a brevetului pentru cristalizare în Regatul Unit a fost depusă de Lundbeck abia la 12 martie 2001 și a fost publicată abia la 4 iulie 2001, brevetul însuși fiind acordat în mod definitiv, în sensul articolului 25 din UK Patents Act, abia la 30 ianuarie 2002, și anume ulterior încheierii acordului Arrow UK.
- 263 Pe de altă parte, reclamantele nu au dat nicio explicație, în afara caracterului imperfect al sistemului de protecție a brevetelor în Europa și a asimetriei riscurilor care decurg din acesta, în legătură cu motivele pentru care întreprinderea pe care au constituit-o, care este o întreprindere experimentată și consiliată de avocați specializați, a preferat să încheie un acord oneros precum acordul Arrow UK, care i-a permis să obțină o simplă amânare a intrării Arrow pe piața din Regatul Unit. Astfel, dacă interpretarea pe care au dat-o hotărârii Paroxetine, menționată la punctul 240 de mai sus, ar fi corectă, ca și convingerea lor de a putea bloca intrarea genericelor cu ajutorul brevetelor pe care le dețin, cu siguranță ar fi fost dispuse în Regatul Unit măsuri provizorii împotriva Arrow în cazul unei încercări a acesteia de a intra pe piață cu medicamentele sale generice, permițându-se astfel să blocheze această intrare în așteptarea unei hotărâri favorabile pe fond.

- 264 În măsura în care reclamantele invocă în esență asimetria riscurilor dintre ele și Arrow, trebuie să se arate că un asemenea argument nu este susceptibil, în sine, să repună în discuție concluzia potrivit căreia, la momentul încheierii acordului Arrow UK, reclamantele percepeau Arrow ca fiind o amenințare pe piața citalopramului.
- 265 În ceea ce privește argumentele reclamantelor referitoare la faptul că nu percepeau Arrow ca fiind un concurent potențial, ci ca o întreprindere care putea să le încalce brevetele, trebuie să se observe că însăși împrejurarea că au încheiat un acord cu Arrow este un indiciu foarte puternic al percepției acesteia din urmă ca fiind un concurent potențial (a se vedea punctul 181 de mai sus). În plus, trebuie amintit că Arrow nu împărtășea convingerea Lundbeck în sensul că brevetele pe care le deținea fuseseră încălcate (a se vedea al șaptelea considerent al preambulului Arrow UK și punctul 35 de mai sus), iar la momentul încheierii acordului Arrow UK această convingere nu fusese confirmată de nicio instanță.
- 266 Prin urmare, trebuie să se concluzioneze că, în decizia atacată, Comisia nu a săvârșit nicio eroare de apreciere considerând Arrow ca fiind un concurent potențial al Lundbeck în Regatul Unit.

2. Cu privire la situația din Danemarca

- 267 În al doilea rând, în ceea ce privește concurența potențială în Danemarca, *primo*, trebuie să se respingă argumentul reclamantelor privind faptul că Arrow nu a intrat pe piață de la expirarea acordului Arrow danez, în luna aprilie 2003, ci abia în anul 2005. În această privință, trebuie să se arate mai întâi că este vorba despre o probă *ex post* și că aceasta se referă la concurența efectivă, iar nu la concurența potențială. Pe de altă parte, trebuie să se rețină că situația existentă după expirarea acestui acord nu era comparabilă cu cea care o preceda, întrucât, între timp, condițiile de pe această piață se modificaseră.
- 268 *Secundo*, cu privire la faptul că reclamantele au obținut mai multe somații în Danemarca, trebuie să se arate că acestea sunt ulterioare datei la care a fost încheiat acordul Arrow danez, astfel încât Comisia nu avea obligația să le considere drept teme pentru a aprecia dacă posibilitățile pe care Arrow le-ar fi avut pentru a intra pe piață erau reale și concrete la momentul încheierii acestui acord. Chiar dacă se presupune că pot fi luate în considerare aceste somații, o soluție similară ar trebui să se aplice și deciziilor pronunțate în apel, prin care au fost retrase mai multe somații obținute în prima instanță, astfel cum Comisia a observat în considerentul (185) al deciziei atacate.
- 269 *Tertio*, deși este adevărat că, la încheierea acordului Arrow danez, Arrow avea cunoștință despre faptul că procedeu Cipla I era probabil contrafăcut, nu este mai puțin adevărat, pe de o parte, că aceasta ar fi putut să încerce să obțină constatarea lipsei de validitate a brevetului pentru cristalizare și, pe de altă parte, că ar fi putut să încerce să obțină mai întâi citalopramul de la Matrix, produs conform procedurii Matrix I, ulterior citalopramul produs conform procedurilor Cipla II sau Matrix II sau chiar citalopramul de la Ranbaxy (a se vedea punctele 198-201 și 256 de mai sus). În această privință, trebuie să se rețină că Arrow, chiar după ce Lundbeck obținuse în Danemarca brevetul pentru cristalizare, își continua demersurile prin care urmărea să poată dispune de o AIP într-un termen rezonabil pentru a putea efectua vânzări, pe piața daneză, de citalopram generic furnizat de Tiefenbacher, produs din IFA de la Cipla sau de la Matrix [a se vedea considerentele (450), (454), (967) și (968) ale deciziei atacate, precum și al treilea considerent al preambulului acordului Arrow danez].
- 270 Rezultă că Comisia a considerat în mod întemeiat că Arrow era un concurent potențial al Lundbeck și în Danemarca.
- 271 Prin urmare, al șaptelea aspect trebuie respins.

J – Cu privire la al optulea aspect, întemeiat pe lipsa unei concurențe potențiale între Lundbeck și Alpharma la momentul încheierii acordurilor în litigiu

- 272 Reclamantele susțin că, la momentul încheierii acordului Alpharma, aceasta nu se afla într-o situație de concurență potențială cu ele.
- 273 Astfel, în primul rând, Alpharma nu ar fi avut acces la niciun citalopram care să nu le încalce brevetele, întrucât ea avea obligația să cumpere produsele de la Tiefenbacher. Or, aceasta din urmă ar fi furnizat către Alpharma citalopram generic obținut conform procedurii Cipla I, care ar fi fost în mod clar contrafăcut, și ar fi putut să îi furnizeze doar alte produse contrafăcute, obținute conform procedurii Matrix I sau, ulterior, conform procedurilor Cipla II și Matrix II. Pe de altă parte, îndoielile exprimate de Alpharma cu privire la validitatea brevetului pentru cristalizare nu însemna că aceasta fusese un concurent potențial, având în vedere în special că aceste îndoieli se întemeiau pe aprecieri subiective.
- 274 În al doilea rând, reclamantele arată că Alpharma dispunea de AIP doar pentru opt țări din SEE, printre care AIP pentru Regatul Unit, care a fost acordată abia în luna iulie 2002.
- 275 Comisia contestă aceste argumente.
- 276 În această privință, trebuie amintit că în considerentul (1035) al deciziei atacate Comisia a arătat că, potrivit unui e-mail din 19 februarie 2002 provenit de la directorul general din cadrul Alpharma responsabil cu dosarul relevant, în loc să încheie acordul Alpharma, grupul Alpharma ar fi putut să intre pe piață cu comprimatele de citalopram pe care deja le primise sau le comandase, produse conform procedurii Cipla I, și ar fi putut să invoce lipsa de validitate a brevetului pentru cristalizare, pe care acest procedeu îl contrafăcea, potrivit informațiilor pe care grupul Alpharma și Lundbeck le aveau în acea perioadă.
- 277 În primul rând, trebuie să se observe că faptul că Alpharma nu exclusese nicidecum să intre pe piață cu comprimatele pe care deja le primise sau le comandase rezultă și din e-mailul intern din 14 februarie 2002 provenit de la același director general, care este menționat în considerentul (516) al deciziei atacate. Astfel, autorul acestui e-mail a explicat unei colege a acestuia că, la acel moment, Alpharma îndeplinea o strategie dublă, după cum atestă expresia „we are riding two horses” (alergăm după doi iepuri), constând, pe de o parte, în pregătirea lansării citalopramului în mai multe țări din SEE și, pe de altă parte, în negocierea cu Lundbeck și că, în săptămâna ce urma, trebuia probabil să se ia o decizie. În legătură cu acest aspect, el preciza că, pentru luarea celei mai bune decizii, avea nevoie să primească o descriere a situației din punct de vedere juridic în țările respective și a riscurilor la care era expusă Alpharma.
- 278 Rezultă, așadar, din e-mailurile din 14 și 19 februarie 2002 că Alpharma, având pe deplin cunoștință despre riscurile pe care le putea presupune intrarea pe piață, nu și-ar fi abandonat planurile dacă nu ar fi putut să încheie cu Lundbeck un acord suficient de avantajos. Întrucât este vorba despre e-mailuri interne, nu este credibil ca pozițiile exprimate în acestea să fi vizat un „bluf” față de Lundbeck. În definitiv, Lundbeck era o întreprindere experimentată care urmărise de mult timp demersurile efectuate de Alpharma, astfel cum demonstrează scrisorile menționate în special în considerentele (477) și (496) ale deciziei atacate. Aceste note se refereau îndeosebi la modelul de utilitate deținut de Lundbeck, precum și la brevetul pentru cristalizare, astfel încât nu se poate considera că aceste e-mailuri prezentau poziții exprimate fără a se cunoaște riscurile privind aceste drepturi de proprietate intelectuală.
- 279 Pe de altă parte, trebuie amintite considerațiile formulate la punctele 122 și 254 de mai sus cu privire la eventuala lipsă de validitate a brevetului pentru cristalizare.
- 280 Declarațiile cuprinse în e-mailurile sus-menționate trebuie interpretate în lumina demersurilor pe care Alpharma le îndeplinise până la acel moment pentru a-și pregăti intrarea pe piață.

- 281 În această privință, rezultă în special din considerentele (476), (486), (490), (516) și (1017) ale deciziei atacate că, la momentul încheierii acordului Alpharma, aceasta:
- încheiase deja cu Tiefenbacher un contract, datat 25 iunie 2001, de furnizare a citalopramului generic produs din IFA de la Cipla sau de la Matrix;
 - în temeiul acestui contract și al unui contract anterior, încheiat între aceleași părți la 31 iulie 2000, putea să obțină AIP în Țările de Jos pe baza AIP pe care Tiefenbacher o primise la 31 august 2001 de la autoritățile din acest stat membru și putea, în temeiul procedurii de recunoaștere reciprocă prevăzute de Directiva 2001/83, să obțină AIP în alte țări din SEE;
 - avea deja în stoc 9,4 milioane de comprimate de citalopram și comandase încă 16 milioane;
 - obținuse deja AIP în Țările de Jos, în Finlanda, în Danemarca și în Suedia și primise la 9 ianuarie 2002 asigurări că va obține AIP în Regatul Unit într-un viitor foarte apropiat;
 - publicase deja o listă de prețuri pentru citalopramul propriu în Regatul Unit.
- 282 În al doilea rând, trebuie să se observe, asemănător Comisiei în considerentul (1035) al deciziei atacate, că, potrivit e-mailului din 19 februarie 2002, în loc să încheie acordul Alpharma, aceasta ar fi putut, în egală măsură, să își amâne intrarea pe piață până în primăvara sau până în vara aceluși an, trecând la citalopramul de la Matrix, considerat că nu ridică probleme în raport cu brevetul pentru cristalizare.
- 283 Desigur, este adevărat că, potrivit e-mailului din 19 februarie 2002, trecerea la citalopramul de la Matrix prezenta inconveniente serioase. Cu toate acestea, trebuie să se rețină, *primo*, că contractul încheiat între Tiefenbacher și Alpharma îi permitea acesteia din urmă să obțină atât citalopramul de la Cipla, cât și pe cel de la Matrix [a se vedea considerentul (480) al deciziei atacate].
- 284 *Secundo*, deși e-mailul din 19 februarie 2002 precizează că trecerea la IFA de la Matrix ar fi determinat o amânare a intrării pe piață, împrejurare care ar fi redus beneficiile preconizate, acest dezavantaj trebuie să fie evaluat în comparație cu avantajul constând în faptul de a reduce riscul de contrafacere a brevetului pentru cristalizare. În orice caz, acest e-mail nu infirmă nicidecum că, în pofida acestei amânări și a efectelor sale, trecerea la IFA de la Matrix constituia o opțiune viabilă din punct de vedere economic. Era vorba doar despre un factor care făcea preferabilă din punct de vedere financiar încheierea unui acord avantajos cu Lundbeck. Or, această chestiune este irelevantă pentru a aprecia dacă existau posibilități reale și concrete ca Alpharma să fi intrat pe piață.
- 285 *Tertio*, împrejurarea că, la o dată ulterioară celei la care a fost încheiat acordul Alpharma, Matrix a modificat procedeul pe care îl utiliza pentru producerea IFA citalopram, astfel cum rezultă din nota de subsol 155 din decizia atacată, nu demonstrează că procedeul disponibil anterior încălca brevetul pentru cristalizare, ci atestă doar eforturile depuse de Matrix pentru a evita ulterior orice risc de contrafacere. Pe de altă parte, această modificare a avut loc pe durata acestui acord, astfel încât Alpharma ar fi putut să utilizeze noul IFA de la Matrix, produs conform procedurii Matrix II, dacă nu ar fi fost plătită să rămână în afara pieței. În orice caz, la 19 februarie 2002, grupul Alpharma aprecia că IFA de la Matrix, bazat pe procedeul Matrix I pe care aceasta îl utiliza în acea perioadă, putea să îi permită să intre pe piață fără a contraface brevetul pentru cristalizare.
- 286 Rezultă că, la încheierea acordului Alpharma, această întreprindere avea posibilități reale și concrete de intrare pe piață cu citalopram generic produs conform procedurii Cipla I sau Matrix I. Pe de altă parte, după cum s-a analizat la punctele 198 și 200 de mai sus, pe durata acestui acord, citalopramul generic produs conform procedurilor Matrix II sau Cipla II a devenit de asemenea disponibil.

- 287 Constatarea potrivit căreia Alpharma era un concurent potențial al reclamantelor nu este repusă în discuție prin trimiterea pe care acestea o fac la o declarație de presă dată de Alpharma la 28 februarie 2002. Prin intermediul acestei declarații, Alpharma a anunțat în esență că amâna vânzările de citalopram cel puțin până la sfârșitul perioadei concediilor de vară și că ar putea eventual să renunțe la proiectul referitor la aceste vânzări pentru motivul că stocul acesteia ridică probleme în raport cu brevetul reclamantelor. Aceasta a adăugat că trebuia să identifice alt producător de IFA și să obțină autorizațiile necesare.
- 288 În legătură cu acest aspect, trebuie să se observe că, astfel cum Comisia a arătat în considerentul (1055) al deciziei atacate, această declarație dezvăluie modificarea planurilor Alpharma ca fiind consecința unei decizii unilaterale din partea sa. Într-adevăr, ea nu conține nicio referință la acordul Alpharma, ceea ce se conformează caracterului secret al acestuia, astfel cum se prevede la punctul 3.1 din acordul menționat. În plus, trebuie să se țină seama de faptul că declarația menționată urmărea să ofere explicații unor clienți potențiali ai Alpharma.
- 289 Prin urmare, această declarație nu infirmă teza Comisiei întemeiată în special pe e-mailurile din 14 și 19 februarie 2002 și pe demersurile efectuate de Alpharma până la acel moment, potrivit căreia, dacă nu încheia acordul Alpharma, această întreprindere dispunea de o posibilitate reală și concretă de intrare pe piață.
- 290 În ceea ce privește argumentul reclamantelor referitor la faptul că Alpharma nu dispunea de AIP pentru toate țările din SEE, este suficient să se rețină că aceasta putea să ia deja în considerare mai multe AIP și că avea posibilități reale și concrete să obțină alte AIP, în temeiul procedurii de recunoaștere reciprocă prevăzute la articolul 18 din Directiva 2001/83. În plus, în temeiul considerațiilor expuse la punctele 163 și 171 de mai sus, asemenea posibilități relevă tocmai o concurență potențială.
- 291 Având în vedere cele de mai sus, al optulea aspect trebuie respins.

K – Cu privire la al nouălea aspect, întemeiat pe lipsa unei concurențe potențiale între Lundbeck și Ranbaxy la momentul încheierii acordurilor în litigiu

- 292 Reclamantele susțin că, la încheierea acordului Ranbaxy, aceasta nu se afla într-o situație de concurență potențială cu ele.
- 293 În primul rând, reclamantele arată că, deși, în mod cert, cu prilejul unei reuniuni desfășurate la 17 aprilie 2002, Ranbaxy le-a informat despre faptul că dispunea de un procedeu care nu încălca niciun brevet, că intenționa să obțină AIP într-un termen de opt luni și că era pe punctul să încheie un acord cu o altă întreprindere de generice care putea să cumpere propriul IFA și să intre pe piață cu citalopramul generic produs din acest IFA într-un termen de maximum patru luni, ar fi vorba totuși despre un „bluf” întreprins pentru a le convinge să încheie un acord favorabil pentru Ranbaxy. Nici faptul că aceasta din urmă a făcut declarații în același sens altor întreprinderi de generice care erau cumpărători potențiali ai propriului IFA nu ar fi probant. În mod specific, declarația sa către Alpharma ar fi anterioară examinării efectuate de Lundbeck asupra schemelor de reacție ale Ranbaxy, care ar fi permis să se demonstreze că procedeul acesteia din urmă încălca brevetele sale privind amida și iodul.
- 294 În al doilea rând, reclamantele evidențiază că Ranbaxy nu avea o posibilitate reală și concretă să obțină AIP pe durata acordului Ranbaxy. În cursul procedurii administrative, aceasta ar fi admis toate dificultățile legate de procedura de recunoaștere reciprocă prevăzută la articolul 18 din Directiva 2001/83.

- 295 În al treilea rând, reclamantele subliniază că, în luna octombrie 2002, Ranbaxy a declarat că a vândut citalopram doar după luna iunie 2002, nu numai în Europa, ci pe plan mondial, împrejurare care ar dovedi că nu putea să facă asemenea vânzări, independent de acordul Ranbaxy, care viza numai SEE.
- 296 În al patrulea rând, reclamantele evidențiază că, după expirarea acordului care o privea, Ranbaxy le-a solicitat o licență referitoare la brevetul privind iodul în loc să utilizeze doar procedeul său, împrejurare care ar confirma că aceasta le încălca brevetul.
- 297 În al cincilea rând, decizia atacată nu ar prezenta nicio dovadă a faptului că reclamantele sau Ranbaxy aveau îndoieli cu privire la validitatea brevetelor privind amida și iodul, declarațiile menționate referindu-se numai la brevetul pentru cristalizare.
- 298 Comisia contestă aceste argumente.
- 299 În primul rând, în ceea ce privește argumentele reclamantelor privind pretinsul „bluf” întreprins de Ranbaxy, trebuie amintit că, astfel cum Comisia a evidențiat în special în considerentele (1095) și (1096) ale deciziei atacate, din procesul-verbal al reuniunii din 17 aprilie 2002 rezultă că aceasta din urmă a susținut, cu acel prilej, următoarele:
- Ranbaxy utiliza un procedeu care nu încălca brevetele deținute de Lundbeck;
 - Lundbeck avea cunoștință despre acest procedeu;
 - Ranbaxy avea intenția să introducă cereri de AIP pentru Regatul Unit și pentru Germania, unde avea filiale, și se aștepta să obțină aceste AIP într-un termen de opt luni;
 - Ranbaxy era aproape de încheierea unui acord cu o altă întreprindere de generice, pe care nu a identificat-o, despre care, însă, Lundbeck, credea că este Tiefenbacher sau o societate din grupul Merck, prin intermediul căreia Ranbaxy intenționa să introducă propriul IFA pe piața Europei de Nord într-un termen cuprins între trei și patru luni;
 - capacitatea de producție a Ranbaxy era de 4,5 tone de IFA pe an, pe plan mondial;
 - Ranbaxy era pregătită să încheie un acord cu Lundbeck.
- 300 De asemenea, trebuie să se arate că, potrivit acestui proces-verbal, Lundbeck avea cunoștință că un asemenea acord putea fi oneros și dificil, în special din punctul de vedere al dreptului concurenței [a se vedea considerentele (188) și (1095) ale deciziei atacate].
- 301 Cu toate acestea, Lundbeck a decis să încheie acordul Ranbaxy, ceea ce demonstrează că a considerat ca fiind serioasă amenințarea pe care o constituia această întreprindere.
- 302 În acest context, trebuie arătat că, potrivit jurisprudenței (a se vedea punctele 101 și 104 de mai sus), percepția pe care Lundbeck o avea despre Ranbaxy este un element care poate fi luat în considerare, chiar dacă, privită individual, nu este suficientă pentru a demonstra existența unei concurențe potențiale.
- 303 În ceea ce privește posibilitatea ca percepția reclamantelor să fi fost afectată de reușita „blufului” din partea Ranbaxy, trebuie să se arate mai întâi că ele constituiau o întreprindere experimentată, care urmărise de mult timp demersurile întreprinderilor de generice referitoare la citalopram [a se vedea în special considerentele (172)-(183) ale deciziei atacate].

- 304 În special în privința Ranbaxy, monitorizarea din partea reclamantelor a fost deosebit de atentă, din moment ce, între lunile ianuarie și iulie 2001, avuseseră contacte frecvente cu scopul menționat de a explora posibilitatea utilizării citalopramului de la Ranbaxy, chiar dacă era vorba în realitate despre o strategie dilatorie din partea lor [a se vedea considerentele (549)-(552) ale deciziei atacate]. Mai mult, în luna mai 2002, reclamantele au aflat că Ranbaxy introdusese în India două cereri de brevet și, după ce au analizat schemele de reacție ale Ranbaxy, au considerat că aceste solicitări puteau fi în conflict cu brevetele privind amida și iodul [a se vedea considerentele (560)-(564) ale deciziei atacate].
- 305 Chiar după semnarea acordului Ranbaxy, reclamantele nu s-au plâns niciodată de faptul că au fost victimele unei înșelăciuni, ci, astfel cum rezultă din considerentul (206) al deciziei atacate, pentru ele a fost îmbucurător că, în luna decembrie 2002, au obținut amânarea lansării citalopramului generic, așteptat pentru primul trimestru al anului 2002, ceea ce crea condiții pozitive pentru dezvoltarea vânzărilor noului lor medicament, Cipralex (a se vedea punctul 22 de mai sus). Reclamantele au dorit chiar să prelungească acest acord până la 31 decembrie 2003 prin semnarea unui addendum, la 19 februarie 2003. Or, în lipsa oricărei dovezi în acest sens, nu este credibil că Ranbaxy a putut să înșele Lundbeck de două ori pe o durată atât de lungă.
- 306 Pe de altă parte, astfel cum rezultă în special din considerentul (1105) al deciziei atacate, înainte și după încheierea acordului Ranbaxy, această întreprindere a susținut față de terți că procedeele sale nu încălcau noile brevete ale Lundbeck. În special, în considerentele (554), (557) și (1093) ale deciziei atacate, Comisia a constatat că Ranbaxy avusese contacte cu Arrow, mai întâi în luna ianuarie 2002, ulterior în luna aprilie 2002, care s-au finalizat printr-o ofertă concretă în favoarea acesteia din urmă privind vânzarea unei cantități de 500-1000 de kg de IFA. Or, nu este credibil ca Ranbaxy să fi dat informații false în mod intenționat clienților săi potențiali în scopul de a-i convinge să cumpere propriul IFA. Într-adevăr, un asemenea comportament ar fi expus-o unor acțiuni în despăgubire din partea clienților săi. Mai mult, unul dintre clienți a primit din partea Ranbaxy toată documentația necesară pentru a susține că procedeele sale nu erau ilicite.
- 307 Faptul că Ranbaxy nu era în curs să întreprindă un „bluf” față de reclamante este confirmat și de alte elemente de probă pe care Comisia le-a evidențiat în decizia atacată.
- 308 Astfel, *primo*, trebuie amintit că, după cum Comisia a arătat în considerentul (1091) al deciziei atacate, Ranbaxy începuse deja din luna ianuarie 2001 să dezvolte un procedeu pentru producția de citalopram. Din documentul citat în considerentele (552) și (1091) ale deciziei atacate rezultă că atunci când, în luna iulie 2001, Lundbeck a informat Ranbaxy că nu dorea să cumpere 400 kg de IFA pe care i le propusese aceasta din urmă, era în mod deosebit decepționată de această împrejurare pentru motivul că, în întreaga perioadă precedentă în care Lundbeck o făcuse să creadă că manifestă un interes pentru propriul IFA, aceasta renunțase intenționat la alte posibilități care i se prezentau.
- 309 *Secundo*, în considerentele (566) și (1092) ale deciziei atacate, Comisia a reținut mai întâi că, în luna decembrie 2001, Ranbaxy furnizase date tehnice referitoare la propriul IFA unui client potențial din Italia, urmate, în primul semestru al anului 2002, de expedierea a 16 kg de IFA. În continuare, în luna ianuarie 2002, un client potențial din Franța primise de asemenea date tehnice. Ulterior, în anul 2002, Ranbaxy a expediat o cantitate mică de IFA unui client potențial suedez.
- 310 *Tertio*, trebuie să se observe că, astfel cum Comisia a evidențiat în considerentul (584) al deciziei atacate, în luna iulie 2002, Ranbaxy a vândut o cantitate mică din propriul IFA unui client italian cu care fusese în contact cu câteva luni înainte. Or, dacă Ranbaxy era în măsură să vândă o cantitate mică de IFA imediat după încheierea acordului Ranbaxy, trebuie să se constate că dispunea cel puțin de posibilități reale și concrete de a proceda în acest mod și înainte.

- 311 În sfârșit, trebuie să se rețină că, chiar după ce reclamantele au examinat schemele sale de reacție, Ranbaxy a decis să depună DMF la autoritățile competente din Regatul Unit și, ulterior, a solicitat AIP. Or, asemenea demersuri nu ar fi fost întreprinse dacă, în urma examinării respective, s-ar fi concluzionat că procedeul utilizat de Ranbaxy pentru a produce IFA încălca brevetele privind amida și iodul.
- 312 În al doilea rând, în ceea ce privește argumentul reclamantelor referitor la termenul necesar pentru a obține AIP, trebuie amintite considerațiile expuse la punctele 171, 177 și 178 de mai sus, precum și elementele referitoare la termene, anunțate de Ranbaxy în reuniunea din 17 aprilie 2002 (a se vedea mai sus punctul 299 a treia și a patra liniuță).
- 313 Astfel, din moment ce, pe de o parte, demersurile pe care o întreprindere de generice precum Ranbaxy le efectuează pentru a-și pregăti intrarea pe piață cu citalopramul generic, inclusiv în ceea ce privește procesul necesar pentru a obține AIP, sunt pertinente pentru aprecierea concurenței potențiale și, pe de altă parte, aceste demersuri au fost privite cu seriozitate de Lundbeck, prezintă mai puțină importanță să se cunoască dacă procedurile necesare pentru acordarea acestor AIP puteau să se finalizeze în termenele preconizate de Ranbaxy sau ulterior.
- 314 Trebuie să se precizeze că, deși finalizarea procedurii pentru obținerea unei AIP este indispensabilă pentru a putea exista concurența efectivă, calea de urmat pentru a ajunge la aceasta, atunci când este inițiată de o întreprindere care își pregătea de mai mult timp, în mod serios, intrarea pe piață, face parte din concurența potențială, chiar dacă, în realitate, poate să necesite o perioadă mai mare decât cea preconizată de persoanele interesate.
- 315 În această privință, chiar dacă se presupune că Ranbaxy a subestimat durata necesară pentru a obține o AIP, *primo*, trebuie să se rețină că Lundbeck a resimțit totuși o presiune concurențială, astfel încât a crezut că este în propriul interes să efectueze o plată în favoarea Ranbaxy pentru a limita, chiar exclude, accesul acesteia pe piață pe durata acordului Ranbaxy.
- 316 *Secundo*, această plată a făcut fără îndoială mai puțin presantă nevoia resimțită de Ranbaxy de a accelera la maximum procedura pentru acordarea unei AIP, din moment ce, prin încheierea acordului Ranbaxy, își asigurase beneficii importante la nivelul său în schimbul acestei limitări sau excluderi. Faptul că, din cauza unei „reformatări” a dosarului, a depus solicitarea pentru AIP în luna august 2002, în timp ce, potrivit constatărilor Comisiei cuprinse în nota de subsol 1887 din decizia atacată, toate rezultatele testelor pertinente fuseseră transmise din India în luna iunie, confirmă că aceasta nu mai avea în mod special presiunea să obțină AIP după încheierea acordului cu Lundbeck.
- 317 În orice caz, trebuie să se arate mai întâi că, potrivit articolului 17 alineatul (1) din Directiva 2001/83, statele membre iau toate măsurile necesare pentru a asigura finalizarea procedurii de acordare a unei autorizații de introducere pe piață a unui medicament în termen de 210 zile de la prezentarea unei cereri valabile. Astfel, în ipoteza în care Ranbaxy ar fi depus o cerere care conținea toate precizările necesare, autoritățile competente ar fi trebuit să o analizeze într-un termen chiar mai scurt decât cel de opt luni menționat în procesul-verbal al reuniunii din 17 aprilie 2002.
- 318 Desigur, termenul de 210 zile prevăzut la articolul 17 alineatul (1) din Directiva 2001/83 este suspendat atunci când autoritatea competentă consideră că o cerere nu este valabilă și solicită întreprinderii în cauză să îi prezinte informații suplimentare.
- 319 Cu toate acestea, atunci când a redactat procesul-verbal al reuniunii din 17 aprilie 2002, Lundbeck nu a introdus observații pentru a arăta că termenul de opt luni preconizat de Ranbaxy nu era realist, ci doar a notat că un acord ar putea costa între 10 și 20 de milioane USD, poate chiar mai mult [considerentul (1095) al deciziei atacate].

- 320 Rezultă că Ranbaxy dispunea de o posibilitate reală și concretă de a obține o AIP pe durata acordului Ranbaxy, care era suficientă, în împrejurările cauzei, pentru a exercita o presiune concurențială asupra Lundbeck.
- 321 În continuare, trebuie amintit că, potrivit procesului-verbal din 17 aprilie 2002, Ranbaxy avea posibilitatea să cumpere o AIP existentă sau să vândă propriul IFA unei întreprinderi de generice care dispunea deja de AIP, aceste două opțiuni necesitând totuși ca aceste AIP să fie supuse unei modificări de tip II.
- 322 Trebuie să se constate că, astfel cum s-a arătat la punctele 306 și 309 de mai sus, înainte de a încheia acordul cu Lundbeck, Ranbaxy efectuase mai multe demersuri pentru a vinde propriul IFA, iar nu pentru a vinde produse finite realizate din acesta. Împrejurarea că este posibil ca vânzarea de produse finite să fi fost mai rentabilă nu se opune considerației potrivit căreia vânzarea propriului IFA era o posibilitate reală și concretă ca Ranbaxy să concureze Lundbeck, după cum s-a menționat în procesul-verbal al reuniunii din 17 aprilie 2002.
- 323 În sfârșit, astfel cum Comisia a evidențiat în nota de subsol 1885 din decizia atacată, termenul cuprins între trei și patru luni menționat în procesul-verbal din 17 aprilie 2002 este compatibil cu statisticile autorității competente din Regatul Unit referitoare la durata procedurilor care au avut ca obiect modificări de tip II, pe care Comisia le-a prezentat Tribunalului, din care rezultă că, în intervalul martie 2001-februarie 2002, cea mai mare parte a acestor proceduri se finaliza într-un termen de 90 de zile.
- 324 În această privință, desigur, este adevărat că, astfel cum rezultă din explicațiile introductive ale acestor statistici, perioada respectivă a fost calculată de la depunerea unei cereri complete, fără a fi luate în considerare suspendările determinate de solicitările de informații suplimentare. Cu toate acestea, după cum Comisia a subliniat într-un răspuns la o întrebare adresată de Tribunal, autoritatea competentă din Regatul Unit a confirmat că, în perioada vizată de statisticile în discuție, 50 % din cererile de modificare de tip II care fuseseră depuse au fost soluționate într-un termen maxim de 90 de zile. Astfel, în 40 % din cazuri, nu fusese emisă nicio solicitare de informații suplimentare, iar în 10 % din cazuri, adresarea unei asemenea solicitări nu a prelungit procedura peste acest termen.
- 325 Aceste statistici confirmă, așadar, că exista o posibilitate reală și concretă de modificare a unei AIP existente pentru ca aceasta să vizeze citalopramul produs conform procedeelelor Ranbaxy într-un termen de ordinul celui menționat în procesul-verbal al reuniunii din 17 aprilie 2002, din moment ce cererea de modificare putea să se încadreze în una dintre ipotezele menționate la punctul 324 de mai sus.
- 326 Pe de altă parte, trebuie să se rețină că, deși explicațiile date de autoritatea competentă din Regatul Unit datează după semnarea acordului Ranbaxy și chiar după adoptarea deciziei atacate, prin faptul că au fost date în vederea bunei desfășurări a procedurii în fața Tribunalului, ele se referă la o situație care prevala în perioada negocierilor desfășurate în vederea încheierii acordului Ranbaxy și aduc precizări în ceea ce privește interpretarea unor elemente cuprinse în decizia atacată. Astfel, aceste explicații pot fi luate în considerare în condițiile menționate la punctele 138-141 de mai sus.
- 327 În al treilea rând, în ceea ce privește faptul că Ranbaxy a declarat că, pe durata acordului Ranbaxy, după luna iunie 2002, nu a vândut citalopram nici în Europa, nici pe plan mondial [a se vedea considerentul (577) al deciziei atacate], trebuie să se arate că nu este vorba despre o împrejurare relevantă pentru a evalua concurența potențială în SEE la momentul încheierii acordului respectiv. Astfel, lipsa unor vânzări efectuate de Ranbaxy și în afara SEE demonstrează cel mult că această întreprindere nu era un concurent efectiv al Lundbeck în afara SEE, însă nu are niciun efect asupra existenței unui raport de concurență potențială fie în SEE, fie în afara acestui teritoriu. Pe de altă parte, trebuie să se arate că Comisia nu avea nicidecum obligația să examineze concurența potențială în afara SEE.

- 328 În al patrulea rând, în ceea ce privește argumentul reclamantelor referitor la faptul că în luna ianuarie 2004 Ranbaxy le-a solicitat o licență pentru brevetul privind iodul, acordat la 23 martie 2003, trebuie să se arate că această împrejurare nu are semnificația că Ranbaxy nu dispunea de posibilități reale și concrete de intrare pe piață cu produsele sale înainte de anul 2004. Astfel, o cerere de acordare a licenței poate fi motivată de mai multe rațiuni distincte precum cele privind evitarea oricărei acțiuni în contrafacere. Ranbaxy putea să considere că reclamantele ar fi acceptat să îi acorde o licență la preț redus, ceea ce i-ar fi permis să prevină, la un cost redus, orice risc de încălcare potențială a brevetului privind iodul. Prin urmare, acordul de licență invocat de reclamante nu este determinant în privința chestiunii dacă ele erau concurenți potențiali ai Ranbaxy la momentul încheierii acordului Ranbaxy.
- 329 În al cincilea rând, trebuie să se arate, asemănător reclamantelor, că decizia atacată nu pare să conțină nicio trimitere la existența unor îndoieli referitoare la validitatea brevetelor privind amida și iodul. Cu toate acestea, dincolo de faptul că brevetul privind iodul nu fusese încă acordat la momentul încheierii acordului Ranbaxy, astfel încât nu putea să fie utilizat ca temei pentru o acțiune în contrafacere, trebuie să se rețină că evaluarea concurenței potențiale între Lundbeck și Ranbaxy, efectuată în decizia atacată, se întemeiază mai mult pe probele care demonstrează că Ranbaxy se pregătea să intre pe piață, întrucât aprecia mai degrabă că procedeuul său nu era ilicit, față de posibilitatea de a obține anularea brevetelor deținute de Lundbeck, susceptibile să fie contrafăcute.
- 330 Având în vedere cele de mai sus, se impune respingerea celui de al nouălea aspect, precum și a primului motiv în totalitate.

II – Cu privire la al doilea, la al treilea, la al patrulea, la al cincilea și la al șaselea motiv, întemeiate în esență pe o încălcare a articolului 101 alineatul (1) TFUE

- 331 Înainte de examinarea argumentelor reclamantelor referitoare la conținutul, la finalitatea și la contextul acordurilor în litigiu, trebuie amintită pe scurt metoda urmată de Comisie în decizia atacată pentru a califica în speță acordurile în litigiu ca fiind o restrângere a concurenței prin obiect, precum și jurisprudența relevantă.

A – Analiza cuprinsă în decizia atacată, referitoare la o restrângere a concurenței prin obiect

- 332 În decizia atacată, Comisia a considerat că acordurile în litigiu constituiau o restrângere a concurenței prin obiect, în sensul articolului 101 alineatul (1) TFUE, întemeindu-se în această privință pe un ansamblu de factori referitori la conținutul, la contextul și la finalitatea acestor acorduri (punctele 61-67 de mai sus).
- 333 Comisia a apreciat, astfel, că un element important al contextului economic și juridic în care fuseseră încheiate acordurile în litigiu consta în faptul că brevetele inițiale deținute de Lundbeck expiraseră înainte de încheierea acordurilor în litigiu, însă aceasta obținuse – sau era pe punctul de a obține – mai multe brevete pentru procedee de fabricație la momentul la care aceste acorduri fuseseră încheiate, printre care și brevetul pentru cristalizare. Cu toate acestea, Comisia a considerat că un brevet nu conferea dreptul de limitare a autonomiei comerciale a părților care să depășească drepturile care îi erau conferite de acesta [considerentul (638) al deciziei atacate].
- 334 Comisia a considerat, în consecință, că deși nu toate acordurile de soluționare amiabilă privind brevetele erau problematice în raport cu dreptul concurenței, existau probleme atunci când asemenea acorduri prevedeau o excludere de pe piață a uneia dintre părți, care era cel puțin un concurent potențial al celeilalte părți, și atunci când erau însoțite de un transfer de valoare de la titularul brevetului în favoarea întreprinderii de generice susceptibile să încalce acest brevet (denumită în continuare „plată inversă”) [considerentele (639) și (640) ale deciziei atacate].

- 335 Tot din decizia atacată reiese că, deși restrângerile prevăzute de acordurile în litigiu făceau parte din domeniul de aplicare al brevetelor deținute de Lundbeck, cu alte cuvinte aceste acorduri împiedicau doar intrarea pe piață a unui citalopram generic pe care părțile la acorduri îl considerau că, în mod potențial, contrafăcea aceste brevete, iar nu intrarea oricărui tip de citalopram generic, totuși acestea ar restrânge concurența prin obiect, întrucât împiedicaseră sau făcuseră inutil orice tip de contestare a brevetelor deținute de Lundbeck în fața instanțelor naționale, chiar dacă, potrivit Comisiei, acest tip de contestare făcea parte din concurența normală privind brevetele [considerentele (603)-(605), (625), (641) și (674) ale deciziei atacate].
- 336 Cu alte cuvinte, potrivit Comisiei, acordurile în litigiu ar fi transformat incertitudinea cu privire la finalizarea unor asemenea acțiuni în contradictoriu în certitudinea că genericele nu intrau pe piață, împrejurare care putea constitui deopotrivă o restrângere a concurenței prin obiect atunci când asemenea limitări nu rezultau dintr-o analiză efectuată de părți a fondului dreptului exclusiv în discuție, ci mai degrabă din importanța plății inverse care, într-un asemenea caz, eclipsa această evaluare și stimula întreprinderea de generice să nu își mai continue eforturile pentru a intra pe piață [considerentul (641) al deciziei atacate].
- 337 Pe baza acestor considerații trebuie examinate argumentele reclamantelor prin care acestea urmăresc să repună în discuție existența, în speță, a unei restrângeri prin obiect.

B – *Principiile și jurisprudența aplicabile*

- 338 Trebuie amintit că articolul 101 alineatul (1) TFUE prevede că „[s]unt incompatibile cu piața internă și interzise orice acorduri între întreprinderi, orice decizii ale asocierilor de întreprinderi și orice practici concertate [...] care au ca obiect sau efect împiedicarea, restrângerea sau denaturarea concurenței în cadrul pieței interne și în special cele care:
- (a) stabilesc, direct sau indirect, prețuri de cumpărare sau de vânzare sau orice alte condiții de tranzacționare;
 - (b) limitează sau controlează producția, comercializarea, dezvoltarea tehnică sau investițiile;
 - (c) împart piețele sau sursele de aprovizionare;
 - (d) aplică, în raporturile cu partenerii comerciali, condiții inegale la prestații echivalente, creând astfel acestora un dezavantaj concurențial;
 - (e) condiționează încheierea contractelor de acceptarea de către parteneri a unor prestații suplimentare care, prin natura lor sau în conformitate cu uzanțele comerciale, nu au legătură cu obiectul acestor contracte.”
- 339 În această privință, reiese din jurisprudență că anumite tipuri de coordonare între întreprinderi indică un grad suficient de nocivitate pentru concurență pentru a se putea considera că examinarea efectelor acestora nu este necesară (Hotărârea CB/Comisia, punctul 78 de mai sus, EU:C:2014:2204, punctul 49; a se vedea de asemenea în acest sens Hotărârea din 30 iunie 1966, LTM, 56/65, Rec., EU:C:1966:38, p. 359 și 360, și Hotărârea din 14 martie 2013, Allianz Hungária Biztosító și alții, C-32/11, Rep., EU:C:2013:160, punctul 34).
- 340 Această jurisprudență se întemeiază pe împrejurarea că anumite forme de coordonare între întreprinderi pot fi considerate, prin însăși natura lor, ca fiind dăunătoare pentru buna funcționare a concurenței (Hotărârea CB/Comisia, punctul 78 de mai sus, EU:C:2014:2204, punctul 50; a se vedea de asemenea în acest sens Hotărârea Allianz Hungária Biztosító și alții, punctul 339 de mai sus, EU:C:2013:160, punctul 35 și jurisprudența citată).

- 341 Astfel, este stabilit că anumite comportamente coluzive precum cele care conduc la stabilirea orizontală a prețurilor de către carteluri sau care constau în excluderea anumitor concurenți de pe piață pot fi considerate ca fiind într-o asemenea măsură susceptibile de a avea efecte negative în special asupra prețului, a cantității sau a calității produselor și serviciilor încât se poate considera inutil, în vederea aplicării articolului 101 alineatul (1) TFUE, să se demonstreze că acestea au efecte reale asupra pieței. Astfel, experiența arată că asemenea comportamente atrag scăderi ale producției și creșteri de prețuri, conducând la o alocare necorespunzătoare a resurselor în dezavantajul în special al consumatorilor (a se vedea Hotărârea CB/Comisia, punctul 78 de mai sus, EU:C:2014:2204, punctul 51 și jurisprudența citată; a se vedea de asemenea în acest sens Hotărârea din 20 noiembrie 2008, Beef Industry Development Society și Barry Brothers, C-209/07, Rep., denumită în continuare „Hotărârea BIDS”, EU:C:2008:643, punctele 33 și 34).
- 342 În ipoteza în care analiza unui tip de coordonare între întreprinderi nu ar prezenta un grad suficient de nocivitate pentru concurență, ar trebui să se analizeze, în schimb, efectele acestuia și, pentru a fi interzis, să se constate că sunt reunite elementele care probează că, în fapt, concurența a fost împiedicată, restrânsă sau denaturată în mod semnificativ (Hotărârea Allianz Hungária Biztosító și alții, punctul 339 de mai sus, EU:C:2013:160, punctul 34, și Hotărârea CB/Comisia, punctul 78 de mai sus, EU:C:2014:2204, punctul 52).
- 343 Pentru a demonstra caracterul anticoncurențial al unui acord și pentru a aprecia dacă acesta prezintă un grad suficient de nocivitate pentru a putea fi considerat restrângere a concurenței prin obiect în sensul articolului 101 alineatul (1) TFUE, trebuie avute în vedere conținutul dispozițiilor acestora, obiectivele pe care urmăresc să le atingă, precum și contextul economic și juridic în care se înscriu. În cadrul aprecierii contextului respectiv, trebuie de asemenea să se țină seama de natura bunurilor sau serviciilor afectate, precum și de condițiile reale de funcționare și de structura pieței sau a piețelor relevante (Hotărârea Allianz Hungária Biztosító și alții, punctul 339 de mai sus, EU:C:2013:160, punctul 36, și Hotărârea CB/Comisia, punctul 78 de mai sus, EU:C:2014:2204, punctul 53).
- 344 În plus, deși intenția părților nu constituie un element necesar pentru a determina caracterul restrictiv al unui acord între întreprinderi, niciun element nu interzice autorităților din domeniul concurenței ori instanțelor naționale și ale Uniunii să țină cont de aceasta (Hotărârea Allianz Hungária Biztosító și alții, punctul 339 de mai sus, EU:C:2013:160, punctul 37, și Hotărârea CB/Comisia, punctul 78 de mai sus, EU:C:2014:2204, punctul 54).

C – Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe o eroare de drept și de fapt și pe nemotivare, săvârșite cu ocazia evaluării rolului transferurilor de valoare în acordurile în litigiu

- 345 În opinia reclamantelor, decizia este eronată atunci când în aceasta se consideră că faptul că acordurile în litigiu prevăd plăți efectuate de Lundbeck înseamnă că aceste acorduri aveau un obiect anticoncurențial din cauză că aceste plăți atestau că restrângerile conținute în fiecare dintre aceste acorduri nu corespundeau aprecierilor părților referitoare la forța brevetelor pertinente și la încălcarea acestora (primul aspect). În plus, decizia ar fi eronată în sensul în care se concluzionează că restrângerile conținute în acordurile în litigiu reduceau sau desființau incitățile întreprinderilor de generice de a-și continua eforturile în mod independent pentru a intra pe piață, chiar dacă aceste restrângeri nu le depășeau pe cele inerente existenței brevetelor deținute de Lundbeck. În decizie nu s-ar demonstra că plățile efectuate de Lundbeck avuseseră acest efect, nici că restrângerile în discuție nu corespundeau cu aprecierea părților (al doilea aspect). Teza reținută de Comisie în decizia atacată în această privință ar fi incoerentă și nerealistă și ar aplica un criteriu juridic impracticabil (al treilea aspect).

1. Cu privire la primul aspect

- 346 Reclamantele consideră că decizia conține o eroare atât de drept, cât și de fapt atunci când în aceasta se concluzionează că acordurile în litigiu nu reflectau aprecierea forței brevetelor de către părți.
- 347 Ele subliniază că în decizia atacată se constată că un acord de soluționare amiabilă este probabil legal atunci când „a fost încheiat pe baza unei aprecieri în contradictoriu, de către fiecare parte, a situației brevetelor” [considerentul (604)], însă restrângerile prevăzute în cadrul unei soluționări amiabile „sunt susceptibile să încalce articolul 101 [TFUE] în cazul în care aceste limitări nu pot fi justificate și nu rezultă din aprecierea părților cu privire la calitățile dreptului exclusiv propriu-zis” [considerentul (641)]. Or, constatarea din decizia atacată potrivit căreia acordurile în litigiu nu reflectau aprecierea părților cu privire la forța brevetelor, pe de o parte, nu ar fi susținută de nicio probă scrisă care să ateste neîncrederea părților în privința forței brevetelor în discuție și, pe de altă parte, s-ar întemeia pe prezumția arbitrară potrivit căreia transferurile de valoare presupuneau ca restricțiile cuprinse în aceste acorduri să nu corespundă cu reprezentarea pe care părțile o aveau cu privire la forța brevetelor respective.
- 348 Comisia contestă aceste argumente.
- 349 Trebuie amintit că, în decizia atacată, Comisia a considerat că faptul că restrângerile cuprinse în acordurile în litigiu fuseseră obținute prin intermediul unor plăți inverse importante constituia un element decisiv pentru aprecierea juridică a acestor acorduri [considerentul (660) al deciziei atacate].
- 350 Totuși, în decizia atacată se recunoaște că existența unei plăți inverse în cadrul unei soluționări amiabile privind brevetele nu este întotdeauna problematică, în special atunci când această plată este legată de forța brevetului, precum cea percepută de fiecare dintre părți, este necesară pentru identificarea unei soluții acceptabile și legitime în opinia ambelor părți și nu este însoțită de restrângeri prin care se urmărește întârzierea intrării genericelor pe piață [considerentele (638) și (639) ale deciziei atacate]. Astfel, în decizia atacată, a fost luat ca exemplu Neolab, cu care Lundbeck încheiasse de asemenea un acord de soluționare amiabilă care nu a fost considerat problematic, chiar dacă a implicat o plată inversă, întrucât plata efectuată în beneficiul Neolab avusese loc în schimbul angajamentului din partea acesteia de a nu solicita daune interese în fața instanțelor competente, iar Lundbeck să fi renunțat să invoce, o anumită perioadă, orice pretenție privind brevetele [considerentele (164) și (639) ale deciziei atacate]. Cu toate acestea, într-un asemenea caz, plata inversă avusese efectiv ca obiect soluționarea unui litigiu între părți, fără să întârzie însă intrarea genericelor pe piață.
- 351 Deși este adevărat, astfel cum susțin reclamantele, că, în cazul Neolab, avusese loc o primă soluționare amiabilă între părți care prevedea întârzierea intrării Neolab pe piață fiind așteptată finalizarea litigiului Lagap, o asemenea soluționare nu era însoțită ca atare de un transfer de valoare și era condiționată de plata de către Lundbeck a daunelor interese către Neolab în cazul unei hotărâri nefavorabile în cadrul acestui litigiu. După ce Lundbeck a decis în final să soluționeze amiabil litigiul cu Lagap, Neolab își menținea interesul de a primi daune interese prin obținerea unei constatări a lipsei de validitate a brevetului deținut de Lundbeck. În acest context, Lundbeck a preferat să soluționeze amiabil și litigiul pe care îl avea cu Neolab, acceptând să îi plătească daune interese aferente anului în care aceasta s-a retras de pe piață și s-a angajat să nu aibă pretenții privind brevetele în cazul intrării pe piață a acesteia [considerentul (164) al deciziei atacate]. Așadar, acest din urmă angajament este crucial, deoarece, în mod contrar acordurilor în litigiu din speță, plata inversă efectuată de Lundbeck nu constituia contrapartida unei excluderi de pe piață, ci, dimpotrivă, era însoțită de o constatare a lipsei contrafacerii și de un angajament de a nu se opune ca Neolab să intre pe piață cu genericile sale.

- 352 În schimb, atunci când o plată inversă este asociată cu o excludere de pe piață a concurenților sau cu o limitare a elementelor care provoacă realizarea unei asemenea intrări, Comisia a apreciat în mod întemeiat că era posibil să se considere că o asemenea limitare nu rezulta exclusiv din aprecierea părților cu privire la forța brevetelor, ci că era obținută prin intermediul unei asemenea plăți [considerentul (604) al deciziei atacate], asemănându-se prin acest fapt cu o cumpărare a concurenței.
- 353 Astfel, importanța unei plăți inverse poate constitui o mențiune cu privire la forța sau la deficiența unui brevet, după cum este percepută de părțile la acord la momentul încheierii acestuia și a faptului că compania farmaceutică bazată pe cercetare nu avea convingerea intimă a șanselor sale de succes în cazul unui litigiu. În același sens, Supreme Court of the United States (Curtea Supremă a Statelor Unite) a considerat în egală măsură că prezența unei plăți inverse importante într-un acord de soluționare amiabilă privind brevetele putea constitui un substitut care putea fi utilizat în cazul deficienței unui brevet, fără ca instanța însăși să recurgă la o examinare aprofundată a validității acestui brevet [hotărârea pronunțată de Supreme Court of the United States la 17 iunie 2013, *Federal Trade Commission v. Actavis*, 570 U.S. (2013), denumită în continuare „hotărârea Actavis”]. Reclamantele, care citează în pledoariile scrise considerentul (640) al deciziei atacate, par să recunoască, de altfel, că, cu cât compania farmaceutică bazată pe cercetare apreciază că șansele sale de a avea un brevet revocat sau care nu este încălcat sunt mari și cu cât prejudiciul rezultat dintr-o intrare a genericelor pe piață este ridicat, cu atât mai mult aceasta va fi dispusă să plătească sume importante întreprinderilor de generice pentru evitarea acestui risc.
- 354 Trebuie să se sublinieze, în această privință, că, în decizia atacată, Comisia nu a stabilit că toate soluționările amiabile privind brevetele, care conțineau plăți inverse, erau contrare articolului 101 alineatul (1) TFUE, ci doar că acest caracter disproporționat al unor asemenea plăți, asociat cu mai mulți alți factori, precum faptul că valorile acestor plăți părea să corespundă cel puțin profiturilor preconizate de întreprinderile de generice în cazul unei intrări pe piață, lipsa unor clauze care să permită întreprinderilor de generice să își lanseze produsele pe piață la expirarea acordurilor fără a avea temeri cu privire la introducerea de către Lundbeck a unor acțiuni în contrafacere sau chiar prezența în aceste acorduri a unor restrângeri care depășesc întinderea drepturilor conferite de brevetele deținute de Lundbeck permit să se concluzioneze că, în speță, acordurile în litigiu aveau ca obiect restrângerea concurenței prin obiect, în sensul acestei dispoziții [a se vedea considerentele (661) și (662) ale deciziei atacate].
- 355 Prin urmare, trebuie să se constate că, fără a săvârși vreo eroare, Comisia a considerat în decizia atacată că însăși existența unor plăți inverse și caracterul disproporționat al acestora erau elemente relevante pentru a demonstra că acordurile în litigiu constituiau încălcări ale concurenței „prin obiect”, în sensul articolului 101 TFUE, prin faptul că, recurgând la aceste plăți, compania farmaceutică bazată pe cercetare a stimulat întreprinderile de generice să nu își mai continue eforturile independente de intrare pe piață.
- 356 Niciunul dintre argumentele reclamantelor nu este de natură să repună în discuție această concluzie.
- 357 Reclamantele susțin, în primul rând, că, în decizia atacată, nu se demonstrează că acordurile în litigiu nu reflectau aprecierile părților cu privire la forța brevetelor. Decizia atacată ar face trimitere la o interpretare literală a clauzelor specifice din acordurile în litigiu și la declarații izolate date de Lundbeck și de întreprinderile de generice în legătură cu eventuala nulitate sau cu eventuala lipsă a unei încălcări a brevetului pentru cristalizare și s-ar deduce din aceste împrejurări că părțile nu ajunseseră la un acord întemeindu-se pe forța brevetelor. Or, aceste clauze și declarații, care ar fi singurele indicii scrise din decizie, nu ar permite să se demonstreze că părțile aveau îndoieli cu privire la forța brevetelor deținute de Lundbeck.
- 358 Cu toate acestea, reclamantele nu contestă că plățile prevăzute în acordurile în litigiu au reprezentat o „contrapartidă” și erau „legate de” angajamentele asumate de întreprinderile de generice de a se abține să lanseze citalopramul care încălca brevetele deținute de Lundbeck. Reclamantele nu neagă nici faptul

- că plățile au putut să reprezinte stimulent suplimentar pentru întreprinderile de generice pentru a ajunge la un acord. Cu toate acestea, în opinia reclamantelor, o simplă contrapartidă sau o simplă legătură nu dovedește că plățile au „eclipsat” aprecierea de către părțile la acordurile în litigiu a valorii brevetelor astfel încât „rezultatul excluderii de pe piață [a fost] obținut nu prin forța brevetului, ci prin quantumul transferului de valoare” [considerentele (604) și (641) ale deciziei atacate].
- 359 Este suficient să se constate că un asemenea argument este inoperant, întrucât se întemeiază pe o interpretare eronată a deciziei atacate.
- 360 Astfel, în decizia atacată, Comisia nu a considerat că doar soluționările amiabile care se întemeiau „exclusiv” pe aprecierea părților referitoare la forța brevetelor erau excluse de la aplicarea articolului 101 alineatul (1) TFUE. Dimpotrivă, luând în considerare o serie de factori în această privință (a se vedea punctul 354 de mai sus), Comisia a apreciat că, atunci când asemenea acorduri conțineau plăți inverse importante ce reduceau sau eliminau orice incitare a întreprinderilor de generice de a intra pe piață o anumită perioadă, fără să fi fost însă soluționat litigiul subiacent privind brevetele, asemenea acorduri se încadrau în domeniul de aplicare al acestei dispoziții [considerentul (604) al deciziei atacate]. Astfel, într-un asemenea caz, transferul de valoare se substituie aprecierii autonome a părților cu privire la forța brevetelor deținute de companiile farmaceutice bazate pe cercetare și evaluării șanselor lor de a obține câștig de cauză în cazul unui eventual litigiu întemeiat pe aceste brevete sau care privește validitatea lor (a se vedea punctul 353 de mai sus).
- 361 Or, în speță, *primo*, trebuie să se amintească, asemănător Comisiei, că părțile la acordurile în litigiu nu conveniseră cu privire la aspectul dacă brevetele deținute de Lundbeck erau suficient de solide pentru a exclude intrarea citalopramului generic pe piață, astfel încât aceste brevete nu pot să fi fost decisive pentru ca întreprinderile de generice să se angajeze să nu intre pe piață. Plățile au servit astfel ca element declanșator pentru a se ajunge la un acord (dealclincher) și au fost determinante pentru a convinge întreprinderile de generice să își înceteze eforturile pentru a intra pe piață.
- 362 *Secundo*, reclamantele nu contestă că sumele pe care le-au plătit întreprinderilor de generice ar fi putut să fie calculate cu luarea în considerare drept bază de calcul a profiturilor sau a cifrei de afaceri pe care acestea sperau să le obțină pe durata acordurilor în litigiu în cazul în care intrau pe piață, ceea ce constituie un indiciu important în această privință. În ședință, reclamantele au susținut că un asemenea calcul ar fi putut să fie efectuat doar de întreprinderile de generice, iar nu de ele, împrejurare care nu modifică nicidecum această constatare.
- 363 *Tertio*, elementele de probă privind perioada care a precedat încheierea acordurilor în litigiu demonstrează că întreprinderile de generice realizaseră eforturi considerabile pentru a-și pregăti intrarea pe piață și că nu aveau intenția să renunțe la aceste eforturi din cauza brevetelor deținute de Lundbeck. Desigur, exista o incertitudine cu privire la chestiunea dacă produsele lor erau, eventual, declarate de o instanță competentă ca fiind contrafăcute. Cu toate acestea, în decizia atacată, se demonstrează că întreprinderile de generice aveau șanse reale să obțină câștig de cauză în situația unui litigiu [a se vedea punctul 122 de mai sus și considerentele (75) și (76) ale deciziei atacate]. În consecință, prin încheierea acordurilor în litigiu, reclamantele au înlocuit această incertitudine cu certitudinea că întreprinderile de generice nu intrau pe piață, prin intermediul unor plăți inverse importante [considerentul (604) al deciziei atacate], eliminând astfel pe durata lor orice concurență, chiar potențială, pe piață.
- 364 În al doilea rând, reclamantele apreciază că decizia atacată nu arată modul în care existența unui transfer de valoare indică faptul că restrângerile nu corespundeau aprecierii părților cu privire la forța brevetelor în discuție. În opinia lor, decizia atacată este întemeiată pe existența unor plăți pe care le-au efectuat în beneficiul întreprinderilor de generice, pentru a prezuma existența unor îndoieli cu privire la validitatea brevetelor pertinente sau cu privire la încălcarea acestora. Ar fi eronat să se afirme că, „cu cât întreprinderea bazată pe cercetare apreciază că brevetul său este probabil nul sau nu a fost încălcat [...], cu atât suma pe care este dispusă să o plătească fabricantului de generice pentru a evita

- un asemenea risc este mai mare” [considerentul (640) al deciziei atacate]. Prin urmare, decizia atacată ar încălca normele aplicabile în materia probelor, care impun Comisiei să combată toate explicațiile pentru transferurile de valoare, altele decât acțiunea concertată anticoncurențială.
- 365 Reclamantele susțin că o prezumție economică precum cea de care s-ar prevala Comisia în decizia atacată poate fi admisă numai dacă are baze empirice și teoretice solide, iar Comisia poate invoca o prezumție insuficient de clară numai dacă a dovedit că era vorba despre singura explicație plauzibilă. Această normă ar trebui să se aplice prin analogie raționamentului potrivit căruia o plată inversă care figurează într-o soluționare amiabilă presupune ca părțile să aibă îndoieli cu privire la forța brevetului pertinent.
- 366 Trebuie să se constate în această privință că, în conformitate cu jurisprudența menționată la punctele 105-112 de mai sus, în speță, în decizia atacată, Comisia s-a întemeiat pe un ansamblu de elemente de probă, urmărind să demonstreze că importanța plăților inverse în favoarea întreprinderilor de generice este, în principal, cea care le-a stimulat să accepte limitări care să le reglementeze conduita, iar nu existența brevetelor pentru procedeu deținute de Lundbeck sau chiar voința de a evita cheltuielile aferente unui eventual litigiu [a se vedea în special considerentele (255) și (748) ale deciziei atacate și punctele 354 și 363 de mai sus]. În ceea ce privește, de exemplu, Merck (GUK), în decizia atacată se demonstrează că aceste sume corespundeau profiturilor pe care preconiza să le realizeze prin intrarea pe piață, fără să își fi continuat eforturile și să își asume riscurile unei asemenea intrări [considerentele (350), (809) și (862) ale deciziei atacate]. Considerații analoge sunt cuprinse în considerentele (398), (460), (1071) și (1157) ale deciziei atacate în ceea ce privește Arrow, Alpharma și Ranbaxy.
- 367 În plus, în pledoarii, reclamantele înseși citează considerentul (640) al deciziei atacate (punctul 353 de mai sus), în care Comisia a constatat că importanța unei plăți inverse este adesea legată de riscul, astfel cum este perceput de compania farmaceutică bazată pe cercetare, de obținere a unei hotărâri prin care să se constate lipsa validității brevetului său ori caracterul necontrafăcut al produselor generice, precum și din prejudiciul rezultat pentru aceasta ca urmare a intrării acestor produse pe piață. Reclamantele nu contestă nici că plățile inverse reprezentau o contrapartidă la angajamentele asumate de întreprinderile de generice de a se abține să intre pe piață cu citalopramul generic, în privința cărora apreciau că încălca brevetele pe care le dețineau, nici că aceste plăți ar fi putut să reprezinte un stimulent suplimentar pentru întreprinderile de generice de a încheia acordurile în litigiu.
- 368 În rest, probele contemporane acordurilor în litigiu denotă că reclamantele aveau intenția să utilizeze „o grămadă mare de [USD]” pentru excluderea genericilor de pe piață [considerentul (131) al deciziei atacate], în timp ce aveau îndoieli cu privire la validitatea brevetelor pe care le dețineau și cu privire la șansele lor de a câștiga în cazul unui litigiu la o instanță [considerentul (149) al deciziei atacate și punctul 126 de mai sus].
- 369 În orice caz, Comisia nu avea obligația să demonstreze într-un mod care nu putea fi combătut că reclamantele aveau îndoieli cu privire la validitatea brevetelor pe care le dețineau pentru a demonstra, în speță, existența unei încălcări prin obiect, deoarece elementele de probă care figurează în decizia atacată demonstrează că întreprinderile de generice aveau încredere, în ceea ce le privește, în șansele lor de a putea să intre pe piață într-un termen suficient de scurt fie rezistând la afirmațiile referitoare la contrafacere provenite de la reclamante, fie contestând validitatea brevetelor deținute de acestea în cazul unui litigiu (a se vedea primul motiv de mai sus). Așadar, ceea ce prezintă importanță este faptul că, la momentul încheierii acordurilor în litigiu, exista o incertitudine cu privire la posibilitatea ca întreprinderile de generice să intre pe piață fără a face obiectul unor somații sau acțiuni în contrafacere ori să conteste cu succes validitatea brevetelor reclamantelor și că aceste acorduri înlocuiseră această incertitudine prin intermediul unor plăți inverse importante, cu certitudinea că întreprinderile de generice nu intrau pe piață pe durata acordurilor în litigiu (punctele 336 și 363 de mai sus).

- 370 În al treilea rând, reclamantele consideră că, în decizia atacată, nu sunt respinse celelalte explicații ale transferurilor de valoare și amintesc că, în răspunsul la comunicarea privind obiecțiunile, au susținut că plățile în discuție atestau presiunea pe care o sufereau din partea întreprinderilor de generice din cauza asimetriei existente între riscurile suportate de ele și riscurile suportate de aceste întreprinderi. Astfel, pentru reclamante, ar fi existat riscul să suporte un prejudiciu considerabil și ireversibil ca urmare a contrafacerii săvârșite de întreprinderile de generice, în timp ce acestea din urmă s-ar fi expus unui risc scăzut, chiar inexistent. Această asimetrie ar explica motivul pentru care, în acordurile în litigiu, reclamantele au acceptat să prevadă plăți inverse în sarcina lor. Această problemă de „șantaj” ar reieși din fiecare dintre acordurile identificate în comunicarea privind obiecțiunile.
- 371 În decizia atacată, în special în considerentul (644), s-ar recunoaște această asimetrie a riscurilor, afirmând că profitul pe care l-ar obține o întreprindere de generice prin intrarea pe piață ar fi inferior, chiar mult inferior, pierderilor pe care compania farmaceutică bazată pe cercetare le-ar suferi probabil în ipoteza unei intrări a medicamentelor generice pe piață. În plus, daunele interese pe care ar putea fi obligate să le plătească întreprinderile de generice ar fi, la rândul lor, mult inferioare daunelor interese potențiale probabile și ar reprezenta doar o fracțiune din prejudiciul cauzat companiei farmaceutice bazate pe cercetare prin intrarea ilicită a întreprinderilor de generice. Astfel, în anumite cazuri, întreprinderile de generice nu ar trebui să repare niciunul dintre prejudiciile ireversibile cauzate prin intrarea lor ilicită. În rest, nivelurile prețurilor sau ale rambursărilor stabilite de autoritățile publice ar putea fi reduse automat începând de la intrarea versiunilor generice pe piață, independent de chestiunea dacă acestea încalcă sau nu încalcă unele brevete valide. Cuantumul cheltuielilor legate de litigiile multiple privind brevetele ar fi, de asemenea, foarte ridicat.
- 372 Așadar, de această asimetrie a riscurilor s-ar fi folosit întreprinderile de generice făcând să se creadă că se pregăteau să își vândă produsele contrafăcute și care le-ar fi dat puterea necesară pentru a forța efectuarea plăților de către Lundbeck. Atât în literatura economică, cât și în decizia atacată, în special în considerentul (640), s-ar recunoaște deopotrivă că compania farmaceutică bazată pe cercetare estima că prejudiciul cauzat de o intrare pe piață a întreprinderilor de generice era mai ridicat cu cât suma pe care era dispus să o plătească acestor întreprinderi pentru a evita un asemenea risc era mai importantă.
- 373 Prin urmare, în opinia reclamantelor, în decizia atacată, Comisia săvârșește o eroare atunci când prezumă că singura apreciere a forței unui brevet de către o întreprindere de generice îi determină motivarea de a lansa un medicament, deși o asemenea apreciere reprezintă doar unul dintre criteriile pertinente pentru decizia de a recurge la lansare și nu poate fi considerată pertinentă atunci când întreprinderile de generice speră să poată beneficia dintr-o contrafacere.
- 374 În consecință, în lipsa unei legături între plăți și percepția subiectivă pe care o aveau părțile la acordurile în litigiu cu privire la pretențiile fiecăreia privind brevetele, în decizia atacată nu s-ar putea susține că plata a condus întreprinderile de generice să accepte restrângeri pe care nu le-ar fi admis doar pe baza aprecierii lor cu privire la forța brevetelor, astfel încât prima legătură de cauzalitate pe care decizia atacată și-a întemeiat teoria s-ar prăbuși, iar concluzia potrivit căreia acordurile în litigiu ar încălca articolul 101 alineatul (1) TFUE ar fi nefondată.
- 375 Intervenienta consideră de asemenea că Comisia ar fi trebuit să demonstreze că nu exista o altă explicație legitimă pentru transferul de valoare, ținând seama, *primo*, de riscul unui prejudiciu ireparabil pentru titularul de brevete în cazul unei intrări nelegale a genericilor pe piață, *secundo*, de probabilitatea de a putea obține o despăgubire adecvată prin intermediul unor daune interese sau de a putea obține măsuri provizorii și, *tertio*, de costurile legate de împrejurararea sesizării diferitor instanțe cu cereri multiple, inclusiv riscul de a se ajunge la rezultate diferite la instanțe diferite. Prin urmare, Comisia ar avea obligația să demonstreze motivul pentru care existența unui transfer de valoare transformă o soluționare amiabilă într-un acord orizontal anticoncurențial.

- 376 Trebuie să se arate că, în mod contrar celor susținute de reclamante, în decizia atacată, Comisia a combătut celelalte explicații prezentate de reclamante cu privire la existența unor plăți inverse în acordurile în litigiu, în special cele referitoare la „teoria blufului” și la asimetria riscurilor.
- 377 În decizia atacată, Comisia a recunoscut, astfel, că, din punct de vedere comercial, compania farmaceutică bazată pe cercetare putea avea interes să plătească întreprinderile de generice pentru a evita intrarea lor pe piață, având în vedere sumele pe care le-ar putea pierde în ipoteza unei asemenea intrări. În plus, aceste sume ar depăși probabil profiturile pe care le-ar fi realizat întreprinderile de generice în ipoteza unei asemenea intrări, dacă se presupune că produsele lor nu ar fi fost considerate contrafăcute sau dacă ar fi reușit să obțină constatarea lipsei de validitate a brevetelor în cauză. Cu toate acestea, într-un asemenea caz, Comisia a apreciat că consumatorii ar suferi o pierdere, deoarece ar fi lipsiți de posibilitatea de a plăti prețuri mai mici care ar rezulta din intrarea genericelor pe piață [considerentul (640) al deciziei atacate].
- 378 Reclamantele susțin în această privință că, în anumite cazuri, riscurile referitoare la o intrare pe piață ar fi foarte mici, chiar inexistente, pentru întreprinderile de generice, care ar putea evita situațiile în care să li se adreseze somații prin care să li se interzică această intrare sau să fie obligate să plătească daune interese în cazul unei intrări nelegale, în special prin aranjamente artificiale precum transferul de profituri dintre două entități juridice distincte. Decizia atacată ar recunoaște, în plus, că daunele interese pe care ar putea fi obligate să le plătească ar fi frecvent mult inferioare daunelor suferite de compania farmaceutică bazată pe cercetare în cazul unei intrări nelegale pe piață ca urmare a spiralei negative asupra prețurilor induse de o asemenea intrare [considerentele (93) și (645) ale deciziei atacate].
- 379 Desigur, asimetria riscurilor suportate de întreprinderile de generice și de compania farmaceutică bazată pe cercetare permite, în parte, explicarea motivelor pentru care aceasta din urmă poate fi determinată să efectueze plăți inverse importante pentru evitarea oricărui risc, chiar minim, ca genericele să poată intra pe piață. O asemenea situație există în special atunci când medicamentul brevetat, precum în speță Cipramilul, constituie produsul emblematic al companiei farmaceutice bazate pe cercetare, reprezentând partea substanțială a cifrei sale de afaceri [considerentele (26) și (120) ale deciziei atacate].
- 380 Cu toate acestea, trebuie amintit că faptul că adoptarea unui comportament anticoncurențial poate apărea ca fiind soluția cea mai rentabilă sau cu riscul cel mai mic pentru o întreprindere nu exclude în mod automat aplicarea articolului 101 TFUE (a se vedea în acest sens Hotărârile din 8 iulie 2004, Corus UK/Comisia, T-48/00, Rec., EU:T:2004:219, punctul 73, și Dalmine/Comisia, T-50/00, Rec., EU:T:2004:220, punctul 211), în special atunci când este vorba despre plata oferită unor concurenți reali sau potențiali pentru ca aceștia să rămână în afara pieței și despre împărțirea cu aceștia a profiturilor rezultate din lipsa medicamentelor generice pe această piață, în dezavantajul consumatorilor, precum în speță.
- 381 În opinia reclamantelor, asimetria riscurilor ar fi permis întreprinderilor de generice să recurgă la un șantaj (sau la un „bluf”) care le permitea să obțină sume importante de bani, făcând să se creadă că se pregăteau să intre pe piață cu produse care nu erau contrafăcute.
- 382 Cu toate acestea, o asemenea împrejurare nu face decât să confirme teza Comisiei potrivit căreia, la momentul încheierii acordurilor în litigiu, exista o incertitudine importantă cu privire la finalizarea litigiilor eventuale privind brevetele și că această incertitudine fusese eliminată prin înlocuirea sa cu certitudinea că întreprinderile de generice nu intrau pe piață pe durata acestor acorduri.
- 383 Pe de altă parte, faptul că plata inversă poate constitui singurul mijloc de a se ajunge la un acord prin „acoperirea prăpastiei” dintre părțile la acest acord nu înseamnă că o asemenea plată constituie un mijloc legitim de a se ajunge la un asemenea acord sau că acest acord este exceptat de la aplicarea dreptului concurenței, în special în împrejurări în care valoarea acestei plăți pare a fi asociată

profiturilor preconizate de întreprinderea de generice în cazul intrării pe piață, în care acordul nu permite soluționarea litigiului subiacent dintre părți privind brevetele și în care acesta conține restrângeri care depășesc domeniul de aplicare al brevetelor deținute de compania farmaceutică bazată pe cercetare [a se vedea punctul 354 de mai sus și considerentele (661) și (662) ale deciziei atacate].

384 În plus, dacă reclamantele erau efectiv convinse de validitatea brevetelor pe care le dețineau și că produsele pe care întreprinderile de generice aveau intenția să le comercializeze încălcau aceste brevete, aveau posibilitatea să obțină la instanțele naționale competente somații pentru a împiedica o asemenea intrare sau, în cazul unei intrări nelegale a întreprinderilor de generice, să obțină daune interese din partea acestora. De asemenea, ele aveau posibilitatea, ca și în cazul Neolab (punctul 350 de mai sus), să ajungă la o soluționare amiabilă având ca obiectiv real rezolvarea litigiului subiacent dintre ele privind brevetele, fără ca limitările aduse autonomiei comerciale a întreprinderilor de generice eventual obținute în cadrul unui asemenea acord să fie motivate printr-o plată inversă.

385 Deși este posibil, după cum admite Comisia, că ar fi putut surveni un prejudiciu ireparabil pentru compania farmaceutică bazată pe cercetare în cazul unei intrări nelegale a întreprinderilor de generice pe piață, din cauza scăderilor de prețuri ireversibile pe care le-ar fi provocat o asemenea intrare, reducerea prețurilor reglementate ca urmare a expirării unui brevet pentru IFA este o caracteristică a piețelor farmaceutice care este cunoscută de reclamante și constituie, așadar, un risc comercial normal care nu poate justifica încheierea unor acorduri anticoncurențiale. În plus, asemenea scăderi de prețuri rezultate dintr-o intervenție normativă, într-un context în care brevetul pentru IFA a expirat deja, ilustrează echilibrul stabilit de statele membre între protecția acordată brevetului deținut de compania farmaceutică bazată pe cercetare, pe de o parte, și economiile pentru bugetele statelor și pentru consumatori realizate prin intrarea genericilor pe piață și prin concurență, pe de altă parte.

386 Prin urmare, a accepta teza reclamantelor referitoare la asimetria riscurilor ar însemna, în definitiv, să se considere că, prin faptul că au încheiat acorduri precum acordurile în litigiu cu întreprinderile de generice, acestea puteau să își ia măsuri de precauție împotriva unei scăderi ireversibile a prețurilor care, potrivit propriilor afirmații, nu ar fi putut să fie evitată, chiar dacă ar fi avut câștig de cauză în cadrul unor acțiuni în contrafacere în fața instanțelor naționale. Așadar, prin încheierea unor asemenea acorduri, ele ar putea să mențină prețurile mai ridicate pentru produsele lor, în dezavantajul consumatorilor și al bugetelor alocate pentru îngrijirile de sănătate ale statelor, chiar și atunci când un asemenea rezultat nu ar fi putut să fie obținut dacă instanțele naționale ar fi confirmat validitatea brevetelor pe care le dețineau și atunci când produsele întreprinderilor de generice ar fi fost declarate contrafăcute. Un asemenea rezultat ar fi în mod vădit contrar obiectivelor dispozițiilor tratatului privind concurența, care urmăresc în special să protejeze consumatorii față de creșterile de prețuri nejustificate rezultate dintr-o acțiune coluzivă între concurenți (a se vedea în acest sens Hotărârea din 19 martie 2015, Dole Food și Dole Fresh Fruit Europe/Comisia, C-286/13 P, Rep., EU:C:2015:184, punctul 115 și jurisprudența citată, și Hotărârea din 9 iulie 2015, InnoLux/Comisia, C-231/14 P, Rep., EU:C:2015:451, punctul 61). Nu există niciun motiv pentru a admite că o asemenea acțiune coluzivă ar fi licită în speță, sub pretextul că brevetele pentru procedee de fabricație erau contestate, în condițiile în care apărarea acestor brevete în fața instanțelor naționale nu ar fi putut să conducă, nici în scenariul cel mai favorabil pentru reclamante, la aceleași rezultate negative pentru concurență și în special pentru consumatori.

387 Astfel, trebuie amintit că nu se poate accepta ca întreprinderile să încerce să eludeze efectele normelor juridice pe care le consideră excesiv de nefavorabile prin încheierea unor înțelegeri având ca obiect corectarea acestor dezavantaje sub pretextul că aceste norme creează un dezechilibru în dezavantajul lor (a se vedea Hotărârea din 27 iulie 2005, Brasserie nationale și alții/Comisia, T-49/02-T-51/02, Rec., EU:T:2005:298, punctul 81 și jurisprudența citată).

388 În sfârșit, în măsura în care reclamantele, susținute de intervenientă, arată că acordurile în litigiu ar fi permis să evite costurile considerabile aferente litigiilor din diferite state membre, precum și riscul unor decizii divergente rezultate din asemenea litigii în fața mai multor instanțe, trebuie să se arate,

primo, că cea mai mare parte a acordurilor în litigiu nu conțineau nicio trimitere exactă la cheltuielile aferente litigiilor care ar fi fost evitate și nicio estimare a acestora. În plus, reclamantele nu au prezentat nicio explicație cu privire la modul în care au fost calculate sumele ce făceau obiectul plăților inverse, cu excepția cazului în care rezultau din negocierile lor cu întreprinderile de generice, în timp ce decizia atacată conține numeroase elemente de probă care demonstrează că aceste sume corespundeau aproximativ profiturilor preconizate de întreprinderile de generice în cazul unei intrări pe piață sau daunelor interese pe care ar fi putut să le obțină dacă ar fi avut câștig de cauză în litigiile cu Lundbeck [a se vedea în special considerentele (398), (460), (809), (862), (1071) și (1157) ale deciziei atacate].

389 În orice caz, contrar susținerilor reclamantelor, este puțin probabil ca valoarea costurilor aferente litigiilor eventuale în state diferite din SEE să fi fost superioară valorii plăților obținute de întreprinderile de generice în temeiul acordurilor în litigiu în speță, care corespundeau unei sume de mai multe milioane de euro. Astfel, este puțin frecvent ca întreprinderile de generice să inițieze litigii în toate statele membre în mod simultan. În general, după cum demonstrează cazul Lagap în Regatul Unit [considerentul (63) al deciziei atacate], ele decid mai degrabă să se concentreze pe câteva litigii-test decât să multiplice litigiile în fața diferitor instanțe atunci când sunt în discuție aceleași chestiuni. Cu toate acestea, în cazul Lagap, reclamantele au preferat în final să facă o tranzacție pentru a evita o înfrângere care ar fi utilizată împotriva lor în alte instanțe [considerentul (160) al deciziei atacate].

390 Decizia atacată recunoaște, pe de altă parte, că există alte modalități de soluționare amiabilă a unui litigiu, acceptabile din perspectiva dreptului concurenței, precum cele care constau în întârzierea intrării pe piață a concurenților potențiali prin intermediul unor plăți inverse, ca în speță (punctul 354 de mai sus). Potrivit jurisprudenței, obiectul specific al brevetului nu poate fi interpretat în sensul că garantează o protecție și împotriva acțiunilor prin care se contestă validitatea unui brevet, având în vedere că eliminarea oricărui obstacol în calea activității economice care ar putea rezulta dintr-un brevet acordat în mod eronat este de interes public (a se vedea în acest sens Hotărârea Windsurfing, punctul 119 de mai sus, EU:C:1986:75, punctul 92). Deși reclamantele aveau dreptul să încheie acorduri de soluționare amiabilă cu întreprinderile de generice pentru a evita cheltuielile de judecată eventuale, prin această modalitate, nu puteau să substituie aprecierea unei instanțe independente cu propria apreciere privind validitatea brevetelor pe care le dețineau și caracterul de contrafacere al produselor întreprinderilor de generice sau lipsa acestuia, efectuând plăți întreprinderilor de generice pentru ca ele să se conformeze acestei aprecieri și să rămână în afara pieței un anumit timp.

391 Prin urmare, în decizia atacată, s-a concluzionat în mod întemeiat că plățile inverse stimulasera întreprinderile de generice să accepte limitările aduse autonomiei lor comerciale, care sunt prevăzute de acordurile în litigiu, fără ca celelalte explicații prezentate de reclamante pentru a justifica asemenea plăți să permită repunerea în discuție a acestei concluzii.

392 Primul aspect trebuie, așadar, respins.

2. Cu privire la al doilea aspect

393 Reclamantele consideră că, în decizia atacată, se afirmă în mod eronat că restrângerile contractuale rezultate din acordurile în litigiu ar fi eliminat celelalte incitări de intrare pe piață.

394 Ele arată, în primul rând, că limitările care se încadrează în domeniul de aplicare al brevetelor nici nu atenuează, nici nu elimină provocările de menținere a eforturilor independente pentru intrarea pe piață. Astfel, întreprinderile de generice care ar consimți să se abțină să intre pe piață cu medicamente contrafăcute în schimbul unui transfer de valoare ar putea să continue să dorească obținerea unei hotărâri în care să se constate că medicamentele lor nu sunt contrafăcute ori că brevetul pretins încălcat este nul. Mai mult, niciun element nu ar permite să se concluzioneze că o plată prin

intermediul căreia este remunerată o abținere de la lansarea medicamentelor contrafăcute ar reduce provocarea unei întreprinderi de generice de a-și menține eforturile pentru a intra pe piață cu ajutorul unor medicamente care nu sunt contrafăcute. Faptul că o întreprindere de generice este mulțumită de valoarea care i-a fost transferată de compania farmaceutică bazată pe cercetare și nu încearcă să conteste brevetul relevant, în pofida lipsei oricărei clauze de necontestare, ar sugera doar că această întreprindere are îndoieli cu privire la șansele sale de a obține o anulare a brevetului.

395 Prin urmare, reclamantele consideră că o prezumție legală, în temeiul căreia o excludere de pe piață prin intermediul unei plăți restrânge concurența prin obiect, reducând sau eliminând provocarea întreprinderilor de generice de a-și menține eforturile independente pentru a intra pe piață, poate apărea numai atunci când restrângerile contractuale nu intră în domeniul de aplicare al brevetului relevant.

396 În al doilea rând, reclamantele consideră că, în decizia atacată, nu este motivată în mod corespunzător concluzia acesteia potrivit căreia transferurile de valoare reduc incontestabil instigarea întreprinderilor de generice de a acționa în justiție. În decizia atacată s-ar admite că perspectiva de a încheia, la cât timp după introducerea unei acțiuni în justiție împotriva companiei farmaceutice bazate pe cercetare, o soluționare amiabilă care să stipuleze o plată inversă este de natură să instige întreprinderile de generice să introducă o asemenea acțiune [considerentul (711)]. Această admitere s-ar afla în contradicție cu argumentația din decizia atacată, potrivit căreia plățile inverse ar determina doar, probabil, descurajarea întreprinderilor de generice să acționeze în justiție [considerentul (966)]. Această incoerență intrinsecă ar arăta că decizia atacată nu se întemeiază pe un soclu economic riguros și ar afecta concluzia acesteia potrivit căreia plățile inverse „considerabile” s-ar face neîndoielnic în dezavantajul consumatorilor [considerentul (646)].

397 Comisia contestă aceste argumente.

398 În ceea ce privește argumentul reclamantelor potrivit căruia acordurile în litigiu nu conțineau nicio clauză care să împiedice întreprinderile de generice să conteste validitatea brevetelor pe care reclamantele le dețineau, astfel încât aceste acorduri nu eliminaseră orice provocare pentru întreprinderile de generice de a intra pe piață, trebuie să se constate mai întâi că un asemenea argument este inoperant, deoarece decizia atacată stabilește doar că plățile inverse prevăzute de acordurile în litigiu au încurajat sau au stimulat întreprinderile de generice să accepte limitări aduse autonomiei lor comerciale pe care nu le-ar fi acceptat în lipsa acestora, iar nu că au eliminat orice provocare în această privință [considerentele (604) și (659)-(661) ale deciziei atacate].

399 În orice caz, chiar dacă acordurile în litigiu nu conțineau nicio clauză de necontestare, întreprinderile de generice nu aveau niciun interes să conteste brevetele deținute de Lundbeck după ce au încheiat acordurile în litigiu, deoarece plățile inverse corespundeau aproximativ profiturilor pe care preconizau să le realizeze în cazul unei intrări pe piață sau daunelor interese pe care ar fi putut să le obțină dacă ar fi avut câștig de cauză în litigiile cu Lundbeck (a se vedea punctul 388 de mai sus). Chiar dacă se presupune că aceste plăți ar fi fost inferioare profiturilor preconizate, totuși, era vorba despre un beneficiu cert și imediat, fără ca ele să fi suportat riscurile pe care le-ar fi presupus o intrare pe piață. Faptele, astfel cum s-au desfășurat efectiv în prezenta cauză, confirmă, de altfel, această interpretare, deoarece nicio întreprindere de generice nu a contestat brevetele deținute de Lundbeck sau nu a intrat pe piață pe durata acordurilor în litigiu. Deși Merck (GUK) a intrat efectiv, câteva zile, pe piața citalopramului în Regatul Unit, după expirarea acordului GUK pentru Regatul Unit, aceasta s-a produs pentru că, în opinia sa, condițiile propuse de Lundbeck pentru a prelungi acest acord nu erau destul de bune și pentru că dorea o compensare mai bună în schimbul celei de a doua prelungiri a acestui acord [considerentul (299) al deciziei atacate].

400 În continuare, întrucât reclamantele susțin că întreprinderile de generice ar fi putut să intre pe piață prin intermediul produselor generice contrafăcute, trebuie să se facă trimitere la analiza celui de al șaselea motiv de mai jos, referitoare la examinarea conținutului și a domeniului de aplicare ale acordurilor în litigiu.

401 În orice caz, chiar dacă restricțiile cuprinse în acordurile în litigiu intrau potențial în domeniul de aplicare al brevetelor deținute de Lundbeck, în sensul că ar fi putut să fie obținute și în cadrul unor acțiuni în justiție, în decizia atacată, se constată în mod întemeiat că era vorba doar despre o posibilitate la momentul la care au fost încheiate acordurile în litigiu. Or, faptul de a fi înlocuit această incertitudine referitoare la caracterul contrafăcut sau necontrafăcut al produselor întreprinderilor de generice și referitoare la validitatea brevetelor deținute de reclamante cu certitudinea că întreprinderile de generice nu ar fi intrat pe piață pe durata acordurilor în litigiu constituie, ca atare, în speță, o restrângere a concurenței prin obiect, deoarece un asemenea rezultat a fost obținut prin intermediul unei plăți inverse (a se vedea punctele 336 și 363 de mai sus).

402 În sfârșit, reclamantele susțin fără succes că decizia atacată nu ar fi suficient motivată în această privință. Astfel, numeroase pasaje din decizia atacată consacrate plăților inverse, menționate de înseși reclamantele, demonstrează că acestea au înțeles teza Comisiei în această privință, chiar dacă nu sunt de acord cu ea. În rest, în decizia atacată, nu există nicio contradicție a faptului că se recunoaște, pe de o parte, că perspectiva de a putea obține plăți inverse din partea companiei farmaceutice bazate pe cercetare poate încuraja întreprinderile de generice să introducă acțiuni în justiție, în timp ce, pe de altă parte, în prezenta cauză, plățile inverse obținute în temeiul acordurilor în litigiu ar fi descurajat întreprinderile de generice să introducă asemenea acțiuni. Astfel, după cum Comisia arată în esență în considerentele (639) și (660) ale deciziei atacate, printre altele, soluționările amiabile care cuprindeau plăți – chiar inverse – nu sunt întotdeauna problematice în raport cu dreptul concurenței, îndeosebi atunci când nu sunt însoțite de nicio restrângere la intrarea genericelor pe piață, ci, dimpotrivă, urmăresc să ofere o compensație întreprinderilor de generice pentru câștigul nerealizat din moment ce compania farmaceutică bazată pe cercetare recunoaște că produsele lor generice nu încalcă niciun brevet.

403 În consecință, trebuie să se concluzioneze că Comisia nu a săvârșit nicio eroare de apreciere prin faptul că, în decizia atacată, a constatat că restrângerile conținute în acordurile în litigiu, obținute în schimbul unor plăți inverse importante, reduseseră incitățile întreprinderilor de generice să intre pe piață.

404 Prin urmare, și al doilea aspect trebuie respins.

3. Cu privire la al treilea aspect

405 Reclamantele consideră că standardul aplicat în decizie, potrivit căruia acordurile amiabile privind brevetele, determinate printr-un transfer de valoare, au un obiect de restrângere a concurenței, nu poate fi transpus în practică.

406 În primul rând, ele susțin că acest standard este, pe fond, incoerent și are un efect disuasiv asupra încheierii unor acorduri care prevăd o intrare rapidă pe piață, de care beneficiază consumatorii, întrucât determină rezultate diferite după cum transferul de valoare ia forma unei plăți în numerar sau a unei intrări rapide pe piață.

407 În al doilea rând, reclamantele consideră că un acord nu poate fi întemeiat „numai” pe aprecierea de către părți a forței brevetului și că standardul aplicat de Comisie interzice, în practică, orice plată inversă. Nicio soluționare amiabilă nu ar putea fi „întemeiată” pe aprecierea părților cu privire la forța brevetului pentru motivul simplu că „forța” unui brevet nu ar fi o noțiune precisă. Dacă s-ar impune ca soluționările amiabile să se întemeieze „numai” pe aprecierea părților cu privire la forța brevetului, ar

însemna ca părților să li se impună să acționeze în justiție. Decizia nu ar lăsa părților nicio marjă de manevră pentru a utiliza o plată inversă în scopul descurajării unei întreprinderi de generice să încalce brevetele deținute de o companie farmaceutică bazată pe cercetare.

408 În al treilea rând, reclamantele consideră că criteriul juridic întemeiat pe valoarea sumei plătite nu poate fi transpus în practică, deoarece decizia atacată nu stabilește niciun prag clar care să permită să se stabilească dacă plata poate fi acceptată sau este anticoncurențială.

409 Comisia contestă aceste argumente.

410 În primul rând, argumentul reclamantelor potrivit căruia decizia atacată ar avea un efect disuasiv asupra încheierii unor acorduri amiabile care prevăd o intrare rapidă a genericelor pe piață este vădit nefondat, deoarece, dimpotrivă, Comisia a considerat că acordurile în litigiu erau problematice în raport cu dreptul concurenței, întrucât aveau ca obiectiv întârzierea intrării genericelor pe piață, iar nu facilitarea unei asemenea intrări. De altfel, trebuie amintit că Comisia a ținut seama și de faptul că acordurile în litigiu nu conțineau niciun angajament din partea Lundbeck de a se abține să introducă acțiuni în contrafacere împotriva întreprinderilor de generice, în ipoteza în care acestea ar fi intrat pe piață cu citalopramul generic după expirarea acestora [considerentul (662) al deciziei atacate].

411 În plus, în decizie se recunoaște că, în anumite cazuri, unele soluționări amiabile nu sunt problematice, chiar și atunci când conțin plăți inverse, dacă prevăd, în plus, o intrare imediată a genericelor pe piață (a se vedea exemplul Neolab, citat la punctul 350 de mai sus). Faptul că Comisia a tratat diferit acordurile însoțite de o plată inversă de acordurile care nu prevăd o asemenea plată poate fi pe deplin justificat având în vedere efectul stimulatив pe care o asemenea plată îl exercită asupra întreprinderilor de generice pentru a accepta restrângeri pe care nu le-ar fi acceptat în lipsa acesteia (a se vedea punctul 349 și următoarele de mai sus). În rest, un acord care permite o intrare mai rapidă pe piață nu este, evident, problematic din perspectiva dreptului concurenței, astfel încât o asemenea contrapartidă pentru alte angajamente conținute într-un acord amiabil nu poate fi comparată cu o plată inversă prin care se urmărește întârzierea unei asemenea intrări.

412 În al doilea rând, trebuie amintit că, în decizia atacată, nu se stabilește că, pentru a fi exclus de la aplicarea articolului 101 alineatul (1) TFUE, un acord trebuie să fie întemeiat exclusiv pe aprecierea părților la acest acord cu privire la forța unui brevet (a se vedea punctul 360 de mai sus). Așadar, reclamantele susțin în mod eronat că decizia atacată are ca efect reducerea oricărei incitări de a încheia soluționări amiabile privind brevetele, conducând astfel la o avalanșă de litigii în întregul SEE. Astfel, Comisia a sancționat doar acordurile încheiate sub forma unor soluționări amiabile, precum în speță, care nu au în mod real ca obiect soluționarea litigiului subiacent privind brevetele dintre părțile la acest acord și care prevăd plăți inverse în contrapartida angajamentului întreprinderilor de generice de a nu intra pe piață. Mai mult, deși este adevărat că Comisia a considerat că asemenea acorduri erau anticoncurențiale, compania farmaceutică bazată pe cercetare nu are obligația să declanșeze litigii la toate instanțele din SEE pentru a-și proteja brevetele, deoarece este întotdeauna posibil, de exemplu, să se încheie soluționări amiabile care nu conțin nicio plată inversă sau să se încheie soluționări amiabile care, deși prevăd asemenea plăți, nu sunt însoțite de nicio restrângere în privința intrării genericelor pe piață (a se vedea exemplul Neolab, citat la punctul 350 de mai sus).

413 În sfârșit, argumentul reclamantelor potrivit căruia decizia atacată nu le lasă nicio marjă pentru a utiliza plăți inverse în scopul descurajării întreprinderilor de generice de a le încălca brevetele se întemeiază din nou pe premisa eronată că produsele întreprinderilor de generice încălcau brevetele pe care le dețineau, deși această împrejurare nu a fost dovedită la momentul încheierii acordurilor în litigiu.

414 În al treilea rând, Comisia a explicat în decizia atacată că plățile inverse erau deosebit de problematice în speță, întrucât sumele prevăzute de acordurile în litigiu corespundeau aproximativ profiturilor preconizate de întreprinderile de generice în cazul intrării pe piață sau daunelor interese pe care le-ar

fi putut obține dacă ar fi avut câștig de cauză în litigiile cu Lundbeck (punctul 388 de mai sus). Astfel, într-un asemenea caz, orice incitare pentru întreprinderile de generice de a intra pe piață este considerabil redusă, chiar eliminată. Așadar, important este că, în speță, sumele plăților inverse prevăzute în fiecare dintre acordurile în litigiu au fost suficient de ridicate pentru a permite întreprinderilor de generice să accepte limitările aduse autonomiei lor și pentru a reduce incitățile pe care le aveau pentru a intra pe piață cu produsele lor generice [a se vedea în special considerentul (644) al deciziei atacate].

- 415 Desigur, Comisia s-a întemeiat pe un ansamblu de factori pentru a putea dovedi, în speță, existența unei restrângeri prin obiect [a se vedea punctul 354 de mai sus și considerentele (661) și (662) ale deciziei atacate]. Cu toate acestea, reclamantele nu pot imputa Comisiei că, în decizia atacată, nu a clarificat suficient importanța pe care a dat-o faptului că plățile inverse corespundeau profiturilor preconizate de întreprinderile de generice. În orice caz, trebuie să se sublinieze, asemănător Comisiei, că, în deciziile sale, nu are obligația să stabilească standarde juridice general aplicabile, ci doar să determine în fiecare cauză dacă acordurile pe care le examinează sunt compatibile cu dispozițiile tratatului privind concurența, motivându-le suficient de clar și de convingător în această privință. Or, având în vedere elementele de mai sus, trebuie să se constate că, în prezenta cauză, Comisia a îndeplinit aceste cerințe.
- 416 Prin urmare, se impune respingerea celui de al treilea aspect, precum și a celui de al doilea motiv în totalitate.

D – Cu privire la al treilea motiv, întemeiat pe o eroare vădită de apreciere săvârșită la aplicarea principiilor referitoare la obiectul de restrângere a concurenței

- 417 Reclamantele consideră că decizia atacată este viciată de o eroare de drept, deoarece în aceasta se concluzionează că acordurile în litigiu au ca obiect restrângerea concurenței în temeiul principiilor constante de interpretare a articolului 101 alineatul (1) TFUE. În special, în decizia atacată, ar exista o eroare, în primul rând, prin faptul că aceste acorduri sunt asimilate cu cele care erau în discuție în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea BIDS, punctul 341 de mai sus (EU:C:2008:643), precum și în alte cauze clasice privind împărțiri ale pieței care nu priveau punerea în aplicare a brevetelor, în al doilea rând, prin faptul că se consideră că un transfer de valoare putea, individual, să determine ca un acord amiabil privind brevetele să devină restrictiv prin obiect, în al treilea rând, prin faptul că nu se recunoaște că obiectivul urmărit de acordurile în litigiu, și anume respectarea brevetelor deținute de Lundbeck, se opunea constatării unei restrângeri a concurenței prin obiect și, în al patrulea rând, prin faptul că nu percepe că situația care ar fi prevalat în lipsa acordurilor în litigiu (denumită în continuare „scenariul contrafactual”) excludea, în speță, existența oricărei restrângeri a concurenței prin obiect.

1. Cu privire la primul aspect

- 418 Reclamantele consideră că, în decizia atacată, Comisia săvârșește o eroare atunci când asimilează acordurile în litigiu cu acordurile de împărțire a pieței precum cele în discuție în Hotărârea BIDS, punctul 341 de mai sus (EU:C:2008:643).
- 419 În această privință, în primul rând, reclamantele susțin că, în mod contrar situației din prezenta cauză, acordurile în discuție în Hotărârea BIDS, punctul 341 de mai sus (EU:C:2008:643), nu vizau să prezeve un brevet care conferea titularului său dreptul de a împiedica intrarea pe piață a unor produse contrafăcute și prejudiciul ireparabil care ar fi rezultat dintr-o asemenea intrare.
- 420 În al doilea rând, contrar situației din speță, întreprinderile care ieșeau de pe piața relevantă în temeiul acordurilor în discuție în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea BIDS, punctul 341 de mai sus (EU:C:2008:643), ar fi concurat, cu siguranță, întreprinderile care rămâneau pe această piață dacă aceste acorduri nu ar fi fost încheiate.

- 421 În al treilea rând, contrar argumentației reținute în prezenta cauză, s-ar fi prezumat că acordurile în discuție în Hotărârea BIDS, punctul 341 de mai sus (EU:C:2008:643), restrângeau concurența, inclusiv în lipsa unei plăți. Faptul că, în cauza menționată, era vorba despre plăți compensatorii nu era crucial pentru a se considera că aceste acorduri aveau ca obiect restrângerea concurenței.
- 422 Comisia contestă aceste argumente.
- 423 În primul rând, trebuie să se arate că analogia efectuată de Comisie, în considerentele (657) și (658) ale deciziei atacate, între acordurile în discuție în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea BIDS, punctul 341 de mai sus (EU:C:2008:643), și acordurile în litigiu nu este viciată de nicio eroare de drept.
- 424 Astfel, după cum rezultă în special din cuprinsul punctului 8 din hotărârea menționată, în acea cauză, întreprinderile active pe piața procesării cărnii de vită în Irlanda creaseră un mecanism pe baza căruia anumite întreprinderi se angajau să rămână doi ani în afara pieței respective în schimbul unor plăți efectuate de întreprinderile care rămâneau pe piață. În prezenta cauză, s-a produs o dinamică analogă prin încheierea acordurilor în litigiu, în temeiul cărora Lundbeck, care era întreprinderea principală, chiar singura prezentă pe piață în țările vizate de aceste acorduri, a plătit întreprinderile de generice, care erau concurenți potențiali, pentru ca acestea să rămână în afara pieței pe o anumită perioadă.
- 425 Rezultă că atât în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea BIDS, punctul 341 de mai sus (EU:C:2008:643), cât și în prezenta cauză a fost vorba despre acorduri care limitaseră facultatea operatorilor economici concurenți să își stabilească în mod autonom politica pe care intenționau să o urmeze pe piață, împiedicând procesul normal al concurenței de a-și urma cursul (a se vedea în acest sens Hotărârea BIDS, punctul 341 de mai sus, EU:C:2008:643, punctele 33-35).
- 426 În ceea ce privește argumentul reclamantelor potrivit căruia, spre deosebire de situația din cauza în care s-a pronunțat Hotărârea BIDS, punctul 341 de mai sus (EU:C:2008:643), acordurile în litigiu din speță au fost încheiate într-un context în care reclamantele dețineau brevete care permiteau împiedicarea intrării pe piață a produselor contrafăcute, mai întâi, trebuie amintit că, în speță, existența noilor brevete pentru procedee de fabricație, deținute de Lundbeck, nu se opunea ca întreprinderile de generice să poată fi considerate concurenți potențiali ai acesteia, după cum reiese din examinarea primului motiv. Or, articolul 101 TFUE protejează concurența potențială în același mod ca și concurența actuală (a se vedea punctul 99 de mai sus).
- 427 În plus, trebuie amintit că, potrivit jurisprudenței, un acord nu este exclus de la aplicarea dreptului concurenței doar pentru faptul că are ca obiect un brevet sau pentru că urmărește să soluționeze amiabil un litigiu privind brevetele (a se vedea în acest sens Hotărârea din 27 septembrie 1988, Bayer și Maschinenfabrik Hennecke, 65/86, Rec., EU:C:1988:448, punctul 15). Pe de altă parte, un acord poate fi considerat că are un obiect restrictiv chiar dacă nu are drept obiectiv unic restrângerea concurenței, ci urmărește și alte obiective legitime (a se vedea Hotărârea BIDS, punctul 341 de mai sus, EU:C:2008:643, punctul 21 și jurisprudența citată).
- 428 În al doilea rând, deși este adevărat că, în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea BIDS, punctul 341 de mai sus (EU:C:2008:643), întreprinderile în cauză erau concurenți actuali, întrucât era vorba despre faptul de a determina ieșirea de pe piața relevantă a unor întreprinderi care erau deja prezente pe aceasta, în timp ce, în speță, Lundbeck și întreprinderile de generice erau doar concurenți potențiali, nu este mai puțin adevărat că, în această hotărâre, Curtea nu a impus Comisiei să demonstreze că, în lipsa acordurilor, întreprinderile ar fi rămas pe piață. Astfel, în ceea ce privește o restrângere a concurenței prin obiect, analiza efectelor acordurilor este inutilă (a se vedea punctul 341 de mai sus). Așadar, Curtea s-a limitat să constate în această cauză că acordurile în discuție aveau ca scop să pună în aplicare o politică comună având ca obiect favorizarea ieșirii de pe piață a unora dintre ele și reducerea, pe cale de consecință, a supracapacităților care le afecta rentabilitatea, împiedicându-le să realizeze economii de scară. Prin urmare, Curtea a constatat că acest tip de acorduri se opunea în mod vădit concepției inerente dispozițiilor din tratat privind concurența, potrivit cărora orice operator

economic trebuie să determine în mod autonom politica pe care intenționează să o urmeze pe piață, amintind că articolul 101 alineatul (1) TFUE urmărește să interzică orice formă de coordonare care substituie în mod conștient riscurile concurenței cu o cooperare practică între întreprinderi (Hotărârea BIDS, punctul 341 de mai sus, EU:C:2008:643, punctele 33 și 34).

429 Or, în speță, părțile la acordurile în litigiu au preferat să substituie riscurile inerente desfășurării normale a concurenței și stadiul de incertitudine care circumscria validitatea brevetelor deținute de Lundbeck pentru procedee de fabricație, precum și chestiunea dacă produsele pe care întreprinderile de generice aveau intenția să le comercializeze încălcau aceste brevete sau nu le încălcau cu certitudinea că nu vor intra pe piață pe durata acordurilor, prin intermediul unor plăți inverse importante care corespundeau aproximativ beneficiilor pe care le-ar fi realizat dacă ar fi intrat pe piață. Prin urmare, prezintă o importanță redusă chestiunea dacă întreprinderile ar fi intrat cu certitudine pe piață pe durata acordurilor în litigiu, deoarece aceste acorduri au eliminat tocmai această posibilitate, înlocuind-o cu certitudinea că nu intrau pe piață cu produsele lor în acea perioadă. Or, acționând în acest mod, părțile la acordurile în litigiu au putut să împartă o parte a profiturilor de care Lundbeck a continuat să beneficieze, în dezavantajul consumatorilor, care au continuat să plătească prețuri mai ridicate decât cele pe care le-ar fi plătit în cazul intrării genericele pe piață [a se vedea considerentele (644)-(646) ale deciziei atacate].

430 În al treilea rând, trebuie respins și argumentul reclamantelor potrivit căruia, spre deosebire de acordurile în litigiu, acordurile în discuție în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea BIDS, punctul 341 de mai sus (EU:C:2008:643), ar fi fost anticoncurențiale, chiar și în lipsa plăților efectuate pe baza acestor acorduri. Într-adevăr, trebuie să se arate, asemănător Comisiei, că, în cele două cauze, plățile au avut un rol determinant, în sensul că au stimulat întreprinderile să se retragă de pe piață. Astfel, în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea BIDS, punctul 341 de mai sus (EU:C:2008:643), este puțin probabil ca întreprinderile care ieșeau să fi acceptat să se retragă de pe piață în lipsa unor plăți efectuate de întreprinderile care au rămas. Tot astfel, în speță, din elementele dosarului reiese că, în lipsa unor plăți inverse, întreprinderile de generice nu ar fi acceptat să rămână în afara pieței, în mod unilateral, după ce efectuaseră demersuri și investiții importante.

431 Desigur, Comisia a recunoscut că, în anumite cazuri, încheierea unei soluționări amiabile privind brevetele nu era anticoncurențială, în special atunci când aceasta se baza pe aprecierea pe care fiecare parte la acord o avea asupra forței brevetelor sau atunci când acesta prevedea o plată inversă, fără a întârzia însă intrarea genericele pe piață [considerentele (638) și (639) ale deciziei atacate]. Cu toate acestea, în speță, Comisia a considerat în mod întemeiat că plățile inverse avuseseră un rol determinant, în sensul că permisese Lundbeck să obțină angajamente din partea întreprinderilor de generice pe care nu ar fi putut să le obțină în lipsa acestor plăți și care au întârziat, astfel, intrarea lor pe piață.

432 În răspunsul la o întrebare adresată de Tribunal cu privire la implicațiile Hotărârii CB/Comisia, punctul 78 de mai sus (EU:C:2014:2204), reclamantele au arătat că această hotărâre le susținea punctul de vedere potrivit căruia Comisia calificase în mod eronat acordurile în litigiu drept restrângere prin obiect. Astfel, *primo*, Curtea ar fi amintit că noțiunea de restrângere prin obiect trebuia să fie interpretată restrictiv. *Secundo*, existența unei restrângeri prin obiect ar putea fi constatată numai dacă acordul ar prezenta, pe fond, un grad suficient de nocivitate. Totuși, potrivit deciziei atacate, chestiunea dacă o soluționare amiabilă poate fi considerată conformă sau neconformă cu dreptul concurenței ar necesita o analiză aprofundată a acordului individual, având în vedere contextul factual, economic și juridic. De asemenea, dintr-o notă internă a KFST ar reieși că Comisia nu considerase că amplexarea plăților în cazul Lundbeck constituia un exemplu clar al unei întreprinderi care își plătește concurenții pentru ca aceștia să rămână în afara pieței. Reclamantele apreciază, așadar, că, prin metoda pe care a aplicat-o, Comisia încearcă, în realitate, să nu efectueze analiza factuală și să fie scutită de sarcina probei care îi revine în ceea ce privește dovedirea existenței unei restrângeri a concurenței bazate pe efectele produse de un acord. *Tertio*, nu ar putea fi ignorat contextul în care acordurile în litigiu au fost încheiate, și anume în special existența unor brevete

valide pentru procedee de fabricație, durata limitată a acordurilor, cadrul normativ specific din SEE și lipsa unor produse care nu erau contrafăcute și care erau disponibile într-un termen suficient de scurt. *Quarto*, experiența dobândită ar fi importantă pentru a se stabili dacă un comportament are ca obiect restrângerea concurenței. Această experiență ar trebui să fie interpretată în sensul că reiese în mod tradițional din analiza economică, astfel cum a fost confirmată de autoritățile de concurență, susținută, după caz, de jurisprudență. Or, în speță, nu ar exista nicio experiență de acest gen.

433 La rândul său, Comisia a explicat că a aplicat jurisprudența constantă în materie, astfel cum a fost evocată de Curte în Hotărârea CB/Comisia (punctul 78 de mai sus, EU:C:2014:2204).

434 Într-adevăr, trebuie să se arate că, prin Hotărârea CB/Comisia, punctul 78 de mai sus, EU:C:2014:2204, Curtea nu a repus în discuție principiile de bază privind noțiunea de restrângere prin obiect, astfel cum rezultă din jurisprudența anterioară. Desigur, în această hotărâre, Curtea a respins analiza formulată de Tribunal în Hotărârea din 29 noiembrie 2012, CB/Comisia (T-491/07, EU:T:2012:633), care considerase că noțiunea de restrângere a concurenței prin obiect nu trebuia să fie interpretată în mod restrictiv. Curtea a amintit că, sub sancțiunea de a dispensa Comisia de obligația de a dovedi efectele concrete asupra pieței ale unor acorduri în privința cărora nu se dovedise nicidecum că erau, prin însăși natura lor, dăunătoare pentru buna funcționare a concurenței, noțiunea de restrângere a concurenței prin obiect nu putea fi aplicată decât anumitor tipuri de coordonare între întreprinderi care denota un grad suficient de nocivitate în privința concurenței pentru a se fi putut considera că nu era necesară examinarea efectelor lor (Hotărârea CB/Comisia, punctul 78 de mai sus, EU:C:2014:2204, punctul 58).

435 Or, din economia de ansamblu a deciziei atacate, în special din considerentele (802) și (1338), reiese că acordurile în litigiu erau comparabile cu acordurile de excludere de pe piață, care se numără printre restrângerile cele mai grave ale concurenței. Astfel, excluderea concurenților de pe piață constituie o formă extremă de împărțire a pieței și de limitare a producției. Reclamantele nu pot imputa Comisiei că, în speță, nu a luat în considerare existența brevetelor pentru procedee de fabricație, pe care le dețineau, sau cadrul normativ specific SEE în calitate de elemente contextuale pertinente în această privință. Într-adevăr, din considerentele (666)-(671) ale deciziei atacate reiese că Comisia a luat în considerare brevetele reclamantelor pentru procedee de fabricație, însă a considerat că acestea, chiar dacă erau prezumate valide, nu permiteau excluderea întregii concurențe pentru IFA citalopram. În plus, Comisia a luat în considerare faptul că, la momentul încheierii acordurilor în litigiu, exista o incertitudine privind chestiunea validității brevetelor reclamantelor, în special a brevetului pentru cristalizare, și că nicio instanță din SEE nu se pronunțase asupra acestei chestiuni la momentul încheierii acordurilor în litigiu.

436 Prin urmare, trebuie să se considere că Comisia a aplicat în mod corect jurisprudența amintită la punctele 338-344 de mai sus, care constă în a se determina dacă un acord poate, prin însăși natura lui, să fie considerat că restrânge concurența într-un mod suficient de grav pentru a putea fi calificat, în speță, drept restrângere prin obiect [a se vedea în special considerentul (651) al deciziei atacate].

437 În consecință, Comisia nu avea nici obligația să examineze efectele concrete ale acordurilor în litigiu asupra concurenței, în special chestiunea dacă, în lipsa acestor acorduri, întreprinderile de generice ar fi intrat pe piață fără să fi încălcat un brevet oarecare deținut de Lundbeck, pentru a putea dovedi existența unei restrângeri a concurenței prin obiect, în sensul articolului 101 alineatul (1) TFUE, întrucât acestea dispuneau de posibilități reale și concrete în această privință și erau concurenți potențiali ai Lundbeck la momentul încheierii acordurilor în litigiu (a se vedea mai sus primul motiv).

438 Pe de altă parte, contrar susținerilor reclamantelor, nu este necesar ca același tip de acorduri să fi fost deja sancționat de Comisie pentru ca acesta să poată fi considerat o restrângere a concurenței prin obiect. Rolul experienței, menționat de Curte la punctul 51 din Hotărârea CB/Comisia (punctul 78 de mai sus, EU:C:2014:2204), nu privește categoria specifică a unui acord într-un sector determinat, ci se referă la faptul că s-a dovedit că anumite forme de coluziune sunt, în general, și având în vedere

experiența dobândită, atât de susceptibile de a avea efecte negative asupra concurenței încât nu este necesar să se demonstreze că au efecte într-un anumit caz specific. Așadar, faptul că în trecut Comisia nu a apreciat că un acord de un anumit tip restrângea concurența prin însuși obiectul său nu este de natură, în sine, să o împiedice să aibă o asemenea apreciere în viitor, în urma unei examinări individuale și detaliate a măsurilor în litigiu din perspectiva conținutului, a finalității și a contextului lor (a se vedea în acest sens Hotărârea CB/Comisia, punctul 78 de mai sus, EU:C:2014:2204, punctul 51, Concluziile avocatului general Wahl prezentate în cauza CB/Comisia, C-67/13 P, Rep., EU:C:2014:1958, punctul 142, și Concluziile avocatului general Wathelet prezentate în cauza Toshiba Corporation/Comisia, C-373/14 P, Rep., EU:C:2015:427, punctul 74).

439 Prin urmare, reclamantele susțin în mod eronat că Comisia nu a dovedit corespunzător că acordurile în litigiu puteau fi considerate, având în vedere conținutul și obiectivele lor și analizate în contextul lor economic și juridic, ca fiind suficient de nocive pentru concurență (a se vedea punctul 343 de mai sus).

440 Prin urmare, primul aspect trebuie respins.

2. Cu privire la al doilea aspect

441 Reclamantele consideră că Comisia săvârșește o eroare de drept atunci când concluzionează, în decizia atacată, că un transfer de valoare este suficient, în sine, să facă restrictiv prin obiect un acord amiabil privind brevetele.

442 Ele evidențiază că decizia atacată constată că „mijloacele utilizate de titularii de brevet pentru apărarea drepturilor lor se iau în considerare” [considerentul (641)], ceea ce ar însemna că „mijloacele”, private individual, pot să determine un acord să devină anticoncurențial prin obiect. Or, în nicio cauză anterioară nu s-ar fi menționat că o măsură de incitare externă, indiferent dacă sub forma unor avantaje economice sau a unei presiuni fizice ori psihologice, este capabilă, privită individual, să determine un acord, de altfel licit, să devină anticoncurențial. În plus, dacă existența unei incitări externe nu poate justifica un acord care este și anticoncurențial, ea nici nu poate să determine ca un acord, de altfel licit, să devină anticoncurențial. În sfârșit, jurisprudența Curții ar confirma că obiectul anticoncurențial al unui acord trebuie dovedit independent de orice considerație cu privire la stimulentele financiare ale părților. Prin urmare, decizia atacată ar fi eronată în măsura în care acordă plății o importanță decisivă, deși în dreptul concurenței aceasta ar fi neutră.

443 Comisia contestă aceste argumente.

444 Întrucât, prin intermediul acestui aspect, reclamantele repun în discuție aprecierea efectuată de Comisie în decizia atacată referitoare la plățile inverse, trebuie să se facă trimitere, în această privință, la dezvoltările consacrate acestei chestiuni în cadrul celui de al doilea motiv (a se vedea punctele 345-416 de mai sus).

445 În plus, trebuie să se adauge că jurisprudența invocată de reclamante, potrivit căreia, în ceea ce privește existența încălcării, nu are importanță dacă încheierea unui acord s-a realizat sau nu s-a realizat în interesul comercial al părților care încheie acest acord (a se vedea Hotărârea din 25 ianuarie 2007, Sumitomo Metal Industries și Nippon Steel/Comisia, C-403/04 P și C-405/04 P, Rep., EU:C:2007:52, punctele 44 și 45 și jurisprudența citată), înseamnă doar că părțile la un acord nu pot susține că acest acord constituia soluția cea mai rentabilă pentru a ieși de sub interdicția prevăzută la articolul 101 TFUE (a se vedea punctul 380 de mai sus). În schimb, aceasta nu se opune luării în considerare de către Comisie a conținutului unui acord, precum și a finalității acestuia și a contextului în care a fost încheiat, precum, în speță, existența unor plăți inverse importante, pentru a dovedi existența unei restrângeri prin obiect.

446 Prin urmare, și al doilea aspect trebuie respins.

3. Cu privire la al treilea aspect

447 Reclamantele susțin că decizia atacată este viciată de o eroare de drept, în primul rând, în sensul în care în aceasta se omite să se recunoască faptul că acordurile în litigiu erau necesare pentru realizarea unui obiectiv legitim, și anume protejarea și punerea în aplicare a unui brevet, și, în al doilea rând, în sensul că, în speță, jurisprudența referitoare la „celelalte obiective legitime” este aplicată în mod eronat.

448 Reclamantele invocă o jurisprudență constantă a instanțelor Uniunii, potrivit căreia o restrângere privind libertatea părților de a acționa nu restrânge în mod sistematic concurența, în special atunci când această restrângere este necesară pentru urmărirea unui obiectiv principal care este neutru pe planul concurenței sau pe care o favorizează. Or, în opinia reclamantelor, protecția investiției realizate de titularul unui drept de proprietate intelectuală ar putea să constituie un asemenea obiectiv legitim.

449 În speță, acordurile în litigiu ar fi urmărit obiectivul legitim de a proteja și de a determina respectarea brevetelor deținute de Lundbeck pentru procedee de fabricație și de a proteja, astfel, investiția realizată de Lundbeck, împiedicând prejudiciul ireparabil care ar fi fost cauzat de lansarea medicamentelor generice. Pe de altă parte, acestea ar fi dat întreprinderilor de generice timpul necesar pentru a stabili dacă brevetele deținute de Lundbeck fuseseră încălcate, fără să se fi expus unor cheltuieli sau altor sarcini ori să fi suportat termenele aferente unui litigiu. În plus, conținutul și durata acordurilor în litigiu ar fi proporționale, întrucât aveau ca unică vocație să împiedice întreprinderile de generice să comercializeze citalopramul care încălca brevetele deținute de Lundbeck și întrucât durata acestora fusese asociată definitiv finalizării litigiului Lagap în Regatul Unit, care trebuia să permită abordarea litigiilor subiacente și să se stabilească dacă Lundbeck ar rămâne motivată să pună în aplicare brevetele sale pentru procedee de fabricație.

450 Comisia contestă aceste argumente.

451 Trebuie să se amintească în această privință că, potrivit jurisprudenței, dacă o operațiune sau o activitate determinată nu intră sub incidența principiului interdicției prevăzut la articolul 101 alineatul (1) TFUE, având în vedere caracterul său neutru sau efectul său pozitiv în ceea ce privește concurența, nici restrângerea autonomiei comerciale a unuia sau a mai mulți participanți la această operațiune sau la această activitate nu intră sub incidența principiului interdicției dacă această restricție este necesară în mod obiectiv pentru punerea în aplicare a operațiunii sau a activității menționate și proporțională cu obiectivele uneia sau ale celeilalte (Hotărârea din 11 septembrie 2014, MasterCard și alții/Comisia, C-382/12 P, Rep., EU:C:2014:2201, punctul 89 și jurisprudența citată).

452 Astfel, atunci când nu este posibilă disocierea unei asemenea restricții de operațiunea sau de activitatea principală fără a compromite existența și obiectivele acesteia, este necesar să se examineze compatibilitatea cu articolul 101 TFUE a acestei restricții împreună cu compatibilitatea operațiunii sau a activității principale față de care este accesorie, chiar dacă, considerată separat, o asemenea restricție poate părea, la prima vedere, că intră sub incidența principiului interdicției prevăzut la articolul 101 alineatul (1) TFUE (Hotărârea MasterCard și alții/Comisia, punctul 451 de mai sus, EU:C:2014:2201, punctul 90).

453 Atunci când trebuie să se stabilească dacă o restricție anticoncurențială poate să nu intre sub incidența interdicției prevăzute la articolul 101 alineatul (1) TFUE pentru motivul că este accesorie în raport cu o operațiune principală care nu are un asemenea caracter anticoncurențial, este necesar să se examineze dacă realizarea acestei operațiuni ar fi imposibilă în lipsa restricției în discuție. Nu se poate considera că faptul că operațiunea menționată este doar mai dificil de realizat sau mai puțin profitabilă în lipsa restricției în cauză conferă acestei restricții caracterul „necesar în mod obiectiv” care este impus pentru a putea fi calificată drept accesorie. În acest sens, o asemenea interpretare ar conduce la

extinderea acestei noțiuni la restricții care nu sunt strict indispensabile pentru realizarea operațiunii principale. Un asemenea rezultat ar aduce atingere efectului util al interdicției prevăzute la articolul 101 alineatul (1) TFUE (Hotărârea MasterCard și alții/Comisia, punctul 451 de mai sus, EU:C:2014:2201, punctul 91).

454 Condiția referitoare la caracterul necesar al unei restricții implică, așadar, o dublă examinare. Astfel, trebuie să se verifice, pe de o parte, dacă restricția este în mod obiectiv necesară pentru realizarea operațiunii principale și, pe de altă parte, dacă este proporțională în raport cu aceasta (a se vedea Hotărârea E.ON Ruhrgas și E.ON/Comisia, punctul 98 de mai sus, EU:T:2012:332, punctul 64 și jurisprudența citată).

455 Pe de altă parte, trebuie subliniat că, întrucât nu se poate admite existența unui criteriu al caracterului rezonabil în dreptul Uniunii în materia concurenței, ar fi eronat să se interpreteze, în cadrul calificării restricțiilor accesorii, condiția necesității obiective în sensul că implică o evaluare comparativă a efectelor pro și anticoncurențiale ale unui acord (a se vedea în acest sens Hotărârea E.ON Ruhrgas și E.ON/Comisia, punctul 98 de mai sus, EU:T:2012:332, punctul 65 și jurisprudența citată).

456 În speță, reclamantele susțin că restrângerile aduse autonomiei comerciale a întreprinderilor de generice ar fi accesorii în raport cu realizarea obiectivului principal, care constă în protecția drepturilor lor de proprietate intelectuală.

457 Un asemenea argument nu poate fi admis.

458 Astfel, în primul rând, reclamantele nu au demonstrat că restrângerile convenite în temeiul acordurilor în litigiu erau obiectiv necesare pentru a le proteja drepturile de proprietate intelectuală, în sensul jurisprudenței citate anterior. Pe de o parte, reclamantele ar fi putut să protejeze aceste drepturi introducând acțiuni la instanțele naționale competente în cazul unei încălcări a brevetelor pe care le dețineau. Pe de altă parte, astfel cum Comisia a arătat în considerentul (638) și următoarele ale deciziei atacate, existau numeroase modalități de soluționare amiabilă a unui litigiu în materia brevetelor, fără a fi convenite restrângeri privind intrarea genericelor pe piață prin intermediul unor plăți inverse care să corespundă aproximativ profiturilor preconizate de acestea în cazul unei intrări pe piață (a se vedea punctele 334 și 411 de mai sus). Prin urmare, reclamantele nu demonstrează că aceste restrângeri erau obiectiv necesare pentru realizarea pretinsului obiectiv, care consta în asigurarea respectării drepturilor lor de proprietate intelectuală.

459 În al doilea rând, trebuie amintit că, potrivit jurisprudenței, un acord nu este exclus de la aplicarea dreptului concurenței doar pentru faptul că are ca obiect un brevet sau urmărește să soluționeze amiabil un litigiu privind brevetele și că poate fi considerat ca având un obiect restrictiv chiar dacă nu are ca unic obiectiv restrângerea concurenței, ci urmărește și alte obiective legitime (a se vedea punctul 427 de mai sus și jurisprudența citată). Faptul că a putut să fie vorba despre soluția cea mai rentabilă sau având un risc mai mic din punct de vedere comercial nu exclude nicidecum aplicarea articolului 101 TFUE (punctul 380 de mai sus).

460 În al treilea rând, în orice caz, dacă se presupune că restrângerile convenite în temeiul acordurilor în litigiu pot fi considerate obiectiv necesare pentru obiectivul principal invocat de reclamante, care constă în asigurarea respectării drepturilor lor de proprietate intelectuală, nu este mai puțin adevărat că ele sunt disproporționate în raport cu realizarea acestui obiectiv. Astfel, contrar susținerilor reclamantelor, acordurile în litigiu nu au soluționat niciun litigiu privind brevetele, deoarece prevedeau doar ca întreprinderile de generice să rămână în afara pieței citalopramului o anumită perioadă, în schimbul unei plăți, fără însă a se prevedea ca la sfârșitul acestei perioade să poată intra pe această piață fără a fi confruntate cu acțiuni în contrafacere din partea Lundbeck. În plus, sfera restrângerilor prevăzute în aceste acorduri depășea frecvent domeniul de aplicare al brevetelor deținute de Lundbeck (a se vedea mai jos al șaselea motiv). În sfârșit, reclamantele susțin în mod eronat că cauza Lagap în Regatul Unit ar fi avut rolul unei cauze-cheie care permitea soluționarea

litigiilor cu întreprinderile de generice, deoarece, astfel cum Comisia a arătat în considerentul (683) și următoarele ale deciziei atacate, acordurile GUK pentru Regatul Unit, Arrow UK, Arrow danez, Alpharma și Ranbaxy au fost încheiate, toate, înainte ca Lundbeck să introducă o acțiune în contrafacere împotriva Lagap în Regatul Unit, la 14 octombrie 2002. În ceea ce privește singurul acord încheiat ulterior, și anume acordul GUK pentru SEE, litigiul Lagap nu era relevant în mod efectiv, deoarece IFA în discuție în procesul Lagap, bazat pe procedeul Matrix II, era diferit de IFA de la Natco din care era produs citalopramul generic pe care Merck (GUK) intenționa să îl comercializeze [considerentul (687) al deciziei atacate].

461 Așadar, reclamantele afirmă în mod eronat că restrângerile convenite în acordurile în litigiu erau obiectiv necesare și proporționale pentru protejarea drepturilor lor de proprietate intelectuală.

462 În al doilea rând, reclamantele consideră că, în decizia atacată, Comisia aplică în mod eronat jurisprudența cu privire la celelalte obiective legitime în speță. Astfel, în decizia atacată, Comisia ar declara că faptul că un acord poate să urmărească și alte obiective perfect legitime nu se opune posibilității de a se constata existența unei restrângeri prin obiect. Cauzele citate de Comisie în susținerea acestei afirmații ar privi însă situații în care obiectivul legitim ar fi putut să fie realizat fără restrângerea concurenței, în timp ce, în speță, acordurile în litigiu erau necesare pentru asigurarea respectării brevetelor deținute de Lundbeck.

463 Intervenienta susține argumentele reclamantelor și consideră deopotrivă că Comisia a utilizat în mod eronat criteriul juridic referitor la aplicarea articolului 101 alineatul (1) TFUE. În opinia sa, jurisprudența Curții ar fi întemeiată pe un criteriu de „necesitate obiectivă” pentru a stabili dacă se aplică sau nu se aplică articolul 101 TFUE. Prin urmare, Comisia ar fi trebuit să analizeze dacă o soluționare amiabilă fusese încheiată cu bună-credință în scopul finalizării unui litigiu real privind brevetele și dacă restricțiile convenite erau necesare și proporționale față de acest obiectiv legitim.

464 În această privință, trebuie să se arate că, în mod contrar susținerilor atât ale reclamantelor, cât și ale intervenientei, în speță, Comisia a aplicat jurisprudența referitoare la celelalte obiective legitime fără a săvârși o eroare de drept (a se vedea punctul 427 de mai sus și jurisprudența citată) și că a respins argumentele reclamantelor cu privire la această chestiune în considerentul (653) al deciziei atacate, întrucât aceste argumente se întemeiază și pe premisa eronată potrivit căreia pretinsul obiectiv legitim al reclamantelor, care constă în protecția drepturilor lor de proprietate intelectuală, nu ar fi putut să fie realizat fără restrângerea concurenței (a se vedea punctele 458-461 de mai sus).

465 Prin urmare, al treilea aspect trebuie respins.

4. Cu privire la al patrulea aspect

466 Reclamantele consideră că decizia este viciată de o eroare de drept, întrucât nu se admite că scenariul contrafactual din prezenta cauză exclude posibilitatea constatării unei restrângeri a concurenței prin obiect.

467 Ele susțin că, în decizia atacată, se ignoră că, chiar în lipsa acordurilor în litigiu, întreprinderile de generice nu ar fi vândut citalopram care nu era contrafăcut. Or, dintr-o jurisprudență constantă ar rezulta că criteriul general pentru a se aprecia dacă un acord are ca obiect sau ca efect restrângerea concurenței constă în examinarea concurenței care ar exista în cadrul pieței avute în vedere, în lipsa acordului respectiv. Cea mai mică îndoială cu privire la faptul că ar fi existat concurență în lipsa acordului ar fi, așadar, suficientă pentru a exclude orice încălcare a articolului 101 TFUE. În plus, eliminarea unei incertitudini ar fi inerentă oricărei soluționări amiabile, iar în decizia atacată s-ar admite că soluționările amiabile care întârzie o intrare pe piață pot, în anumite cazuri, să nu încalce articolul 101 TFUE.

468 Perspectivele realiste de intrare pe una sau pe mai multe piețe ale SEE care ar fi analizate în decizia atacată în perioada acoperită de acordurile în litigiu ar fi nefondate și, în orice caz, ar fi doar perspective, ceea ce ar presupune cel puțin că nu exista certitudinea că, în lipsa acestor acorduri, întreprinderile de generice ar fi vândut citalopram care nu era contrafăcut. Astfel, în opinia reclamantelor, întreprinderile de generice nu dispuneau de nicio AIP și, presupunând că ar fi putut să își lanseze produsele generice contrafăcute, ar fi făcut obiectul unor somații care ar fi fost solicitate prin diligențele efectuate de reclamante. În plus, aceste întreprinderi ar fi putut să opteze să rămână în afara pieței sau să iasă de pe piață pentru a evita un litigiu cu Lundbeck. În rest, mai multe întreprinderi de generice ar fi continuat în mod activ să își pregătească intrarea pe piață, în special prin continuarea activităților de identificare a unui citalopram care să nu fie contrafăcut și, în plus, acordurile în litigiu nu le-ar fi împiedicat să conteste validitatea brevetelor deținute de Lundbeck.

469 Comisia contestă aceste argumente.

470 În primul rând, întrucât, prin intermediul argumentelor pe care le prezintă, reclamantele par să dorească să conteste concluzia potrivit căreia întreprinderile de generice erau concurenți potențiali ai Lundbeck la momentul încheierii acordurilor în litigiu și întrucât aceste argumente au fost respinse deja mai sus, în cadrul primului motiv, trebuie să se facă trimitere la dezvoltările prezentate în această privință.

471 În plus, trebuie amintit că articolul 101 TFUE urmărește să protejeze concurența potențială în același mod cu concurența actuală existentă pe piață între întreprinderi (a se vedea punctul 99 de mai sus). Așadar, reclamantele susțin, din nou fără succes, că nu exista nicio certitudine că întreprinderile ar fi intrat efectiv pe piață pe durata acordurilor în litigiu, întrucât o asemenea argumentație nu ia în considerare diferența dintre concurența actuală și concurența potențială.

472 În al doilea rând, întrucât reclamantele susțin că Comisia ar fi trebuit să examineze scenariul contrafactual din speță, trebuie amintit că, în privința restrângerilor concurenței prin obiect, Comisia avea doar obligația să demonstreze că acordurile în litigiu prezentau un nivel suficient de nocivitate pentru concurență, având în vedere conținutul dispozițiilor lor, obiectivele pe care urmăreau să le atingă, precum și contextul economic și juridic în care se încadrau, fără a avea însă obligația să examineze efectele acestora (punctul 341 de mai sus).

473 Examinarea unui scenariu contrafactual ipotetic, dincolo de faptul că ar fi dificil de pus în practică, în măsura în care ar impune Comisiei să reconstruiască evenimentele care s-ar fi produs în lipsa acordurilor în litigiu, deși acestea au avut ca obiect tocmai întârzierea intrării pe piață a întreprinderilor de generice (a se vedea punctele 138 și 139 de mai sus), s-ar asemana mai mult cu o examinare a efectelor acordurilor în litigiu asupra pieței decât cu o examinare obiectivă a caracterului suficient de nociv al acestora asupra concurenței. Or, o asemenea examinare a efectelor nu este necesară în cadrul unei analize bazate pe existența unei restrângeri a concurenței prin obiect (punctul 341 de mai sus).

474 Prin urmare, chiar dacă se presupune că anumite întreprinderi de generice nu ar fi intrat pe piață pe durata acordurilor în litigiu din cauza acțiunilor în contrafacere introduse de Lundbeck sau din cauza imposibilității de a obține AIP într-un termen suficient de scurt, ceea ce prezintă importanță este faptul că aceste întreprinderi dispuneau de posibilități reale și concrete de intrare pe piață la momentul încheierii acordurilor în litigiu cu Lundbeck, astfel încât exercitau o presiune concurențială asupra ei. Or, această presiune concurențială a fost eliminată pe durata acordurilor în litigiu, ceea ce reprezintă, în sine, o restrângere a concurenței prin obiect în sensul articolului 101 alineatul (1) TFUE.

475 Deși este adevărat că soluționările amiabile au în mod frecvent ca obiectiv reducerea incertitudinilor inerente continuării unui litigiu, asemenea soluționări nu sunt exceptate de la aplicarea dreptului concurenței (a se vedea punctul 427 de mai sus). Mai mult, astfel cum Comisia a constatat în decizia

atacată, ele sunt deosebit de problematice atunci când urmăresc plata oferită unor concurenți potențiali pentru ca aceștia să rămână în afara pieței o anumită perioadă, fără a fi soluționat însă niciun litigiu subiacent privind brevetele, precum în speță.

476 Prin urmare, Comisia a concluzionat în mod întemeiat că acordurile în litigiu se asemănau cu unele acorduri de excludere de pe piață, încheiate între concurenți, și că puteau avea efecte negative asupra concurenței, fără să fi fost necesar, în vederea aplicării articolului 101 alineatul (1) TFUE, să demonstreze că avuseseră asemenea efecte.

477 În consecință, se impune respingerea și a celui de al patrulea aspect, precum și a celui de al treilea motiv în totalitate.

E – Cu privire la al patrulea motiv, întemeiat pe o eroare de drept și pe nemotivare, săvârșite cu ocazia respingerii criteriului domeniului de aplicare al brevetului ca fiind un standard esențial de evaluare a acordurilor de soluționare amiabilă privind brevetele în cadrul articolului 101 alineatul (1) TFUE

478 Reclamantele consideră că Comisia refuză în mod eronat să admită că acordurile care conțin restrângeri ce corespund celor inerente exercitării drepturilor pe care un brevet i le conferă titularului său nu se încadrează la articolul 101 alineatul (1) TFUE și sugerează în mod eronat că acordurile care prevăd restrângeri care depășesc domeniul de aplicare al acestui brevet se încadrează, după toate aparențele, în sfera acestei dispoziții. În opinia lor, în primul rând, decizia atacată este viciată de o eroare de drept, întrucât exclude criteriul domeniului de aplicare al brevetului ca fiind un standard pertinent de control pentru evaluarea acordurilor de soluționare amiabilă privind brevetele în cadrul articolului 101 alineatul (1) TFUE și, în al doilea rând, argumentația reținută de Comisie în decizia atacată pentru respingerea acestui criteriu este confuză, absurdă și contrazisă de argumentația principală care întemeiază restul deciziei atacate.

1. Cu privire la primul aspect

479 În primul rând, reclamantele susțin că restrângerile contractuale ce fac parte din domeniul temporal, teritorial și material al drepturilor titularului de brevet nu încalcă dreptul concurenței, deoarece aceste restricții sunt analoge celor inerente brevetului subiacent, independent de chestiunea dacă, în plus, soluționarea amiabilă implică sau nu implică un transfer de valoare de la compania farmaceutică bazată pe cercetare în favoarea fabricantului de generice.

480 O asemenea condiție ar fi conformă principiului potrivit căruia brevetele sunt prezumate valide până la declararea expresă a nulității lor. În Hotărârea Windsurfing, punctul 119 de mai sus (EU:C:1986:75), Curtea ar fi recunoscut că orice clauză care privea produsele acoperite de un brevet își găsea justificarea în protecția unui drept de proprietate intelectuală. Domeniul de aplicare al brevetului ar fi, așadar, pertinent pentru aprecierea unei încălcări a articolului 101 TFUE.

481 În al doilea rând, reclamantele apreciază că orice soluționare amiabilă trebuie să fie asociată unui litigiu „de bună credință” între părțile la acord referitor la validitatea sau la încălcarea unui acord. Pe fond, asemenea acorduri ar fi legale și utile, iar temerea unui control „antitrust” ar trebui să existe numai în cazul în care litigiul subiacent ar fi fictiv.

482 Or, în materia soluționărilor amiabile privind brevetele și medicamentele generice, un litigiu ar trebui să fie calificat ca fiind autentic atunci când, pe de o parte, nu s-a dovedit că titularul unui brevet cunoștea sau avea convingerea intimă că acesta era nul și, pe de altă parte, acest titular dispunea de elemente de probă suficiente pentru a susține că medicamentele generice încălcau brevetul său. Dacă titularul unui brevet are simple îndoieli cu privire la validitatea sa, aceste îndoieli, care exprimă incertitudinea inerentă finalizării oricărui litigiu, nu ar fi suficiente pentru a afecta natura sa autentică și pentru a determina nelegalitatea acordului de soluționare amiabilă. Prin urmare, declarații precum

cea care este citată de mai multe ori de decizia atacată, dată la mai mult de un an și jumătate după încheierea acordurilor în litigiu și prin care se sugerează că Lundbeck estimase la 60 % riscul ca brevetul pentru cristalizare să fi fost anulat de instanțele din Regatul Unit, nu pot nicidecum să fie reținute pentru a se dovedi că Lundbeck credea că brevetul pentru cristalizare era nul sau că nu avea nicio șansă să obțină în fața unei instanțe punerea lui în aplicare.

483 În al treilea rând, reclamantele consideră, așadar, că criteriul domeniului de aplicare al brevetului constituie unicul standard adecvat. Mai întâi, un asemenea criteriu ar permite să se stabilească un echilibru rezonabil între dreptul concurenței și dreptul brevetelor. În continuare, acesta ar răspunde preocupărilor Comisiei referitoare la soluționările amiabile în materia brevetelor, deoarece o întreprindere de generice care încheie un asemenea acord poate, în special, să intre pe piață într-un mod care nu încalcă domeniul material, temporal sau teritorial al brevetului respectiv. În sfârșit, acesta nu ar fi afectat de lipsuri care să vicieze criteriul reținut de decizia atacată.

484 În al patrulea rând, în opinia reclamantelor, niciunul dintre acordurile în litigiu nu încalcă articolul 101 TFUE, deoarece toate îndeplinesc, pe de o parte, condiția menținerii în domeniul de aplicare al brevetului, întrucât restrângerile contractuale erau limitate la medicamentele contrafăcute și nu depășeau domeniul teritorial și temporal al brevetelor pentru procedee de fabricație deținute de Lundbeck, și, pe de altă parte, condiția unui litigiu autentic, deoarece niciun element de probă nu sugerează că Lundbeck considera că brevetele sale erau nule și, în plus, aceasta dispunea de elemente științifice care demonstau că întreprinderile de generice încălcau brevetele sale pentru procedee de fabricație.

485 Comisia contestă aceste argumente.

486 Mai întâi, trebuie amintit că, potrivit jurisprudenței, articolul 101 alineatul (1) TFUE nu face deosebire între acordurile care au ca obiect încetarea unui litigiu și cele care urmăresc alte scopuri (Hotărârea Bayer și Maschinenfabrik Hennecke, punctul 427 de mai sus, EU:C:1988:448, punctul 15). Deși drepturile recunoscute de legislația unui stat membru în materia proprietății industriale nu sunt afectate în ceea ce privește existența lor de articolul 101 TFUE, totuși, condițiile exercitării acestora pot să se încadreze în sfera interdicțiilor prevăzute de acest articol. O asemenea situație poate apărea de fiecare dată când exercitarea unui asemenea drept se prezintă ca fiind obiectul, mijlocul sau efectul unei înțelegeri (Hotărârea Centrafarm și de Peijper, punctul 117 de mai sus, EU:C:1974:115, punctele 39 și 40).

487 Prin urmare, deși este adevărat că obiectul specific al proprietății industriale este în special cel de a asigura titularului, pentru a recompensa efortul creator al inventatorului, dreptul exclusiv de a utiliza o invenție în vederea fabricării și a primei comercializări de produse industriale, fie în mod direct, fie prin acordarea unor licențe terților, precum și dreptul de a se opune oricărei contrafaceri (Hotărârea Centrafarm și de Peijper, punctul 117 de mai sus, EU:C:1974:115, punctul 9), acesta nu poate fi interpretat în sensul că garantează o protecție și împotriva acțiunilor prin care se urmărește contestarea validității unui brevet, având în vedere că eliminarea oricărui obstacol în calea activității economice, care ar putea rezulta dintr-un brevet acordat în mod eronat, este de interes public (Hotărârea Windsurfing, punctul 119 de mai sus, EU:C:1986:75, punctul 92).

488 În această privință, trebuie să se rețină, contrar susținerilor reclamantelor, că aceste considerații expuse la punctul 92 din Hotărârea Windsurfing, punctul 119 de mai sus (EU:C:1986:75) nu se pot aplica numai clauzelor care ies în mod vădit din domeniul de aplicare al brevetului. Astfel, la punctul 46 din aceeași hotărâre, Curtea a considerat că, chiar dacă se presupunea că brevetul german ar fi acoperit orice planșă cu velă și, așadar și flotorul, ceea ce ar fi avut ca efect intrarea acelei clauze în discuție în domeniul de aplicare al brevetului, aceasta nu însemna că o asemenea clauză era compatibilă cu articolul 101 TFUE.

- 489 În plus, potrivit jurisprudenței, deși Comisia nu poate să se abțină de la orice inițiativă atunci când întinderea drepturilor conferite de un brevet este relevantă pentru aprecierea unei încălcări a articolelor 101 TFUE și 102 TFUE, aceasta nu are competența de a defini întinderea drepturilor conferite de un brevet (Hotărârea Windsurfing, punctul 119 de mai sus, EU:C:1986:75, punctul 26).
- 490 Având în vedere această jurisprudență, precum și obiectivele inerente articolului 101 TFUE care impun, printre altele, ca fiecare operator economic să își determine în mod autonom politica pe care intenționează să o urmeze pe piață (a se vedea în acest sens Hotărârea BIDS, punctul 341 de mai sus, EU:C:2008:643, punctele 33 și 34) în scopul protejării consumatorilor de majorările de prețuri nejustificate rezultate dintr-o coluziune între concurenți (a se vedea punctul 386 de mai sus), în speță, Comisia a respins în mod întemeiat aplicarea criteriului domeniului de aplicare al brevetului pentru a evalua acordurile în litigiu din perspectiva articolului 101 alineatul (1) TFUE.
- 491 Astfel, după cum Comisia a arătat în considerentul (698) al deciziei atacate, acest criteriu este problematic din punctul de vedere al dreptului concurenței, din mai multe perspective. În primul rând, acesta conduce la prezumția că un medicament generic încalcă brevetul companiei farmaceutice bazate pe cercetare și permite în acest mod excluderea medicamentului generic pentru acest temei, deși caracterul ilicit sau licit al medicamentului generic este o chestiune care nu este soluționată. În al doilea rând, acest criteriu se întemeiază pe prezumția potrivit căreia orice brevet invocat în cadrul unei soluționări amiabile ar fi considerat valid în cazul contestării validității sale, deși nu există niciun temei în acest sens nici în drept, nici în practică (punctul 122 de mai sus). Criteriul domeniului de aplicare al brevetului se întemeiază, așadar, pe aprecierea subiectivă a reclamantelor cu privire la domeniul de aplicare al brevetelor pe care le dețin și a validității acestora, deși o instanță națională sau o autoritate competentă ar fi putut avea un punct de vedere diferit.
- 492 Prin hotărârea Actavis, menționată la punctul 353 de mai sus, Supreme Court of the United States, punând capăt unei dezbateri intense cu privire la acest subiect, a urmat, de altfel, aceeași metodă, respingând criteriul domeniului de aplicare al brevetului, aplicat de unele instanțe inferioare, hotărâre în care a considerat că faptul că un acord se încadra în domeniul de aplicare al unui brevet nu imuniza acest acord împotriva unei acțiuni „antitrust”.
- 493 Într-adevăr, chestiunea dacă o restrângere se încadrează sau nu se încadrează în domeniul de aplicare al unui brevet este o concluzie ce rezultă dintr-o examinare referitoare la conținutul și la validitatea acestuia, iar nu, după cum sugerează reclamantele, punctul de plecare al unei asemenea examinări (a se vedea punctul 353 de mai sus, în legătură cu hotărârea Actavis).
- 494 Astfel, atunci când reclamantele încearcă să susțină că produsele pe care întreprinderile de generice aveau intenția să le comercializeze încălcau brevetele pe care acestea le dețineau sau intrau în domeniul de aplicare material, temporal sau teritorial al acestora, în realitate, este vorba doar despre speculații care se întemeiază pe aprecierile lor subiective, deoarece reclamantele nu contestă că, la momentul încheierii acordurilor în litigiu, nicio instanță națională sau autoritate competentă nu stabilise că aceste produse încălcau vreunul dintre brevetele lor pentru procedee de fabricație (punctul 145 de mai sus). În plus, după cum subliniază Comisia, brevetul pentru cristalizare nu fusese nici măcar acordat la momentul la care fuseseră încheiate cele mai multe acorduri în litigiu (punctul 127 de mai sus), astfel încât domeniul de aplicare al brevetelor reclamantelor era incert, ca și întinderea restrângerilor conținute în aceste acorduri.
- 495 Pe de altă parte, faptul că anumite restrângeri conținute în acordurile în litigiu au fost considerate de Comisie în sensul că se situau în mod potențial în domeniul de aplicare al brevetelor deținute de Lundbeck înseamnă doar că reclamantele ar fi putut să obțină restrângeri comparabile prin intermediul unor decizii judiciare adoptate pentru punerea în aplicare a brevetelor lor, dacă se presupune că ar fi obținut câștig de cauză la instanțele naționale competente. În acest sens, chiar dacă acordurile în litigiu conțineau și restrângeri încadrate potențial în domeniul de aplicare al brevetelor deținute de reclamante, aceste acorduri depășeau obiectul specific al drepturilor lor de proprietate

intelectuală, care includeau, desigur, dreptul de a se opune unei contrafaceri, însă nu și dreptul de a încheia acorduri prin care concurenții reali sau potențiali de pe piață să fie plățiți pentru a nu intra pe piață [a se vedea punctul 487 de mai sus și considerentul (698) al deciziei atacate].

496 Reclamantele susțin însă că, în speță, între părțile la acordurile în litigiu în speță existau litigii reale privind brevetele, astfel încât puteau să soluționeze amiabil asemenea litigii fără a încălca articolul 101 TFUE.

497 Cu toate acestea, este îndoielnic că acordurile în litigiu ar fi permis în mod real încetarea litigiilor subiacente, între reclamante și întreprinderile de generice, privind brevetele, deoarece aceste acorduri nu prevedeau nicio intrare imediată a genericelor pe piață la expirarea acestora, însoțită de o renunțare din partea reclamantelor la pretențiile lor privind brevetele [a se vedea punctul 354 de mai sus și considerentul (662) al deciziei atacate].

498 Pe de altă parte, chiar dacă se presupune că acordurile în litigiu ar fi permis soluționarea amiabilă a unui litigiu între părți, este suficient a se aminti că articolul 101 alineatul (1) TFUE nu face deosebire între acordurile care au ca obiect încetarea unui litigiu și cele care urmăresc alte scopuri (a se vedea în acest sens Hotărârea Bayer și Maschinenfabrik Hennecke, punctul 427 de mai sus, EU:C:1988:448, punctul 15). Or, întrucât obiectul anticoncurențial al unor asemenea acorduri este dovedit în mod corespunzător, fiind vorba despre acorduri care exclud concurenții potențiali de pe piață în schimbul unei plăți, chiar dacă de acestea ar fi putut să beneficieze și concurența, și consumatorii, asemenea efecte ar trebui să fie demonstrate de reclamante și să fie examinate din perspectiva articolului 101 alineatul (3) TFUE (a se vedea mai jos analiza celui de al șaptelea motiv), iar nu să fie evaluate de Comisie în cadrul alineatului (1) al aceluiași articol (a se vedea în acest sens Hotărârea Brasserie nationale și alții/Comisia, punctul 387 de mai sus, EU:T:2005:298, punctul 85).

499 Prin urmare, reclamantele susțin în mod eronat că criteriul juridic aplicat de Comisie nu ar fi avut temei în jurisprudență sau că exercitarea drepturilor de proprietate intelectuală ar putea să intre în sfera interdicției prevăzute la articolul 101 alineatul (1) TFUE doar în împrejurări excepționale. Comisia nu a săvârșit nicio eroare de drept respingând criteriul domeniului de aplicare al brevetului ca fiind un criteriu pertinent pentru examinarea acordurilor în litigiu din perspectiva articolului 101 alineatul (1) TFUE. Astfel cum susține Comisia, criteriul relevant în speță era noțiunea de restrângere prin obiect, astfel cum a fost dezvoltată de jurisprudența instanțelor Uniunii (punctele 338-344 de mai sus).

500 În consecință, în prezenta cauză, Comisia avea dreptul să se întemeieze pe o serie de factori ca fiind elemente contextuale precum existența unei plăți inverse, importanța acestei plăți și faptul că părea să corespundă profiturilor preconizate de întreprinderile de generice în cazul intrării pe piață, ca și lipsa unei clauze care să permită facilitarea intrării genericelor pe piață la expirarea acordurilor în litigiu și prezența unor restrângeri care depășeau domeniul de aplicare al brevetelor reclamantelor, pentru a constata că aceste acorduri aveau ca obiect restrângerea concurenței în sensul articolului 101 TFUE [considerentele (661) și (662) ale deciziei atacate].

501 Prin urmare, primul aspect trebuie respins.

2. Cu privire la al doilea aspect

502 Reclamantele susțin, în primul rând, că motivarea pentru respingerea criteriului domeniului de aplicare al brevetului figurează numai în considerentul (698) al deciziei atacate, care este, în plus, viciată de un raționament absurd, deoarece, în opinia lor, acest criteriu nu incită întreprinderile de generice să renunțe la toate eforturile pentru a intra pe piață, ci doar pentru a vinde produse contrafăcute.

- 503 În plus, dreptul de a se opune unor contrafaceri ar implica deopotrivă ca titularul de brevete să fi putut să se opună unor contrafaceri prin soluționarea unui litigiu pe cale amiabilă. Un asemenea drept ar rezulta și din obiectul specific al unui brevet, contrar celor insinuate de decizia atacată. Hotărârea Windsurfing, punctul 119 de mai sus (EU:C:1986:75), citată în decizia atacată, ar putea fi invocată numai pentru a se susține că Lundbeck nu este abilitată să soluționeze un conflict între produsele a doi fabricanți terți, situație care nu ar corespunde prezentei cauze. Pe de altă parte, argumentul invocat în decizia atacată, potrivit căruia soluționările amiabile sunt autorizate numai dacă sunt întemeiate pe aprecierea subiectivă a părților referitoare la forța brevetului, ar contrazice afirmația potrivit căreia titularii unui brevet nu ar trebui să fie în măsură să aprecieze ei înșiși dacă medicamentele generice contrafac brevetul pe care îl dețin. Decizia atacată nu ar explica nici motivul pentru care acest criteriu al domeniului de aplicare al brevetului, care ar exista în dreptul Statelor Unite ale Americii, nu ar putea fi transpus în dreptul Uniunii.
- 504 Reclamantele consideră, în al doilea rând, că respingerea de către Comisie a criteriului domeniului de aplicare al brevetului nu este coerentă cu raționamentul-cheie al deciziei atacate pe care Comisia și-a axat evaluarea acordurilor în litigiu. Astfel, Comisia și-ar fi întemeiat concluzia potrivit căreia aceste acorduri aveau ca obiect restrângerea concurenței pe afirmația că acordurile conțineau restrângeri care depășeau domeniul de aplicare al brevetelor deținute de Lundbeck, deoarece urmăreau să împiedice intrarea oricărui citalopram generic pe piață, indiferent de chestiunea dacă acesta era sau nu era contrafăcut. Or, în alte pasaje, Comisia ar fi declarat că plățile inverse, ca atare, ar indica faptul că acordurile în litigiu aveau ca obiect să impună întreprinderilor să se mențină în afara pieței citalopramului generic pe întreaga durată a acestora, independent de chestiunea dacă medicamentele pe care aceste întreprinderi ar fi putut să le vândă erau sau nu erau contrafăcute.
- 505 Aceasta ar demonstra că criteriul domeniului de aplicare al brevetului a avut un rol capital în analiza Comisiei, împrejurare care s-ar opune afirmației acesteia potrivit căreia chestiunea dacă acordurile în litigiu s-ar menține în sfera de aplicare a brevetelor deținute de Lundbeck nu ar fi schimbat în mod fundamental analiza juridică a Comisiei privind aceste restricții.
- 506 Comisia contestă aceste argumente.
- 507 În primul rând, trebuie amintit că motivarea impusă la articolul 296 TFUE trebuie să fie adaptată naturii actului în cauză și trebuie să menționeze în mod clar și neechivoc raționamentul instituției care a emis actul, astfel încât să dea posibilitatea persoanelor interesate să ia cunoștință de temeiurile măsurii luate, iar instanței competente să își exercite controlul (a se vedea Hotărârea din 29 septembrie 2011, Elf Aquitaine/Comisia, C-521/09 P, Rep., EU:C:2011:620, punctul 147 și jurisprudența citată).
- 508 Astfel, în cadrul deciziilor individuale, dintr-o jurisprudență constantă reiese că obligația de a motiva o asemenea decizie are ca scop, în afară de a permite un control judiciar, să furnizeze persoanei interesate indicații suficiente pentru a cunoaște dacă decizia este, eventual, afectată de un viciu care permite contestarea validității sale. Cu toate acestea, trebuie amintit că obligația de motivare prevăzută la articolul 296 TFUE constituie o normă fundamentală de procedură care trebuie diferențiată de problema temeiniciei motivării, aceasta din urmă ținând de legalitatea pe fond a actului în litigiu (Hotărârea Elf Aquitaine/Comisia, punctul 507 de mai sus, EU:C:2011:620, punctele 146 și 148 și jurisprudența citată).
- 509 În speță, în ceea ce privește motivarea, în decizia atacată, a respingerii criteriului domeniului brevetului, trebuie să se constate că, în considerentul (698) al deciziei atacate, Comisia a răspuns explicit la argumentele reclamantelor cu privire la acest aspect. În acest considerent, Comisia a explicat, printre altele, motivele pentru care acest criteriu nu permitea să se răspundă la preocupările ridicate de acordurile în litigiu din perspectiva dreptului concurenței (a se vedea punctul 491 de mai sus). În plus, din economia de ansamblu a deciziei atacate reiese că Comisia a aplicat noțiunea de restrângere prin obiect, în temeiul articolului 101 alineatul (1) TFUE, acordurilor în litigiu ținând

seama de contextul economic și juridic în care acestea fuseseră încheiate și ținând seama de o serie de factori în această privință (a se vedea punctul 354 de mai sus), excluzând, din această cauză, în mod necesar criteriul domeniului brevetului ca fiind criteriul juridic relevant pentru evaluarea acestor acorduri din perspectiva articolului 101 alineatul (1) TFUE.

- 510 Prin urmare, reclamantele nu pot imputa Comisiei că nu a motivat suficient, în decizia atacată, respingerea criteriului domeniului de aplicare al brevetului, ca și chestiunea dacă titularii de brevete au dreptul să se opună unor contrafaceri prin soluționarea amiabilă a litigiilor lor, o asemenea chestiune ținând de examinarea pe fond a deciziei atacate, care a fost efectuată mai sus, în cadrul analizei celui de al doilea și a celui de al treilea motiv.
- 511 În plus, reclamantele susțin fără succes că Comisia ar fi trebuit să își motiveze decizia atacată făcând trimitere la criteriile juridice aplicabile în dreptul Statelor Unite ale Americii. Astfel, s-a statuat deja că o poziție adoptată în dreptul unui stat terț nu poate să se impună asupra celei reținute de dreptul Uniunii și că o încălcare a unui asemenea drept nu constituie, ca atare, un viciu care poate conduce la nelegalitatea unei decizii adoptate în temeiul dreptului Uniunii (a se vedea în acest sens Hotărârea din 30 septembrie 2003, *Atlantic Container Line și alții/Comisia*, T-191/98 și T-212/98-T-214/98, Rec., EU:T:2003:245, punctele 1406 și 1407 și jurisprudența citată).
- 512 În orice caz, este suficient să se constate că hotărârea care conține avizul adoptat cu majoritate în cadrul Supreme Court of the United States în cauza în care s-a pronunțat hotărârea *Actavis*, menționată la punctul 353 de mai sus – iar nu opinia divergentă a judecătorului Roberts – stabilește în mod clar că faptul că un acord se încadrează în domeniul de aplicare al unui brevet nu imunizează acest acord împotriva unei acțiuni „antitrust”, fiind, prin urmare, respins criteriul domeniului de aplicare al brevetului ca standard relevant în vederea examinării caracterului anticoncurențial al acordurilor amiabile privind brevetele, care conțin plăți inverse, denumite „pay for delay”, precum acordurile în litigiu în prezenta cauză.
- 513 Desigur, astfel cum reclamantele au susținut în ședință, contextul normativ care preva în Statele Unite este diferit de cel existent în diferitele state membre ale Uniunii. Așadar, în mod întemeiat, Comisia nu a examinat mai înainte argumentele reclamantelor privind aplicarea criteriului domeniului de aplicare al brevetului, care fusese aplicat de anumite instanțe din Statele Unite, având un grad inferior de jurisdicție, anterior hotărârii *Actavis*, punctul 353 de mai sus, pentru a examina acordurile în litigiu din perspectiva articolului 101 TFUE.
- 514 În al doilea rând, reclamantele susțin în mod eronat că decizia atacată este contradictorie, în măsura în care în aceasta se admite, pe de o parte, că acordurile în litigiu erau anticoncurențiale, indiferent dacă acestea conțineau sau nu conțineau restrângeri care depășeau domeniul de aplicare al brevetelor pe care le dețineau și, pe de altă parte, că aceste acorduri conțineau restrângeri care depășeau domeniul de aplicare al brevetelor pe care le dețineau, în măsura în care urmăreau să împiedice vânzarea de către întreprinderile de generice a oricărui tip de citalopram generic.
- 515 Astfel, în special în considerentele (661) și (662) ale deciziei atacate, Comisia a explicat că faptul că Lundbeck nu ar fi putut să obțină aceleași limitări la intrarea genericelor pe piață invocând brevetele pentru procedee de fabricație pe care le deținea constituia un indiciu important, printre altele, că acordurile în litigiu erau contrare articolului 101 alineatul (1) TFUE. Cu alte cuvinte, chestiunea dacă restrângerile conținute în acordurile în litigiu ieșeau din domeniul de aplicare al brevetelor reclamantelor a fost considerat un factor relevant, însă nu decisiv, pentru stabilirea existenței unei restrângeri prin obiect în sensul acestei dispoziții, ipoteză care reiese în mod clar și din considerentul (641) al deciziei atacate (punctele 335, 336 și 354 de mai sus). Așadar, în decizia atacată, nu există nicio contradicție cu privire la acest aspect.
- 516 Prin urmare, al patrulea motiv trebuie respins.

F – *Cu privire la al cincilea motiv, întemeiat pe o eroare vădită de apreciere a faptelor, pe o încălcare a obligației de diligență și pe nemotivare, săvârșite prin calificarea acțiunilor Lundbeck ca fiind o strategie globală ostilă intrării genericele pe piață și relevante pentru analiza acordurilor în litigiu din perspectiva articolului 101 alineatul (1) TFUE*

517 În opinia reclamantelor, decizia atacată este insuficient motivată, este viciată de erori vădite de apreciere a faptelor și încalcă obligația de diligență care îi revine Comisiei, întrucât s-a concentrat pe câteva declarații selecționate și a ignorat fapte esențiale pentru a concluziona că reclamantele urmăreau o „strategie globală” de opoziție împotriva versiunilor generice ale citalopramului și s-a întemeiat pe această pretinsă strategie pentru a analiza acordurile în litigiu din perspectiva articolului 101 alineatul (1) TFUE.

518 În primul rând, reclamantele susțin că strategia lor globală a constat în acțiuni unilaterale fără nicio legătură cu acordurile în litigiu și, în orice caz, ele nu sunt ilicite. În opinia reclamantelor, Comisia a săvârșit un anumit număr de erori grave prin faptul că, în decizia atacată, a susținut că ele urmăriseră mai multe politici care se înscriau într-o pretinsă strategie globală împotriva intrării genericele pe piața citalopramului, și anume, *primo*, crearea unei perioade propice pentru lansarea escitalopramului, *secundo*, depunerea unor brevete pentru procedee de fabricare a citalopramului, *tertio*, intervenția în procedurile AIP pentru versiunile generice ale citalopramului, *quarto*, eliminarea amenințării concurențiale pe care o reprezentau viitorii producători de citalopram și, *quinto*, stimularea întreprinderilor de generice de a-și înceta eforturile pentru a intra pe piața citalopramului.

519 În al doilea rând, reclamantele arată că, în decizia atacată, nu se explică motivul pentru care acțiunile lor ar fi relevante pentru constatarea existenței unei încălcări a articolului 101 alineatul (1) TFUE. În opinia lor, intenția părților nu poate conduce la situația în care acorduri, de altfel, licite să devină incompatibile cu dreptul concurenței. Intenția subiectivă a acestor părți ar fi accesorie chestiunii principale dacă o restrângere a concurenței reiese din scopurile obiective urmărite de aceste acorduri, în lumina contextului în care se înscriu. Or, decizia atacată s-ar concentra în mod eronat pe comportamentul unilateral al Lundbeck și ar omite să explice modul în care întreprinderile de generice au fost de acord cu pretinsa intenție a Lundbeck sau dacă ele aveau cunoștință despre această intenție. În consecință, Comisia nu poate invoca acest comportament pentru a demonstra existența unor voințe concordante între Lundbeck și întreprinderile de generice care să vizeze limitarea concurenței exercitate de versiunea generică a citalopramului.

520 În al treilea rând, reclamantele apreciază că Comisia a încălcat obligația de diligență, care îi impune să examineze cu diligență și cu imparțialitate toate elementele pertinente ale cauzei, prin faptul că a omis să țină seama de toate celelalte fapte care evidențiau că acțiunile lor urmăreau aplicarea unor obiective legitime precum aplicarea unui brevet valid pentru a se opune unei intrări cu caracter de contrafacere, lansarea unui produs inovativ în beneficiul consumatorilor, informarea autorităților de sănătate despre existența unor riscuri potențiale pentru siguranță și pentru obținerea unei capacități de producție suplimentare.

521 În al patrulea rând, reclamantele consideră că, în decizia atacată, au fost calificate în mod eronat ca fiind nelegale unele acțiuni ale lor precum orientarea eforturilor comerciale către un produs nou mai eficient, Cipralax, depunerea mai multor cereri de brevete care acopereau procedeele ce permiteau fabricarea citalopramului, intervențiile în procedurile de AIP sau operațiunile cu producătorii de IFA. În plus, reclamantele apreciază că decizia atacată insinuează în mod eronat că, în cursul litigiului Lagap, ar fi admis că produsele generice având la bază procedeul utilizat de Matrix nu erau contrafăcute, în timp ce AIP care avea la bază procedeul Matrix II, ce cuprindea o etapă suplimentară de spălare, ar fi fost acordată în Regatul Unit abia la 4 iunie 2003. În definitiv, Lundbeck nu ar fi admis niciodată că Matrix ar fi recurs la un procedeu utilizat la scară industrială care era deopotrivă viabil din punct de vedere comercial și necontrafăcut.

522 Comisia contestă aceste argumente.

- 523 Trebuie amintit, mai întâi, că Comisia avea tot dreptul să țină seama de intenția reclamantelor la momentul încheierii acordurilor în litigiu, deoarece jurisprudența recunoaște că intenția părților poate constitui un element pertinent pentru demonstrarea existenței unei restrângeri prin obiect, în sensul articolului 101 alineatul (1) TFUE (punctul 344 de mai sus).
- 524 În continuare, întrucât reclamantele susțin că strategia lor nu era nelegală, în măsura în care consta în special în dezvoltarea unui nou produs brevetat, escitalopramul, în înregistrarea brevetelor pentru procedee de fabricare a citalopramului și în apărarea acestor brevete pentru procedee de fabricație prin intervențiile efectuate în procedurile de acordare de AIP unor întreprinderi de generice, trebuie să se constate că decizia atacată nu stabilește că asemenea acțiuni ar fi fost, în sine, nelegale. Comisia doar a ținut seama de aceste elemente, în calitate de elemente factuale pertinente, care permit să plaseze acordurile în litigiu în contextul lor mai larg și să demonstreze că reclamantele urmăreau să întârzie intrarea pe piață a genericelor pentru a găsi un interval propice pentru lansarea escitalopramului [considerentul (123) și următoarele ale deciziei atacate] prin toate mijloacele posibile – legale sau nelegale. Aceste argumente sunt, așadar, din plin inoperante.
- 525 Cu toate acestea, întrucât argumentele reclamantelor pot fi interpretate și în sensul că urmăresc să conteste aprecierile factuale ale Comisiei din decizia atacată, invocând o denaturare a elementelor de probă în această privință, trebuie să se arate următoarele.
- 526 În primul rând, în ceea ce privește afirmațiile reclamantelor potrivit cărora brevetele pentru procedeu pe care le dețineau erau prezumate valide și nicio instanță nu constatare lipsa unei contrafaceri din partea întreprinderilor de generice la momentul încheierii acordurilor în litigiu, trebuie amintit că, în decizia atacată, Comisia nu a stabilit nicidecum că brevetele pentru procedee de fabricație deținute de reclamante nu erau valide sau că acestea nu aveau nicio șansă pentru a se opune intrării genericelor pe piață în cazul unei intrări cu risc a acestora, ci că exista o incertitudine în această privință, care a fost redusă considerabil sau eliminată prin acordurile în litigiu (punctele 336, 363 și 429 de mai sus).
- 527 În plus, estimările interne ale Lundbeck referitoare la șansele ca brevetul pentru cristalizare să fie declarat nevalid au fost utilizate în principal de Comisie pentru a demonstra că Lundbeck și întreprinderile de generice erau concurenți potențiali la momentul încheierii acordurilor în litigiu [a se vedea punctul 96 de mai sus și considerentul (627) al deciziei atacate]. Indiferent de contextul în care a fost dată această declarație sau indiferent de identitatea autorului ei, reiese în mod evident, astfel cum Comisia a constatat în decizia atacată, că exista o incertitudine cu privire la chestiunea dacă brevetele Lundbeck ar fi permis blocarea oricărei intrări a întreprinderilor de generice pe piață și dacă ele aveau posibilități reale și concrete în această privință la momentul încheierii acordurilor în litigiu. Reclamantele recunosc, de altfel, că procedurile de declarare a nulității la nivel național erau caracterizate de un element aleatoriu important.
- 528 În al doilea rând, reclamantele apreciază în mod eronat că decizia atacată nu se întemeiază pe niciun document concret pentru a stabili o legătură între acordurile în litigiu și lansarea escitalopramului. Astfel, în această privință, decizia atacată se întemeiază, printre altele, pe un extras din planul strategic al Lundbeck pentru anul 1993 [considerentul (135)], pe un document pregătit pentru reuniunea consiliului de administrație al Lundbeck din 24 aprilie 1998 [considerentul (136)], pe un document al Lundbeck din 24 septembrie 1999 [considerentul (138)], pe planul strategic de activitate și pe bugetul Lundbeck în anii 1999 [considerentul (137)], 2001 [considerentul (139)] și 2002 [considerentul (140)] și pe unele note scrise cu ocazia unei reuniuni de strategie a Lundbeck de la începutul anului 2003 [considerentul (141)]. Acest din urmă document demonstrează, de exemplu, că Lundbeck intenționa să combată genericele în scopul creării unui spațiu de oportunitate pentru a se orienta către escitalopram. În plus, în planul său strategic de activitate și în bugetul pentru anul 2003, Lundbeck concluzionase că intrarea pe piața genericelor, inițial prevăzută în primele patru luni ale anului 2002, fusese amânată într-un mod foarte eficient până în luna octombrie 2002 și că era evident că lipsa de generice avusese un efect pozitiv asupra dezvoltării vânzărilor de Cipralex (escitalopram) în anul 2003 [considerentul (206) al deciziei atacate].

- 529 În al treilea rând, reclamantele amintesc tot fără succes o denaturare, în decizia atacată, a elementelor din procesul Lagap în Regatul Unit. Astfel, din elementele de probă prezentate de Comisie, care, de altfel, nu sunt repuse în discuție de reclamante, reiese că, deși, în cadrul acestui proces, reclamantele au susținut efectiv că citalopramul produs de Matrix încălca brevetul pentru cristalizare, a fost vorba însă tot despre aprecierea lor subiectivă, deoarece această afirmație nu a fost niciodată confirmată de instanța sesizată cu această cauză, reclamantele preferând să fi efectuat o tranzacție cu Lagap pentru evitarea unei înfrângerii care, potrivit exprimării acestora, ar fi fost „umilitoare” și care „ar fi fost utilizată împotriva lor în fața altor instanțe” [considerentul (160) al deciziei atacate]. Reclamantele nu au demonstrat modul în care decizia atacată ar fi denaturat elementele de probă pe care le conținea în această privință.
- 530 Cu toate acestea, reclamantele susțin că AIP referitoare la faza de spălare suplimentară (și anume, procedeul Matrix II) a fost acordată în Regatul Unit abia la 3 decembrie 2003, astfel încât citalopramul generic comercializat înaintea acestei date în Regatul Unit ar fi fost bazat pe procedeul Matrix I, pe care îl considerau că le încălca brevetele, întrucât se baza pe date falsificate. Totuși, această împrejurare nu a fost dovedită niciodată, ci dimpotrivă, întrucât, din considerentul (155) al deciziei atacate, reiese că, într-o hotărâre provizorie din 14 februarie 2003, instanța din Regatul Unit sesizată cu litigiul împotriva Lagap a declarat că „Lundbeck era de acum înainte forțată să admită că convingerea sa fermă și de nezdruccinat, potrivit căreia era imposibil ca Lagap și furnizorii acesteia să utilizeze un procedeu care nu era contrafăcut, era neîntemeiată”, astfel încât reclamantele nu pot să invoce o denaturare a elementelor de probă în această privință.
- 531 În al patrulea rând, în ceea ce privește afirmația reclamantelor potrivit căreia operațiunile lor cu producătorii de IFA aveau ca obiect numai identificarea unei soluții la problemele de capacitate cu care erau confruntate, trebuie să se arate că o asemenea explicație este puțin plauzibilă, având în vedere elementele de probă prezentate de Comisie în considerentul (172) și următoarele ale deciziei atacate. Mai specific, este dificil să se înțeleagă cum ar fi fost indispensabil sau chiar util pentru Lundbeck să cumpere întreprinderea italiană VIS Farmaceutici SpA (denumită în continuare „VIS”) și să retragă DMF-ul acesteia din solicitarea de AIP introdusă de Tiefenbacher, care se afla pe rolul autorităților neerlandeze [considerentul (176) al deciziei atacate] pentru a rezolva asemenea probleme de capacitate.
- 532 În sfârșit, reclamantele afirmă în mod eronat că, în decizia atacată, s-ar fi constatat că acțiunile lor în contrafacere ar fi eșuat. Dimpotrivă, în decizie, se recunoaște că, într-o primă etapă, reclamantele au putut să obțină somații la anumite instanțe sau sechestre în anumite state, însă, în urma trecerii a numeroase întreprinderi de generice la procedeul Matrix II, acestea au fost fie revocate, fie respinse sau au condus la soluționări amiabile. Decizia atacată concluzionează doar că, la momentul încheierii acordurilor în litigiu, nicio instanță din SEE nu constatare că brevetul pentru cristalizare era valid sau că acesta fusese încălcat [considerentul (185) al deciziei atacate], aspect care nu este, de altfel, contestat de reclamante (punctul 145 de mai sus).
- 533 Având în vedere toate aceste considerații, al cincilea motiv trebuie respins ca inoperant sau, în orice caz, ca nefondat.

G – Cu privire la al șaselea motiv, întemeiat pe o eroare vădită de apreciere a faptelor, săvârșită în măsura în care decizia atacată concluzionează că acordurile în litigiu conțineau restrângeri care le depășeau pe cele inerente exercitării drepturilor conferite de brevetele deținute de Lundbeck

- 534 Reclamantele susțin că decizia atacată este viciată de o eroare vădită de apreciere, în măsura în care, în aceasta, nu este examinat ansamblul împrejurărilor care circumscriu acordurile în litigiu și se concluzionează în mod eronat că acestea conțineau restrângeri care le depășeau pe cele inerente

exercitării drepturilor pe care le confereau brevetele deținute de ele. Fiecare acord în litigiu s-ar fi menținut în domeniul de aplicare al brevetelor pe care le dețineau și ar fi împiedicat numai vânzarea citalopramului contrafăcut.

535 În primul rând, reclamantele consideră că, în decizia atacată, se concluzionează în mod eronat că acordurile în litigiu au împiedicat întreprinderile de generice să vândă citalopram, inclusiv pe cel care nu era contrafăcut, și, prin urmare, au depășit drepturile pe care le aveau pe baza brevetelor pe care le dețineau.

536 Reclamantele susțin că, dacă ar fi avut intenția să împiedice întreprinderile de generice să vândă orice tip de citalopram, ar fi trebuit să încheie acorduri cu toate întreprinderile care intrau potențial pe piață, în timp ce, în acea perioadă, ar fi existat mai mult de 300 de întreprinderi de generice care vindeau antidepresive în SEE. Lundbeck nu ar fi avut niciun motiv plauzibil să împiedice vânzarea medicamentelor care nu erau contrafăcute și care erau produse de doar patru întreprinderi de generice.

537 În al doilea rând, reclamantele susțin că, în cazul fiecăruia dintre acordurile în litigiu, în decizia atacată, nu se ține seama de ansamblul împrejurărilor în care acestea s-au înscris și nu se analizează expresia fidelă a intenției părților, care poate rezulta atât din clauzele unui contract, cât și din comportamentul întreprinderilor în cauză, pentru a se concluziona că aceste acorduri depășeau domeniul de aplicare al brevetelor pe care le dețineau reclamantele.

538 Comisia contestă aceste argumente.

539 Cu titlu introductiv, trebuie să se arate, asemănător Comisiei, că, chiar dacă acordurile în litigiu nu ar fi depășit domeniul de aplicare al brevetelor reclamantelor, aceste acorduri ar fi constituit însă restrângeri ale concurenței prin obiect, în sensul articolului 101 alineatul (1) TFUE, întrucât au constat în înțelegeri prin care s-a urmărit întârzierea intrării pe piață a întreprinderilor de generice în schimbul unor plăți inverse (a se vedea mai sus al doilea, al treilea și al patrulea motiv) care au transformat incertitudinea referitoare la o asemenea intrare în certitudinea că aceasta nu ar fi avut loc pe durata acordurilor în litigiu (punctul 363 de mai sus).

540 Prin urmare, prezentul motiv este inoperant.

541 Cu toate acestea, trebuie examinate argumentele reclamantelor în această privință, cu titlu subsidiar, în măsura în care Comisia apreciază că reclamantele nu îndeplinesc condițiile pe care ele însele le-au stabilit, deoarece restrângerile contractuale cuprinse în acordurile în litigiu nu se limitau la produsele potențial contrafăcute și depășeau domeniul de aplicare al brevetelor în discuție.

1. Acordul GUK pentru Regatul Unit

542 În opinia reclamantelor, decizia atacată conține o eroare atunci când consideră, *primo*, că obligația pentru Merck (GUK) de a nu lansa citalopramul bazat pe IFA de la Natco se aplica independent de chestiunea dacă IFA de la Natco era sau nu era contrafăcut și, *secundo*, că obligația de cumpărare exclusivă cuprinsă în acest acord împiedica Merck (GUK) să vândă orice altă versiune generică a citalopramului.

543 Comisia contestă aceste argumente.

- 544 În primul rând, reclamantele apreciază că, în decizia atacată, se concluzionează în mod eronat că acordul GUK pentru Regatul Unit se opunea vânzărilor de citalopram de la Natco, independent de chestiunea dacă acesta era contrafăcut. Ele susțin că acordul GUK pentru Regatul Unit privea doar un singur produs, și anume citalopramul de la Natco, pe care Lundbeck îl supusese unor teste și îl considerase că determina o contrafacere a brevetelor pe care le deținea.
- 545 Decizia atacată s-ar întemeia în mod eronat pe declarațiile conținute în două e-mailuri interne ale Merck (GUK) pentru a se concluziona că brevetele deținute de Lundbeck, în speță brevetul pentru cristalizare, nu erau nici valide, nici încălcate și că niciuna dintre cererile de brevet publicate nu ridica probleme. Pe de altă parte, decizia atacată nu ar ține seama de alte documente ale Merck (GUK) contemporane faptelor, care evidențiau că aceasta se temea mult de situația în care IFA de la Natco ar fi încălcat brevetele deținute de Lundbeck, nici de împrejurarea că, în cursul procedurii administrative, Merck (GUK) ar fi admis că nu era sigură că procedeul dezvoltat de Natco nu încălca brevetele pentru procedee de fabricație deținute de Lundbeck.
- 546 În plus, reclamantele apreciază că acordul GUK pentru Regatul Unit nu putea nicidecum să includă citalopramul produs conform unor procedee diferite și care nu erau contrafăcute, deoarece Natco și Merck (GUK) nu ar fi fost în măsură să se orienteze către un medicament nou pe durata scurtă a acestui acord.
- 547 Trebuie să se amintească în această privință că din cuprinsul punctului C al preambulului acordului GUK pentru Regatul Unit reiese în mod expres că Merck (GUK) nu a acceptat ca produsul său să fie recunoscut ca fiind contrafăcut, însă, în schimb, a recunoscut că exista un risc de litigiu privind brevetele, împrejurare care ar fi putut provoca întârzieri și inconveniente.
- 548 În plus, trebuie să se constate, asemănător Comisiei în considerentul (768) al deciziei atacate, că acordul GUK pentru Regatul Unit nu identifica nici măcar care brevet al reclamantelor ar fi fost încălcat.
- 549 Așadar, reclamantele încearcă din nou, în mod eronat, să susțină că produsele generice ale Merck (GUK) erau contrafăcute, o asemenea afirmație fiind întemeiată doar pe aprecierea lor subiectivă (punctul 221 de mai sus). Împrejurarea că Merck (GUK) a putut să aibă îndoieli cu privire la caracterul de contrafacere al produselor sale nu face decât să confirme starea de incertitudine în care se aflau reclamantele și întreprinderile de generice la momentul încheierii acordurilor în litigiu, însă nu permite în niciun caz să se demonstreze că IFA de la Natco era contrafăcut. În plus, elementele de probă obiective pe care Comisia s-a întemeiat în decizia atacată demonstrează mai degrabă că Merck (GUK) era încrezătoare în șansele ei de a avea câștig de cauză în cazul unui litigiu cu Lundbeck (punctul 125 de mai sus).
- 550 Întrucât celelalte argumente ale reclamantelor au fost respinse deja în cadrul examinării primului motiv referitor la concurența potențială, trebuie să se facă trimitere la analiza acestui motiv și la punctele 207-236 de mai sus în ceea ce privește în mod special situația Merck (GUK).
- 551 Prin urmare, argumentul reclamantelor potrivit căruia Comisia a concluzionat în mod eronat că acordul GUK pentru Regatul Unit limitase vânzările de citalopram de la Natco, independent de chestiunea dacă acesta era contrafăcut, trebuie să fie respins.
- 552 În al doilea rând, reclamantele consideră că, în decizia atacată, s-a concluzionat în mod eronat că clauza de exclusivitate cuprinsă la punctul 3.2 din acordul GUK pentru Regatul Unit împiedica Merck (GUK) să intre pe piață cu o altă versiune generică a citalopramului, fie sub forma unui produs finit, fie sub forma unui IFA. În opinia acestora, punctul 3.2 ar fi impus Merck (GUK) doar să cumpere plachetele alveolate de 28 de comprimate de Cipramil de 20 mg exclusiv de la Lundbeck și nu ar fi limitat libertatea GUK să cumpere fie medicamente finite care conțin citalopram care nu provin de la Lundbeck, fie citalopram sub orice altă formă, de exemplu, IFA citalopram, de la orice terț.

- 553 Contrar susținerilor Comisiei din decizia atacată, o asemenea interpretare ar avea sens, deoarece, în lipsa unei asemenea clauze, Merck (GUK) ar fi putut să cumpere Cipramilul dezvoltat de Lundbeck de la terți, precum distribuitorii cu ridicata, ceea ce ar fi redus la zero obiectivul Lundbeck de a crește toate vânzările acestui medicament în Regatul Unit.
- 554 În plus, în decizia atacată s-ar admite că, „dacă se interpretează literal termenii utilizați în aceste clauze, este posibil ca Merck (GUK) să nu fi fost efectiv împiedicată, la punctul 3.2, de a cumpăra IFA citalopram de la terți” [considerentul (781)]. Cu toate acestea, în decizia atacată, s-ar concluziona în mod eronat că Merck (GUK) ar fi fost împiedicată să cumpere IFA citalopram de la terți, în măsura în care nu avea nicio incitare să procedeze astfel. Într-adevăr, pe de o parte, Merck (GUK) ar fi avut libertatea să vândă citalopram care nu provenea de la Lundbeck sub forma unui produs finit, cu excluderea citalopramului contrafăcut de la Natco, și, pe de altă parte, deși Merck (GUK), prin faptul că a cumpărat IFA citalopram de la terți, încălcase articolul 1.3 din acordul pe care îl încheiase cu Schweizerhall, în temeiul căruia Merck (GUK) se angaja să acopere întreaga sa cerere anuală de IFA citalopram de la Schweizerhall [considerentul (783)], Lundbeck nu avea cunoștință despre această dispoziție și, așadar, nu putea să fie conștientă despre pretinsa inexistență a unui stimulent pentru Merck (GUK) pentru a cumpăra IFA de la terți. În orice caz, o asemenea inexistență a unui stimulent nu ar rezulta din acordul GUK pentru Regatul Unit și, în consecință, nu poate fi reținută pentru definirea domeniului său de aplicare.
- 555 Comisia contestă aceste argumente și amintește că punctul 3.2 din acordul GUK pentru Regatul Unit prevede că „GUK este de acord să cumpere produsele finite exclusiv de la [Lundbeck] în scopul revânzării efectuate de GUK și de societățile afiliate acesteia”. Această dispoziție ar avea semnificația, în sensul său obișnuit, că Merck (GUK) putea doar să cumpere produsele finite de la Lundbeck, fiind excluși alți furnizori. Această interpretare ar fi confirmată de punctul D din preambul, care prevede că „părțile au convenit, în plus, ca GUK să acopere necesarul de Produse Finite prin cumpărarea acestora de la [Lundbeck]”. Înseși reclamantele ar fi admis în timpul procedurii administrative că Merck (GUK) „[c]onvenise să își acopere necesarul de citalopram prin cumpărarea acestuia exclusiv de la Lundbeck în scopul revânzării în Regatul Unit”. Or, aceste angajamente ar depăși în mod clar domeniul de aplicare al brevetelor deținute de Lundbeck.
- 556 Comisia respinge interpretarea propusă de reclamante, potrivit căreia termenii „Produse Finite” s-ar referi exclusiv la Cipramilul produs de Lundbeck. Astfel, acești termeni ar fi definiți la articolul 1.1 din acord ca fiind „produse care conțin citalopram sub forma unui pachet finit care urmează a fi furnizat de [Lundbeck] către GUK în conformitate cu prezentul acord”. Interpretarea propusă de reclamante ar face ca termenul „exclusiv” să fie redundant, deoarece, în mod evident, Merck (GUK) nu ar fi putut să cumpere Cipramilul produs de Lundbeck decât de la Lundbeck. Termenul „exclusiv” ar însemna, așadar, că Merck (GUK) trebuia să își acopere tot necesarul de citalopram, sub forma unui produs finit, prin cumpărarea acestuia de la Lundbeck. În plus, această dispoziție ar trebui interpretată în lumina intenției reclamantelor de a evita o prezență independentă a întreprinderilor de generice pe piață.
- 557 În ceea ce privește cumpărarea de IFA citalopram de la terți, în decizia atacată, s-ar fi admis că o interpretare literală a articolului 3.2 din acordul GUK pentru Regatul Unit nu ar împiedica, fără nicio îndoială, cumpărarea IFA de la terți. Cu toate acestea, în decizia atacată, s-ar fi concluzionat că, întrucât acordul de furnizare încheiat între Merck (GUK) și Schweizerhall în luna mai 2011, ale cărui condiții urmau să le consolideze pe cele ale acordului GUK pentru Regatul Unit, Merck (GUK) nu mai avea nicio motivație să cumpere IFA citalopram de la terți. Astfel, chiar dacă Merck (GUK) ar fi cumpărat IFA care nu provenea de la Natco pentru a produce și pentru a vinde ea însăși un produs finit, ar fi riscat să își încalce obligația, în temeiul acordului GUK pentru Regatul Unit, de „a acoperi necesarul” de citalopram sub forma unor produse finite exclusiv de la Lundbeck.

- 558 În această privință, trebuie să se considere, asemănător reclamantelor, că interpretarea punctului 3.2 din acordul GUK pentru Regatul Unit, reținută de Comisie în decizia atacată, potrivit căreia Merck (GUK) s-ar fi angajat să cumpere exclusiv citalopram sub forma unor produse finite provenite de la Lundbeck în scopul comercializării lor în Regatul Unit, cu excluderea oricărui alt citalopram, nu poate fi reținută.
- 559 Astfel, reiese în mod clar din definiția „Produselor Finite” de la punctul 1.1 din acordul GUK pentru Regatul Unit (punctul 26 de mai sus) că acestea se referă la produsele finite provenite de la Lundbeck, și anume la Cipramil. Prin intermediul acestei clauze, Merck (GUK) s-a angajat doar să cumpere comprimatele de Cipramil de la Lundbeck, în scopul revânzării lor în Regatul Unit, în temeiul unui acord de distribuție. Termenul „exclusiv” utilizat în această dispoziție nu înseamnă, contrar afirmațiilor Comisiei, că Merck (GUK) s-ar fi angajat să cumpere și să vândă exclusiv citalopram sub forma unor produse finite provenite de la Lundbeck, cu excluderea oricărui alt citalopram, ci că s-ar fi angajat să cumpere Cipramil, în scopul revânzării acestuia în Regatul Unit, doar de la Lundbeck, cu excluderea altor furnizori. Contrar celor susținute de Comisie în considerentul (779) al deciziei atacate, o asemenea interpretare nu este absurdă, deoarece termenul „exclusiv”, care figurează la punctul 3.2, putea astfel să aibă drept obiectiv ca distribuitorii cu ridicata sau alți furnizori decât Lundbeck să fi putut să furnizeze Merck (GUK) Cipramil, în conformitate cu obiectivul Lundbeck de a crește volumul de vânzări de Cipramil.
- 560 În plus, Comisia se întemeiază în mod eronat pe punctul D din preambulul acordului GUK pentru Regatul Unit, al cărui text este în esență identic cu punctul 3.2 din acord, pentru a susține propria interpretare, deoarece în cuprinsul acestuia se face trimitere și la „Produsele Finite” cu majuscule, care sunt definite în mod clar la punctul 1.1 din același acord.
- 561 Pe de altă parte, după cum însăși Comisia admite în considerentul (781) al deciziei atacate, o interpretare textuală a punctului 3.2 din acordul GUK pentru Regatul Unit conduce la concluzia că această dispoziție nu împiedica Merck (GUK) să se aprovizioneze cu citalopram sub formă de IFA de la terți.
- 562 Astfel, trebuie să se arate că punctul 2.2 din acordul GUK pentru Regatul Unit prevede numai că Merck (GUK) se angajează să livreze către Lundbeck toate „Produsele” sale care sunt definite la punctul 1.1 din acord ca fiind „produse din citalopram [...] sub forma unei materii prime, în vrac sau sub formă de comprimate, astfel cum sunt specificate în Anexă și prelucrate în conformitate cu specificația produselor, astfel cum este furnizată de GUK la data semnării [acordului], atașată în Anexa 2”. Or, această anexă face efectiv trimitere la IFA de la Natco. Aceasta înseamnă că Merck (GUK) avea doar obligația, în temeiul acestei dispoziții, să livreze stocul său de citalopram existent, constituit deja la momentul semnării acordului, iar nu orice alt tip de citalopram generic provenit de la alți producători decât Natco, pe care ar fi putut să îl obțină ulterior. De altfel, Comisia recunoaște, în special în considerentul (763) al deciziei atacate, că această obligație viza numai IFA de la Natco.
- 563 Cu toate acestea, în considerentul (783) al deciziei atacate, Comisia a apreciat că dacă Merck (GUK) s-ar fi aprovizionat cu citalopram sub formă de IFA de la terți, ar fi încălcat punctul 1.3 din contractul de aprovizionare pe care îl încheiase cu Schweizerhall, care prevedea că Merck (GUK) își acoperea integral necesarul anual de citalopram generic de la aceasta din urmă (punctul 210 de mai sus). Prin urmare, în nota de subsol 1435 din decizia atacată, Comisia a considerat că, deși era posibil din punct de vedere formal ca Merck (GUK) să fi intrat pe piață cu citalopram generic provenit din alte surse decât Natco în temeiul acordului GUK pentru Regatul Unit, din cauza acordului Schweizerhall, acest lucru nu era posibil. Or, în opinia Comisiei, aceste două acorduri se consolidau reciproc, astfel încât trebuiau interpretate în comun.

- 564 Totuși, trebuie să se arate, asemănător reclamantelor, că, dacă se presupune chiar că ele ar fi avut cunoștință despre obligația ce îi revenea Merck (GUK) de a se aproviziona cu citalopram generic exclusiv de la Natco în temeiul contractului de aprovizionare încheiat cu Schweizerhall, o asemenea obligație nu rezultă din dispozițiile acordului GUK pentru Regatul Unit, ci din acordul Schweizerhall.
- 565 Or, Comisia nu se poate întemeia pe dispozițiile altui acord care nu privește aceleași părți pentru a stabili conținutul clauzelor din acordul GUK pentru Regatul Unit și în special pentru a demonstra că aceste clauze conțineau restrângeri care depășeau sau nu depășeau domeniul de aplicare al brevetelor deținute de Lundbeck. Astfel, o asemenea interpretare ar permite să se considere că, indiferent de tipul de acord încheiat de Merck (GUK) ce conține restrângeri referitoare la IFA de la Natco, care era însă identificat de părțile la acordul GUK pentru Regatul Unit ca fiind potențial contrafăcut, acesta depășea domeniul de aplicare al brevetelor deținute de Lundbeck din cauza obligației de aprovizionare exclusivă rezultată din acordul Schweizerhall, încheiat anterior și între părți diferite.
- 566 În consecință, chiar dacă Lundbeck putea să aibă cunoștință despre existența acordului Schweizerhall, Comisia nu poate să se întemeieze pe o asemenea împrejurare pentru a concluziona că punctul 3.2 din acordul GUK pentru Regatul Unit urmărea, în sine, să împiedice Merck (GUK) să intre pe piață cu orice tip de citalopram, indiferent dacă provine sau nu provine de la Natco și dacă este considerat de părți ca fiind sau nefiind potențial contrafăcut.
- 567 Desigur, astfel cum susține Comisia, acordurile în litigiu trebuie interpretate prin luarea în considerare nu numai a termenilor lor, ci și a contextului lor și a obiectivelor pe care le urmăresc. Cu toate acestea, o asemenea metodă de interpretare nu poate conduce Comisia să ignore textul dispozițiilor unui acord atunci când textul respectiv este suficient de clar.
- 568 Pe de altă parte, trebuie să se arate în această privință că însăși Comisia a susținut, în considerentul (635) și în nota de subsol 1562 din decizia atacată, precum și în răspunsul la o întrebare adresată de Tribunal, că acordul Schweizerhall putea fi reziliat în ipoteza unei contrafaceri a brevetelor deținute de Lundbeck (a se vedea punctul 224 de mai sus). Or, o asemenea interpretare a acordului Schweizerhall este dificil de conciliat cu interpretarea acordului GUK pentru Regatul Unit, propusă de Comisie în decizia atacată, potrivit căreia restrângerile depășeau domeniul de aplicare al brevetelor deținute de Lundbeck din cauza obligației ce îi revenea Merck (GUK), rezultată din acordul Schweizerhall, de a se aproviziona exclusiv de la aceasta cu citalopram generic. Astfel, împrejurarea că Merck (GUK) ar fi putut să nu fi avut intenția de a cumpăra citalopram care nu era produs de Natco nu înseamnă că acordul GUK pentru Regatul Unit conținea asemenea restrângeri care depășeau domeniul de aplicare al brevetelor deținute de Lundbeck.
- 569 Prin urmare, trebuie să se constate că, în decizia atacată, Comisia, căreia îi revine sarcina probei în această privință (punctele 105-112 de mai sus) nu a demonstrat corespunzător cerințelor legale că restrângerile conținute în acordul GUK pentru Regatul Unit depășeau domeniul de aplicare al brevetelor deținute de Lundbeck, și anume că Lundbeck nu ar fi putut obține asemenea restrângeri la o instanță competentă în materia brevetelor dacă produsele generice bazate pe IFA de la Natco, pe care Merck (GUK) intenționa să le comercializeze, ar fi fost considerate contrafăcute și dacă aceste brevete ar fi rezistat unor eventuale cereri reconvenționale care vizau repunerea în discuție a validității lor.
- 570 Cu toate acestea, o asemenea constatare nu este susceptibilă să aibă consecințe în cadrul examinării legalității deciziei atacate, întrucât critica formulată de reclamante este inoperantă, pentru motivele arătate mai jos.
- 571 În primul rând, trebuie să se constate că reclamantele nu contestă că, în temeiul punctului 1.1 din acordul GUK pentru Regatul Unit, Merck (GUK) s-a angajat să nu intre pe piață cu produsele sale generice bazate pe IFA de la Natco și că, în temeiul punctelor 2.2 și 2.3 din același acord, aceasta s-a angajat să livreze reclamantelor întregul stoc de citalopram pe care îl avea [considerentele (771) și (772) ale deciziei atacate], nici faptul că reclamantele au plătit către Merck (GUK) suma de

3 milioane de GBP în schimbul acestui angajament (punctul 26 de mai sus). Tot astfel, reclamantele nu contestă că, în temeiul punctului 2.7 din acordul GUK pentru Regatul Unit, Merck (GUK) s-a angajat să nu acorde sau să nu vândă sub licență o copie a AIP pe care le obținuse deja în Regatul Unit pe durata acestui acord.

- 572 Or, după cum susține Comisia, asemenea angajamente sunt, în orice caz, anticoncurențiale prin însuși obiectul lor, indiferent dacă depășesc sau nu depășesc domeniul de aplicare al brevetelor deținute de Lundbeck, întrucât, în loc să soluționeze un anumit litigiu privind brevetele între părțile la acordul GUK pentru Regatul Unit, acestea au fost obținute în schimbul unor plăți inverse importante și întrucât au avut ca obiectiv să împiedice Merck (GUK) – și orice întreprindere care ar fi dorit să utilizeze AIP a acesteia – să intre pe piață pe toată durata acordului cu produsele generice bazate pe IFA de la Natco, pe care își fondase până atunci întreaga strategie de intrare pe piață.
- 573 Astfel cum Comisia a subliniat în special în considerentele (641) și (820) ale deciziei atacate, ceea ce prezintă importanță în această privință este faptul că acordul GUK pentru Regatul Unit a transformat incertitudinea referitoare la finalizarea unor eventuale acțiuni în contrafacere în certitudinea că Merck (GUK) nu ar intra pe piață cu produsele sale generice pe întreaga durată a acordului, în timp ce limitările aduse autonomiei comerciale a Merck (GUK) nu rezultau exclusiv dintr-o analiză efectuată de părțile la acord cu privire la brevetele deținute de Lundbeck, ci mai degrabă din importanța plății inverse care, într-un asemenea caz, a avut prioritate în raport cu această evaluare și a stimulat întreprinderea de generice să nu își continue eforturile pentru a intra pe piață.
- 574 În al doilea rând, trebuie să se arate, cu titlu suplimentar, că, în considerentul (784) al deciziei atacate, Comisia a constatat în mod întemeiat că Merck (GUK) nu mai avea nicio incitare, ca urmare a dispozițiilor acordului GUK pentru Regatul Unit, analizate în contextul lor, să își procure citalopram sub formă de IFA de la terți sau să vândă citalopramul sub forma unor produse finite, diferit de cel produs de Lundbeck, chiar dacă, în principiu, în temeiul acestui acord avea libertatea să procedeze în acest mod.
- 575 Astfel, trebuie să se arate mai întâi că, în temeiul punctului 3.2 din acordul GUK pentru Regatul Unit, Merck (GUK) s-a angajat să vândă în Regatul Unit, pe durata acordului, Cipramil produs de Lundbeck și că, în temeiul punctului 6.2 din acest acord, plata unei sume de 5 milioane de GBP, calificată ca fiind „profituri nete”, era condiționată de vânzarea unui anumit volum din aceste medicamente în Regatul Unit pe durata acordului. Trebuie amintit, în plus, că această sumă trebuia să fie plătită în mai multe rate, ceea ce îi permitea Lundbeck să se asigure de buna executare a acordului.
- 576 În consecință, chiar dacă teoretic Merck (GUK) a putut să obțină citalopramul generic sub formă de IFA de la terți și să vândă alte tipuri de produse finite decât cele fabricate de Lundbeck, nu avea niciun interes să procedeze astfel, deoarece avea posibilitatea, fără să își asume niciun risc, să obțină suma de 5 milioane de GBP cu titlu de profituri garantate pentru vânzarea de Cipramil, în temeiul punctului 6.2 din acordul GUK pentru Regatul Unit, în timp ce orice încercare de a intra pe piață cu alte produse generice ar fi putut să o expună unor acțiuni în contrafacere și în daune interese din partea Lundbeck. În plus, după cum Comisia susține în considerentul (784) al deciziei atacate, este dificil să se perceapă interesul pe care terții l-ar fi avut să cumpere citalopram generic sub formă de IFA prin intermediul Merck (GUK) pentru a-l revinde sub formă de produse finite în Regatul Unit, dacă aceștia puteau să îl obțină direct de la producătorul de IFA sau de la furnizorul privilegiat.
- 577 Prin urmare, argumentul reclamantelor potrivit căruia Comisia a concluzionat în mod eronat că acordul GUK pentru Regatul Unit limitase vânzările de citalopram, diferit de cel produs din IFA de la Natco, trebuie respins ca inoperant.

2. Acordul GUK pentru SEE

- 578 În ceea ce privește acordul GUK pentru SEE, reclamantele consideră că, în decizia atacată, s-a concluzionat în mod eronat că domeniul de aplicare al acestui acord includea citalopramul care nu era contrafăcut și că avea vocația să elimine Natco în calitate de furnizor de IFA.
- 579 În primul rând, reclamantele consideră că, în decizia atacată, s-a concluzionat în mod eronat că acordul GUK pentru SEE se aplica oricărui tip de citalopram. Decizia atacată ar efectua în mod eronat o interpretare textuală a punctului 1.1 din acordul GUK pentru SEE, care prevede că GUK „va înceta să vândă și să furnizeze produse farmaceutice care conțin Citalopram”, în timp ce, în dreptul danez, care este dreptul aplicabil acestui acord, interpretarea acordurilor ar trebui să se întemeieze pe intenția comună a părților. Or, intenția părților, confirmată de punctele D, F și G din preambulul acordului, era ca acesta să se aplice numai citalopramului bazat pe IFA de la Natco. În plus, acest acord ar trebui interpretat în mod conex și conform cu acordul GUK pentru Regatul Unit, întrucât cele două acorduri constituie, în opinia Comisiei, o încălcare unică și continuă.
- 580 Interpretarea punctului 1.1 din acordul GUK pentru SEE efectuată de Comisie nu ar ține seama nici de faptul că Merck dura, o filială germană a Merck, a continuat să vândă citalopramul de la Tiefenbacher în Germania începând cu 15 aprilie 2002 și pe întreaga perioadă acoperită de acordul GUK pentru SEE și că Lundbeck a acționat mai degrabă Merck dura în contrafacere decât să pună în aplicare acordul respectiv. Or, în temeiul punctului 1.1 din acesta, care prevede o interdicție pentru Merck (GUK) să vândă și să furnizeze produse care conțin citalopram, Merck dura era o „parte afiliată” la Merck (GUK) în sensul acestei dispoziții, ceea ce ar presupune că expresia „produse care conțin citalopram” nu se putea referi decât la citalopramul de la Natco, iar nu la orice tip de citalopram.
- 581 În sfârșit, reclamantele critică concluzia Comisiei formulată în considerentul (845) al deciziei atacate, potrivit căreia, din simplul fapt că Merck (GUK) a avut un contract în temeiul căruia trebuia să își acopere întregul necesar aprovizionându-se de la Natco până în anul 2008, nu ar rezulta în mod logic că angajamentul său de a se abține să vândă citalopram pe durata acordului GUK pentru SEE ar trebui aplicat și citalopramului de la Natco. O asemenea concluzie ar contrazice în mod clar argumentația din decizia atacată în legătură cu acordul GUK pentru Regatul Unit, potrivit căreia obligația contractuală a Merck (GUK) de a-și acoperi întregul necesar aprovizionându-se de la Natco ar demonstra că Merck (GUK) nu era stimulată să vândă IFA sau produse finite ale unor terți pe acest temei.
- 582 În al doilea rând, reclamantele consideră că, în decizia atacată, s-a concluzionat în mod eronat că acordul încheiat cu Merck (GUK) privind SEE urmărea să elimine Natco în calitate de furnizor de IFA.
- 583 Ele contestă că punctul 1.1 din acordul GUK pentru SEE, potrivit căruia Merck (GUK) „[ar] trebui[...] să întreprindă toate eforturile pentru a se asigura că Natco [a încetat] să furnizeze Citalopram și medicamente care conțin Citalopram pe Teritoriul”, era conceput în scopul eliminării Natco în calitate de furnizor de IFA. Această dispoziție ar fi fost un simplu instrument destinat să garanteze că Merck (GUK) nu ar putea să eludeze acest acord și să vândă citalopram contrafăcut bazat pe IFA de la Natco prin intermediul, de exemplu, al unei societăți distincte. Aceasta s-ar fi întemeiat pe faptul că Lundbeck credea – în mod eronat – cel puțin până în luna iunie 2002, că Merck (GUK) era distribuitorul exclusiv al Natco. Pe de altă parte, în cazul în care Comisia ar admite, în ceea ce privește acordul GUK pentru Regatul Unit, că restrângerile aduse IFA de la Natco nu se aflau în afara domeniului de aplicare al brevetelor deținute de Lundbeck, aceeași concluzie ar trebui să se aplice restrângerilor contractuale conținute în acordul GUK pentru SEE.
- 584 Comisia contestă aceste argumente.

- 585 Trebuie să se arate în această privință că textul primei teze a punctului 1.1 din acordul GUK pentru SEE prevede, fără altă precizare, că Merck (GUK) „se angajează să înceteze vânzarea și aprovizionarea cu produse farmaceutice care conțin citalopram pe teritoriul SEE (inclusiv, fără vreo limitare, să înceteze să vândă și să aprovizioneze NM Pharma AB) pe durata acordului”.
- 586 Punctele D și E din preambulul acestui acord se referă, desigur, la faptul că Merck (GUK) era distribuitorul unor produse care conțin citalopram fabricat sau livrat de Natco și la faptul că vânzarea și aprovizionarea realizate în Regatul Unit de Merck (GUK), cu produse care conțin citalopram, fuseseră efectuate în lipsa unei licențe din partea Lundbeck.
- 587 Totuși, această împrejurare nu permite confirmarea interpretării reținute de reclamante, potrivit căreia punctul 1.1 din acordul GUK pentru SEE viza doar citalopramul de la Natco.
- 588 Astfel, dacă părțile la acordul GUK pentru SEE ar fi dorit să aibă în vedere numai citalopramul de la Natco, acestea s-ar fi referit în mod expres, la punctul 1.1 din acest acord, la citalopramul respectiv, ca și în preambulul acordului, iar nu la „produsele farmaceutice care conțin citalopram”, în mod general, după cum susține Comisia în mod întemeiat. De asemenea, ele ar fi putut să definească termenul „citalopram” astfel încât să precizeze că acest termen ar privi doar anumite tipuri de citalopram produse conform anumitor metode, ca în cadrul acordului UK (a se vedea punctul 562 de mai sus).
- 589 În plus, interpretarea propusă de reclamante este puțin plauzibilă atunci când este confruntată cu textul punctului 1.3 din acordul GUK pentru SEE, care prevede că Lundbeck se angajează să nu introducă nicio acțiune în justiție împotriva Merck (GUK) atât timp cât aceasta din urmă respectă punctul 1.1 din acord. Dacă ar fi reținută interpretarea reclamantelor, ar însemna astfel că Lundbeck s-ar fi angajat să nu introducă nicio acțiune în contrafacere împotriva Merck (GUK) cât timp aceasta se abținea să vândă ori să furnizeze în cadrul SEE citalopram de la Natco și chiar dacă vindea o altă versiune a citalopramului provenit de la alt producător. Această interpretare este dificil de conciliat cu contextul în care au fost încheiate acordurile în litigiu, care atestă în special că Lundbeck avea intenția fermă să împiedice toate intrările de generice pe piață.
- 590 Cu toate acestea, reclamantele susțin că Merck dura, o filială germană a Merck (GUK), a putut să intre pe piața citalopramului în Germania, deși era o parte afiliată în sensul punctului 1.1 din acordul GUK pentru SEE, ceea ce ar însemna că expresia „produse care conțin citalopram”, utilizată la acest punct, nu putea să se refere decât la citalopramul de la Natco, iar nu la orice tip de citalopram.
- 591 Totuși, trebuie să se arate, asemănător Comisiei, că punctul 1.1 din acordul pentru SEE se aplica numai Merck (GUK), ca și restul acordului, în temeiul efectului relativ al acestui contract, astfel încât obligația ce îi revenea Merck (GUK) de a nu vinde citalopram generic societăților sale afiliate nu înseamnă că aceste societăți afiliate, ca Merck dura, nu puteau să se aprovizioneze din altă sursă și să vândă citalopram generic ele însele, astfel cum a procedat în speță Merck dura, care s-a aprovizionat de la Tiefenbacher. Prin urmare, nici din faptul că Merck dura a intrat pe piața germană pe durata acordului pentru SEE, nici din faptul că reclamantele au inițiat acțiuni în contrafacere împotriva acesteia nu se poate deduce că termenii „produse care conțin citalopram”, utilizați la punctul 1.1 din acest acord, nu viza orice tip de citalopram, ci doar citalopramul de la Natco.
- 592 În consecință, prin faptul că a prevăzut o obligație în sarcina Merck (GUK) de a se abține să vândă sau să furnizeze produse care conțin citalopram societăților afiliate ale acesteia sau oricărui terț (inclusiv NM Pharma, care începuse să vândă citalopram în Suedia) pe întreaga durată a acordului GUK pentru SEE, punctul 1.1 din acest acord conținea restrângeri care depășeau domeniul de aplicare al brevetelor deținute de Lundbeck, deoarece o asemenea obligație nu era limitată la citalopramul considerat de părțile la acest acord ca fiind potențial contrafăcut.

- 593 În plus, trebuie amintit că punctul 1.1 din acordul GUK pentru SEE prevedea nu numai o obligație în sarcina Merck (GUK) de a se abține să vândă sau să furnizeze produse care conțin citalopram pe întreaga durată a acordului, ci și că aceasta va întreprinde toate eforturile rezonabile pentru a se asigura că Natco încetează, pe durata acordului, să efectueze livrări de citalopram și de produse care conțin citalopram pe teritoriul SEE.
- 594 Or, niciun element nu indică faptul că o asemenea obligație era doar un angajament având o importanță redusă, chiar inexistent, sau că aceasta a fost întemeiată pe convingerea eronată a reclamantelor că Merck (GUK) era distribuitorul exclusiv al Natco. Astfel, după cum susține Comisia, această clauză a fost considerată de părțile la acord ca fiind suficient de importantă pentru a condiționa plata unei sume de 12 milioane de euro. Pe de altă parte, punctul 1.2 din acordul GUK pentru SEE prevedea în mod expres că Lundbeck nu avea obligația să efectueze plăți care nu erau încă scadente în ipoteza în care, pe durata acordului, Natco furniza citalopram sau produse care conțin citalopram pe teritoriul SEE.
- 595 În consecință, chiar dacă Merck (GUK) nu avea capacitatea să împiedice Natco să furnizeze citalopram pe teritoriul SEE, astfel cum susțin reclamantele, nu este mai puțin adevărat că punctul 1.1 din acordul GUK pentru SEE stimula puternic Merck (GUK) să întreprindă toate demersurile necesare și „toate eforturile rezonabile” în acest sens, sub sancțiunea de a nu obține o parte substanțială a plăților promise de Lundbeck în temeiul acestui acord.
- 596 Această împrejurare demonstrează, astfel cum Comisia a constatat în mod întemeiat în considerentul (848) al deciziei atacate, că scopul obiectiv al acordului GUK pentru SEE era nu numai de a elimina Merck (GUK) de pe piețele SEE, în calitate de vânzător al unor produse generice bazate pe citalopramul de la Natco, ci și de a elimina Natco, în calitate de producător de citalopram generic, de pe acest teritoriu.
- 597 În consecință, trebuie să se constate că din conținutul acordului GUK pentru SEE, interpretat în contextul său, reiese în mod corespunzător că, în temeiul clauzelor acestui acord, Merck (GUK) a renunțat la orice posibilitate de a vinde versiunea sa generică a citalopramului, indiferent dacă aceasta a provenit sau nu a provenit de la Natco și indiferent dacă aceasta a încălcat sau nu a încălcat un brevet deținut de Lundbeck.
- 598 Prin urmare, în considerentul (846) al deciziei atacate, Comisia a considerat, fără a săvârși o eroare, că acordul GUK pentru SEE și în special punctul 1.1 din acest acord trebuia să fie interpretat în sensul că a obligat Merck (GUK) să înceteze vânzarea și furnizarea oricărui tip de citalopram pe durata acordului, pe întreg teritoriul SEE, ceea ce depășea domeniul de aplicare al brevetelor deținute de Lundbeck.
- 599 În orice caz, indiferent de interpretarea dată acestui acord și indiferent dacă restrângerile impuse Merck (GUK) rezultă sau nu rezultă din domeniul de aplicare al brevetelor deținute de Lundbeck, totuși, ele ar fi anticoncurențiale prin obiect, întrucât nu s-a dovedit că citalopramul produs de Natco a încălcat vreunul dintre aceste brevete, întrucât Merck (GUK) contestase în mod explicit că produsele sale generice erau contrafăcute (a se vedea punctul G din preambulul acordului GUK pentru SEE) sau întrucât restrângerile aduse autonomiei sale comerciale fuseseră determinate de plăți inverse importante, care constituiau contrapartida acestora (a se vedea punctele 572 și 573 de mai sus).
- 600 În plus, după cum Comisia a constatat în considerentul (847) al deciziei atacate, acordurile în litigiu nu conțineau nicio contrapartidă pentru restrângerile în discuție, altele decât plățile inverse promise de Lundbeck, precum posibilitatea ca Merck (GUK) să intre imediat pe piață la expirarea acestor acorduri fără a avea temeri în privința unor acțiuni în contrafacere din partea Lundbeck, astfel încât aceste acorduri nu urmăreau să soluționeze un anumit litigiu privind brevetele.

601 Prin urmare, critica reclamantelor potrivit căreia acordul GUK pentru SEE nu conținea nicio restrângere care depășea domeniul de aplicare al brevetelor deținute de Lundbeck trebuie respinsă ca inoperantă și, în orice caz, ca nefondată.

3. Acordul Arrow UK

602 Reclamantele invocă săvârșirea de către Comisie a unei erori vădite de apreciere prin faptul că a interpretat acordul Arrow UK în sensul că acesta o împiedica pe Arrow să vândă orice formă de citalopram generic pe durata acestui acord, care ar privi numai citalopramul care contrafacea brevetele pe care le dețineau. Această ipoteză ar fi demonstrată prin termenii acestui acord și prin împrejurările care circumscriu evoluția sa, printre care în special existența unui litigiu cu Arrow privind brevetele și litigiul Lagap.

603 Comisia contestă aceste argumente.

604 În primul rând, reclamantele contestă că expresia „citalopramul menționat”, definită în al patrulea considerent al preambulului Arrow UK și utilizată la punctul 1.1 din acordul Arrow UK (a se vedea mai sus punctul 35 a doua și a șasea liniuță) se referă la orice tip de citalopram pe care Arrow ar fi putut să îl cumpere de la Tiefenbacher. În opinia reclamantelor, această expresie ar viza numai citalopramul pe care Arrow deja îl cumpărase sau îl comandase la Tiefenbacher și care le încălca brevetele.

605 Interpretarea propusă de reclamante pentru această expresie, pe de o parte, ar fi confirmată de împrejurarea, menționată în al șaselea considerent al preambulului Arrow UK (a se vedea mai sus punctul 35 a treia liniuță), că „Citalopramul menționat” fusese supus unor teste de laborator și, pe de altă parte, nu ar fi repusă în discuție prin referirea, cuprinsă la punctul 1.1 din acordul Arrow UK, la o interdicție de import care privea în special „citalopramul menționat” după a doua dată de livrare definită la punctul 3.4 din acordul Arrow UK (a se vedea mai sus punctul 35 ultima liniuță) (denumită în continuare „a doua dată de livrare”). Într-adevăr, această referire ar fi aplicabilă numai expresiei „orice alt citalopram” utilizată la punctul 1.1 din acordul Arrow UK. În orice caz, chiar după a doua dată de livrare, Arrow ar fi dispus de comprimate de citalopram comandate la Tiefenbacher, care nu fuseseră livrate reclamantelor.

606 Trebuie amintit că punctul 1.1 din acordul Arrow UK are următorul cuprins:

„Arrow [UK], în nume propriu și în numele tuturor entităților asociate și legate, se angajează ca pe [durata acordului Arrow UK] și pe teritoriul Regatului Unit să nu fabrice, să nu cedeze, să nu propună să cedeze, să nu utilizeze sau, după a doua dată de livrare, să nu importe sau să nu păstreze în scopul cesiunii ori pentru altă finalitate (1) [«]Citalopramul menționat[»] sau (2) orice alt citalopram care, în opinia Lundbeck, încalcă drepturile sale de proprietate [intelectuală] și, pentru a permite Lundbeck să stabilească existența sau inexistența unei încălcări, se angajează să îi furnizeze pe [durata acordului Arrow UK] eșantioane suficiente în scopul analizei, cel puțin cu o lună înainte de orice fabricare, import, vânzare sau ofertă de vânzare pe care Arrow [UK] ar amenința să o efectueze în așteptarea unei decizii finale care nu poate fi supusă niciunei căi de atac în cadrul [acțiunii în contrafacere Arrow] [...]”

607 Pentru a interpreta semnificația expresiei „Citalopramul menționat”, care figurează la punctul 1.1 din acordul Arrow UK, trebuie amintit că:

— această expresie este o convenție de scriere adoptată în al patrulea considerent al preambulului Arrow UK, în următorii termeni: „Arrow [UK] a obținut o licență de la un terț pentru importul în Regatul Unit a citalopramului care nu este fabricat de Lundbeck sau cu autorizarea Lundbeck

(«Citalopramul menționat», o asemenea definiție incluzând, pentru evitarea oricărei îndoieli, doar Citalopramul destinat marketingului și vânzării în Regatul Unit și excluzându-l pe cel destinat marketingului și vânzării în alte țări);

- din cuprinsul punctului 3.4 din acordul Arrow UK rezultă că „a doua dată de livrare” menționată la punctul 1.1 din acordul Arrow UK este data la care Arrow UK trebuia să livreze către Lundbeck a doua tranșă din stocul său de „citalopram menționat” și că această livrare trebuia efectuată cel târziu la 15 februarie 2002.

- 608 În considerentele (905), (910)-(913) și (916) ale deciziei atacate, Comisia a apreciat că expresia „Citalopramul menționat” trebuia să fie interpretată în sensul că viza nu numai citalopramul pe care Arrow îl cumpărase deja de la Tiefenbacher, ci și orice citalopram pe care putea să îl cumpere ulterior de la aceeași întreprindere chiar dacă IFA utilizat era de acum înainte produs conform procedurii Cipla II sau Matrix II. În acest scop, Comisia s-a întemeiat pe raportarea, cuprinsă la punctul 1.1 din acordul Arrow UK, la perioada ulterioară celei de „a doua dată de livrare”, astfel cum reiese din cuprinsul punctului 3.4 din acordul Arrow UK, care împiedică, în opinia sa, limitarea noțiunii vizate prin expresia „Citalopramul menționat” la citalopramul pe care Arrow îl avea deja în stoc, și pe textul celui de al patrulea considerent al preambulului Arrow UK, din care ar rezulta că „Citalopramul menționat” este orice citalopram produs de Tiefenbacher și acoperit de AIP deținută de aceasta.
- 609 Având în vedere aceste elemente care tocmai au fost amintite, trebuie să se observe că una dintre obligațiile prevăzute la punctul 1.1 din acordul Arrow UK constă în interdicția ca Arrow să importe sau să păstreze „Citalopramul menționat” după a doua dată de livrare prevăzută la punctul 3.4 din acest acord. Or, această obligație are un sens și un efect util numai dacă expresia respectivă vizează și citalopramul provenit, desigur, de la Tiefenbacher, dar pe care Arrow l-ar comanda după această livrare. Cu privire la acest aspect, trebuie să se rețină că niciun element din textul acestei clauze nu permite să se considere că obligația sus-menționată nu privește „Citalopramul menționat”, ci vizează doar „orice alt citalopram care, în opinia Lundbeck, încalcă drepturile sale de proprietate [intelectuală]”.
- 610 În mod similar, definiția care corespunde expresiei „Citalopramul menționat” cuprinsă în al patrulea considerent al preambulului Arrow UK este formulată în termeni care nu pot fi interpretați în sensul că vizează doar citalopramul pe care Arrow îl cumpărase deja de la Tiefenbacher. Într-adevăr, acest considerent are semnificația că orice citalopram acoperit de AIP deținută de Tiefenbacher era inclus în definiția corespunzătoare expresiei „Citalopramul menționat”. Or, această AIP se aplica citalopramului produs conform procedurilor Cipla I și Matrix I, independent de faptul că acele comprimate pe care Arrow le avea în stoc erau produse numai cu ajutorul procedurii Cipla I.
- 611 Deși este adevărat că solicitantul sau titularul unei AIP poate solicita administrației care trebuie să o acorde sau care i-a acordat-o modificări pentru a-i extinde domeniul și la alte procedee, reclamantele au totuși temei să susțină că niciun element din considerentul în discuție nu permite să se demonstreze că părțile la acordul Arrow UK, atunci când au definit „Citalopramul menționat”, au avut în vedere și IFA citalopram produs conform procedurilor Cipla II și Matrix II, care nu erau incluse în „licența” menționată în considerentul respectiv. Într-adevăr, aceste procedee ar fi putut să fie acoperite de AIP deținută de Tiefenbacher doar în urma unei modificări a acesteia.
- 612 În sfârșit, această interpretare nu este repusă în discuție prin faptul, invocat de Comisie, că în ordonanța prin consimțământ Arrow (punctul 36 de mai sus), expresia „Citalopramul menționat” a fost înlocuită cu expresia „Citalopram care nu este fabricat de Lundbeck sau cu autorizarea acestuia”. Astfel, ordonanța prin consimțământ, prin faptul că a fost emisă ulterior încheierii acordului Arrow UK, este un instrument juridic distinct de acesta din urmă.

- 613 În consecință, prin „Citalopramul menționat” trebuie să se înțeleagă orice citalopram generic produs de Tiefenbacher conform procedeele utilizate de Cipla sau de Matrix, pe care Arrow îl cumpăraseră deja la data semnării acordului Arrow UK sau pe care ar fi putut să îl cumpere ulterior, care era acoperit de AIP deținută de Tiefenbacher.
- 614 În al doilea rând, în opinia reclamantelor, expresia „orice alt citalopram care, în opinia Lundbeck, încalcă drepturile sale de proprietate [intelectuală]”, utilizată la punctul 1.1 din acordul Arrow UK, nu le-ar conferi un drept de veto, întrucât ele nu ar putea să se limiteze să invoce caracterul de contrafacere al citalopramului pe care Arrow ar fi putut încerca să îl utilizeze, ci ar fi trebuit să facă dovada contrafacerii brevetelor pe care le dețineau, prin intermediul mecanismului de eșantionare prevăzut la punctul menționat, ipoteză care s-ar conforma celor statuate în hotărârea Paroxetine, menționată la punctul 240 de mai sus. În această privință, reclamantele subliniază că acordul Arrow UK nu o împiedica pe Arrow să conteste la instanțele competente afirmațiile eventuale din partea lor referitoare la faptul că citalopramul pe care Arrow ar fi putut încerca să îl utilizeze ar fi încălcat brevetele pe care le dețineau.
- 615 Trebuie amintit că, în special în considerentele (917) și (922)-(924) ale deciziei atacate, Comisia a reținut că expresia în discuție îi permitea Lundbeck să opună un veto la importul sau la vânzarea efectuată de Arrow de citalopram produs indiferent de procedeu, întrucât Lundbeck putea să se limiteze să declare că credea că un anumit procedeu încălca drepturile sale de proprietate intelectuală. Comisia a arătat de asemenea că mecanismul de eșantionare prevăzut la punctul 1.1 din acordul Arrow UK nu fusese utilizat niciodată, din moment ce Arrow nu avea niciun interes să repună în discuție afirmațiile Lundbeck referitoare la rezultatul unor teste eventuale, nici chiar să îi supună IFA unor teste, atât timp cât Lundbeck efectua plățile prevăzute.
- 616 În această privință, trebuie să se sublinieze că, astfel cum arată Comisia în mod întemeiat, în răspunsul la o solicitare de informații adresată de aceasta la 18 decembrie 2008, pe care reclamantele înseși au depus-o în anexa la cererea introductivă și care a făcut obiectul unei discuții în cursul ședinței, Arrow a admis următoarele:
- „Testul prevăzut [la punctul 1.1 din acordul Arrow UK] este un test subiectiv referitor la o pretinsă încălcare, iar nu la o încălcare dovedită. Prin urmare, produsele care conțin citalopram, în privința cărora nicio instanță nu a stabilit inexistența vreunei încălcări [a drepturilor de proprietate intelectuală ale Lundbeck], însă care nu se află în mod real într-o situație de încălcare [a acestor drepturi], ar fi putut să fie incluse în domeniul de aplicare [al punctului menționat], însă la această soluție se recurge în mod obișnuit în acordurile având o asemenea natură.”
- 617 Această declarație confirmă teza Comisiei potrivit căreia Lundbeck dispunea în esență de un drept de veto. Contrar celor susținute de reclamante, un asemenea drept nu poate fi considerat echivalent cu situația pretinsă creată prin hotărârea Paroxetine, menționată la punctul 240 de mai sus. Astfel, în plus față de considerațiile expuse la punctele 258-263 de mai sus, trebuie să se observe că mecanismul prevăzut la punctul 1.1 din acordul Arrow UK nu implică intervenția unei instanțe, în timp ce o asemenea situație se regăsește în mod evident în ipoteza vizată de hotărârea menționată, cu precizarea că nu se are în vedere ca o instanță să adopte o măsură provizorie pe baza unor simple afirmații formulate de titularul unui brevet pretins încălcat.
- 618 Pe de altă parte, trebuie să se rețină că existența acestui drept de veto nu face inutilă partea cuprinsă la punctul 1.1 din acordul Arrow UK referitoare la „Citalopramul menționat”, întrucât, în raport cu acesta din urmă, Lundbeck nu trebuia să își exercite dreptul de veto, interdicțiile impuse Arrow referitoare la acest citalopram fiind aplicabile fără ca Lundbeck să fi întreprins ceva anume, în afară de efectuarea plăților prevăzute.

- 619 Împrejurarea că testul prevăzut la punctul 1.1 din acordul Arrow UK, din cauza naturii sale subiective, îi conferea Lundbeck un drept de veto, cu privire la care Lundbeck era conștientă, este confirmată de lipsa utilizării acestui test pe întreaga durată a acordului. Astfel, deși, pe durata acestui acord, Arrow a continuat să caute noi surse de IFA, nu a trimis niciodată către Lundbeck eșantioane pentru ca aceasta să le fi examinat.
- 620 Cu privire la acest aspect, *primo*, trebuie să se arate că încercările efectuate de Arrow în acest scop pot fi explicate prin voința de a intra pe alte piețe decât cea a Regatului Unit. Astfel, pe de o parte, Arrow și-a pregătit intrarea pe piața daneză până la momentul încheierii acordului Arrow danez, care a intervenit la mai multe luni după încheierea acordului Arrow UK. Pe de altă parte, după cum Comisia a arătat în considerentul (931) al deciziei atacate, Arrow se arăta interesată de piața suedeză. *Secundo*, Arrow avea nevoie de o alternativă la Tiefenbacher pentru a finaliza cu bine proiectul care consta în posibilitatea de a-și produce singură comprimatele de citalopram generic, cumpărând direct IFA de la producători fără a recurge la un intermediar ca Tiefenbacher, care transforma acest IFA în comprimate (a se vedea nota de subsol 1935 din decizia atacată).
- 621 Pe de altă parte, asemenea încercări puteau să indice demersurile întreprinse pentru a pregăti perioada deschisă după expirarea acordului Arrow UK, care fusese încheiat mai întâi pe o durată mai mică de un an și care ulterior a fost prelungit de două ori. Aceste considerații sunt valabile și în ceea ce privește faptul că, pe durata acordului Arrow UK, Arrow a solicitat o modificare a AIP referitoare la IFA de la Cipla și de la Matrix pentru ca aceasta să fi acoperit și procedeele Cipla II și Matrix II.
- 622 Aceste considerații permit respingerea și a argumentului reclamantelor potrivit căruia faptul că Arrow, chiar după încheierea acordului Arrow UK, a continuat să caute furnizori în măsură să îi livreze IFA care nu contrafacea brevetele deținute de Lundbeck ar confirma că acest acord viza doar citalopramul care încălca aceste brevete.
- 623 În al treilea rând, reclamantele amintesc că, în conformitate cu dreptul englez, care guvernează acordul Arrow UK, acesta din urmă trebuie interpretat în special pe baza obiectivului său comercial, acela de a servi ca soluție de înlocuire la solicitarea unei somații provizorii în fața instanței naționale. Or, o asemenea somație ar fi putut să privească numai citalopramul generic care contrafacea brevetele deținute de Lundbeck.
- 624 Cu toate acestea, trebuie să se observe că referirea reclamantelor la principiile dreptului englez privind interpretarea contractelor nu repune în discuție interpretarea reținută de Comisie.
- 625 Desigur, trebuie amintit că o chestiune referitoare la interpretarea dreptului național al unui stat membru este o chestiune de fapt asupra căreia Tribunalul are obligația, în principiu, să exercite un control deplin (punctul 258 de mai sus).
- 626 Cu toate acestea, obiectivul comercial al Lundbeck, pe care Arrow nu putea să îl ignore, era să o împiedice pe aceasta din urmă să intre pe piață cu citalopramul generic. Pentru acest motiv, Lundbeck a plătit către Arrow sume legate de profiturile pe care ea spera să le obțină prin intrarea sa pe piață. În aceste împrejurări, nu este surprinzător că părțile la acordul Arrow UK au acceptat să acorde Lundbeck un drept de veto, opozabil și citalopramului produs conform procedeelelor Cipla II și Matrix II.
- 627 În realitate, o asemenea plată era dificil compatibilă cu menținerea posibilității ca Arrow să fi avut libertatea să înceapă vânzarea de citalopram, altul decât „citalopramul menționat”, și anume cel produs conform procedeelelor Cipla I sau Matrix I. Astfel, într-un caz diferit, Arrow ar fi putut să profite nu numai de plățile efectuate de Lundbeck, ci și de beneficiile intrării pe piață, de exemplu, cu citalopramul generic produs conform procedeelelor Cipla II sau Matrix II, în timp ce Lundbeck ar fi trebuit să își asume atât plățile, cât și pierderile rezultate din această intrare.

628 În al patrulea rând, reclamantele susțin că Comisia nu poate deduce niciun efect, în ceea ce privește sfera acordului Arrow UK, din cuprinsul punctului 3 din al doilea addendum la acesta, potrivit căruia, în ipoteza în care litigiul Lagap ar fi demonstrat că brevetul pentru cristalizare ar fi fost lipsit de validitate, ele ar fi trebuit să plătească către Arrow suma de 750 000 GBP pentru a le fi livrate comprimatele pe care aceasta le avea în stoc. Într-adevăr, această plată ar fi fost justificată de faptul că valabilitatea comprimatelor în discuție expira în luna octombrie 2003, astfel încât nu ar fi fost posibil ca Arrow să le fi vândut pe piață. Pe de altă parte, reclamantele invocă inadmisibilitatea acestei obiecțiuni formulate de Comisie, întrucât nu ar fi menționată nici în decizia atacată, nici în comunicarea privind obiecțiunile.

629 În această privință, trebuie să se observe că acest argument este inoperant, întrucât interpretarea conținutului acordului Arrow UK reținută în decizia atacată nu este nicidecum întemeiată pe punctul 3 din al doilea addendum la acesta. Astfel, Comisia s-a întemeiat pe acest punct doar în fața Tribunalului, pe care s-a limitat să îl citeze în considerentul (441) al deciziei atacate, fără a deduce vreun efect din cuprinsul acestuia.

630 Rezultă din toate cele de mai sus că, fără a săvârși o eroare, Comisia a interpretat punctul 1.1 din acordul Arrow UK în sensul că urmarea să împiedice intrarea Arrow pe piața Regatului Unit pe durata acestui acord, nu numai cu citalopramul generic pe care deja îl comandase sau îl cumpărase de la Tiefenbacher, ci și cu orice alt citalopram generic pe care ar fi putut să îl obțină ulterior, inclusiv cel produs conform procedeelelor Cipla II și Matrix II.

631 Prin urmare, prezenta critică trebuie respinsă.

4. Acordul Arrow danez

632 Reclamantele invocă săvârșirea de către Comisie a unei erori vădite de apreciere prin faptul că a interpretat acordul Arrow danez în sensul că împiedica Arrow să vândă orice formă de citalopram generic pe durata acestui acord, care ar privi numai citalopramul care contrafacea brevetele pe care le dețineau.

633 În primul rând, punctul 1.1 din acordul Arrow danez (a se vedea mai sus punctul 39 a doua liniuță), interpretat în lumina preambulului și al contextului general ale acestui acord, ar privi numai citalopramul pe care Arrow îl importase deja și pe care reclamantele îl supuseseră unor teste de laborator. Așadar, ar fi vorba despre citalopramul provenit de la Tiefenbacher, care ar încălca brevetele pe care le dețineau.

634 În al doilea rând, reclamantele arată că, potrivit dreptului danez, care guvernează acest acord, trebuie acordată o importanță specifică intenției comune a părților, care ar fi fost aceea de a determina respectarea brevetelor reclamantelor. Interpretarea foarte largă reținută de Comisie ar încălca, așadar, dreptul danez.

635 În al treilea rând, reclamantele invocă argumente analoge celor menționate în privința acordului Arrow UK, în special în ceea ce privește faptul că Arrow a continuat să identifice alte surse de IFA și a avut posibilitatea să se adreseze unei instanțe naționale pentru ca aceasta să se fi pronunțat cu privire la eventuala inexistență a încălcării brevetelor pe care le dețineau.

636 În al patrulea rând, reclamantele arată că, dacă acordul Arrow danez și acordul Arrow UK constituie o încălcare unică și continuă, astfel cum se susține în decizia atacată, nu se poate considera că primul privește și citalopramul necontrafăcut, în timp ce al doilea nu privește acest citalopram.

637 Comisia contestă aceste argumente.

638 Trebuie amintit că punctul 1.1 din acordul Arrow danez are următorul cuprins:

„Arrow [Group] acceptă să anuleze și să înceteze orice import, fabricare, producție, vânzare ori comercializare a unor produse care conțin citalopram care, în opinia Lundbeck, încalcă drepturile de proprietate intelectuală ale acesteia pe teritoriul [Danemarcei] pe durata [acordului Arrow danez].”

639 Reclamantele susțin că preambulul acordului Arrow danez permite să se înțeleagă că punctul menționat trebuie să fie interpretat în sensul că privește numai citalopramul pe care Arrow îl cumpărase deja de la Tiefenbacher.

640 Trebuie să se rețină că, desigur, al treilea și al cincilea considerent ale preambulului acordului Arrow danez, interpretate în lumina precizărilor în privința lor care figurează în considerentul (986) al deciziei atacate, ce nu au fost repuse în discuție de reclamante, se referă la faptul că Arrow era pe punctul să cumpere o AIP care i-ar fi permis să vândă în Danemarca citalopramul generic care fusese produs pe baza IFA de la Cipla sau de la Matrix și care făcuse obiectul unor teste de laborator efectuate de Lundbeck. Al patrulea considerent din acest preambul menționează de asemenea intenția Arrow de a exporta din Germania în Danemarca citalopramul în vrac provenit de la Tiefenbacher.

641 Totuși, aceste indicii, deși explică contextul în care a intervenit acordul Arrow danez, nu sunt suficiente pentru a repune în discuție faptul că punctul 1.1 din acesta are un mod de redactare clar, al cărui conținut nu poate fi redus la cel propus de reclamante.

642 Astfel, dacă părțile la acest acord ar fi dorit să reducă conținutul obligațiilor prevăzute de acesta la citalopramul pe care Arrow îl avea în stoc, ar fi putut să aleagă un text adaptat în acest scop în loc să aleagă un text foarte larg, însă care ar trebui să aibă un conținut limitat, printr-o interpretare efectuată în lumina unor considerente ale preambulului care, în plus, nu erau formulate în termeni din care să reiasă în mod clar voința de introducere a unor limitări.

643 Mai specific, în ceea ce privește referirea reclamantelor la importanța intenției comune a părților potrivit dreptului danez, care guvernează acordul în discuție, trebuie să se rețină că reclamantele nu au prezentat nicio dovadă a faptului că această intenție era diferită de cea care rezulta în mod clar din textul acordului și care nu era repusă în discuție în considerentele acestuia.

644 Pe de altă parte, nu poate fi admis nici argumentul reclamantelor potrivit căruia, întrucât cele două acorduri pe care acestea le-au încheiat cu Arrow constituie o încălcare unică și continuă, acordului Arrow danez ar trebui să i se recunoască un obiect restrâns, pentru motive de coerență cu acordul Arrow UK. Într-adevăr, acest din urmă acord nu are obiectul restrâns pe care i-l atribuie reclamantele, astfel cum rezultă din analiza efectuată la punctele 604-629 de mai sus.

645 Prin urmare, trebuie să se concluzioneze că Comisia nu a săvârșit nicio eroare de apreciere prin faptul că a considerat că punctul 1.1 din acordul Arrow danez trebuia să fie interpretat în sensul că Arrow nu intra pe piața daneză pe durata acestuia, indiferent de citalopramul generic în discuție.

646 În lumina considerațiilor de mai sus, al patrulea aspect trebuie respins.

5. Acordul Alpha

647 Reclamantele invocă săvârșirea de către Comisie a unei erori vădite de apreciere prin faptul că a considerat că acordul Alpha conținea interdicția ca această întreprindere să vândă orice formă de citalopram generic pe durata acestui acord, care ar privi doar citalopramul generic produs cu încălcarea brevetelor deținute de Lundbeck, printre care cele menționate în anexa A.

648 Comisia contestă aceste argumente.

- 649 Trebuie să se arate că, în special în considerentele (1042), (1059) și (1061) ale deciziei atacate, Comisia a interpretat punctul 1.1 din acordul Alpharma în sensul că, în temeiul acestuia, Alpharma s-a angajat să nu vândă niciun fel de citalopram în perioada relevantă sau, cel puțin, a acceptat limitări aduse posibilităților sale de a vinde citalopram, care le depășeau în mod larg pe cele pe care Lundbeck le-ar fi putut obține pe cale judiciară, pe baza noilor sale brevete.
- 650 În opinia reclamantelor, în primul rând, textul punctului 1.1 din acordul Alpharma trebuie să fie interpretat în lumina contextului și a elementelor de probă disponibile, care ar permite să se concluzioneze că termenul „Citalopram” cuprins în acesta privește numai citalopramul care contraface brevetele lor. Această interpretare ar rezulta din lectura preambulului acordului Alpharma și a anexei A, care ar demonstra că aceasta era intenția părților la acest acord.
- 651 Trebuie să se amintească în această privință că punctul 1.1 din acordul Alpharma stipulează că Alpharma, inclusiv „Filialele” sale, „anulează, încetează și se abțin de la orice import, [...] producție [...] sau vânzare de produse farmaceutice care conțin Citalopram în Teritoriu [...] în [perioada relevantă]” și că Lundbeck retrage acțiunea în contrafacere împotriva Alpharma”. Se precizează de asemenea că acest punct nu se aplică „niciunui produs care conține escitalopram”.
- 652 Trebuie să se constate că acordul Alpharma, inclusiv punctul 1.1, utilizează întotdeauna cuvântul „Citalopram” scris cu un „c” majusculă. De asemenea, acest acord utilizează cuvinte scrise cu prima literă majusculă atunci când recurge la convenții de scriere, de exemplu, în cazul cuvintelor „Teritoriu”, în al doilea considerent al preambulului, și „Filiale”, la punctul 1.1 menționat. Totuși, aceste convenții de scriere sunt adoptate în mod explicit, cu definiția exactă a conținutului lor, furnizată în locul în care apar pentru prima dată. Astfel, este clar că „Teritoriu” este un termen utilizat pentru a desemna ansamblul format de statele membre ale Uniunii, Norvegia și Elveția, în timp ce termenul „Filiale” desemnează orice societate care, direct sau indirect, controlează, este controlată sau se află sub controlul comun cu Alpharma ApS.
- 653 În schimb, acordul Alpharma nu conține nicio definiție a termenului „Citalopram” care ar da posibilitatea să i se atribuie un sens mai restrâns decât cel specific denumirii comune internaționale a citalopramului, în calitate de IFA, recunoscută de Organizația Mondială a Sănătății (OMS), astfel cum susține Comisia.
- 654 Pe de altă parte, după cum Comisia a remarcat în mod întemeiat în considerentul (1050) al deciziei atacate, faptul că punctul 1.1 din acordul Alpharma prevede, *in fine*, că nu se aplică escitalopramului confirmă că, atunci când părțile la acest acord au dorit să limiteze conținutul obligațiilor rezultate din punctul menționat, au procedat în acest sens într-un mod explicit.
- 655 În această privință, chiar dacă lipsa evidențiată de reclamante a unui „e” cu majusculă în ceea ce privește cuvântul „escitalopram” denotă o incoerență în ortografia cuvintelor utilizate în acordul Alpharma pentru a face trimitere la mai multe IFA, trebuie să se observe însă că această împrejurare nu este suficientă pentru a considera că părțile la acesta au dorit să limiteze conținutul cuvântului „Citalopram”.
- 656 În continuare, în ceea ce privește preambulul acordului Alpharma, trebuie să se arate că primul considerent al acestui preambul prevede că „Lundbeck este titularul unor drepturi de proprietate intelectuală care includ în special unele brevete pentru producția de IFA Citalopram, care include brevetele menționate în anexa A”.
- 657 Din al șaptelea considerent al preambulului acordului Alpharma rezultă că Lundbeck a introdus acțiunea în contrafacere împotriva Alpharma „pentru a obține o somație împotriva vânzărilor realizate de [grupul] Alpharma cu produse care conțin Citalopram, pentru încălcarea drepturilor de proprietate intelectuală ale Lundbeck”.

- 658 În sfârșit, din al optulea considerent al preambulului rezultă că Alpharma a recunoscut că observațiile Lundbeck referitoare la încălcarea săvârșită în detrimentul brevetelor sale erau corecte și că s-a angajat să nu introducă pe piață „asemenea produse”.
- 659 În această privință, trebuie să se observe, astfel cum Comisia a arătat în esență în considerentul (1047) al deciziei atacate, că simpla referire, în primul considerent al preambulului, la faptul că Lundbeck deținea brevete privind „Citalopramul”, a căror listă este cuprinsă în anexa A, nu permite să se concluzioneze că părțile la acordul Alpharma au dorit, chiar dacă implicit, să introducă o definiție a cuvântului „Citalopram” care nu ar coincide cu cea atribuită în mod normal citalopramului, fără „c” cu majusculă, cu alte cuvinte IFA citalopram, indiferent de procedeul utilizat pentru a-l produce.
- 660 În plus, după cum Comisia a observat în considerentele (1047)-(1049) ale deciziei atacate, al șaptelea și al optulea considerent ale preambulului evocă, desigur, contextul în care a intervenit acordul Alpharma, însă nu sunt determinante pentru a i se putea atribui cuvântului „Citalopram” un sens restrâns. Astfel, pe de o parte, al șaptelea considerent nu este redactat în termeni care să definească acest cuvânt, ci se referă la cererea de somație formulată în vederea interzicerii vânzării de produse care conțin „Citalopram”, din cauza încălcării brevetelor care aparțin Lundbeck. Pe de altă parte, chiar dacă se presupune că, în al optulea considerent, expresia „asemenea produse” desemnează numai produsele care conțin citalopram de sinteză conform procedeele care erau avute în vedere prin cererea respectivă și în privința cărora Alpharma admitea caracterul lor de contrafacere, această împrejurare nu permite să se concluzioneze că, în cadrul întregului acord Alpharma, inclusiv punctul 1.1, cuvântul „Citalopram” includea doar aceste produse.
- 661 Prin urmare, în lipsa unor limitări clare ale sensului termenului „Citalopram” care să rezulte din preambul, nu este posibil să se considere că, prin intermediul unor simple referiri la antecedentele încheierii acordului Alpharma, părțile la acest acord au dorit să limiteze conținutul obligațiilor asumate de Alpharma doar la citalopramul pentru care s-a admis că fusese produs cu încălcarea noilor brevete ale Lundbeck.
- 662 În al doilea rând, reclamantele invocă faptul că acest acord urmărea să soluționeze un conflict între ele și Alpharma care privea tocmai încălcarea de către aceasta din urmă a brevetelor pe care le dețineau. Reclamantele menționează și importanța litigiului Lagap.
- 663 În această privință, trebuie să se menționeze, *primo*, că faptul că acordul Alpharma a intervenit după introducerea de către reclamante a acțiunii în contrafacere împotriva Alpharma, care privea în particular comprimatele pe care această întreprindere deja le primise sau le comandase, acest element contextual nu înseamnă că obligațiile prevăzute la punctul 1.1 din acest acord, în pofida modului său larg de redactare, trebuie să fie interpretate în sensul că erau limitate la ceea ce reclamantele ar fi putut să obțină prin intermediul acestei acțiuni. *Secundo*, acordul Alpharma nu a determinat stingerea acestei acțiuni, care a fost doar suspendată pe durata acordului Alpharma, fără nicio garanție că ar fi fost retrasă la expirarea acestuia. Astfel, acordul Alpharma nu prevede nicidecum că Lundbeck se abține să urmărească ulterior în justiție grupul Alpharma pentru contrafacerea brevetelor sale. Mai mult, din declarația dată de Lundbeck, citată în considerentul (80) al deciziei atacate, reiese că aceasta nu considera că acordurile în litigiu, printre care și acordul Alpharma, permiteau stingerea unui litigiu. *Tertio*, litigiul Lagap, întrucât a fost inițiat în luna octombrie 2002, astfel cum reiese din considerentul (63) al deciziei atacate, nu poate avea niciun efect asupra conținutului obligațiilor rezultate din cuprinsul punctului 1.1 din acordul Alpharma.
- 664 În al treilea rând, reclamantele invocă o declarație de presă pe care directorul general al Alpharma responsabil cu dosarul relevant a dat-o la 28 februarie 2002 (denumită în continuare „declarația din 28 februarie 2002”), în care s-ar menționa că lansarea citalopramului generic era amânată, însă nu se excludea că ar fi putut avea loc la sfârșitul concediului de vară, dacă dificultățile rezultate din noile brevete deținute de Lundbeck erau, între timp, rezolvate. Având în vedere durata acordului Alpharma, această declarație ar confirma că punctul 1.1 din acordul Alpharma nu privea orice tip de citalopram.

- 665 Trebuie să se observe că, prin declarația din 28 februarie 2002, Alpharma a anunțat în presă, în esență, că amâna vânzările de citalopram cel puțin până la sfârșitul perioadei concediilor de vară și că, eventual, ar fi putut să renunțe la proiectul referitor la aceste vânzări pentru motivul că stocul său ridică o problemă în privința brevetelor deținute de Lundbeck. Aceasta a adăugat că trebuia să identifice un alt producător de IFA și să obțină autorizațiile necesare.
- 666 În această privință, trebuie să se rețină, astfel cum Comisia a arătat în considerentul (1055) al deciziei atacate, că această declarație, ulterioară încheierii acordului Alpharma, evidențiază că modificarea planurilor Alpharma era consecința unei decizii unilaterale a acesteia, independentă de plățile prevăzute în acordul Alpharma. Prin urmare, având în vedere considerațiile expuse la punctele 138 și 139 de mai sus, unei asemenea declarații nu i se poate atribui o forță probantă semnificativă, cu atât mai mult cu cât Alpharma, care acceptase în secret limitările aduse autonomiei sale comerciale rezultate din acordul Alpharma în schimbul plăților prevăzute în acesta, trebuia să justifice, nu numai față de clienții săi potențiali, modificările intervenite în planurile pe care le anunțase înainte. De aici rezultă că declarația din 28 februarie 2002 nu este un element contextual important pentru interpretarea conținutului acordului Alpharma.
- 667 În orice caz, trebuie să se observe că, deși Alpharma a menționat eventualitatea de a intra pe piață după trecerea verii, aceasta a evocat deopotrivă posibilitatea de a renunța la proiect, posibilitate care este conformă cu interpretarea acordului Alpharma reținută de Comisie.
- 668 În aceste împrejurări, declarația menționată nu permite să se concluzioneze că punctul 1.1 din acordul Alpharma privea numai citalopramul produs conform procedurilor al căror caracter de contrafacere fusese admis.
- 669 În al patrulea rând, reclamantele se referă la ordonanța prin consimțământ Alpharma (a se vedea punctul 45 de mai sus), al cărei conținut ar fi relevant pentru interpretarea punctului 1.1 din acordul Alpharma, întrucât această ordonanță ar fi fost emisă în vederea încetării acțiunii în contrafacere împotriva Alpharma. În legătură cu acest aspect, reclamantele subliniază că această ordonanță precizează că întinderea restrângerilor, care erau în sarcina Alpharma, este limitată la citalopramul care contrafăcea brevetele pe care le dețineau. Pe de altă parte, reclamantele contestă teza propusă în decizia atacată, potrivit căreia ordonanța prin consimțământ Alpharma fusese redactată în termeni mai puțin restrictivi decât cei ai punctului 1.1 din acordul Alpharma, pentru motivul că, în caz contrar, ar fi fost dificilă aprobarea sa de către o instanță. Reclamantele evidențiază de asemenea că ar fi în egală măsură dificil ca o instanță să asigure respectarea punctului menționat, astfel cum este interpretat de Comisie.
- 670 În această privință, este, desigur, adevărat că ordonanța prin consimțământ Alpharma din 2 mai 2002 este redactată în termenii evocați de reclamante (punctul 45 de mai sus), care conțin în mod clar limitări aduse comportamentului Alpharma având o întindere mai mică decât limitările rezultate din punctul 1.1 din acordul Alpharma, astfel cum a fost interpretat de Comisie în decizia atacată.
- 671 Este de asemenea adevărat că există o legătură între această ordonanță și acordul Alpharma. Astfel, aceasta a fost adoptată pentru suspendarea acțiunii în contrafacere împotriva Alpharma, tocmai pentru motivul că fusese încheiat acordul menționat.
- 672 Totuși, aceste elemente nu sunt suficiente pentru a reține o interpretare a punctului 1.1 din acordul Alpharma, care ar coincide cu domeniul ordonanței prin consimțământ Alpharma.
- 673 Astfel, după cum Comisia a arătat în considerentul (1054) al deciziei atacate, este vorba despre două instrumente juridice separate. Ceea ce prezintă importanță, pentru ca acordul Alpharma să fi putut constitui rațiunea existenței ordonanței prin consimțământ Alpharma, este ca obligațiile acceptate de Alpharma în temeiul acordului Alpharma să fie suficiente pentru ca, pe durata acestuia, Lundbeck să nu mai fi avut interes să continue acțiunea în contrafacere împotriva Alpharma, care era limitată la

chestiunea dacă Alpharma era deja pe cale să încalce noile brevete deținute de Lundbeck. Or, această condiție este îndeplinită chiar dacă domeniul acordului Alpharma îl depășește pe cel al ordonanței menționate.

- 674 Pe de altă parte, întrucât nu era necesar ca instanței naționale care a adoptat ordonanța prin consimțământ Alpharma să i se divulge domeniul exact al acordului Alpharma, este pe deplin rezonabil ca părțile la acest acord să se fi limitat la reluarea, în textului ordonanței pe care i-au prezentat-o, a obligațiilor rezultate din acest acord care erau pertinente pentru buna desfășurare a procedurii acțiunii în contrafacere împotriva Alpharma. În rest, lipsa unei corespondențe directe între acordul Alpharma și ordonanța respectivă este confirmată de faptul că această ordonanță nu face nicio mențiune a faptului că acest acord prevedea o plată inversă în favoarea Alpharma, deși era vorba despre un element fundamental pentru încheierea acestuia.
- 675 Rezultă că ordonanța prin consimțământ Alpharma nu permite să se interpreteze punctul 1.1 din acordul Alpharma în sensul preconizat de reclamante.
- 676 În al cincilea rând, reclamantele amintesc e-mailul din 12 martie 2002 provenit de la o persoană din categoria cadrelor de conducere, care era implicată în dosar (denumit în continuare „e-mailul din 12 martie 2002”), în care a afirmat că, deși existau numeroase incertitudini, nu credea că Alpharma va intra pe piața Regatului Unit într-un viitor previzibil. În opinia reclamantelor, nu ar fi existat nicio incertitudine dacă punctul 1.1 din acordul Alpharma avea domeniul pe care i l-a atribuit Comisia.
- 677 Trebuie să se arate în această privință că acest e-mail constituie răspunsul la un alt e-mail, care se referea la o listă de prețuri din partea Alpharma în legătură cu citalopramul și prin care i se solicita destinatarului e-mailului respectiv să verifice la aceasta conținutul său. În opinia Comisiei, întrucât în răspunsul la această cerere autorul e-mailului din 12 martie 2002 arată că era vorba, probabil, despre o listă veche de prețuri și precizează că nu a contactat Alpharma în legătură cu această chestiune, niciun element din acest e-mail nu permite repunerea în discuție a interpretării domeniului acordului Alpharma, care a fost reținută în decizia atacată.
- 678 Astfel, dacă acordul Alpharma ar fi avut un domeniu limitat la citalopramul produs conform procedurii Cipla I, pe care Alpharma deja îl primise sau îl comandase, astfel cum susțin reclamantele, acestea ar fi trebuit să își ridice probleme cu privire la lista de prețuri menționată, astfel încât autorul e-mailului din 12 martie 2002 ar fi avut probabil inițiative pentru a stabili dacă Alpharma avusese deja posibilitatea să obțină citalopram produs conform altor procedee, care nu ar fi fost vizat de obligațiile rezultate din acordul Alpharma, interpretat în acest mod. Prin urmare, faptul că autorul e-mailului menționat nu a dat curs cererii pe care o primise din partea colegului său, afirmând doar că nu credea că Alpharma va intra pe piață într-un viitor previzibil, induce ideea de a se considera că acesta aprecia că acordul Alpharma privea doar citalopramul produs conform procedurii Cipla I.
- 679 Totuși, întrucât este vorba doar despre ipoteze, trebuie să se arate că e-mailul din 12 martie 2002 nu permite să se ajungă la veritabile concluzii privind domeniul acordului Alpharma. În această privință, trebuie să se rețină că Comisia nu s-a întemeiat pe acest e-mail pentru a susține interpretarea pe care a dat-o acordului Alpharma, ci l-a menționat doar în decizia atacată pentru a respinge un argument al reclamantelor în susținerea interpretării pe care au dat-o acordului menționat.
- 680 Având în vedere toate aceste considerații, trebuie să se rețină că, în mod corespunzător cerințelor legale, Comisia a dovedit că o interpretare literală, contextuală și teleologică a acordului Alpharma permitea să se concluzioneze că obligațiile asumate de Alpharma în temeiul punctului 1.1 din acest acord nu erau limitate la citalopramul produs conform procedurilor cu privire la care Alpharma și Lundbeck admiseseră că determinau o contrafacere a noilor brevete deținute de Lundbeck. Astfel, aceste obligații priveau nu numai citalopramul pe care Alpharma îl avea deja în stoc, produs conform

procedului Cipla I, ci și citalopramul pe care îl comandase sau pe care l-ar fi comandat la Tiefenbacher, independent de procedeu utilizat de producătorul de IFA care o aproviziona pe aceasta din urmă.

681 Această interpretare a punctului 1.1 din acordul Alpharma permite să se considere că obligațiile care fuseseră asumate de Alpharma în temeiul acestuia le depășeau pe cele pe care Lundbeck ar fi putut să le obțină pe baza noilor sale brevete.

682 Întrucât reclamantele nu au reușit să combată elementele care i-au permis Comisiei să facă dovada că acordul Alpharma conținea în privința acestei întreprinderi restrângeri care le depășeau pe cele pe care ar fi putut să le obțină pe baza noilor brevete pe care le dețineau și dacă ar fi obținut câștig de cauză în cazul unei acțiuni în justiție în această privință, prezentul aspect trebuie respins.

6. Acordul Ranbaxy

683 Reclamantele invocă săvârșirea de către Comisie a unei erori vădite de apreciere prin faptul că a considerat că acordul Ranbaxy conținea interdicția, aplicabilă acestei întreprinderi, de a vinde nu numai citalopramul produs conform procedurii pe care îl utiliza deja, ci și pe cel produs conform unor procedee pe care ar fi putut să le dezvolte pe durata acestui acord.

684 Comisia contestă această interpretare.

685 În primul rând, reclamantele susțin în această privință că punctul 1.1 din acordul Ranbaxy (a se vedea mai sus punctul 48 prima liniuță), atunci când menționează „oricare metodă de producție utilizată de Ranbaxy”, nu se referă la metodele pe care aceasta ar fi avut posibilitatea să le dezvolte în urma încheierii acordului Ranbaxy și care ar fi putut să nu încalce brevetele deținute de ele, posibilitate care, în plus, nu ar fi existat. În opinia reclamantelor, interpretarea reținută de Comisie ar fi incompatibilă cu considerentele preambulului acordului Ranbaxy și cu împrejurările care circumscriu încheierea acestui acord.

686 Trebuie amintit că obligațiile asumate de Ranbaxy în temeiul acordului Ranbaxy sunt cele cuprinse la punctul 1.1 din acest acord, care are următorul cuprins:

„Sub rezerva condițiilor și a plăților din partea Lundbeck prevăzute în acest acord, Ranbaxy Laboratories nu revendică niciun drept asupra [c]ererii de [b]revet [care este prevăzută în preambul] sau asupra oricărei metode de producție utilizate de Ranbaxy Laboratories și anulează, încetează și renunță la fabricarea sau la vânzarea produselor farmaceutice bazate pe acestea [îndeosebi în SEE] pe durata acestui acord [...]”

687 Trebuie să se observe că, în special în considerentele (1131)-(1137) ale deciziei atacate, Comisia a concluzionat că expresia „oricare metodă de producție utilizată de Ranbaxy Laboratories” ar acoperi nu numai procedeu pe care Ranbaxy îl utiliza deja la momentul încheierii acordului Ranbaxy, ci și pe cele pe care ar fi putut să le dezvolte ulterior, pe durata acestui acord.

688 Reclamantele contestă această interpretare și susțin că expresia menționată privește numai procedeele de care Ranbaxy dispunea deja la momentul încheierii acordului Ranbaxy.

689 În ceea ce privește modul de redactare a punctului menționat, trebuie să se rețină că utilizarea expresiei „oricare metodă” permite, privită individual, să se considere că nu era vorba numai despre metodele pe care Ranbaxy le utiliza deja atunci când a semnat acest acord și că erau avute în vedere și metodele pe care ar fi putut să le dezvolte ulterior, astfel cum a reținut Comisia în decizia atacată.

- 690 Cu toate acestea, trebuie să se verifice dacă alte elemente rezultate din acordul Ranbaxy propriu-zis sau din contextul în care acesta a intervenit infirmă interpretarea de mai sus.
- 691 În legătură cu acest aspect, *primo*, reclamantele evidențiază că al cincilea și al șaselea considerent ale preambulului Ranbaxy menționează cererile de brevet pe care Ranbaxy le depusese în India (al treilea considerent) și care, din punctul lor de vedere ce rezulta din rezultatul analizelor de laborator, priveau procedee care încălcau brevetele reclamantelor privind amida și iodul.
- 692 Totuși, în cadrul acestora, este vorba despre elemente care explică contextul în care a intervenit acordul Ranbaxy, dar care nu sunt suficiente pentru a repune în discuție faptul că, având în vedere modul său clar de redactare, punctul 1.1 din acordul Ranbaxy nu conține limitări privind procedeele vizate de obligațiile pe care le acceptase Ranbaxy. Or, dacă părțile la acest acord ar fi dorit să limiteze domeniul acestuia la procedeele corespunzătoare cererilor de brevet formulate de Ranbaxy, ar fi putut să aleagă un text adaptat în acest scop în loc să aleagă un text foarte larg, dar al cărui domeniu trebuia redus printr-o interpretare constructivă, în lumina preambulului aceluiași acord.
- 693 *Secundo*, contextul în care a fost încheiat acordul Ranbaxy confirmă interpretarea punctului 1.1 din acesta, reținută la punctul 689 de mai sus. Astfel, după cum Comisia a arătat în esență în considerentele (130)-(132), (140), (204) și (206) ale deciziei atacate, Lundbeck dorea să întârzie intrarea citalopramului generic pe piață pentru a crea cele mai bune condiții posibile pentru lansarea noului său medicament, Cipraxel, care era protejat de un brevet (a se vedea punctul 22 de mai sus).
- 694 Având în vedere acest obiectiv, nu se poate considera că reclamantele ar fi acceptat să plătească Ranbaxy sumele prevăzute în acordul Ranbaxy dacă acesta i-ar fi permis să producă și să vândă citalopramul generic prin intermediul altor procedee decât cele prevăzute în cererile de brevet depuse în India. În realitate, este puțin probabil ca Lundbeck să fi încheiat un acord oneros dacă acesta nu ar fi cuprins certitudinea că Ranbaxy rămânea în afara pieței cu propriul citalopram generic pe durata acestui acord, în care Lundbeck intenționa să înceapă comercializarea Cipraxelului.
- 695 Deși este adevărat că Ranbaxy nu era de acord cu obiectivul reclamantelor referitor la Cipraxel, nu este mai puțin adevărat că nu putea să îl ignore și, mai ales, că avea în mod clar un interes să obțină mai degrabă anumite sume decât să suporte riscurile pe care le-ar fi presupus intrarea sa pe piață.
- 696 Aceste considerații permit și respingerea argumentului reclamantelor potrivit căruia, în temeiul dreptului suedez care guvernează acordul Ranbaxy, Comisia ar fi trebuit să țină seama mai mult de intenția comună a părților la acest acord.
- 697 Din cele de mai sus rezultă că Comisia nu a săvârșit o eroare prin faptul că a concluzionat, în special în considerentele (1137) și (1172) ale deciziei atacate, că obligațiile acceptate de Ranbaxy în temeiul punctului 1.1 din acordul Ranbaxy, interpretate și în lumina contextului lor, nu erau limitate la citalopramul produs conform procedeelelor pe care aceasta le utiliza la momentul semnării acestui acord, astfel încât aceste obligații depășeau domeniul de aplicare al brevetelor deținute de Lundbeck.
- 698 În al doilea rând, reclamantele susțin că interpretarea Comisiei nu poate fi conciliată cu admiterea de către aceasta din urmă a faptului că Ranbaxy își menținea libertatea să vândă citalopram care contrafacea brevetele deținute de ele, cu condiția ca IFA utilizat pentru producerea acestuia să provină de la terți.
- 699 În legătură cu acest aspect, după cum Comisia evidențiază în mod întemeiat, este puțin important că în considerentul (694) al deciziei atacate aceasta a admis că acordul Ranbaxy nu o împiedica să vândă produse farmaceutice care conțineau citalopram, cu condiția ca IFA utilizat în acest scop să fi provenit de la un terț. Astfel, obligațiile acceptate de Ranbaxy potrivit interpretării punctului 1.1 din acordul Ranbaxy, reținută de Comisie, care privesc vânzarea de citalopram produs chiar de această întreprindere, nu sunt legate de posibilitatea pur teoretică în care Ranbaxy vinde produse care conțin

citalopram provenit de la alți producători de IGA. În această privință, trebuie să se arate că Ranbaxy fusese inițial un producător de IFA, astfel încât nu avea niciun interes să obțină din altă parte IFA pentru a produce comprimate de citalopram sub formă de produse finite.

700 În al treilea rând, reclamantele susțin că punctul 1.4 din acordul Ranbaxy (a se vedea mai sus punctul 48 ultima liniuță) nu o împiedica pe această întreprindere să conteste validitatea brevetelor deținute de ele. Astfel, o acțiune în justiție prin care să se solicite constatarea lipsei de validitate a unui brevet nu ar fi „întemeiată” pe acesta, ci punctul respectiv ar menționa angajamentul de a nu fi introduse acțiuni „întemeiate” pe brevetele menționate în acordul Ranbaxy. Unica interdicție pentru Ranbaxy ar privi posibilitatea de introducere a unei acțiuni în justiție împotriva reclamantelor pentru încălcarea brevetelor pe care Ranbaxy le solicitase în India.

701 În această privință, trebuie să se observe mai întâi că aceste argumente sunt inoperante pentru motivul că, astfel cum reiese din cuprinsul punctelor 398 și 399 de mai sus, calificarea acordurilor în litigiu ca fiind restrângeri prin obiect nu se întemeiază pe existența, în aceste acorduri, a unor clauze de necontestare. Mai mult, reiese în mod clar din considerentul (1174) că prezența unei asemenea clauze în acordul Ranbaxy nu a fost menționată de Comisie ca fiind unul dintre factorii relevanți pentru a concluziona în sensul existenței unei încălcări prin obiect.

702 În orice caz, trebuie să se arate că expresia „se angajează să nu introducă acțiuni în justiție [...] întemeiate pe oricare dintre brevetele menționate mai sus”, cuprinsă la punctul 1.4 din acordul Ranbaxy, este suficient de flexibilă pentru a fi posibilă includerea în sfera acesteia a unor acțiuni prin intermediul cărora să se conteste validitatea brevetelor în discuție. Pe de altă parte, trebuie să se rețină că Ranbaxy nu a contestat validitatea brevetelor respective pe durata acordului Ranbaxy.

703 În al patrulea rând, reclamantele susțin că critica referitoare la punctul 1.4 din acordul Ranbaxy a fost invocată doar în cadrul expunerii faptelor, iar nu încă din stadiul comunicării privind obiecțiunile, ceea ce ar fi reprezentat o încălcare a dreptului lor la apărare.

704 Este suficient să se arate în această privință că reclamantele admit că această clauză și interpretarea pe care Comisia i-a dat-o în decizia atacată erau cuprinse în expunerea faptelor, la care reclamantele au răspuns inclusiv în ceea ce privește acest aspect. Rezultă că ele au avut posibilitatea să se pronunțe în această privință, astfel încât dreptul lor la apărare nu a fost încălcat (a se vedea în acest sens Hotărârea din 20 martie 2002, LR AF 1998/Comisia, T-23/99, Rec., EU:T:2002:75, punctul 190 și jurisprudența citată).

705 Prin urmare, se impune respingerea prezentului aspect, precum și a celui de al șaselea motiv în totalitate.

III – Cu privire la al șaptelea motiv, întemeiat pe o eroare vădită de apreciere, în măsura în care câștigurile în eficacitate determinate de acordurile în litigiu nu au fost evaluate corect

706 Reclamantele amintesc că, în cadrul răspunsului pe care l-au dat la comunicarea privind obiecțiunile, au susținut că acordurile în litigiu favorizau concurența, deoarece acordurile de soluționare amiabilă ar menține motivația de a inova, pe de o parte, și ar putea facilita o intrare mai timpurie a genericelor, pe de altă parte. Comisia ar fi omis să examineze aceste argumente la standardul necesar. În plus, explicațiile date ulterior de Comisie în memoriul său în apărare ar fi inadmisibile.

707 Comisia contestă aceste argumente.

708 Trebuie să se arate că, în considerentul (1212) și următoarele ale deciziei atacate, Comisia a examinat eventuala aplicare a articolului 101 alineatul (3) TFUE acordurilor în litigiu.

- 709 În mod întemeiat, aceasta a amintit că articolul 101 alineatul (3) TFUE permitea întreprinderilor să se apere împotriva existenței unei încălcări a articolului 101 alineatul (1) TFUE dacă demonstau că erau reunite patru condiții:
- în primul rând, acordul respectiv trebuie să contribuie la îmbunătățirea producției sau a distribuției de produse ori la promovarea progresului tehnic sau economic;
 - în al doilea rând, acordul respectiv nu trebuie să impună restricții care nu sunt indispensabile pentru atingerea acestor obiective;
 - în al treilea rând, acesta trebuie să transfere consumatorilor o parte echitabilă din beneficiul obținut;
 - în al patrulea rând, acesta nu trebuie să permită întreprinderilor să elimine concurența sau o parte substanțială a acesteia în privința produselor în cauză.
- 710 Articolul 2 din Regulamentul nr. 1/2003 prevede, ca și jurisprudența (Hotărârea din 6 octombrie 2009, *GlaxoSmithKline Services și alții/Comisia și alții*, C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P și C-519/06 P, Rep., EU:C:2009:610, punctul 82), că persoana care se prevalează de aplicarea articolului 101 alineatul (3) TFUE trebuie să demonstreze, prin argumente și prin elemente de probă convingătoare, că sunt îndeplinite condițiile necesare pentru a beneficia de o exceptare.
- 711 Sarcina probei revine, așadar, întreprinderii care solicită să beneficieze de exceptare în temeiul articolului 101 alineatul (3) TFUE. Cu toate acestea, elementele de fapt invocate de întreprinderea respectivă pot fi de natură să oblige cealaltă parte să furnizeze o explicație sau o justificare, în lipsa căreia se poate concluziona că sarcina probei a fost îndeplinită (a se vedea în acest sens Hotărârea *GlaxoSmithKline Services și alții/Comisia și alții*, punctul 710 de mai sus, punctul 83 și jurisprudența citată).
- 712 Contrar celor susținute de reclamante, în decizia atacată, Comisia a examinat la standardul necesar diferitele argumente invocate de întreprinderile de generice, precum și de reclamante în cursul procedurii administrative.
- 713 În primul rând, în ceea ce privește argumentul potrivit căruia acordurile în litigiu ar fi încurajat motivarea reclamantelor de a inova, deși este adevărat că un asemenea argument nu a fost examinat în mod specific de Comisie în partea din decizie referitoare la analiza aplicabilității articolului 101 alineatul (3) TFUE, trebuie să se arate, asemănător Comisiei, că, în răspunsul pe care l-au dat la comunicarea privind obiecțiunile, reclamantele s-au limitat să afirme la modul general că soluționările amiabile privind brevetele mențineau motivarea de a inova, întemeindu-se pe un studiu economic, fără a explica însă modul în care acordurile în litigiu ar fi contribuit să genereze în speță o asemenea motivare, în plus față de protecția normativă aferentă brevetelor, și modul în care erau îndeplinite în speță cele patru condiții de aplicare a articolului 101 alineatul (3) TFUE. Astfel, studiul prezentat de reclamante repunea în discuție, în plus, însăși aplicabilitatea articolului 101 alineatul (1) TFUE, întrucât în acesta se contesta faptul că soluționările amiabile privind brevetele, precum acordurile în litigiu, pot avea efecte negative pentru consumatori. Prin urmare, întrucât acest argument a fost deja respins de Comisie în cadrul examinării existenței unei restrângeri prin obiect [considerentele (710)-(713) ale deciziei atacate], aceasta nu avea obligația să îl examineze din nou din perspectiva articolului 101 alineatul (3) TFUE în lipsa unor argumente mai susținute în această privință.
- 714 În orice caz, în prezenta cauză, este evident că acordurile în litigiu, care prevedeau întârzierea intrării genericilor pe piață, prin intermediul unor plăți inverse, nu erau indispensabile pentru menținerea motivării reclamantelor de a inova. În plus, este dificil să se perceapă avantajele pentru consumatori pe care le-ar fi generat asemenea acorduri. În sfârșit, în speță, nu este îndeplinită nici condiția

referitoare la lipsa eliminării în totalitate a concurenței, întrucât întreprinderile de generice erau evident concurenți potențiali la momentul încheierii acordurilor în litigiu și s-au angajat, în schimbul unei plăți, să nu intre pe piață pe durata acordurilor respective.

715 Prin urmare, trebuie să se constate că, fără a săvârși o eroare, Comisia nu a examinat în decizia atacată, din perspectiva articolului 101 alineatul (3) TFUE, nici argumentul reclamantelor referitor la motivarea de a inova determinată de acordurile în litigiu.

716 În al doilea rând, în ceea ce privește afirmația potrivit căreia acordurile în litigiu ar fi permis asigurarea unei intrări mai rapide a genericelor pe piață, Comisia a respins-o în mod întemeiat în considerentele (1228)-(1230) ale deciziei atacate, apreciind că aceasta nu era confirmată de fapte, întrucât acordurile în litigiu nu prevedeau niciun angajament din partea Lundbeck de autorizare a intrării genericelor pe piață la expirarea acestor acorduri, și că, în realitate, aceste acorduri au împiedicat o intrare potențial imediată a genericelor pe piață.

717 Astfel, din elementele din dosar și în special din conținutul acordurilor în litigiu reiese că acestea nu prevedeau nicio dată precisă la care întreprinderile de generice ar fi putut să intre pe piață înainte de expirarea brevetelor deținute de Lundbeck. După cum Comisia a constatat în considerentul (662) al deciziei atacate, acordurile în litigiu nu conțineau niciun angajament din partea Lundbeck de a nu introduce acțiuni în contrafacere, în cazul intrării genericelor după expirarea acestora. Prin urmare, acordurile în litigiu nu au soluționat cu adevărat un litigiu privind brevetele sau nu au permis o intrare mai rapidă a genericelor pe piață, astfel cum susțin reclamantele, ci doar i-au permis Lundbeck să câștige timp, întârziind intrarea genericelor pe piață prin intermediul plății unor sume importante întreprinderilor de generice.

718 În al treilea rând, nici afirmația potrivit căreia acordurile în litigiu ar fi permis evitarea unor cheltuieli procedurale importante sau decizii judiciare divergente nu este confirmată de fapte, deoarece aceste acorduri nu au permis încetarea litigiului subiacent privind brevetele dintre părțile la aceste acorduri, întrucât nu se excludea ipoteza ca Lundbeck să fi avut posibilitatea de a introduce acțiuni în justiție împotriva întreprinderilor de generice la expirarea lor, inclusiv la instanțe diferite din diverse state ale SEE. Prin urmare, valorile cifrice invocate de reclamante, care evidențiază mai multe milioane de euro drept cheltuieli procedurale evitate în întregul SEE, nu sunt pertinente, întrucât nu reiese că aceste costuri ar fi fost suportate în mod cert în lipsa acordurilor în litigiu. Deși este adevărat că, în final, Lundbeck nu a introdus nicio acțiune după expirarea acestor acorduri, această situație a rezultat în principal pentru că asemenea acțiuni judiciare nu mai prezentau interes pentru Lundbeck, dat fiind că alte întreprinderi de generice, precum Lagap în Regatul Unit, intraseră deja pe piață la acel moment.

719 În orice caz, chiar dacă se presupune că acordurile în litigiu ar fi permis evitarea anumitor costuri aferente acțiunilor potențiale cu care să fi fost sesizate diferite instanțe, reclamantele nu au demonstrat modul în care restrângerile aduse concurenței rezultate din aceste acorduri erau indispensabile pentru atingerea acestui obiectiv, deși era posibilă încheierea altor tipuri de soluționări amiabile care nu aveau un caracter anticoncurențial (a se vedea punctele 350 și 529 de mai sus). Reclamantele nu au explicat nici modul în care aceste acorduri ar fi asigurat consumatorilor o parte echitabilă din beneficiile pretins obținute.

720 În consecință, trebuie să se constate că, fără a săvârși o eroare și fără a încălca normele referitoare la sarcina probei, Comisia a concluzionat că, în speță, nu erau îndeplinite condițiile prevăzute la articolul 101 alineatul (3) TFUE.

721 Prin urmare, al șaptelea motiv trebuie respins.

IV – *Cu privire la al optulea motiv, întemeiat pe încălcarea dreptului la apărare*

722 Reclamantele susțin că decizia atacată le încalcă dreptul la apărare, deoarece, în comunicarea privind obiecțiunile, Comisia a modificat elementele constitutive ale pretensei încălcări fără ca reclamantele să fi fost ascultate în prealabil. Reclamantele nu ar fi avut posibilitatea să combată afirmațiile Comisiei potrivit cărora întreprinderile de generice erau concurenții lor potențiali, în pofida încălcării eventuale sau probabile a brevetelor lor, și nici punctul de vedere al Comisiei potrivit căruia plățile inverse erau suficiente, privite individual, pentru a demonstra că acordurile în litigiu constituiau încălcări prin obiect. Pe de altă parte, Comisia ar fi trebuit să permită reclamantelor accesul la corespondența acesteia cu KFST, întrucât corespondența respectivă ar fi putut să conțină elemente de probă dezincrinatoare.

A – *Cu privire la primul aspect*

723 Reclamantele consideră că modificarea completă a teoriei Comisiei este contrară dreptului lor de a fi ascultate. Ele amintesc că, potrivit jurisprudenței, chiar dacă toate elementele de fapt reținute de Comisie în decizia atacată erau deja prezente în comunicarea privind obiecțiunile, dreptul la apărare nu a fost respectat atunci când aceste elemente de fapt au fost preluate în diverse puncte din comunicarea privind obiecțiunile fără să se fi stabilit nicio legătură între ele sau Comisia să le fi dat o anumită calificare.

724 În primul rând, reclamantele susțin că decizia atacată cuprinde o schimbare substanțială de poziție în raport cu cea care fusese exprimată în comunicarea privind obiecțiunile în ceea ce privește chestiunea concurenței potențiale, care este un element constitutiv esențial al pretensei încălcări. Astfel, în decizia atacată, Comisia, *primo*, și-ar fi modificat substanțial poziția, declarând că înseși întreprinderile de generice care nu aveau acces la citalopramul care nu era contrafăcut trebuiau să fie prezumate că ar constitui concurenți potențiali ai Lundbeck, *secundo*, ar fi diferențiat două faze în care se desfășura concurența potențială și, *tertio*, ar fi adăugat că această concurență potențială se exprima și prin intermediul contestărilor validității brevetelor, a încercărilor de inovare, pornindu-se de la brevetele pentru procedee de fabricație, sau a solicitării în justiție a unor decizii de constatare a inexistenței contrafacerii și chiar a intrării „cu risc”, care ar fi însăși esența concurenței în sectorul farmaceutic.

725 Comisia contestă aceste argumente.

726 Trebuie amintit că respectarea dreptului la apărare este un drept fundamental al dreptului Uniunii, consacrat la articolul 41 alineatul (2) litera (a) din Carta drepturilor fundamentale, care impune respectarea acestui drept pe durata întregii proceduri.

727 Respectarea dreptului la apărare impune astfel ca întreprinderii interesate să i se fi oferit posibilitatea să își exprime în mod util punctul de vedere asupra realității și a pertinentei faptelor și a circumstanțelor invocate, precum și asupra înscrisurilor reținute de Comisie în susținerea afirmației sale privind existența unei încălcări a tratatului (Hotărârea Aalborg Portland și alții/Comisia, punctul 111 de mai sus, EU:C:2004:6, punctul 66; a se vedea de asemenea în acest sens Hotărârea din 13 februarie 1979, Hoffmann-La Roche/Comisia, 85/76, Rec., EU:C:1979:36, punctul 9).

728 În acest sens, articolul 27 alineatul (1) din Regulamentul nr. 1/2003 prevede, pe de o parte, obligația Comisiei de a acorda întreprinderilor și asocierilor de întreprinderi care fac obiectul procedurii pe care o desfășoară ocazia de a-și exprima punctul de vedere cu privire la obiecțiunile pe care le formulează și, pe de altă parte, obligația acesteia de a-și fundamenta deciziile doar pe obiecțiunile asupra cărora părțile în cauză au putut prezenta comentarii.

- 729 Această cerință trebuie interpretată în lumina jurisprudenței potrivit căreia comunicarea privind obiecțiunile trebuie să prevadă în mod clar toate elementele esențiale pe care Comisia se întemeiază în acest stadiu al procedurii. Totuși, această informare poate fi făcută succint, iar decizia nu trebuie să fie în mod necesar o copie a expunerii obiecțiunilor, întrucât această comunicare constituie un document pregătitor ale cărui aprecieri de fapt și de drept au un caracter pur provizoriu (a se vedea Hotărârea Aalborg Portland și alții/Comisia, punctul 111 de mai sus, EU:C:2004:6, punctul 67 și jurisprudența citată).
- 730 În primul rând, în ceea ce privește argumentul potrivit căruia Comisia și-ar fi schimbat substanțial poziția referitoare la chestiunea concurenței potențiale în decizia atacată în raport cu comunicarea privind obiecțiunile, *primo*, trebuie să se constate, contrar celor susținute de reclamante, că aceasta nu a considerat că doar întreprinderile de generice care avuseseră acces la citalopramul care nu era contrafăcut puteau fi considerate concurenți potențiali ai Lundbeck. Astfel, în special din considerentele (468) și (469) ale comunicării privind obiecțiunile reiese că Comisia a apreciat că întreprinderile de generice și compania farmaceutică bazată pe cercetare puteau fi considerați concurenți potențiali, independent de chestiunea dacă produsele generice pe care aceste întreprinderi intenționau să le comercializeze ar fi putut să încalce sau să nu încalce un brevet pentru un procedeu de fabricație. În plus, din considerentele (519), (550), (586), (612), (645) și (683) ale comunicării privind obiecțiunile reiese că Comisia s-a întemeiat pe un ansamblu de factori, printre care împrejurarea că întreprinderile de generice consimțiseră deja eforturi importante pentru a-și pregăti intrarea pe piață și, în anumite cazuri, obținuseră deja AIP necesare sau acumulasera un stoc considerabil de citalopram generic în acest scop, pentru a concluziona în sensul existenței unei concurențe cel puțin potențiale între ele și Lundbeck.
- 731 *Secundo*, deși Comisia a diferențiat în decizia atacată două faze referitoare la concurența potențială în sectorul farmaceutic (punctul 91 de mai sus), trebuie să se arate că, în speță, este cert că brevetele inițiale deținute de Lundbeck expiraseră în aproape toate țările din SEE la momentul încheierii acordurilor în litigiu, astfel încât toate întreprinderile de generice se aflau într-un stadiu avansat în ceea ce privește pregătirile lor de intrare pe piață. Faptul că, în considerentul (616) al deciziei atacate, Comisia a apreciat că această concurență potențială ar fi putut să fi început deja cu câțiva ani înainte de expirarea brevetului pentru IFA, nu era decisiv, nici măcar pertinent pentru aprecierea situației referitoare, în speță, la concurența potențială dintre reclamante și întreprinderile de generice. Prin urmare, *a fortiori*, o asemenea apreciere nu a putut avea efecte asupra dreptului la apărare al reclamantelor în această privință.
- 732 *Tertio*, tot din comunicarea privind obiecțiunile reiese că intrarea „cu riscuri” a întreprinderilor de generice era considerată că făcea parte din procesul concurențial dintre acestea și Lundbeck [a se vedea în special considerentele (29), (488), (528), (562), (594), (621) și (656) ale comunicării privind obiecțiunile]. Deși este adevărat că decizia atacată conține mai multe dezvoltări în această privință, trebuie amintit că această decizie nu trebuie să fie obligatoriu o copie a expunerii obiecțiunilor (punctul 729 de mai sus) și că Comisia trebuie să poată lua în considerare răspunsurile întreprinderilor la comunicarea privind obiecțiunile, inclusiv prin completarea, prin aprofundarea sau prin reformularea argumentelor în susținerea obiecțiunilor pe care le invocă (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 mai 2007, SGL Carbon/Comisia, C-328/05 P, Rep., EU:C:2007:277, punctul 62, și Hotărârea din 15 martie 2006, BASF/Comisia, T-15/02, Rec., EU:T:2006:74, punctul 93 și jurisprudența citată).
- 733 *Quarto*, reclamantele susțin în mod eronat că, în decizia atacată, Comisia ar fi constatat că posibilitatea unor litigii privind brevetele ar fi suficientă pentru dovedirea existenței unei concurențe potențiale între ele și întreprinderile de generice. Astfel, decizia atacată, ca și comunicarea privind obiecțiunile, se întemeiază pe un ansamblu de factori în această privință, printre care împrejurarea că întreprinderile de generice efectuaseră demersuri importante pentru a-și pregăti intrarea pe piață (punctele 96 și 730

de mai sus). În plus, comunicarea privind obiecțiunile s-a referit și la faptul că litigiile privind brevetele făceau parte integrantă din procesul concurențial în sectorul farmaceutic [a se vedea în special considerentul (27) al comunicării privind obiecțiunile].

- 734 Așadar, reclamantele susțin în mod eronat că, între comunicarea privind obiecțiunile și decizia atacată, Comisia și-ar fi modificat substanțial poziția referitoare la concurența potențială.
- 735 În al doilea rând, reclamantele consideră că comunicarea privind obiecțiunile nu a prevăzut un standard juridic clar și coerent, din perspectiva dreptului Uniunii în materia concurenței, pentru examinarea plăților inverse conținute în acordurile de soluționare amiabilă privind brevetele.
- 736 De asemenea, comunicarea privind obiecțiunile nu ar fi menționat niciun indiciu cu privire la pragul de la care o sumă de bani ar trebui calificată ca fiind „considerabilă”, singurul punct de referință fiind acela că întreprinderilor de generice li s-au „propus mai mulți bani decât ar fi putut acestea să câștige pe piață prin vânzarea unor versiuni generice ale citalopramului”, ceea ce le-ar fi „stimulat să renunțe a fi rival[e] ale Lundbeck” [considerentul (710) al comunicării privind obiecțiunile].
- 737 Lipsa unor standarde de examinare clare le-ar fi împiedicat pe reclamante să își susțină în mod util punctul de vedere, ceea ce ar constitui un viciu juridic deosebit de grav, întrucât prezenta cauză ar ridica chestiuni juridice complexe și noi și întrucât din jurisprudență nu ar fi putut să fie dedusă nicio orientare, alta decât criteriul domeniului brevetului, care este respins prin decizie.
- 738 În această privință, trebuie să se constate, contrar afirmațiilor reclamantelor, că, în considerentul (480) al comunicării privind obiecțiunile, se menționează în mod expres că existența unor plăți inverse este decisivă pentru aprecierea juridică a acordurilor în litigiu, în termeni identici în raport cu cei cuprinși în considerentul (660) al deciziei atacate. În plus, similar comunicării privind obiecțiunile, decizia atacată este întemeiată și pe afirmația potrivit căreia existența, în acordurile în litigiu, a unor plăți inverse constituie unul dintre factorii relevanți pentru constatarea existenței unei restrângeri prin obiect [a se vedea considerentele (661) și (662) ale deciziei atacate]. Pe de altă parte, comunicarea privind obiecțiunile menționează, ca și decizia atacată, că sumele plăților inverse erau problematice, întrucât luau în considerare profiturile sau cifra de afaceri care ar fi fost realizate de întreprinderile de generice în cazul intrării pe piață, ceea ce reducea motivările pe care întreprinderile de generice le aveau pentru a-și continua eforturile în scopul intrării pe piață [a se vedea în special considerentele (469), (496), (543), (588), (638) și (687) ale comunicării privind obiecțiunile și punctul 366 de mai sus].
- 739 Așadar, și a doua critică a reclamantelor trebuie respinsă.
- 740 În al treilea rând, reclamantele susțin că decizia atacată, precum și expunerea faptelor conțin mai multe elemente care nu apar în comunicarea privind obiecțiunile, de exemplu, cotele de piață ale Lundbeck deținute pe piața antidepressivelor din SEE [considerentul (215) al deciziei atacate și punctul 17 din expunerea faptelor]. Metoda utilizată de Comisie pentru a calcula aceste cote de piață, precum și definiția exactă a pieței ar rămâne obscure și fără explicație și nu ar fi figurat nici în expunerea faptelor.
- 741 În ceea ce privește cotele de piață ale reclamantelor prezentate de Comisie în expunerea faptelor din 12 aprilie 2013 pentru a întări concluzia acesteia referitoare la denaturările concurenței cauzate de acordurile în litigiu, trebuie să se amintească mai întâi că un acord care poate să afecteze comerțul dintre statele membre și care are un obiect anticoncurențial constituie, prin natura sa și independent de orice efect concret al acestuia, o restrângere semnificativă a concurenței (Hotărârea din 13 decembrie 2012, Expedia, C-226/11, Rep., EU:C:2012:795, punctul 37). Așadar, Comisia nu avea obligația să stabilească în detaliu, nici în comunicarea privind obiecțiunile, nici în decizia atacată, existența unei restrângeri semnificative a concurenței, întrucât a demonstrat în mod corespunzător că acordurile în litigiu aveau un obiect anticoncurențial și puteau să afecteze comerțul dintre statele

membre [a se vedea în special considerentele (196), (197), (209)-(213), (724) și (726) ale deciziei atacate]. În orice caz, reclamantele au putut să își prezinte observațiile ca urmare a comunicării care conținea expunerea faptelor, astfel încât nu pot invoca o încălcare a dreptului lor la apărare (a se vedea punctul 704 de mai sus).

742 Prin urmare, primul aspect trebuie respins în totalitate.

B – Cu privire la al doilea aspect

743 Reclamantele consideră că Comisia le-a refuzat în mod eronat accesul la corespondența sa cu KFST. Deși, în opinia acestora, este exact că în Comunicarea Comisiei privind regulile de acces la dosarul Comisiei în cauzele în temeiul articolelor [101 TFUE] și [102 TFUE], al articolelor 53, 54 și 57 din Acordul privind SEE și al Regulamentului (CE) nr. 139/2004 al Consiliului (JO 2005, C 325, p. 7, Ediție specială, 08/vol. 4, p. 220) a fost exclusă corespondența dintre Comisie și autoritățile naționale de la dreptul de acces la dosar, dintr-o jurisprudență constatată rezultă că, dacă împrejurările excepționale ale cauzei o impun, documentele interne ale Comisiei pot fi aduse la cunoștința părților. Or, ar fi suficient ca ele să demonstreze existența unei șanse, chiar reduse, că documentele nedivulgate în cursul procedurii administrative ar fi putut prezenta o utilitate în apărarea lor. O asemenea situație ar apărea în prezenta cauză, întrucât corespondența cu KFST ar conține probe potențial dezincriminatoare și ar permite dovedirea, din perspectivă factuală și contrar susținerilor Comisiei, a stadiului incert din dreptul concurenței în legătură cu soluționările amiabile care stipulează o plată inversă, la data la care reclamantele au încheiat acordurile în litigiu. În orice caz, divulgarea ulterioară a acestor înregistrări de către Comisie ar demonstra că ele nu conțineau nicio informație confidențială, astfel încât Comisia ar fi trebuit să le facă imediat accesibile. Acest fapt ar fi suficient pentru anularea deciziei atacate.

744 Comisia contestă aceste argumente.

745 Potrivit jurisprudenței, în ipoteza în care Comisia a respins, în cursul procedurii administrative, o cerere a unui reclamant de acces la documente care nu figurează în dosarul de investigare, nu se poate constata o încălcare a dreptului la apărare decât dacă se stabilește că procedura administrativă ar fi putut conduce la un rezultat diferit în ipoteza în care reclamantul ar fi avut acces la documentele în discuție în cursul acestei proceduri (a se vedea Hotărârea din 16 iunie 2011, Solvay/Comisia, T-186/06, Rep., EU:T:2011:276, punctul 227 și jurisprudența citată).

746 Trebuie să se amintească de asemenea că, în orice caz, o încălcare a dreptului la apărare nu este susceptibilă, în sine, să afecteze validitatea deciziei atacate în ansamblu, întrucât aceasta nu este întemeiată doar pe datele în discuție. În schimb, într-un asemenea caz, Tribunalul trebuie să nu ia în considerare conținutul acestor documente cu ocazia examinării temeiniciei deciziei (a se vedea în acest sens Hotărârea din 7 iunie 1983, Musique Diffusion française și alții/Comisia, 100/80-103/80, Rec., EU:C:1983:158, punctul 30, și Hotărârea din 14 mai 1998, Mo och Domsjö/Comisia, T-352/94, Rec., EU:T:1998:103, punctul 74).

747 În speță, în ceea ce privește cele două documente în care este relatată corespondența dintre KFST și Comisie, trebuie amintit că Comisia le-a prezentat spontan, în anexa la memoriul său în apărare, în răspunsul la cererea formulată de reclamante. Este vorba, pe de o parte, de un raport al KFST din 7 octombrie 2003 referitor la investigația desfășurată de această autoritate asupra activităților Lundbeck și asupra acordurilor încheiate de aceasta pe piața antidepressivelor farmaceutice și, pe de altă parte, a unui memorandum al KFST din 10 iunie 2005 în care sunt relatate, în rezumat, concluziile acestei autorități cu privire la analiza acestor acorduri în lumina dispozițiilor din tratat privind libera concurență.

- 748 Trebuie să se constate, mai întâi, că nu este vorba despre documente emise direct de Comisie sau de serviciile sale, ci despre comunicate emise de o autoritate națională de concurență. Or, potrivit jurisprudenței, autoritățile naționale de concurență nu pot crea întreprinderilor o încredere legitimă în sensul că comportamentul acestora nu încalcă articolul 101 TFUE, întrucât acestea nu sunt competente să adopte o decizie negativă, și anume o decizie în care să se concluzioneze că nu există o încălcare a dispoziției menționate (a se vedea în acest sens Hotărârea din 18 iunie 2013, Schenker & Co. și alții, C-681/11, Rep., EU:C:2013:404, punctul 42 și jurisprudența citată). Prin urmare, chiar dacă se presupune că aceste documente au constatat inexistența unei încălcări sau că au repus în discuție teoria adoptată de Comisie în decizia atacată, ele nu pot fi invocate în mod util de reclamante în calitate de elemente dezincriminatoare, deoarece, chiar în ipoteza în care ar fi fost comunicate reclamantelor în cursul procedurii administrative, o asemenea comunicare nu ar fi avut niciun efect asupra finalizării acesteia.
- 749 În orice caz, aceste documente, dincolo de a pune în discuție aprecierea acordurilor în litigiu efectuată de Comisie în decizia atacată, mai degrabă o susțin, deoarece, în opinia KFST exprimată în raportul său din 7 octombrie 2003, acordurile în litigiu puteau influența concurența, întrucât Lundbeck îi plătise pe unii concurenți pentru a rămâne în afara pieței și că efectul produs consta, incontestabil, în prețuri mai ridicate. Așadar, KFST a considerat că acordurile respective constituiau încălcări foarte grave ale articolului 101 TFUE.
- 750 Deși este adevărat că, din memorandumul KFST din 10 iunie 2005, reiese de asemenea că, în opinia Comisiei, exista o îndoială cu privire la chestiunea dacă asemenea acorduri erau sau nu erau anticoncurențiale, în raport în special cu importanța plății efectuate de Lundbeck în beneficiul unor întreprinderi de generice, trebuie amintit că era vorba doar despre o apreciere preliminară a Comisiei și că, în urma acestor informații, ea a decis să inițieze o investigație mai largă asupra acestui tip de acorduri în sectorul farmaceutic pentru a avea o opinie mai exactă asupra funcționării acestui sector și asupra compatibilității unor asemenea acorduri cu articolele 101 TFUE și 102 TFUE. Or, în urma acestei investigații, Comisia a inițiat o procedură în temeiul articolului 101 alineatul (1) TFUE împotriva Lundbeck și a întreprinderilor de generice.
- 751 În plus, tot din acest memorandum reiese că Comisia acorda o importanță primordială faptului că o plată inversă importantă a putut să constituie un indiciu că o companie farmaceutică bazată pe cercetare plătise întreprinderile de generice pentru ca acestea să rămână în afara pieței. Astfel, din acest memorandum reiese că „chestiunea dacă un acord poate fi justificat depinde, printre altele, de dimensiunea plății”, că, „[d]acă acesta acoperă doar costurile care pot fi estimate în ipoteza în care litigiul ar fi dedus judecătii, atunci acest acord ar putea fi încadrat în afara domeniului de aplicare al articolului [101 TFUE] sau [102 TFUE]” și că, „[î]n schimb, dacă plata este mai importantă, aceasta poate fi privită ca fiind un mijloc de plată a concurenților săi pentru ca aceștia să rămână în afara pieței, ceea ce reprezintă o încălcare a articolului [101 TFUE] sau [102 TFUE]”. Or, tot din decizia atacată rezultă în mod clar că faptul că plățile inverse conținute în acordurile în litigiu în speță erau importante și corespundeau aproximativ profiturilor preconizate de întreprinderile de generice în cazul unei intrări pe piață, iar nu cheltuielilor procedurale eventuale care ar fi fost evitate, era un element decisiv pentru a se concluziona în sensul unei încălcări a articolului 101 alineatul (1) TFUE (punctele 354, 414 și 415 de mai sus).
- 752 Așadar, reclamantele susțin în mod eronat că aceste documente ar fi putut să fie utile în apărarea lor dacă le-ar fi fost comunicate imediat în cursul procedurii administrative, deoarece ele dau doar posibilitatea să se susțină eventual că, în acea perioadă, exista o îndoială cu privire la chestiunea dacă acordurile în litigiu puteau fi calificate imediat, în lipsa unei examinări aprofundate, ca fiind restrângeri ale concurenței prin obiect, în sensul articolului 101 alineatul (1) TFUE. Totuși, jurisprudența nu impune ca un acord să fie considerat, *prima facie* sau în lipsa oricărei îndoieli, suficient de nociv pentru concurență, fără a se fi procedat în prealabil la o examinare aprofundată a

conținutului său, a finalității acestuia și a contextului economic și juridic în care se înscrie pentru a putea fi calificat drept restrângere a concurenței prin obiect în sensul acestei dispoziții (punctele 338-344 și 438 de mai sus).

753 În consecință, trebuie să se concluzioneze că, în speță, nu a fost încălcat dreptul la apărare al reclamantelor, întrucât nu rezultă că procedura administrativă ar fi putut ajunge la un rezultat diferit în ipoteza în care ele ar fi avut acces la documentele în discuție în cursul acestei proceduri (punctul 745 de mai sus).

754 Prin urmare, se impune respingerea celui de al doilea aspect, precum și a celui de al optulea motiv în totalitate.

V – Cu privire la al nouălea motiv, întemeiat, cu titlu subsidiar, pe faptul că aplicarea amenzii în sarcina Lundbeck este viciată de o eroare de drept

755 Reclamantele invocă, în primul rând, inexistența unor cauze anterioare în care să fi fost analizate acorduri de soluționare amiabilă privind brevetele și, în al doilea rând, inaplicabilitatea Hotărârii din 1 iulie 2010, AstraZeneca/Comisia (T-321/05, Rep., EU:T:2010:266), în privința soluționărilor amiabile privind brevetele, astfel că aplicarea, în speță, a unor amenzi în sarcina lor a fost lipsită de orice temei juridic și contrară principiului securității juridice.

756 Comisia contestă aceste argumente.

A – Cu privire la primul aspect

757 Reclamantele susțin mai întâi că, dacă se presupune că Comisia a avut temei să concluzioneze că acordurile în litigiu au încălcat articolul 101 TFUE, în speță, nu exista niciun motiv temeinic care să îi permită să le aplice amenzi, având în vedere caracterul nou și complex al chestiunilor de fapt și de drept invocate, aspecte care sunt, de altfel, recunoscute de Comisie. Aplicarea de amenzi într-o asemenea ipoteză ar încălca principiile securității juridice și legalității infracțiunilor și a pedepselor (*nullum crimen, nulla poena sine lege*). Pe de altă parte, în memoriul în apărare, s-ar recunoaște că este vorba despre prima decizie a Comisiei în care se constată o încălcare în ceea ce privește acordurile „pay for delay” (acorduri prin care se urmărește întârzierea intrării genericelor pe piață, în schimbul unei plăți).

758 Jurisprudența existentă, în special Hotărârea BIDS, punctul 341 de mai sus (EU:C:2008:643), nu ar furniza nicio orientare care să permită să se prevadă că plățile inverse stipulate în acordurile în litigiu ar putea fi utilizate de Comisie în calitate de element decisiv pentru a constata că acestea contraveneau articolului 101 alineatul (1) TFUE. Astfel, Comisia ar fi susținut că, dacă aceste acorduri nu ar fi prevăzut plăți inverse, ele ar fi constituit în principiu instrumente legale care permiteau asigurarea respectării brevetelor deținute de Lundbeck. Pe de altă parte, reclamantele susțin că Hotărârea BIDS, punctul 341 de mai sus (EU:C:2008:643), nu fusese pronunțată la momentul încheierii acordurilor în litigiu.

759 În plus, la începutul anului 2004, KFST ar fi oferit indicii substanțiale cu privire la insecuritatea juridică în care se aflau acordurile în materia brevetelor care stipulau plăți inverse. În special, comunicatul de presă al KFST din 28 ianuarie 2004 ar arăta că, în acea perioadă, Comisia considera că sumele plăților efectuate de Lundbeck aveau un nivel în privința căruia nu era posibil să se demonstreze în mod plauzibil că erau destinate să compenseze rămânerea unui concurent în afara pieței. Pe de altă parte, faptul că Comisiei i-a fost necesar mai mult decât un deceniu pentru a exprima un punct de vedere cu privire la calificarea juridică a unor acorduri care stipulau o plată inversă ar atesta complexitatea extremă și caracterul foarte nou al chestiunilor subiacente.

760 Comisia contestă aceste argumente.

761 Trebuie amintit că principiul securității juridice impune ca o reglementare să permită persoanelor interesate să cunoască cu exactitate întinderea obligațiilor pe care le instituie în sarcina acestora și ca acestea să aibă posibilitatea să își cunoască în mod neechivoc drepturile și obligațiile și să acționeze în consecință (a se vedea Hotărârea din 29 martie 2011, ArcelorMittal Luxembourg/Comisia și Comisia/ArcelorMittal Luxembourg și alții, C-201/09 P și C-216/09 P, Rep., EU:C:2011:190, punctul 68 și jurisprudența citată).

762 Cu toate acestea, în ceea ce privește problema dacă o încălcare a fost săvârșită cu intenție sau din neglijență și, prin urmare, poate fi sancționată cu amendă în temeiul articolului 23 alineatul (2) primul paragraf din Regulamentul nr. 1/2003, rezultă din jurisprudența Curții că această condiție este îndeplinită atunci când întreprinderea în cauză nu poate să nu cunoască faptul că are un comportament de natură anticoncurențială, indiferent dacă era sau nu era conștientă de faptul că încalca normele din tratat privind concurența (a se vedea Hotărârea Schenker & Co. și alții, punctul 748 de mai sus, EU:C:2013:404, punctul 37 și jurisprudența citată).

763 Trebuie să se amintească, în continuare, că principiile securității juridice și legalității pedepselor, prevăzute la articolul 7 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950, precum și la articolul 49 din Carta drepturilor fundamentale, nu pot fi interpretate în sensul că interzic clarificarea progresivă a normelor privind răspunderea penală, dar acestea se pot opune aplicării retroactive a unei noi interpretări a unei norme care prevede o încălcare (a se vedea în acest sens Hotărârea Telefónica și Telefónica de España/Comisia, punctul 113 de mai sus, EU:C:2014:2062, punctul 148 și jurisprudența citată).

764 În speță, contrar susținerilor reclamantelor, nu era imprevizibil ca acordurile prin intermediul cărora compania farmaceutică bazată pe cercetare ar fi ajuns să excludă concurenții potențiali de pe piață pe o perioadă determinată, recurgând la plăți inverse importante, să fi putut fi contrare articolului 101 alineatul (1) TFUE, indiferent dacă depășeau sau nu depășeau domeniul de aplicare al brevetelor pe care le deținea (a se vedea punctele 486-490 de mai sus).

765 Astfel cum Comisia a constatat în mod întemeiat în considerentele (1312) și (1313) ale deciziei atacate, o interpretare literală a articolului 101 alineatul (1) TFUE permitea să se înțeleagă că acordurile dintre concurenți prin care se urmărea excluderea unora dintre ei de pe piață erau nelegale. Astfel, acordurile de împărțire sau de excludere de pe piață se numără printre restrângerile cele mai grave aduse concurenței, menționate explicit la articolul 101 alineatul (1) TFUE (punctul 338 de mai sus).

766 Împrejurarea că, în speță, acordurile în litigiu au fost încheiate sub forma unor soluționări amiabile privind drepturi de proprietate intelectuală nu poate permite reclamantelor să susțină că nelegalitatea acestora în raport cu dreptul concurenței era total nouă sau imprevizibilă.

767 Astfel, sfera noțiunii de previzibilitate depinde într-o largă măsură de conținutul textului respectiv, de domeniul pe care îl acoperă, precum și de numărul și de calitatea destinatarilor acestuia. Previzibilitatea legii nu se opune ca persoana în cauză să fie determinată să recurgă la consiliere adecvată pentru a evalua la un nivel rezonabil în împrejurările cauzei consecințele care pot rezulta dintr-un anumit act. O asemenea situație se regăsește în special în cazul profesioniștilor, obișnuiți să facă dovada unei mari prudențe în exercitarea profesiei lor. De asemenea, există așteptarea ca aceștia să manifeste o atenție specială în evaluarea riscurilor pe care le presupune această exercitare (a se vedea în acest sens Hotărârea din 28 iunie 2005, Dansk Rørindustri și alții/Comisia, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P și C-213/02 P, Rec., EU:C:2005:408, punctul 219 și jurisprudența citată).

768 Niciunul dintre argumentele prezentate de reclamante nu poate să repună în discuție această concluzie.

- 769 Astfel, în primul rând, deși este adevărat că Hotărârea BIDS, punctul 341 de mai sus (EU:C:2008:643), invocată de Comisie în decizia atacată, a fost pronunțată ulterior încheierii acordurilor în litigiu, cu toate acestea, jurisprudența anterioară preciza că un acord nu era exclus din domeniul dreptului concurenței pentru simplul fapt că privea un obiect sau urmărea să soluționeze în mod amiabil un litigiu privind brevetele (a se vedea în acest sens Hotărârea Bayer și Maschinenfabrik Hennecke, punctul 427 de mai sus, EU:C:1988:448, punctul 15) și că faptul de a substitui deciziile instanțelor naționale cu aprecierea discreționară a uneia dintre părți pentru a se constata existența unei încălcări a unui brevet nu se încadra în mod evident în obiectul specific al brevetului și constituia o restrângere a liberei concurențe (a se vedea în acest sens Hotărârea Windsurfing International/Comisia, punctul 119 de mai sus, EU:C:1986:75, punctele 52 și 92).
- 770 Hotărârea Centrafarm și de Peijper, punctul 117 de mai sus (EU:C:1974:115, punctele 39 și 40), a precizat de asemenea că cerințele privind exercitarea unui drept de proprietate intelectuală puteau fi încadrate în sfera interdicțiilor prevăzute la articolul 101 TFUE, că o asemenea situație se întâlnea de fiecare dată când reieșea că exercitarea unui asemenea drept constituia obiectul, modalitatea sau efectul unei înțelegeri.
- 771 În al doilea rând, în ceea ce privește documentele emise de KFST și în special comunicatul de presă din 28 ianuarie 2004, trebuie să se amintească mai întâi că nu este vorba despre un document emis de Comisie și că, prin urmare, acesta nu putea, ca atare, să creeze pentru reclamante așteptări legitime. Mai mult, trebuie amintit că autoritățile naționale de concurență nu sunt competente să adopte o decizie negativă, și anume o decizie în care să se concluzioneze că nu există o încălcare a articolului 101 alineatul (1) TFUE (punctul 748 de mai sus).
- 772 În plus, reiese cu claritate din comunicatul KFST că acordurile care au ca obiect cumpărarea excluderii de pe piață a unui concurent sunt anticoncurențiale. La finalizarea investigației sale aprofundate privind sectorul farmaceutic, Comisia a putut să își perfecționeze metoda și să constate pe deplin caracterul anticoncurențial al anumitor acorduri, în special atunci când acestea implicau o plată inversă importantă, precum în speță (punctele 349-403 de mai sus).
- 773 În al treilea rând, întrucât reclamantele invocă practica anterioară a Comisiei pentru a susține că încălcarea constatată în speță era inedită și impunea doar o amendă simbolică, trebuie amintit că, potrivit jurisprudenței, Comisia dispune de o marjă de apreciere la stabilirea cuantumului amenzilor pentru a orienta comportamentul întreprinderilor în sensul respectării normelor de concurență. Faptul că în trecut Comisia a aplicat amenzi de un anumit nivel în cazul anumitor tipuri de încălcări nu o poate priva de posibilitatea de a ridica acest nivel în limitele indicate în Regulamentul nr. 1/2003, dacă acest lucru este necesar pentru punerea în aplicare a politicii Uniunii în materia concurenței. Dimpotrivă, aplicarea eficientă a normelor Uniunii în materia concurenței impune posibilitatea adaptării de către Comisie, în orice moment, a nivelului amenzilor la nevoile acestei politici (a se vedea Hotărârea din 25 octombrie 2011, Aragonesas Industrias y Energía/Comisia, T-348/08, Rep., EU:T:2011:621, punctul 293 și jurisprudența citată).
- 774 În plus, faptul că în trecut Comisia nu a apreciat că un acord de un anumit tip restrângea concurența prin însuși obiectul său nu este, așadar, de natură, în sine, să împiedice să îl aprecieze în acest mod în viitor, în urma unei examinări individuale și detaliate a măsurilor în litigiu din perspectiva conținutului, a finalității și a contextului lor. Prin urmare, nu este necesar ca același tip de acorduri să fi fost deja sancționat de Comisie pentru a se considera că acestea restrâng concurența prin obiect (punctul 438 de mai sus).
- 775 Jurisprudența nu impune nici ca un acord să fie considerat, *prima facie* sau în lipsa oricărei îndoieli, suficient de nociv pentru concurență, fără să se fi procedat în prealabil la o examinare aprofundată a conținutului său, a finalității acestuia și a contextului economic și juridic în care se înscrie pentru a putea fi calificat drept restrângere a concurenței prin obiect în sensul acestei dispoziții (punctul 752 de mai sus).

- 776 În sfârșit, din decizia atacată reiese că unele întreprinderi de generice percepuseră fără îndoială caracterul ilicit al unor acorduri analoge acordurilor în litigiu și au refuzat să încheie asemenea acorduri tocmai pentru acest motiv [a se vedea considerentul (190) al deciziei atacate]. De asemenea, un angajat al Lundbeck a reacționat la anumite e-mailuri transmise, în care se stabileau prețurile și volumele de citalopram cumpărate de Merck (GUK) de la Lundbeck în temeiul acordurilor în litigiu, precizând că „se opune[a] cu tărie conținutului acestui e-mail” și că „[ei nu puteau] și [nu trebuiau] să [se] pună de acord cu privire la prețul de revânzare”, deoarece „e[ra] ilegal” [considerentul (265) al deciziei atacate]. În ceea ce privește acordul Ranbaxy, Lundbeck a arătat de asemenea, în cursul negocierilor referitoare la acest acord, că acesta ar fi oneros și dificil, îndeosebi din punctul de vedere al dreptului concurenței [a se vedea considerentul (188) al deciziei atacate].
- 777 Aceste elemente demonstrează că, departe de a fi imprevizibile în acea perioadă, restrângerile aduse concurenței prevăzute de acordurile în litigiu puteau fi percepute în mod rezonabil de părțile la aceste acorduri ca fiind contrare articolului 101 alineatul (1) TFUE.
- 778 În consecință, reclamantele susțin în mod eronat că, în speță, Comisia a încălcat principiile securității juridice și legalității pedepselor.
- 779 Prin urmare, primul aspect trebuie respins.

B – Cu privire la al doilea aspect

- 780 Reclamantele consideră că din Hotărârea AstraZeneca/Comisia, punctul 755 de mai sus (EU:T:2010:266), reiese că aplicarea unor amenzi din cauza caracterului inedit al unei cauze nu se justifică atunci când, pe de o parte, comportamentul în cauză nu a fost analizat în jurisprudența anterioară și, pe de altă parte, acest comportament nu este puternic anticoncurențial, astfel încât întreprinderea interesată nu putea să se aștepte ca acesta să fie ilicit. Or, în opinia reclamantelor, în considerentul (1300) al deciziei atacate, se recunoaște că prima condiție este îndeplinită în speță, în timp ce, în ceea ce privește a doua condiție, acordurile ilicite nu sunt practici abuzive precum cele în discuție în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea AstraZeneca/Comisia, punctul 755 de mai sus (EU:T:2010:266). În plus, întreprinderilor care, asemănător Lundbeck, nu se află în poziție dominantă nu le-ar reveni nicio răspundere specifică. Prin urmare, Comisia nu poate să utilizeze din nou, în cadrul unei investigații desfășurate în temeiul articolului 101 alineatul (1) TFUE, criteriile rezultate dintr-o cauză având ca obiect un abuz de poziție dominantă.
- 781 Comisia contestă aceste argumente.
- 782 Trebuie să se arate în această privință, astfel cum a amintit Comisia în considerentul (1300) al deciziei atacate, că în Hotărârea AstraZeneca/Comisia, punctul 163 de mai sus (EU:C:2012:770), Curtea a constatat, răspunzând la un argument analog al reclamantei din acea cauză, că, „deși Comisia și instanțele Uniunii nu avuseseră încă ocazia de a se pronunța în mod expres asupra unui comportament precum cel care a caracterizat aceste abuzuri, AstraZeneca era conștientă de natura puternic anticoncurențială a comportamentului său și ar fi trebuit să se aștepte ca acesta să [fi fost] incompatibil cu normele de concurență ale dreptului Uniunii”. Așadar, reclamantele deduc în mod eronat din această hotărâre că nu este posibilă aplicarea de către Comisie a unei amenzi, în lipsa unor precedente analoge confirmate de instanțele Uniunii (punctele 438 și 774 de mai sus).
- 783 În plus, ca și în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea AstraZeneca, punctul 755 de mai sus (EU:T:2010:266), comportamentele reclamantelor în prezenta cauză nu făceau parte, în mod evident, din concurența normală, deoarece urmăreau să excludă de pe piață concurenți potențiali prin intermediul unor plăți inverse importante. Împrejurarea că, pe de altă parte, anumite soluționări amiabile privind brevetele pot să fie legitime și să nu încalce dispozițiile tratatului privind libera

concurență nu afectează nicidecum împrejurarea că, în speță, acordurile în litigiu încheiate de reclamante erau anticoncurențiale, pentru motivele arătate de Comisie în decizia atacată [a se vedea punctul 354 de mai sus și considerentele (661) și (662) ale deciziei atacate].

784 În sfârșit, deși este adevărat că întreprinderile aflate în situația de poziție dominantă au o răspundere specială, în temeiul articolului 102 TFUE, de a nu adopta anumite tipuri de comportamente unilaterale care aduc atingere concurenței, precum cele în discuție în Hotărârea AstraZeneca, punctul 755 de mai sus (EU:T:2010:266), nu este mai puțin adevărat că toate întreprinderile, indiferent dacă se află sau nu se află în situația unei poziții dominante, trebuie să respecte deopotrivă articolul 101 TFUE atunci când sunt reunite condițiile de aplicare ale acestui articol, fiind posibilă, pe acest temei, aplicarea unor amenzi în privința lor. Or, în speță, Comisia a aplicat tocmai această din urmă dispoziție, iar nu articolul 102 TFUE.

785 Prin urmare, se impune respingerea celui de al doilea aspect, precum și a celui de al nouălea motiv în totalitate.

VI – Cu privire la al zecelea motiv, întemeiat, cu titlu pur subsidiar, pe erori de drept și de fapt în calculul cuantumului amenzilor

786 Reclamantele consideră că, în decizia atacată, Comisia ar fi trebuit, în orice situație, în vederea calculării cuantumului amenzii, în primul rând, să utilizeze o cotă mai mică pentru gravitate, în al doilea rând, să țină seama de faptul că preținsele încălcări au avut o durată mică, în al treilea rând, să se abțină să aplice un anumit quantum suplimentar și, în al patrulea rând, să aplice circumstanțe atenuante.

787 Comisia contestă aceste argumente.

788 Trebuie amintit, cu titlu introductiv, că, în privința reclamantelor, Comisia a urmat metodologia generală descrisă în Orientările din 2006, întemeiată pe valoarea vânzărilor produsului vizat, în ceea ce privește în mod direct sau indirect încălcările săvârșite, în sectorul geografic din teritoriul SEE (punctele 13 și 19 din orientările menționate). Propunerea reținută a fost de 10 % sau de 11 %, în funcție de sectorul geografic al acordurilor în litigiu [a se vedea punctele 68-75 de mai sus și considerentele (1316)-(1358) ale deciziei atacate].

789 Trebuie amintit de asemenea că, potrivit unei jurisprudențe constante, în vederea stabilirii cuantumului amenzilor care trebuie aplicate pentru încălcarea normelor de concurență, trebuie să se țină seama de durata încălcărilor și de toate elementele de natură să intre în aprecierea gravității acestora, cum ar fi comportamentul fiecărei întreprinderi, rolul avut de fiecare dintre ele în instituirea practicilor concertate, profitul pe care l-au putut obține din aceste practici, dimensiunea lor și valoarea mărfurilor în cauză, precum și riscul pe care îl reprezintă încălcările de acest tip (a se vedea Hotărârea din 8 decembrie 2011, KME Germany și alții/Comisia, C-272/09 P, Rep., EU:C:2011:810, punctul 96 și jurisprudența citată).

790 Curtea a arătat de asemenea că trebuie să se țină seama de elemente obiective, precum conținutul și durata comportamentelor anticoncurențiale, numărul și intensitatea acestora, întinderea pieței afectate și atingerea adusă ordinii publice economice (a se vedea Hotărârea KME Germany și alții/Comisia, punctul 789 de mai sus, EU:C:2011:810, punctul 97 și jurisprudența citată).

791 În această privință, trebuie amintit că obligația de motivare are o importanță specifică. Comisia are obligația de a-și motiva decizia și în special de a explica ponderarea și evaluarea pe care le-a realizat cu privire la elementele luate în considerare. Existența unei motivări trebuie să fie verificată de instanță din oficiu (a se vedea în acest sens Hotărârea KME Germany și alții/Comisia, punctul 789 de mai sus, EU:C:2011:810, punctul 101 și jurisprudența citată).

- 792 Pe de altă parte, revine instanței Uniunii sarcina de a efectua controlul legalității care îi revine pe baza elementelor prezentate de reclamant în susținerea motivelor invocate. În cadrul acestui control, instanța nu se poate întemeia pe marja de apreciere de care dispune Comisia, nici în ceea ce privește alegerea elementelor luate în considerare în aplicarea criteriilor prevăzute în orientări, nici în ceea ce privește aprecierea acestor elemente pentru a renunța la exercitarea unui control aprofundat atât în drept, cât și în fapt (Hotărârea KME Germany și alții/Comisia, punctul 789 de mai sus, EU:C:2011:810, punctul 102).
- 793 Controlul de legalitate este completat de competența de fond care era recunoscută instanței Uniunii prin articolul 31 din Regulamentul nr. 1/2003, conform articolului 261 TFUE. Această competență autorizează instanța, dincolo de simplul control al legalității sancțiunii, să substituie aprecierea Comisiei cu propria apreciere și, în consecință, să anuleze, să reducă sau să majoreze amenda sau penalitatea cu titlu cominatoriu aplicată (a se vedea în acest sens Hotărârea KME Germany și alții/Comisia, punctul 789 de mai sus, EU:C:2011:810, punctul 103 și jurisprudența citată).
- 794 Cu toate acestea, trebuie să se sublinieze că exercitarea competenței de fond nu echivalează cu un control din oficiu și trebuie amintit că procedura în fața instanțelor Uniunii este în contradictoriu. Cu excepția motivelor de ordine publică pe care instanța are obligația să le examineze din oficiu, cum ar fi lipsa de motivare a deciziei atacate, sarcina de a invoca motive împotriva acesteia din urmă și de a prezenta elemente de probă în susținerea acestor motive revine reclamantului (Hotărârea KME Germany și alții/Comisia, punctul 789 de mai sus, EU:C:2011:810, punctul 104).
- 795 Acestea sunt considerațiile în lumina cărora trebuie analizate argumentele reclamantelor.

A – Cu privire la primul aspect

- 796 În opinia reclamantelor, cotele pentru gravitate, stabilite la 11 % din valoarea vânzărilor în cazul acordurilor încheiate cu Merck (GUK), cu Alpharma și cu Ranbaxy și la 10 % în cazul acordurilor încheiate cu Arrow, sunt foarte ridicate. Astfel, în primul rând, decizia atacată nu ar ține seama de întinderea limitată a restrângerilor cuprinse în acordurile în litigiu, care s-ar încadra, cel puțin în parte, în domeniul de aplicare al brevetelor deținute de Lundbeck. Cota de piață deținută de Lundbeck ar fi fost mai mică de 19 % în majoritatea țărilor din SEE, iar sectorul geografic ar fi trebuit să fie limitat la țările din SEE în care întreprinderile de generice ar fi avut perspective realiste de a intra pe piață.
- 797 În al doilea rând, decizia nu ar ține seama de faptul că acordurile în litigiu nu erau secrete și că ele conțineau clauze clasice pentru acest tip de acorduri, împrejurare care ar justifica o cotă mai mică pentru gravitate, în conformitate cu practica decizională a Comisiei. În al treilea rând, acordurile în litigiu nu ar avea o natură coluzivă, aspect care, de altfel, este recunoscut în decizia atacată. Or, în trecut, Comisia nu ar fi aplicat nicio amendă, fie ar fi aplicat o amendă foarte mică, fie ar fi stabilit cota pentru gravitate la nivelul cel mai mic al intervalului pentru acest tip de acorduri restrictive care nu sunt coluzive. Așadar, decizia ar fi eronată atunci când se constată că acordurile în litigiu constituie încălcări grave ale articolului 101 TFUE. În prezenta cauză, principiul proporționalității ar impune, dimpotrivă, stabilirea cotei pentru gravitate la nivelul cel mai mic al intervalului.
- 798 Comisia contestă aceste argumente.
- 799 În această privință, trebuie amintit că, în temeiul punctului 21 din Orientările din 2006, proporția din valoarea vânzărilor luată în calcul se stabilește la un nivel de maximum 30 %. Punctul 22 din aceste orientări prevede că, pentru a decide dacă proporția din valoarea vânzărilor care trebuie luată în calcul într-un anumit caz ar trebui să se situeze la limita inferioară sau la cea superioară a acestui interval,

Comisia ține seama de un anumit număr de factori, precum natura încălcării, cota de piață cumulată a tuturor părților în cauză, sfera geografică a încălcării și punerea sau nepunerea în aplicare a încălcării.

- 800 În primul rând, trebuie să se arate că, în speță, Comisia a calificat în mod întemeiat încălcările în discuție ca fiind „grave”, întrucât era vorba despre restrângeri ale concurenței prin obiect, al cărui caracter nociv pentru concurență a fost dovedit în mod corespunzător, acesta constând în plata oferită concurenților pentru a rămâne în afara pieței o perioadă determinată [considerentul (1331) al deciziei atacate].
- 801 Împrejurarea că anumite restrângeri conținute în acordurile în litigiu ar fi putut să se încadreze în domeniul de aplicare al brevetelor deținute de Lundbeck (astfel cum a fost definit la punctele 335 și 569 de mai sus) nu este de natură să repună în discuție această concluzie, deoarece era vorba doar despre unul dintre elementele luate în considerare de Comisie pentru a demonstra existența, în speță, a unei restrângeri prin obiect (punctul 354 de mai sus). Prin urmare, prezintă o importanță redusă faptul că acestea conțineau eventual și restrângeri care se încadrau în domeniul de aplicare al brevetelor respective, deoarece, astfel cum a concluzionat Comisia în decizia atacată, ceea ce este determinant este că, la momentul încheierii acordurilor în litigiu, exista o incertitudine că produsele pe care întreprinderile de generice intenționau să le comercializeze încălcau sau nu încălcau un anumit brevet deținut de Lundbeck, că validitatea acestora ar fi putut deopotrivă să fie repusă în discuție în fața unei instanțe și că, prin intermediul unei plăți inverse importante, reclamantele obțineau certitudinea că întreprinderile de generice nu intrau pe piață pe durata acordurilor în litigiu (punctele 363 și 429 de mai sus). În orice caz, Comisia a considerat în mod întemeiat că acordurile în litigiu conțineau, în marea majoritate a situațiilor, restrângeri care depășeau domeniul de aplicare al brevetelor deținute de Lundbeck (a se vedea mai sus al șaselea motiv).
- 802 În al doilea rând, Comisia a considerat, fără a săvârși o eroare, că Lundbeck deținea o cotă de piață foarte importantă a produsului vizat de încălcările în discuție pe piețele geografice afectate de acordurile în litigiu. Astfel, din decizia atacată reiese, cel puțin implicit, că Lundbeck beneficia de un monopol în privința citalopramului la momentul încheierii acordurilor în litigiu, deoarece brevetele sale inițiale referitoare la IFA citalopram tocmai expiraseră și niciuna dintre întreprinderile care comercializa medicamente generice nu intrase încă pe piață. În plus, dacă se presupune că piața relevantă a fost mai largă și că a inclus toate medicamentele antidepresive, Comisia a arătat în considerentul (215) al deciziei atacate că Lundbeck deținea o cotă substanțială pe această piață în majoritatea țărilor din SEE.
- 803 În al treilea rând, Comisia a apreciat în mod întemeiat că încălcările în discuție aveau o sferă geografică largă, deoarece, cu excepția încălcării cu Arrow, toate acopereau întregul SEE.
- 804 Contrar celor susținute de reclamante în această privință, Comisia nu avea obligația de a reduce cuantumul de bază al amenzii pentru a ține seama numai de valoarea vânzărilor în țările în care întreprinderile de generice erau mai avansate în pregătirile prin care urmăreau să intre pe piață. Astfel, în ceea ce privește încălcările prin obiect, întrucât încălcările constituite din acordurile în litigiu (cu excepția acordurilor încheiate cu Arrow) aveau sfera geografică a întregului SEE, Comisia avea dreptul să se întemeieze pe această sferă geografică, fără a recurge la o examinare aprofundată a perspectivelor concrete de intrare pe care le aveau întreprinderile de generice în fiecare stat al SEE. Într-adevăr, părțile la acordurile în litigiu sunt cele care au definit sfera geografică a acestor acorduri și, așadar, a încălcărilor în discuție, întrucât au decis că ele acopereau întregul SEE (cu excepția încălcării cu Arrow).
- 805 În al patrulea rând, de asemenea fără a săvârși o eroare, Comisia a luat în considerare faptul că toate acordurile în litigiu fuseseră puse în aplicare, aspect care nu este contestat de reclamante, întrucât întreprinderile de generice nu au intrat pe piață pe durata acordurilor în litigiu, cu excepția Merck (GUK) înainte de a doua prelungire a acordului GUK pentru Regatul Unit (punctele 28, 131 și 399 de mai sus).

- 806 În consecință, având în vedere toate aceste împrejurări, trebuie să se constate că, prin stabilirea proporției valorii vânzărilor care trebuia luată în calcul pentru determinarea cuantumului de bază al amenzi aplicate Lundbeck la 11 % și, respectiv, la 10 %, Comisia nu a săvârșit nicio eroare de drept. Pe de altă parte, având în vedere elementele de mai sus, asemenea cote pentru gravitate care se situează mai degrabă spre limita inferioară a intervalului prevăzut la punctul 21 din Orientările din 2006 nu pot fi considerate disproporționate.
- 807 Reclamantele susțin fără succes că lipsa caracterului secret al acordurilor justifica stabilirea de către Comisie a unei cote pentru gravitate mai mică pentru a determina cuantumul amenzi care le-a fost aplicată.
- 808 Astfel, punctul 23 din Orientările din 2006 prevede că „[a]cordurile orizontale de stabilire a prețurilor, de împărțire a piețelor și de limitare a producției, care sunt în general secrete, se numără, prin însăși natura lor, printre restrângerile cele mai grave ale concurenței”, că, „[î]n temeiul politicii din domeniul concurenței, acestea trebuie să fie sever sancționate” și că, „[î]n consecință, proporția din vânzări luată în calcul pentru astfel de încălcări se situează, în general, la limita superioară a intervalului”.
- 809 Or, este suficient să se constate că, deși acordurile în litigiu nu aveau caracter secret, prin stabilirea, în speță, a proporției vânzărilor luate în calcul la 10 % și, respectiv, la 11 %, Comisia nu s-a plasat spre limita superioară a intervalului prevăzut la punctul 21 din Orientările din 2006, care este stabilită la 30 % din valoarea vânzărilor.
- 810 În plus, deși, în anumite cazuri, Comisia a putut să considere, pentru diverse motive, că nu era necesară aplicarea unei amenzi sau luarea în considerare a unei proporții din valoarea vânzărilor spre limita superioară a intervalului de gravitate, trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, practica decizională anterioară a Comisiei nu constituie, în sine, un cadru juridic pentru amenzi în materie de concurență, dat fiind că acesta este definit numai în Regulamentul nr. 1/2003 și în orientări. Astfel, deciziile referitoare la alte cauze prezintă doar un caracter indicativ în ceea ce privește existența unei eventuale discriminări, având în vedere că este puțin verosimil ca împrejurările proprii acestora, precum piețele, produsele, întreprinderile și perioadele avute în vedere, să fie identice (a se vedea în acest sens Hotărârea E.ON Ruhrgas și E.ON/Comisia, punctul 98 de mai sus, EU:T:2012:332, punctele 260-262 și jurisprudența citată). Or, în speță, datele circumstanțiale ale cauzelor referitoare la deciziile anterioare invocate de reclamante, precum piețele, produsele, țările, întreprinderile și perioadele avute în vedere, nu sunt comparabile cu cele din prezenta cauză, astfel încât deciziile respective nu sunt pertinente din perspectiva respectării principiului egalității de tratament, în conformitate cu jurisprudența citată.
- 811 În sfârșit, reclamantele invocă în mod eronat o încălcare, în speță, a principiului proporționalității. Astfel, acest principiu implică în acest context doar că amenda trebuie stabilită de Comisie proporțional cu elementele luate în considerare pentru a aprecia gravitatea încălcării și că, în această privință, Comisia trebuie să aplice aceste elemente în mod coerent și cu o justificare obiectivă (a se vedea Hotărârea din 27 septembrie 2006, Jungbunzlauer/Comisia, T-43/02, Rec., EU:T:2006:270, punctul 228 și jurisprudența citată). Or, din considerentele (1330)-(1333) ale deciziei atacate reiese că, în speță, Comisia a aplicat principiile prevăzute la punctul 22 din Orientările din 2006 în mod coerent și cu o justificare obiectivă.
- 812 Primul aspect trebuie, așadar, respins.

B – Cu privire la al doilea aspect

- 813 Reclamantele susțin că, în decizia atacată, se refuză în mod eronat, în considerentul (1335), să se rețină o durată mai mică pentru pretensele încălcări. Această durată ar trebui limitată la perioada în care întreprinderile de generice au fost pregătite efectiv să intre pe piață, împrejurare care ar necesita ca

ele să dispună de minimum o AIP în țările relevante. Or, în Austria, de exemplu, brevetul pentru IFA ar fi expirat abia în luna aprilie 2003, astfel încât încălcările săvârșite cu GUK, cu Alpharma și cu Ranbaxy, nu ar fi putut să restrângă concurența în Austria înainte de această dată. Această abordare ar fi analogă poziției adoptate de Comisie în Decizia C(2009) 5355 final din 8 iulie 2009 privind o procedură în temeiul articolului [101 TFUE] (cazul COMP/39.401 – E.ON/GDF) (rezumat în JO 2009, C 248, p. 5, denumită în continuare „Decizia E.ON/GDF”), în care, în vederea calculării cuantumului amenzi, a fost luată în considerare doar perioada ulterioară anului 1998.

814 Comisia contestă aceste argumente.

815 În această privință, trebuie să se arate, asemănător Comisiei, că un asemenea argument determină negarea diferențierii existente între concurența reală și concurența potențială și faptul că articolul 101 TFUE protejează în aceeași măsură concurența potențială (punctul 99 de mai sus). Or, Comisia a demonstrat în mod corespunzător, în privința tuturor întreprinderilor de generice în cauză, că acestea dispuneau de posibilități reale și concrete să intre pe piață și că, așadar, erau concurente potențiale ale Lundbeck la momentul încheierii acordurilor în litigiu (a se vedea mai sus primul motiv).

816 Cauza în care s-a pronunțat Hotărârea E.ON Ruhrgas și E.ON/Comisia, punctul 98 de mai sus (EU:T:2012:332), nu constituie un punct de referință pentru reclamante, deoarece, în această cauză, după cum reclamantele recunosc, ar fi fost imposibilă orice concurență, chiar în lipsa unui acord anticoncurențial având o durată parțială în toată perioada încălcării, întrucât piața era exceptată în mod legal de la orice concurență, în temeiul legislației naționale aplicabile în acea perioadă, ceea ce crea o situație de monopol de fapt. De altfel, în această cauză, decizia Comisiei a fost anulată în parte de Tribunal pentru acest motiv, întrucât existența unei restrângeri a concurenței pe piața germană a gazului nu fusese dovedită în mod corespunzător în privința acelei perioade (Hotărârea E.ON Ruhrgas și E.ON/Comisia, punctul 98 de mai sus, EU:T:2012:332, punctele 105 și 155). În schimb, în speță, Comisia a dovedit în decizia atacată, corespunzător cerințelor legale, că existase o restrângere a concurenței din cauza acordurilor în litigiu pe întreaga durată a acestora. Reclamantele nu au demonstrat că, în lipsa acordurilor în litigiu, concurența – chiar potențială – dintre ele și întreprinderile de generice ar fi fost imposibilă sau inexistentă și nici că aceste acorduri nu determinaseră nicio restrângere a concurenței.

817 Prin urmare, al doilea aspect trebuie respins.

C – Cu privire la al treilea aspect

818 Reclamantele consideră că nu ar fi trebuit să li se aplice niciun quantum suplimentar, nici măcar în cazul acordurilor încheiate cu Arrow (a se vedea punctul 73 de mai sus), deoarece preținsele încălcări nu corespund niciunui caz în care Orientările din 2006 recomandă aplicarea unui quantum suplimentar (aceste cazuri fiind „acordurile orizontale de stabilire a prețurilor, de împărțire a piețelor și de limitare a producției”) și întrucât nu ar fi necesar niciun efect disuasiv sporit în privința unor încălcări, al căror început se situează cu mai mult de zece ani înainte și care nu au făcut obiectul unor încălcări repetate.

819 Comisia contestă aceste argumente.

820 Trebuie amintit mai întâi că punctul 25 din Orientările din 2006, care prevede includerea unei taxe de intrare în quantumul de bază al amenzi, are următorul cuprins:

„[I]ndependent de durata participării unei întreprinderi la încălcare, Comisia include în quantumul de bază o sumă între 15 % și 25 % din valoarea vânzărilor [...], pentru a descuraja întreprinderile chiar și să participe la acorduri orizontale de fixare a prețului, de împărțire a pieței și de limitare a producției. De asemenea, Comisia poate aplica o astfel de sumă suplimentară și în cazul altor încălcări. Pentru a decide proporția din valoarea vânzărilor care trebuie luată în calcul într-un anumit caz, Comisia ține

seama de un anumit număr de factori, în special de factorii identificați la punctul 22 [și anume, natura încălcării, cota de piață cumulată a tuturor părților în cauză, sfera geografică a încălcării și punerea în aplicare sau nu a încălcării].”

- 821 Reclamantele susțin în esență că Comisia nu putea include o asemenea taxă de intrare în cuantumului amenzii care le-a fost aplicată, cu titlu disuasiv, întrucât preținsele încălcări nu corespundeau niciunui caz dintre cele pentru care Orientările din 2006 recomandă aplicarea unui quantum suplimentar și întrucât încălcările, al căror început se situează cu mai mult de zece ani înainte, nu au făcut obiectul unor încălcări repetate.
- 822 Cu toate acestea, trebuie amintit că misiunea de supraveghere conferită Comisiei de dreptul Uniunii în domeniul dreptului concurenței cuprinde sarcina de investigare și de sancționare a încălcărilor individuale, precum și obligația de a duce o politică generală care urmărește aplicarea, în materia concurenței, a principiilor stabilite de tratat și orientarea în acest sens a comportamentului întreprinderilor în lumina acestor principii. Rezultă că Comisia trebuie să se asigure cu privire la caracterul disuasiv al amenzilor (a se vedea în acest sens Hotărârea din 17 decembrie 2014, Pilkington Group și alții/Comisia, T-72/09, EU:T:2014:1094, punctul 302 și jurisprudența citată).
- 823 Astfel, efectul disuasiv al amenzii nu urmărește numai să împiedice întreprinderea în cauză să săvârșească o nouă încălcare. Comisia are competența de a stabili nivelul amenzilor în vederea consolidării efectului disuasiv al acestora în general, mai ales atunci când încălcări de un anumit tip sunt încă relativ frecvente sau trebuie considerate ca fiind grave (a se vedea Hotărârea Pilkington Group și alții/Comisia, punctul 822 de mai sus, EU:T:2014:1094, punctul 303 și jurisprudența citată).
- 824 În plus, astfel cum subliniază Comisia, în speță, acordurile în litigiu se asemănau foarte mult cu acordurile de împărțire a pieței sau de limitare a producției, care sunt prevăzute explicit la punctul 25 din Orientările din 2006 (punctul 820 de mai sus). În orice caz, același punct din orientările menționate autorizează Comisia, conform jurisprudenței, să aplice un asemenea quantum suplimentar în vederea asigurării unui caracter disuasiv amenzii pentru alte tipuri de încălcări.
- 825 În consecință, trebuie să se concluzioneze că Comisia nu a depășit marja de apreciere de care dispunea în materia amenzilor și nici nu a încălcat propriile Orientări din 2006 prin aplicarea unui quantum suplimentar de 10 % din valoarea vânzărilor anuale pentru prima încălcare săvârșită cu Arrow, în vederea asigurării unui caracter suficient de disuasiv în privința cuantumului amenzii aplicate reclamantelor [considerentul (1340) al deciziei atacate].
- 826 Prin urmare, și al treilea aspect trebuie respins.

D – Cu privire la al patrulea aspect

- 827 Reclamantele consideră, în primul rând, că, în mod eronat, Comisia a refuzat să acorde Lundbeck beneficiul circumstanței atenuante rezultate din existența unei îndoieli rezonabile a întreprinderii cu privire la caracterul ilicit al comportamentului restrictiv. Argumentul din decizia atacată potrivit căruia circumstanța atenuantă întemeiată pe îndoiala rezonabilă cu privire la existența încălcării nu mai figura în Orientările din 2006 [considerentul (1343) al deciziei atacate] nu ar constitui un motiv temeinic pentru ca aceasta să nu fie aplicată, întrucât atât orientările, cât și Tribunalul ar admite că lista circumstanțelor atenuante nu este exhaustivă. În plus, din comunicările KFST cu Comisia ar reieși în mod clar că, în opinia acesteia din urmă, criteriul juridic aplicabil acordurilor în litigiu nu era clar în acea perioadă, astfel încât nu putea fi mai clar nici în privința Lundbeck.
- 828 În al doilea rând, reclamantele afirmă că au fost lipsite în mod nejustificat de beneficiul circumstanței atenuante întemeiate pe faptul că preținsele încălcări fuseseră săvârșite din neglijență, deși ele încheiaseră acordurile în litigiu cu bună credință pentru a împiedica contrafacerea brevetelor lor de

către întreprinderile de generice, limitând domeniul acestor acorduri doar la produsele care contrafaceau aceste brevete și fără a încerca nicidecum să le mențină secrete, astfel cum ar fi procedat dacă ar fi avut intenția să încalce dreptul concurenței al Uniunii.

829 Comisia contestă aceste argumente.

830 În primul rând, trebuie să se arate, asemănător reclamantelor, că faptul că existența unei îndoieli rezonabile cu privire la existența unei încălcări nu mai figurează în mod explicit printre circumstanțele atenuante menționate explicit în Orientările din 2006 nu este suficient ca aplicarea acesteia în calitate de circumstanță atenuantă să fie exclusă în mod automat de Comisie. Astfel, în această privință, jurisprudența a precizat că, în lipsa unei indicări de natură imperativă, în cuprinsul orientărilor, în ceea ce privește circumstanțele atenuante care pot fi luate în considerare, Comisia a păstrat o anumită marjă de apreciere pentru a evalua în mod global importanța unei eventuale reduceri a cuantumului amenzilor pe baza circumstanțelor atenuante (a se vedea în acest sens Hotărârea Dalmine/Comisia, punctul 380 de mai sus, EU:T:2004:220, punctul 326 și jurisprudența citată).

831 Cu toate acestea, circumstanța că o decizie a Comisiei reprezintă primul caz de aplicare a normelor de concurență într-un anumit sector economic nu poate fi calificată ca fiind atenuantă dacă autorul încălcării cunoștea sau nu putea să ignore că propriul comportament era susceptibil să determine o restrângere a concurenței pe piață și să ridice probleme din perspectiva dreptului concurenței (a se vedea în acest sens Hotărârea din 8 martie 2011, World Wide Tobacco España/Comisia, T-37/05, EU:T:2011:76, punctul 160).

832 Or, în speță, reclamantele nu au putut să ignore că acordurile în litigiu erau susceptibile să încalce articolul 101 TFUE. Astfel, acordurile urmăreau excluderea concurenților potențiali de pe piață pe durata lor, în schimbul unei plăți, aspect care se încadrează în domeniul încălcărilor grave, prevăzute explicit la articolul 101 alineatul (1) TFUE.

833 În plus, reiese din decizia atacată că Lundbeck avea cunoștință despre caracterul potențial ilicit al acordurilor respective (a se vedea punctul 776 de mai sus).

834 Pe de altă parte, în ceea ce privește comunicările provenite de la KFST, invocate de reclamante, trebuie amintit că o întreprindere care a încălcat această dispoziție nu poate evita aplicarea unei amenzi atunci când încălcarea menționată își are originea în eroarea săvârșită de întreprindere cu privire la legalitatea comportamentului său ca urmare a conținutului unei opinii juridice a unui avocat sau al unei decizii a unei autorități naționale de concurență (Hotărârea Schenker & Co. și alții, punctul 748 de mai sus, EU:C:2013:404, punctul 43). În plus, în prezenta cauză, dincolo de a determina planarea unei îndoieli cu privire la aplicabilitatea articolului 101 TFUE acordurilor în litigiu, aceste comunicări precizau că acordurile în litigiu puteau influența concurența, dacă rezulta că Lundbeck plătise concurenții pentru ca aceștia să rămână în afara pieței.

835 În orice caz, dacă se presupune că ar fi putut exista o îndoială rezonabilă la momentul încheierii acordurilor în litigiu cu privire la legătura dintre elementele care trebuiau să fie luate în considerare în vederea stabilirii, în speță, a existenței unei restrângeri a concurenței prin obiect, într-un context în care reclamantele dețineau brevete pentru procedee de fabricație care erau susceptibile să se opună intrării pe piață a întreprinderilor de generice, nu este mai puțin adevărat că, la acel moment, nu a putut exista nicio îndoială cu privire la faptul că unele acorduri care, precum în speță, aveau ca obiect plata oferită unor concurenți potențiali pentru ca aceștia să rămână în afara pieței o perioadă definită nu puteau fi conforme cu articolul 101 alineatul (1) TFUE, întrucât nu permiteau nicidecum facilitarea intrării genericelor pe piață, chiar după expirarea lor, și întrucât nu permiteau în mod real soluționarea litigiului subiacent dintre părți privind brevetele (punctele 475 și 497 de mai sus).

- 836 În plus, după cum s-a demonstrat mai sus, în cadrul celui de al șaselea motiv, acordurile în litigiu, cu excepția acordului GUK pentru Regatul Unit, conținea restrângeri care depășeau domeniul de aplicare al brevetelor deținute de Lundbeck, astfel încât, chiar dacă criteriul domeniului de aplicare al brevetelor, propus de reclamante, ar fi fost criteriul juridic pertinent pentru aprecierea legalității acestor acorduri din perspectiva articolului 101 alineatul (1) TFUE, acordurile în litigiu nu ar fi fost conforme cu acest criteriu și ar fi constituit în egală măsură restrângeri ale concurenței prin obiect, în sensul acestei dispoziții. În ceea ce privește acordul GUK pentru Regatul Unit, trebuie să se arate că acesta face parte, alături de acordul GUK pentru SEE, din aceeași încălcare unică și continuă săvârșită de Lundbeck și de Merck (GUK). Or, după cum s-a arătat mai sus, Comisia a demonstrat în mod corespunzător că acordul GUK pentru SEE conținea restrângeri care depășeau domeniul de aplicare al brevetelor deținute de Lundbeck.
- 837 În al doilea rând, reclamantele susțin că încălcările în discuție în prezenta cauză au fost săvârșite din neglijență, ceea ce ar constitui de asemenea o circumstanță atenuantă care justifică o reducere a cuantumului amenzii.
- 838 Punctul 29 din Orientările din 2006 precizează că cuantumul de bază al amenzii poate fi redus atunci când Comisia constată existența unor circumstanțe atenuante, printre altele, de exemplu, atunci când întreprinderea în cauză face dovada că încălcarea a fost săvârșită din neglijență.
- 839 Cu toate acestea, în speță, trebuie amintit că acordurile în litigiu au fost încheiate de reclamante cu intenție și că acestea făceau parte dintr-o strategie deliberată care urmărea evitarea intrării potențial imediate a genericelor pe piață (punctele 126 și 528 de mai sus).
- 840 Astfel, argumentul reclamantelor se întemeiază din nou pe premisa potrivit căreia acordurile în litigiu au împiedicat doar accesul pe piață al produselor generice care încălcau potențial brevetele lor. Or, astfel cum s-a demonstrat mai sus, în cadrul celui de al șaselea motiv, o asemenea situație nu se regăsește în prezenta cauză. În orice ipoteză, exista o incertitudine cu privire la aspectul dacă brevetele deținute de Lundbeck erau valide și dacă fuseseră încălcate de produsele pe care întreprinderile de generice aveau intenția să le comercializeze la momentul încheierii acordurilor în litigiu (a se vedea mai sus al doilea motiv), incertitudine care a fost eliminată prin aceste acorduri. Așadar, reclamantele susțin în mod eronat că, în speță, încălcările au fost săvârșite din neglijență și că Comisia ar fi trebuit să le acorde beneficiul acestei circumstanțe atenuante.
- 841 În plus, chiar dacă se presupune că, în speță, încălcările ar fi fost săvârșite din neglijență, Comisia nu avea obligația să acorde reclamantelor o reducere a cuantumului amenzii în acest mod. Astfel, după cum confirmă textul punctului 29 din Orientările din 2006, Comisia dispune în această privință de o marjă de apreciere, luând în considerare toate împrejurările cauzei. Prin urmare, dacă circumstanțele enumerate în orientări sunt, cu siguranță, printre cele care pot fi luate în considerare de Comisie într-un anumit caz, aceasta nu are obligația, atunci când o întreprindere prezintă elemente de natură să indice prezența uneia dintre aceste circumstanțe, să acorde în mod automat o reducere suplimentară pe acest temei, fără a recurge la o analiză globală. Astfel, caracterul adecvat al unei eventuale reduceri a cuantumului amenzii pe baza circumstanțelor atenuante trebuie să fie apreciată dintr-un punct de vedere global, cu luarea în considerare a tuturor împrejurărilor pertinente ale cauzei (a se vedea în acest sens Hotărârea din 5 decembrie 2013, Caffaro/Comisia, C-447/11 P, EU:C:2013:797, punctul 103).
- 842 Or, având în vedere toate împrejurările cauzei și în special faptul că Comisia a ținut seama de durata procedurii pentru a acorda o reducere de 10 % din cuantumul de bază al amenzii aplicate reclamantelor, Tribunalul apreciază, în exercitarea competențelor sale de fond conferite de articolul 31 din Regulamentul nr. 1/2003, în conformitate cu articolul 261 TFUE (punctul 793 de mai sus), că, în prezenta cauză, nu este necesară acordarea beneficiului circumstanțelor atenuante și că trebuie să fie confirmat cuantumul amenzii aplicate reclamantelor în decizia atacată.

- 843 În ceea ce privește în special acordul GUK pentru Regatul Unit, trebuie să se sublinieze că, deși s-a arătat în cadrul celui de al șaselea motiv, că, în decizia atacată, Comisia nu a dovedit în mod corespunzător că acest acord conținea restrângeri care depășeau domeniul de aplicare al brevetelor deținute de Lundbeck, o asemenea critică a fost considerată inoperantă, pentru motivele expuse la punctele 539 și 570-577 de mai sus. Prin urmare, nu este necesar ca Tribunalul să acorde reclamantelor o reducere a cuantumului amenzii cu privire la acest aspect.
- 844 Prin urmare, se impune respingerea celui de al patrulea aspect și a celui de al zecelea motiv în totalitate.
- 845 Întrucât niciunul dintre motivele invocate de reclamante în susținerea cererii de anulare a deciziei atacate pe care au formulat-o nu este fondat sau operant, iar examinarea argumentelor invocate în susținerea cererii pe care au formulat-o în vederea reformării cuantumului amenzii nu a permis evidențierea unor elemente inadecvate în calculul efectuat de Comisie privind cuantumul amenzii, se impune respingerea acțiunii în totalitate.

Cu privire la cheltuielile de judecată

- 846 Potrivit articolului 134 din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât reclamantele au căzut în pretenții, se impune obligarea acestora la plata cheltuielilor de judecată, conform concluziilor Comisiei.
- 847 Conform articolului 138 alineatul (3) din Regulamentul de procedură și concluziilor Comisiei în acest sens, trebuie să se decidă că intervenienta suportă propriile cheltuieli de judecată.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a noua)

declară și hotărăște:

- 1) Respinge acțiunea.**
- 2) H. Lundbeck A/S și Lundbeck Ltd suportă propriile cheltuieli de judecată, precum și pe cele efectuate de Comisia Europeană.**
- 3) European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations (EFPIA) suportă propriile cheltuieli de judecată.**

Berardis

Czúcz

Popescu

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 8 septembrie 2016.

Semnături

Cuprins

Istoricul cauzei	2
I – Societățile în cauză în speță	2
II – Produsul în cauză și brevetele aferente acestuia	3
III – Acordurile în litigiu	4
A – Acordurile cu Merck (GUK)	4
B – Acordurile cu Arrow	6
C – Acordul cu Alpharma.....	8
D – Acordul cu Ranbaxy	10
IV – Demersurile efectuate de Comisie în sectorul farmaceutic și procedura administrativă	11
V – Decizia atacată	11
Procedura și concluziile părților	15
În drept	16
I – Cu privire la primul motiv, întemeiat pe erori de drept și de apreciere săvârșite în sensul că decizia atacată consideră că întreprinderile de generice și Lundbeck erau cel puțin concurenți potențiali la momentul încheierii acordurilor în litigiu	16
A – Analiză referitoare la concurența potențială din decizia atacată	16
B – Principii și jurisprudența aplicabile	18
1. Cu privire la noțiunea de concurență potențială	18
2. Cu privire la sarcina probei	19
3. Cu privire la întinderea controlului exercitat de Tribunal	21
C – Cu privire la primul aspect, întemeiat pe faptul că lansarea medicamentelor care încalcă drepturile de proprietate intelectuală ale unor terți nu constituie expresia unei concurențe potențiale în sensul articolului 101 TFUE	21
D – Cu privire la al doilea aspect, întemeiat pe faptul că, pentru a concluziona că întreprinderile de generice erau concurenți reali sau potențiali ai Lundbeck, Comisia s-ar fi întemeiat pe evaluări subiective	24
E – Cu privire la al treilea aspect, întemeiat pe faptul că o contestație împotriva unui brevet valid nu constituie o posibilitate reală și concretă de intrare pe piață.....	26
F – Cu privire la al patrulea aspect, întemeiat pe faptul că lipsa unor AIP împiedică existența unei concurențe reale sau potențiale	29

G –	Cu privire la al cincilea aspect, întemeiat pe faptul că întreprinderile de generice nu ar fi putut să se orienteze către alte procedee sau către alți producători de IFA pe durata acordurilor în litigiu	31
H –	Cu privire la al șaselea aspect, întemeiat pe lipsa unei concurențe potențiale între Lundbeck și Merck (GUK) la momentul încheierii acordurilor în litigiu	36
	1. Situația din Regatul Unit	37
	2. Situația din SEE	39
I –	Cu privire la al șaptelea aspect, întemeiat pe lipsa concurenței potențiale între Lundbeck și Arrow la momentul încheierii acordurilor în litigiu	40
	1. Situația din Regatul Unit	41
	2. Cu privire la situația din Danemarca	44
J –	Cu privire la al optulea aspect, întemeiat pe lipsa unei concurențe potențiale între Lundbeck și Alpharma la momentul încheierii acordurilor în litigiu	45
K –	Cu privire la al nouălea aspect, întemeiat pe lipsa unei concurențe potențiale între Lundbeck și Ranbaxy la momentul încheierii acordurilor în litigiu	47
II –	Cu privire la al doilea, la al treilea, la al patrulea, la al cincilea și la al șaselea motiv, întemeiate în esență pe o încălcare a articolului 101 alineatul (1) TFUE	52
	A – Analiza cuprinsă în decizia atacată, referitoare la o restrângere a concurenței prin obiect	52
	B – Principiile și jurisprudența aplicabile	53
	C – Cu privire la al doilea motiv, întemeiat pe o eroare de drept și de fapt și pe nemotivare, săvârșite cu ocazia evaluării rolului transferurilor de valoare în acordurile în litigiu	54
	1. Cu privire la primul aspect	55
	2. Cu privire la al doilea aspect	62
	3. Cu privire la al treilea aspect	64
	D – Cu privire la al treilea motiv, întemeiat pe o eroare vădită de apreciere săvârșită la aplicarea principiilor referitoare la obiectul de restrângere a concurenței	66
	1. Cu privire la primul aspect	66
	2. Cu privire la al doilea aspect	70
	3. Cu privire la al treilea aspect	71
	4. Cu privire la al patrulea aspect	73
	E – Cu privire la al patrulea motiv, întemeiat pe o eroare de drept și pe nemotivare, săvârșite cu ocazia respingerii criteriului domeniului de aplicare al brevetului ca fiind un standard esențial de evaluare a acordurilor de soluționare amiabilă privind brevetele în cadrul articolului 101 alineatul (1) TFUE	75

1. Cu privire la primul aspect.....	75
2. Cu privire la al doilea aspect	78
F – Cu privire la al cincilea motiv, întemeiat pe o eroare vădită de apreciere a faptelor, pe o încălcare a obligației de diligență și pe nemotivare, săvârșite prin calificarea acțiunilor Lundbeck ca fiind o strategie globală ostilă intrării genericelelor pe piață și relevante pentru analiza acordurilor în litigiu din perspectiva articolului 101 alineatul (1) TFUE	81
G – Cu privire la al șaselea motiv, întemeiat pe o eroare vădită de apreciere a faptelor, săvârșită în măsura în care decizia atacată concluzionează că acordurile în litigiu conțineau restrângeri care le depășeau pe cele inerente exercitării drepturilor conferite de brevetele deținute de Lundbeck	83
1. Acordul GUK pentru Regatul Unit	84
2. Acordul GUK pentru SEE	90
3. Acordul Arrow UK	93
4. Acordul Arrow danez.....	97
5. Acordul Alpharma	98
6. Acordul Ranbaxy	103
III – Cu privire la al șaptelea motiv, întemeiat pe o eroare vădită de apreciere, în măsura în care câștigurile în eficacitate determinate de acordurile în litigiu nu au fost evaluate corect	105
IV – Cu privire la al optulea motiv, întemeiat pe încălcarea dreptului la apărare	108
A – Cu privire la primul aspect	108
B – Cu privire la al doilea aspect	111
V – Cu privire la al nouălea motiv, întemeiat, cu titlu subsidiar, pe faptul că aplicarea amenzii în sarcina Lundbeck este viciată de o eroare de drept.....	113
A – Cu privire la primul aspect	113
B – Cu privire la al doilea aspect	116
VI – Cu privire la al zecelea motiv, întemeiat, cu titlu pur subsidiar, pe erori de drept și de fapt în calculul cuantumului amenzilor	117
A – Cu privire la primul aspect	118
B – Cu privire la al doilea aspect	120
C – Cu privire la al treilea aspect	121
D – Cu privire la al patrulea aspect	122
Cu privire la cheltuielile de judecată	125

